

ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK ERGASIAS A.E.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ

31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

Όθωνος 8, Αθήνα 105 57

www.eurobank.gr, Τηλ.: 210 333 7000

Αρ. Γ.Ε.ΜΗ. 000223001000

Πίνακας Περιεχομένων των Οικονομικών Καταστάσεων	Σελίδα
Ισολογισμός	1
Κατάσταση Αποτελεσμάτων.....	2
Κατάσταση Συνολικού Αποτελέσματος.....	3
Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης.....	4
Κατάσταση Ταμειακών Ροών	5
Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις	
1. Γενικές πληροφορίες	6
2. Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων και βασικές λογιστικές αρχές	6
2.1 Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων	6
2.2 Βασικές λογιστικές αρχές.....	13
2.3 Επίπτωση από σημαντικές αλλαγές στην εφαρμογή λογιστικών πολιτικών.....	40
3. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών	44
4. Διαχείριση ιδίων κεφαλαίων	52
5. Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων και εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων	54
5.2.1 Πιστωτικός Κίνδυνος	57
5.2.2 Κίνδυνος αγοράς.....	91
5.2.3 Κίνδυνος ρευστότητας.....	95
5.2.4 Μεταρρύθμιση επιτοκίων αναφοράς-«IBOR reform»	98
5.3 Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων	99
6. Καθαρά έσοδα από τόκους	104
7. Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	105
8. Έσοδα από μη τραπεζικές υπηρεσίες.....	105
9. Έσοδα από μερίσματα	105
10. Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών και επενδυτικών τίτλων	106
11. Λοιπά έσοδα/(έξοδα)	106
12. Λειτουργικά έξοδα.....	106
13. Λοιπές ζημιές απομείωσης, έξοδα αναδιάρθρωσης και προβλέψεις.....	107
14. Φόρος εισοδήματος	108
15. Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	112
16. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα και λοιπές πληροφορίες για την κατάσταση ταμειακών ροών	113
17. Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	113
18. Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	114
19. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμισης κινδύνων	115
20. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	118
21. Προβλέψεις απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών	121
22. Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	123
23. Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες	126
24. Συγχώνευση της Eurobank με την Grivalia	129

25. Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες.....	132
26. Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	133
27. Επενδύσεις σε ακίνητα	134
28. Υπεραξία και λοιπά άυλα πάγια στοιχεία	135
29. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	136
30. Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση	137
31. Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες.....	137
32. Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.....	138
33. Υποχρεώσεις προς πελάτες	138
34. Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους.....	138
35. Λοιπές υποχρεώσεις.....	140
36. Υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	141
37. Μετοχικό κεφάλαιο και διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	142
38. Αποθεματικά και ίδια κεφάλαια	143
39. Υβριδικά κεφάλαια	143
40. Μεταβιβάσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	144
41. Μισθώσεις.....	145
42. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιπές δεσμεύσεις	148
43. Εταιρικός Μετασχηματισμός - Διάσπαση με απόσχιση κλάδου	149
44. Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού	151
45. Συνδεόμενα μέρη	151
46. Εξωτερικοί Ελεγκτές	153
47. Διοικητικό Συμβούλιο.....	153

Ισολογισμός

	31 Δεκεμβρίου	2018	
		2019	2018
		Αναμορφωμένα ⁽¹⁾	
Σημείωση	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	15	2.626	397
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	17	3.459	3.190
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	18	50	18
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	19	2.278	1.875
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	20	29.698	29.354
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	22	6.580	6.597
Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες	23	1.855	1.753
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	25	100	37
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	26	564	244
Επενδύσεις σε ακίνητα	27	721	39
Υπεραξία και λοιπά άυλα πάγια στοιχεία	28	313	126
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	14	4.754	4.901
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	29	1.799	1.729
Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση	30	49	20
Σύνολο ενεργητικού		54.846	50.280
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες	31	1.900	2.050
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	32	8.201	9.247
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	19	2.724	1.896
Υποχρεώσεις προς πελάτες	33	32.693	29.135
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	34	2.390	2.697
Λοιπές υποχρεώσεις	35	1.081	872
Σύνολο υποχρεώσεων		48.989	45.897
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ			
Μετοχικό κεφάλαιο	37	853	656
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	37	8.056	8.056
Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον	38	(3.054)	(4.371)
Υβριδικά κεφάλαια	39	2	42
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		5.857	4.383
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων		54.846	50.280

⁽¹⁾ Τα συγκριτικά στοιχεία έχουν αναμορφωθεί λόγω αλλαγής της λογιστικής πολιτικής για τις επενδύσεις σε ακίνητα (σημ. 2.3.2).

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 154 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Κατάσταση Αποτελεσμάτων

Σημείωση	Χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	
	2019	2018
	Αναμορφωμένα ⁽¹⁾	
	€ εκατ.	€ εκατ.
Τόκοι έσοδα	1.701	1.807
Τόκοι έξοδα	(709)	(752)
Καθαρά έσοδα από τόκους	992	1.055
Έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	243	271
Έξοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	(96)	(86)
Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	147	185
Έσοδα από μη τραπεζικές υπηρεσίες	42	6
Έσοδα από μερίσματα	142	123
Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών	(24)	20
Αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους	74	79
Λοιπά έσοδα/(έξοδα)	1	(7)
Λειτουργικά έσοδα	1.374	1.461
Λειτουργικά έξοδα	(654)	(665)
Λειτουργικά κέρδη προ απομειώσεων, προβλέψεων και εξόδων αναδιάρθρωσης	720	796
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών	(529)	(606)
Ζημιές απομείωσης υπεραξίας	(62)	-
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις	(41)	(76)
Έξοδα αναδιάρθρωσης	(69)	(58)
Κέρδη προ φόρου	19	56
Φόρος εισοδήματος	12	(23)
Καθαρά κέρδη	31	33

⁽¹⁾ Τα συγκριτικά στοιχεία έχουν αναμορφωθεί λόγω αλλαγής της λογιστικής πολιτικής για τις επενδύσεις σε ακίνητα (σημ. 2.3.2).

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 154 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Κατάσταση Συνολικού Αποτελέσματος

	Χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	
	2019	2018
	Αναμορφωμένα ⁽¹⁾	
	€ εκατ.	€ εκατ.
Καθαρά κέρδη	31	33
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση:		
Ποσά που αναταξινομήθηκαν ή ενδέχεται να αναταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων:		
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών		
- μεταβολή στην εύλογη αξία, μετά από φόρους	12	26
- μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων, μετά από φόρους	(17)	(21)
	(5)	5
Χρεωστικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση		
- μεταβολή στην εύλογη αξία, μετά από φόρους (σημ. 5.2.1.3 και 22)	696	(81)
- μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων, μετά από φόρους (σημ. 22)	(287)	(85)
	409	(166)
	404	(161)
Ποσά που δε θα αναταξινομηθούν στην κατάσταση αποτελεσμάτων:		
-Αναλογικά κέρδη/ (ζημιές) υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, μετά από φόρους	(4)	0
	(4)	0
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση	400	(161)
Συνολικό αποτέλεσμα μετά από φόρο	431	(128)

⁽¹⁾ Τα συγκριτικά στοιχεία έχουν αναμορφωθεί λόγω αλλαγής της λογιστικής πολιτικής για τις επενδύσεις σε ακίνητα (σημ. 2.3.2).

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 154 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης

	Μετοχικό κεφάλαιο- κοινές μετοχές € εκατ.	Υπέρ το άρτιο € εκατ.	Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον € εκατ.	Μετοχικό κεφάλαιο- προνομιούχες μετοχές € εκατ.	Υβριδικά κεφάλαια € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2018	656	8.056	(3.263)	950	43	6.442
Επίπτωση υιοθέτησης IFRS 9 την 1 Ιανουαρίου 2018 (σημ. 2.3.3)	-	-	(982)	-	-	(982)
Αναμόρφωση λόγω αλλαγής της λογιστικής πολιτικής (σημ. 2.3.2)	-	-	5	-	-	5
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2018, αναμορφωμένο	656	8.056	(4.240)	950	43	5.465
Καθαρά κέρδη (αναμορφωμένο σημ. 2.3.2)	-	-	33	-	-	33
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση	-	-	(161)	-	-	(161)
Συνολικό αποτέλεσμα μετά από φόρο για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018	-	-	(128)	-	-	(128)
Εξαγορά προνομιούχων μετοχών	-	-	-	(950)	-	(950)
Πληρωμή μερισμάτων υβριδικών κεφαλαίων και επαναγορά, μετά από φόρους	-	-	(2)	-	(1)	(3)
Συγχώνευση με θυγατρική της Τράπεζας	-	-	(1)	-	-	(1)
	-	-	(3)	(950)	(1)	(954)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2018	656	8.056	(4.371)	-	42	4.383
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2019	656	8.056	(4.371)	-	42	4.383
Καθαρά κέρδη	-	-	31	-	-	31
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση	-	-	400	-	-	400
Συνολικό αποτέλεσμα μετά από φόρο για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019	-	-	431	-	-	431
Συγχώνευση με την Grivalia Properties A.E.E.A.Π (σημ. 24)	197	-	890	-	-	1.087
Επαναγορά και πληρωμή μερισμάτων υβριδικών κεφαλαίων, μετά από φόρους	-	-	(4)	-	(40)	(44)
	197	-	886	-	(40)	1.043
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2019	853	8.056	(3.054)	-	2	5.857
	Σημ. 37	Σημ. 37	Σημ. 38	Σημ. 34	Σημ. 39	

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 154 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων

Κατάσταση Ταμειακών Ροών

Σημείωση	Χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	
	2019	2018
	Αναμορφωμένα ⁽¹⁾	
	€ εκατ.	€ εκατ.
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες		
Κέρδη προ φόρου (σημ. 2.3.2)	19	56
Προσαρμογές για :		
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών	21	606
Ζημιές απομείωσης υπεραξίας	28	-
Λοιπές ζημιές απομείωσης, προβλέψεις και έξοδα αναδιάρθρωσης (σημ. 2.3.2)	13	134
Αποσβέσεις ενσώματων και άυλων πάγιων στοιχείων (σημ. 2.3.2)	12	42
Λοιπά αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους	16	(159)
(Κέρδη)/ ζημιές από πώληση θυγατρικών, συγγενών εταιρειών και κοινοπραξιών		33
Μερίσματα από θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	9	(122)
Αποτίμηση επενδυτικών ακινήτων	27	3
Λοιπές προσαρμογές	4	(26)
	547	567
Μεταβολές λογαριασμών που σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες		
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	45	(31)
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε τίτλους εμπορικού χαρτοφυλακίου	(31)	(5)
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	(255)	(81)
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	(1.032)	31
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	137	(74)
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε λοιπά στοιχεία ενεργητικού	(131)	(124)
Καθαρή αύξηση/(μείωση) σε υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	(1.243)	(5.866)
Καθαρή αύξηση/(μείωση) σε υποχρεώσεις προς πελάτες	3.558	4.126
Καθαρή αύξηση/(μείωση) σε λοιπές υποχρεώσεις	(81)	(44)
	967	(2.068)
	1.514	(1.501)
Καθαρές ταμειακές ροές από/(σε) λειτουργικές δραστηριότητες		
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες		
Απόκτηση ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	(103)	(80)
Εισπράξεις από πώληση ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	1	3
(Αγορές)/πωλήσεις και λήξεις επενδυτικών τίτλων	1.105	(21)
Απόκτηση θυγατρικών, συγγενών εταιρειών, κοινοπραξιών και συμμετοχές σε αυξήσεις κεφαλαίου	23,25	(3)
Πώληση/εκκαθάριση/μείωση κεφαλαίου συμμετοχών σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	23,11	188
Συγχώνευση με την Grivalia	1	-
Μερίσματα που εισπράχθηκαν από επενδυτικούς τίτλους, θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	142	161
Καθαρές ταμειακές ροές από/(σε) επενδυτικές δραστηριότητες	1.150	248
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		
(Αποπληρωμές)/εισπράξεις από πιστωτικούς τίτλους	34	1.245
Αποπληρωμή υποχρεώσεων από μισθώσεις	16	-
Επαναγορά υβριδικών τίτλων	39	(1)
Μερίσματα που πληρώθηκαν στους κατόχους υβριδικών τίτλων	39	(3)
Εξαγορά προνομιούχων μετοχών, μετά από έξοδα	34	(4)
Καθαρές ταμειακές ροές από/(σε) χρηματοδοτικές δραστηριότητες	(381)	1.237
Καθαρή αύξηση/(μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	2.283	(16)
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης χρήσης	16	506
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης χρήσης	16	490

⁽¹⁾ Τα συγκριτικά στοιχεία έχουν αναμορφωθεί λόγω αλλαγής της λογιστικής πολιτικής για τις επενδύσεις σε ακίνητα (σημ. 2.3.2).

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 154 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

1. Γενικές πληροφορίες

Η Eurobank Εργασίας Α.Ε. (η «Τράπεζα») δραστηριοποιείται στους τομείς τραπεζικής ιδιωτών πελατών και επιχειρήσεων, διαχείρισης περιουσίας και κεφαλαίων, treasury και κεφαλαιαγορών καθώς και στη παροχή άλλων υπηρεσιών. Η Τράπεζα έχει συσταθεί στην Ελλάδα και οι μετοχές της είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Η Τράπεζα δραστηριοποιείται κυρίως στην Ελλάδα και μέσω των θυγατρικών της στις περιοχές της Κεντρικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Οι εν λόγω οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο την 12 Μαρτίου 2020. Η Έκθεση Ελέγχου του Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή περιλαμβάνεται στην ενότητα III της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης.

2. Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων και βασικές λογιστικές αρχές

Οι βασικές λογιστικές αρχές που εφαρμόστηκαν κατά τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων αναφέρονται παρακάτω:

2.1 Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων

Οι οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) που έχουν εγκριθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), και ειδικότερα με τα πρότυπα και τις διερμηνείες που έχουν εκδοθεί και είναι σε ισχύ κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων ή έχουν εφαρμοστεί, νωρίτερα από την ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής τους.

Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους, με εξαίρεση τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI), τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων (συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων), τα οποία επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων και των επενδυτικών ακινήτων τα οποία επιμετρώνται με την μέθοδο της εύλογης αξίας.

Οι λογιστικές αρχές βάσει των οποίων συντάχθηκαν οι οικονομικές καταστάσεις εφαρμόστηκαν με συνέπεια για τις χρήσεις 2019 και 2018 λαμβάνοντας υπόψη τις τροποποιήσεις των ΔΠΧΑ όπως αυτές περιγράφονται στην ενότητα 2.1.1 «Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες» και τις τροποποιήσεις όπως αυτές περιγράφονται στην ενότητα 2.2 «Βασικές λογιστικές αρχές» μετά τις αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές της Τράπεζας. Τα συγκριτικά στοιχεία, έχουν αναμορφωθεί λόγω αλλαγής της λογιστικής πολιτικής για τις επενδύσεις σε ακίνητα (σημ. 2.3.2). Επιπλέον, όπου είναι απαραίτητο, τα συγκριτικά στοιχεία έχουν αναπροσαρμοστεί για να συνάδουν με τις αλλαγές στην παρουσίαση κατά την τρέχουσα χρήση.

Η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ απαιτεί την υιοθέτηση εκτιμήσεων και την άσκηση κρίσης, οι οποίες επηρεάζουν τα λογιστικά υπόλοιπα των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων και τις γνωστοποιήσεις των ενδεχόμενων υποχρεώσεων κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων, καθώς και τα υπόλοιπα των εσόδων και εξόδων της περιόδου αναφοράς. Παρά το γεγονός ότι οι εκτιμήσεις αυτές βασίζονται στη βέλτιστη γνώση της Διοίκησης σχετικά με τις τρέχουσες συνθήκες και ενέργειες, τα πραγματικά αποτελέσματα ενδέχεται να διαφέρουν.

Οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ (€). Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά, τα οικονομικά στοιχεία που παρουσιάζονται σε ευρώ έχουν στρογγυλοποιηθεί στο πλησιέστερο εκατομμύριο.

Εκτιμήσεις για τη συνέχιση της δραστηριότητας της Τράπεζας

Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας (going concern), η οποία κρίθηκε ως κατάλληλη από το Διοικητικό Συμβούλιο, αξιολογώντας τα ακόλουθα:

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται σε ένα περιβάλλον με θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης τόσο στην Ελλάδα (η βασική αγορά του Ομίλου) όσο και στις άλλες χώρες που έχει σημαντική παρουσία. Ειδικότερα, ο πραγματικός ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας ανήλθε σε 1,9% το 2019 σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) (2018: 1,9%), ενώ η σχετική εκτίμηση για το 2020, σύμφωνα με τις χειμερινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ανήλθε σε 2,4%. Το ποσοστό ανεργίας το Δεκέμβριο του 2019 ήταν 16,3% (Δεκέμβριος 2018: 18,5%) με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ. Στο δημοσιονομικό πεδίο, σύμφωνα με το Προϋπολογισμό του 2020, η εκτίμηση για το πρωτογενές πλεόνασμα της Ελλάδος για το 2019 ανήλθε σε 3,7% του ΑΕΠ, ενώ η αντίστοιχη πρόβλεψη για το 2020 ανήλθε σε 3,6% του ΑΕΠ. Ωστόσο, οι ανωτέρω προβλέψεις για το 2020 είναι πολύ πιθανόν να τροποποιηθούν σημαντικά λόγω της πρόσφατης εμφάνισης της επιδημίας κορωνοϊού (coronavirus). Στο πλαίσιο της Ενισχυμένης Εποπτείας (ΕΕ), οι τέσσερις πρώτες τριμηνιαίες αξιολογήσεις της ολοκληρώθηκαν επιτυχώς έως το Δεκέμβριο του 2019, ενώ η ολοκλήρωση της πέμπτης αξιολόγησης αναμένεται στα μέσα Μαρτίου του 2020. Οι έλεγχοι κεφαλαίων (capital controls) που επιβλήθηκαν τον Ιούλιο του 2015, καταργήθηκαν πλήρως από την 1 Σεπτεμβρίου 2019 και μετά. Σε αυτό το πλαίσιο, το Ελληνικό δημόσιο το 2019 κατάφερε να ομαλοποιήσει την πρόσβαση του στις αγορές και αυτή να επιτυγχάνεται σε συνεχή βάση μέσω της

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

πραγματοποίησης εκδόσεων τεσσάρων ομολόγων διαφορετικής λήξης. Τον Ιανουάριο του 2020, η Ελληνική Κυβέρνηση, προχώρησε στην έκδοση 15ετούς ομολόγου ύψους € 2.5 δις με απόδοση 1,9%. Η απόδοση του 10ετούς ομολόγου αναφοράς ήταν 1,46% την 31 Δεκεμβρίου 2019 σε σύγκριση με 4,40% την 31 Δεκεμβρίου 2018. Επιπλέον, σύμφωνα με την απόφαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) που κοινοποιήθηκε στην Τράπεζα την 6 Μαρτίου 2020, συμπεραίνεται ότι οι λόγοι για την επιβολή περιορισμών στην έκθεση των Ελληνικών τραπεζών (περιλαμβανομένης της Eurobank) στον πιστωτικό κίνδυνο του Ελληνικού Δημοσίου έχουν εκλείψει, ως εκ τούτου, η προηγούμενη απόφασή της για τους εν λόγω περιορισμούς καταργείται.

Σε ότι αφορά τις οικονομικές προοπτικές για τους επόμενους 12 μήνες, οι κύριοι μακροοικονομικοί κίνδυνοι και οι παράγοντες αβεβαιότητας στην Ελλάδα σχετίζονται με (i) την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων και ιδιωτικοποιήσεων για να επιτευχθούν οι στόχοι και τα ορόσημα του προγράμματος ΕΕ, (ii) την εφαρμογή του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων σύμφωνα με τους στόχους του Προϋπολογισμού του 2020, (iii) την προσέλκυση νέων επενδύσεων στη χώρα και (iv) τις γεωπολιτικές και μακροοικονομικές συνθήκες στην εγγύς ή ευρύτερη περιοχή, συμπεριλαμβανομένης της επίπτωσης της διατήρησης ενός οικονομικού περιβάλλοντος χαμηλών/αρνητικών επιτοκίων και τους εξωτερικούς κλυδωνισμούς από μια επιβράδυνση της περιφερειακής και/ή της παγκόσμιας οικονομίας. Μια σημαντική πρόκληση για τη διεθνή κοινότητα είναι η πρόσφατη εμφάνιση επιδημίας κορωνοϊού (coronavirus), οι οικονομικές επιπτώσεις της οποίας σχετίζονται κυρίως με την διατάραξη του εμπορίου και της παγκόσμιας εφοδιαστικής αλυσίδας και με τους κινδύνους που θα μπορούσε αυτή να δημιουργήσει για την παγκόσμια ανάπτυξη το 2020. Σε περίπτωση μιας παγκόσμιας επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας, δεν μπορούν να αποκλειστούν οι δυσμενείς επιπτώσεις σε ορισμένους τομείς της Ελληνικής οικονομίας, όπως ο τουρισμός, ο μεταποιητικός τομέας και η ναυτιλία. Η επέλευση των ανωτέρω κινδύνων θα μπορούσε να έχει αρνητικές συνέπειες στο δημοσιονομικό σχεδιασμό του Ελληνικού Δημοσίου, όπως επίσης στη ρευστότητα, στην κεφαλαιακή επάρκεια και στην κερδοφορία των Ελληνικών τραπεζών, καθώς και στην υλοποίηση των σχεδίων τους για την μείωση των NPEs. Ο Όμιλος παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις σχετικά με το μακροοικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα και στην ευρύτερη περιοχή λαμβάνοντας υπόψη την άμεση και έμμεση έκθεσή του στον πιστωτικό κίνδυνο του Ελληνικού Δημοσίου.

Η συγχώνευση με τη Grivalia τον Μάιο του 2019 ενίσχυσε περαιτέρω την κεφαλαιακή θέση της Eurobank με τους δείκτες συνολικής κεφαλαιακής επάρκειας (CAD) και CET1 να ανέρχονται σε 19,2% και 16,7% (Τράπεζα: 19,4% και 16,5%) αντίστοιχα την 31 Δεκεμβρίου 2019. Τα καθαρά κέρδη του Ομίλου που αναλογούν στους μετόχους διαμορφώθηκαν σε € 127 εκατ. (€ 257 εκατ. καθαρά κέρδη από συνεχιζόμενες δραστηριότητες προ εξόδων αναδιάρθρωσης ποσού € 66 εκατ., μετά φόρου και ζημιών απομείωσης υπεράξιας ποσού € 62 εκατ.) για την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, ενώ το αποτέλεσμα μετά από φόρο της Τράπεζας διαμορφώθηκε σε κέρδος ποσού € 31 εκατ. Επιπλέον, η Τράπεζα εξάλειψε την χρηματοδότηση από τον Έκτακτο Μηχανισμό Παροχής Ρευστότητας (Emergency Liquidity Assistance – ELA) στο τέλος Ιανουαρίου 2019. Την 31 Δεκεμβρίου 2019, οι καταθέσεις του Ομίλου αυξήθηκαν κατά € 5,7 δις (εκ των οποίων € 1,1 δις συνδέεται με την απόκτηση της Piraeus Bank Bulgaria) και ανήλθαν σε € 44,8 δις (2018: € 39,1 δις), βελτιώνοντας τον δείκτη δανείων προς καταθέσεις (L/D) του Ομίλου σε 83,2% την 31 Δεκεμβρίου 2019 (2018: 92,6%). Στο πλαίσιο της Αξιολόγησης της Εσωτερικής Επάρκειας Ρευστότητας (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process – ILAAP) η οποία είναι μέρος του 2019 ILAAP, τα αποτελέσματα των βραχυπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ρευστότητας (stress test) κατέδειξαν ότι η Τράπεζα διαθέτει επαρκές απόθεμα ρευστότητας για να αντιμετωπίσει όλες τις επιπτώσεις των σεναρίων ακραίων καταστάσεων.

Το 2019, ο Όμιλος, μετά την ολοκλήρωση τον Σεπτέμβριο της πώλησης του 95% των ομολογίων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης (mezzanine and junior notes) μιας τιτλοποίησης χαρτοφυλακίου στεγαστικών δανείων λογιστικής αξίας προ προβλέψεων περίπου € 2 δις (project Pillar, αποτελούμενη κυρίως από Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα - Non Performing Exposures – NPEs, σημ. 20), και εφαρμόζοντας την στρατηγική του για την οργανική μείωση των NPEs, κατάφερε να μειώσει, το υπόλοιπο των NPEs στο αποσβέσιμο κόστος κατά € 3,7 δις σε € 13,0 δις, (Τράπεζα: € 12,0 δις), οδηγώντας τον δείκτη NPE σε 29% (2018: 37%), ενώ ο δείκτης NPE της Τράπεζας ήταν 33,15% (2018: 40,8%).

Η Ελληνική κυβέρνηση για να στηρίξει τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων (Non Performing Loans-NPL) των τραπεζών, σχεδίασε ένα πρόγραμμα Προστασίας Περιουσιακών Στοιχείων (Asset Protection Scheme-APS), το οποίο εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Οκτώβριο του 2019, προκειμένου να τις βοηθήσει να τιτλοποιήσουν και να αφαιρέσουν NPL από τους ισολογισμούς τους. Τον Δεκέμβριο του 2019 η Τράπεζα, μετά την έναρξη ισχύος του νόμου για το APS (σημ. 5) και της απόφασής της για ένταξη στο APS όλων των τίτλων υψηλής διαβάθμισης (senior notes) της συναλλαγής Cairo, σύναψε δεσμευτικές συμφωνίες για α) την πώληση του 20% των mezzanine notes και του ελάχιστου απαιτούμενου ποσοστού των junior notes (σύμφωνα με το APS) μιας τιτλοποίησης μικτού χαρτοφυλακίου λογιστικής αξίας προ προβλέψεων € 7,5 δις περίπου (project Cairo που περιλαμβάνει κυρίως NPEs - σημ. 34) και β) την πώληση της πλειοψηφίας των μετοχών της κατά 100% θυγατρικής της Eurobank, Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις («FPS»), η οποία είναι αδειοδοτημένη εταιρεία διαχείρισης δανείων (project Europe) (σημ. 30). Τα ανωτέρω, αποτελούν ουσιώδη στοιχεία του εμπροσθοβαρούς σχεδίου για την μείωση των NPEs του Ομίλου,

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

και την επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου για το δείκτη των NPEs του Ομίλου σε 16% περίπου, το πρώτο τρίμηνο του 2020 και ένα μονοψήφιο ποσοστό έως το 2021.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα λόγω της εμφάνισης της επιδημίας κορωνοϊού, ανακοίνωσε την 12 Μαρτίου 2020 μία σειρά προσωρινών μέτρων για την ελάφρυνση των κεφαλαιακών και λειτουργικών απαιτήσεων για να διασφαλιστεί ότι οι τράπεζες, υπό την άμεση εποπτεία της, θα μπορέσουν να συνεχίσουν να εκπληρώνουν τον ρόλο τους αναφορικά με τη χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας. Οι τράπεζες θα επιτρέπεται να κάνουν χρήση κεφαλαιακών αποθεμάτων και αποθεμάτων ρευστότητας και να καλύπτουν τις απαιτήσεις του Πυλώνα 2 με άλλα κεφαλαιακά μέσα εκτός της κατηγορίας 1 (CET1). Την ίδια ημέρα, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών αποφάσισε να αναβάλλει την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων («stress test») των τραπεζών της ΕΕ για το 2021 για να επιτρέψει στις τράπεζες να επικεντρωθούν και να διασφαλίσουν τη συνέχεια των βασικών τους λειτουργιών, συμπεριλαμβανομένης της υποστήριξης των πελατών τους. Η ΕΚΤ ανακοίνωσε ότι υποστηρίζει την παραπάνω απόφαση της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών και ότι θα επεκτείνει την αναβολή σε όλες τις τράπεζες (συμπεριλαμβανομένης της Eurobank) που θα υποβάλλονταν στην άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων του 2020 (σημείωση 4). Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών δήλωσε ότι υπάρχει ευελιξία στην εφαρμογή των κατευθυντήριων οδηγιών της για τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων και ρυθμισμένων ανοιγμάτων και ζητά στενό διάλογο μεταξύ των εποπτικών αρχών και των τραπεζών, για τις στρατηγικές τους αναφορικά με τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα κατά περίπτωση. (σημ. 5.2).

Εκτίμηση για τη συνέχιση της δραστηριότητας

Το Διοικητικό Συμβούλιο, λαμβάνοντας υπόψη τους ανωτέρω παράγοντες που σχετίζονται με την επάρκεια της κεφαλαιακής θέσης και της ρευστότητας της Τράπεζας, καθώς επίσης και την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στην εφαρμογή του σχεδίου για την επιτάχυνση της μείωσης των NPEs, έκρινε ότι οι οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας μπορούν να συνταχθούν με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας (going concern).

2.1.1 Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες

Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις σε πρότυπα και διερμηνείες που υιοθετήθηκαν από την Τράπεζα από την 1 Ιανουαρίου 2019

Τα ακόλουθα νέα πρότυπα, οι τροποποιήσεις σε πρότυπα και οι νέες ερμηνείες, όπως εκδόθηκαν από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΣΔΛΠ) και την Επιτροπή Διερμηνειών των ΔΠΧΑ (ΕΔΔΠΧΑ) και υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), είναι σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2019:

ΔΠΧΑ 9, Τροποποιήσεις- Χαρακτηριστικά προεξόφλησης με αρνητικό αντιστάθμισμα

Οι τροποποιήσεις των απαιτήσεων του ΔΠΧΑ 9 επιτρέπουν την επιμέτρηση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού στο αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI), ανάλογα με το επιχειρηματικό μοντέλο, ακόμη και στην περίπτωση δικαιωμάτων πρόωρης εξόφλησης τα οποία θα μπορούσαν να έχουν ως αποτέλεσμα το μέρος που προκάλεσε την πρόωρη λήξη, να λάβει αποζημίωση από το άλλο μέρος (αρνητικό αντιστάθμισμα). Κατά συνέπεια, τα εν λόγω χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού μπορούν τώρα να επιμετρηθούν στο αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, ανεξάρτητα από το γεγονός ή την περίσταση που προκάλεσε την πρόωρη λήξη της σύμβασης και ανεξαρτητως από το ποιο μέρος καταβάλλει ή λαμβάνει την εύλογη αποζημίωση για την πρόωρη λήξη. Η εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 πριν τις συγκεκριμένες τροποποιήσεις πιθανότατα θα είχε ως αποτέλεσμα τα εν λόγω χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού να μην πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης που αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων (SPPI), και επομένως να επιμετρηθούν στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Επιπλέον, οι τροποποιήσεις επιβεβαιώνουν και το λογιστικό χειρισμό της τροποποίησης χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9. Συγκεκριμένα, όταν μια χρηματοοικονομική υποχρέωση που επιμετράται στο αποσβέσιμο κόστος τροποποιείται χωρίς αυτό να οδηγεί σε αποαγνώρισή της, τότε το κέρδος ή η ζημιά που υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ των αρχικών συμβατικών ταμειακών ροών και των τροποποιημένων ταμειακών ροών, προεξοφλημένων με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο, θα πρέπει να αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας.

ΕΔΔΠΧΑ 23, Αβεβαιότητα σχετικά με Χειρισμούς του Φόρου Εισοδήματος

Η διερμηνεία παρέχει διευκρινίσεις ως προς την εφαρμογή των απαιτήσεων αναγνώρισης και επιμέτρησης του ΔΛΠ 12 «Φόροι Εισοδήματος» όταν υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με χειρισμούς του φόρου εισοδήματος. Σε αυτή την περίπτωση, η αναγνώριση και η επιμέτρηση των τρεχουσών ή των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων ή υποχρεώσεων σύμφωνα με το ΔΛΠ 12 βασίζεται στο φορολογητέο κέρδος (φορολογική ζημιά), στη φορολογική βάση, σε μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές,

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

καθώς και μη χρησιμοποιηθείσες πιστώσεις φόρων και φορολογικούς συντελεστές που καθορίζονται εφαρμόζοντας την ΕΔΔΠΧΑ 23.

Σύμφωνα με τη διερμηνεία, κάθε αβεβαιότητα σχετικά με χειρισμό φόρου εξετάζεται διακριτά ή σε συνδυασμό με άλλες, ανάλογα με ποια προσέγγιση προβλέπει καλύτερα την άρση της αβεβαιότητας. Η οικονομική οντότητα θεωρεί ως δεδομένο ότι η φορολογική αρχή που θα εξετάσει αυτά τα αβέβαια ποσά φόρων, έχει το δικαίωμα να εξετάσει χειρισμούς φόρων και θα έχει πλήρη γνώση κάθε σχετικής πληροφορίας όταν προβεί σε αυτή την αξιολόγηση.

Αν μια οικονομική οντότητα καταλήξει ότι είναι πιθανό η φορολογική αρχή να αποδεχθεί έναν αβέβαιο χειρισμό φόρου, θα προσδιορίσει το φορολογητέο κέρδος, τη φορολογική βάση, τις φορολογικές ζημιές, τις πιστώσεις φόρων και τους φορολογικούς συντελεστές σύμφωνα με αυτόν τον χειρισμό φόρου. Αν καταλήξει ότι δεν είναι πιθανό ο χειρισμός να γίνει αποδεκτός, το αποτέλεσμα της αβεβαιότητας στον λογιστικό χειρισμό του φόρου εισοδήματος θα αποτυπωθεί στην περίοδο κατά την οποία έγινε ο προσδιορισμός αυτός, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο με την οποία προβλέπεται η άρση της αβεβαιότητας σε μεγαλύτερο βαθμό (δηλαδή το μοναδικό πιο πιθανό ποσό ή τη μέθοδο της αναμενόμενης αξίας που ακολουθεί μια σταθμισμένη προσέγγιση πιθανοτήτων).

Οι παραδοχές και οι εκτιμήσεις που έγιναν για την αναγνώριση και την επιμέτρηση της επίδρασης των αβέβαιων χειρισμών φόρων θα πρέπει να επανεξετάζονται όποτε οι συνθήκες μεταβάλλονται ή προκύπτουν νέες πληροφορίες που επηρεάζουν τις παραδοχές αυτές (π.χ. ενέργειες από τη φορολογική αρχή, στοιχεία ότι έχει λάβει μια συγκεκριμένη θέση σε σχέση με κάποιο παρόμοιο θέμα ή η λήξη του δικαιώματος της να εξετάσει έναν συγκεκριμένο χειρισμό φόρου).

Η υιοθέτηση της διερμηνείας δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας.

ΔΠΧΑ 16, Μισθώσεις

Το ΔΠΧΑ 16, το οποίο αντικαθιστά το ΔΛΠ 17 «Μισθώσεις» και σχετικές διερμηνείες, εισάγει ένα ενιαίο μοντέλο λογιστικής, εντός ισολογισμού για τους μισθωτές, σύμφωνα με το οποίο η ταξινόμηση των μισθώσεων από την πλευρά του μισθωτή, ως λειτουργικές ή χρηματοδοτικές μισθώσεις, καταργείται και όλες οι μισθώσεις αντιμετωπίζονται παρόμοια με τις χρηματοδοτικές μισθώσεις σύμφωνα με το ΔΛΠ 17.

Ο ορισμός της μίσθωσης σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 16 αφορά κυρίως την έννοια του ελέγχου. Το νέο πρότυπο διαχωρίζει τις μισθώσεις από τις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών με βάση το κατά πόσο η χρήση ενός καθορισμένου περιουσιακού στοιχείου ελέγχεται από τον πελάτη. Θεωρείται ότι υφίσταται έλεγχος όταν ο πελάτης έχει:

- Το δικαίωμα να αποκτήσει ουσιαστικά όλα τα οικονομικά οφέλη από τη χρήση του καθορισμένου περιουσιακού στοιχείου, και
- Το δικαίωμα να κατευθύνει τη χρήση του καθορισμένου περιουσιακού στοιχείου

Το ΔΠΧΑ 16 προβλέπει την αναγνώριση του «δικαιώματος χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού» ('right of use asset') και της «υποχρέωσης από μισθώσεις» ('lease liability'), κατά την έναρξη της μίσθωσης, σε περίπτωση που υπάρχει σύμβαση ή μέρος σύμβασης που αποδίδει στον μισθωτή το δικαίωμα χρήσης ενός περιουσιακού στοιχείου για μία χρονική περίοδο έναντι τιμήματος.

Το δικαίωμα χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού, αρχικά επιμετράται στο κόστος, το οποίο αποτελείται από το ποσό της υποχρέωσης από μισθώσεις, πλέον τα μισθώματα που καταβλήθηκαν στον εκμισθωτή κατά ή πριν την ημερομηνία έναρξης της μίσθωσης αφαιρουμένων τυχόν κινήτρων προς τον μισθωτή που εισπράχθηκαν, την αρχική εκτίμηση για κόστος αποκατάστασης και το αρχικό άμεσο κόστος που πραγματοποιήθηκε από τον μισθωτή, και εν συνεχεία επιμετράται στο κόστος, μείον σωρευμένες αποσβέσεις και απομείωση. Η υποχρέωση από μισθώσεις, αρχικά αναγνωρίζεται στην παρούσα αξία των μισθωμάτων κατά την διάρκεια της περιόδου μίσθωσης που ακόμη δεν έχουν καταβληθεί.

Κατά συνέπεια, η σταθερή μέθοδος αναγνώρισης του εξόδου από λειτουργικές μισθώσεις σύμφωνα με το ΔΛΠ 17 αντικαθίσταται από την απόσβεση του «δικαιώματος χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού» και τον τόκο-έξοδο της «υποχρέωσης από μισθώσεις». Η αναγνώριση των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων από τους μισθωτές, όπως περιγράφεται ανωτέρω, δεν απαιτείται για ορισμένες βραχυπρόθεσμης διάρκειας μισθώσεις και μισθώσεις στοιχείων ενεργητικού χαμηλής αξίας. Ο λογιστικός χειρισμός για τους εκμισθωτές δεν επηρεάζεται ουσιαστικά από τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 16.

Υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 16

Η Τράπεζα εφάρμοσε τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 16 την 1 Ιανουαρίου 2019. Η Τράπεζα έχει επιλέξει την τροποποιημένη αναδρομική εφαρμογή του ΔΠΧΑ 16 και συνεπώς η συγκριτική πληροφόρηση δεν αναπροσαρμόστηκε.

Κατά τη μετάβαση, η Τράπεζα έκανε χρήση της πρακτικής λύσης που είναι διαθέσιμη για τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 16, να μην επαναξιολογήσει κατά πόσο μια σύμβαση αποτελεί ή περιέχει μίσθωση. Συνεπώς, οι υφιστάμενες συμβάσεις που είχαν ταξινομηθεί

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

προηγουμένως ως συμβάσεις παροχής υπηρεσιών όπως τα ATMs, τα APSs και οι υπηρεσίες εκτυπώσεων δεν ταξινομήθηκαν ως μισθώσεις σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 16, ενώ ο ορισμός που παρατίθεται στο ΔΠΧΑ 16 εφαρμόζεται σε όλες τις συμβάσεις που συνάφθηκαν ή τροποποιήθηκαν την 1 Ιανουαρίου 2019 ή μεταγενέστερα.

Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 16, κατά την ημερομηνία έναρξης της μίσθωσης, η Τράπεζα ως μισθωτής αναγνωρίζει στον ισολογισμό δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεις από μισθώσεις, τα οποία επιμετρώνται αρχικά στην παρούσα αξία των μελλοντικών μισθωμάτων.

Η Τράπεζα εφάρμοσε αυτή την αρχική επιμέτρηση σε όλες τις μισθώσεις, εξαιρουμένων αυτών με περίοδο μίσθωσης 12 μηνών ή μικρότερη, και των μισθώσεων χαμηλής αξίας (δηλ. μικρότερης των € 5.000), κάνοντας χρήση των σχετικών εξαιρέσεων για τις βραχυπρόθεσμες μισθώσεις και τις μισθώσεις στις οποίες το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο έχει χαμηλή αξία. Η Τράπεζα επίσης υιοθέτησε την πρακτική λύση να μην διαχωριστούν τα στοιχεία που δεν πληρούν τον ορισμό της μίσθωσης από αυτά που τον πληρούν.

Κατά την εφαρμογή της τροποποιημένης αναδρομικής προσέγγισης, η Τράπεζα χρησιμοποίησε τις παρακάτω κύριες εκτιμήσεις και παραδοχές:

- Προκειμένου να καθοριστεί η περίοδος μίσθωσης των μισθώσεων στις οποίες η Τράπεζα είναι ο μισθωτής, περιλαμβανομένων και των μισθώσεων αορίστου διάρκειας, ελήφθησαν υπόψη όλα τα σχετικά γεγονότα και συνθήκες, όπως οι μελλοντικές ανάγκες στέγασης και η αναμενόμενη χρήση, και ασκήθηκε κρίση. Επιπροσθέτως, ελήφθησαν υπόψη δικαιώματα για επέκταση ή λήξη της μίσθωσης τα οποία θεωρείται κατ' ουσίαν βέβαιο ότι θα εξασκηθούν. Οι εκτιμήσεις αυτές θα επανεξετάζονται σε τακτική βάση κατά τη διάρκεια της περιόδου της εκάστοτε μίσθωσης.
- Η παρούσα αξία των υποχρεώσεων από μισθώσεις επιμετρήθηκε χρησιμοποιώντας το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού κατά την ημερομηνία της μετάβασης, καθώς το επιτόκιο που εμπεριέχεται στις μισθώσεις δεν μπορούσε να καθοριστεί εύκολα. Το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού πρόκυψε από την εκτιμώμενη καμπύλη αποδόσεων των καλυμμένων ομολόγων, η οποία παράγεται με βάση τις παρατηρήσιμες αποδόσεις των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου. Το σταθμισμένο επιτόκιο προεξόφλησης που χρησιμοποιήθηκε για το καθορισμό των υποχρεώσεων από μισθώσεις ήταν 2,6% και θα επαναυπολογίζεται σε τακτική βάση, χρησιμοποιώντας επικαιροποιημένα δεδομένα.
- Οι ισχύοντες φόροι, ο ΦΠΑ και τα τέλη χαρτοσήμου εξαιρέθηκαν από το πεδίο υπολογισμών του ΔΠΧΑ 16.

Η ποσοτική επίπτωση λόγω της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 16 από την 1 Ιανουαρίου 2019 παρουσιάζεται στη σημείωση 2.3.1.

ΔΛΠ 28, Τροποποιήσεις – Μακροπρόθεσμες συμμετοχές σε Συγγενείς και Κοινοπραξίες

Οι τροποποιήσεις αποσαφηνίζουν ότι το ΔΠΧΑ 9 'Χρηματοοικονομικά Μέσα', συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων απομείωσης, έχει εφαρμογή στις μακροπρόθεσμες συμμετοχές σε συγγενή επιχείρηση ή κοινοπραξία οι οποίες αποτελούν μέρος της καθαρής επένδυσης της εταιρείας σε συγγενή επιχείρηση ή κοινοπραξία αλλά δεν λογιστικοποιούνται με την μέθοδο της καθαρής θέσης.

Σύμφωνα με την τροποποίηση, μια οικονομική οντότητα δεν θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τυχόν προσαρμογές στην λογιστική αξία των μακροπρόθεσμων συμμετοχών (καθαρή επένδυση σε συγγενή επιχείρηση ή κοινοπραξία) ως αποτέλεσμα της εφαρμογής του ΔΛΠ 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Εταιρείες και Κοινοπραξίες» κατά την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας.

ΔΛΠ 19, Τροποποιήσεις – Τροποποίηση, περικοπή ή διακανονισμός του προγράμματος παροχών

Οι τροποποιήσεις αποσαφηνίζουν ότι όταν μία αλλαγή σε πρόγραμμα καθορισμένων παροχών δηλ. μία τροποποίηση, περικοπή ή διακανονισμός πραγματοποιείται και απαιτείται επαναμέτρηση της καθαρής υποχρέωσης ή απαίτησης καθορισμένων παροχών, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται οι αναθεωρημένες αναλογιστικές παραδοχές από την επαναμέτρηση προκειμένου να προσδιοριστεί το κόστος τρέχουσας απασχόλησης και ο καθαρός τόκος για την υπόλοιπη περίοδο μετά το γεγονός. Επιπροσθέτως, οι αλλαγές περιλαμβάνουν διευκρινίσεις αναφορικά με την επίδραση μιας τροποποίησης, περικοπής ή διακανονισμού του προγράμματος, στις απαιτήσεις του προτύπου ως προς το ανώτατο όριο του περιουσιακού στοιχείου.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας.

Ετήσιες βελτιώσεις σε ΔΠΧΑ 2015 - 2017

Οι βελτιώσεις εισάγουν σημαντικές αλλαγές σε διάφορα πρότυπα ως ακολούθως:

Με τις τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 3 «Συνενώσεις επιχειρήσεων» και ΔΠΧΑ 11 «Από κοινού Συμφωνίες», αποσαφηνίστηκε ο τρόπος με τον οποίο μια οικονομική οντότητα αναγνωρίζει την αύξηση της συμμετοχής της σε μια από κοινού δραστηριότητα που πληροί

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

τον ορισμό της επιχείρησης. Πιο συγκεκριμένα, όταν μια οικονομική οντότητα αποκτά τον έλεγχο μιας επιχείρησης η οποία θεωρείται από κοινού δραστηριότητα, τότε η συναλλαγή αποτελεί συνένωση επιχειρήσεων που επιτυγχάνεται σε στάδια και ο αποκτών επαναμετρά το σύνολο της συμμετοχής που κατείχε προηγουμένως επί των στοιχείων ενεργητικού και των υποχρεώσεων της από κοινού δραστηριότητας σε εύλογη αξία. Στην περίπτωση που μία οντότητα, η οποία συμμετέχει σε μια από κοινού δραστηριότητα (κοινή επιχείρηση) χωρίς να διαθέτει από κοινού έλεγχο σε αυτήν, αποκτήσει τον από κοινού έλεγχο της επιχείρησης, τότε η συμμετοχή που κατείχε προηγουμένως δεν επιμετράται εκ νέου.

Οι βελτιώσεις στο ΔΛΠ 12 «Φόροι Εισοδήματος» διευκρίνισαν ότι όλες οι επιπτώσεις στο φόρο εισοδήματος από μερίσματα, περιλαμβανομένων και των πληρωμών από χρηματοοικονομικά μέσα που ταξινομούνται ως ίδια κεφάλαια, θα πρέπει να αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα, στην κατάσταση συνολικού αποτελέσματος ή στα ίδια κεφάλαια, ανάλογα με το που είχε αναγνωρισθεί η αρχική συναλλαγή ή το γεγονός που δημιούργησε τα διανεμόμενα κέρδη που οδήγησαν στο μέρισμα.

Με τις τροποποιήσεις του ΔΛΠ 23 «Κόστος Δανεισμού» αποσαφηνίστηκε ότι κάθε δανεισμός που πραγματοποιήθηκε αρχικά για την ανάπτυξη ενός περιουσιακού στοιχείου που πληρούσε τις προϋποθέσεις, θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μέρος των κεφαλαίων που δανείστηκε η οντότητα γενικά, όταν ουσιαστικά όλες οι αναγκαίες δραστηριότητες προετοιμασίας του περιουσιακού στοιχείου για την προοριζόμενη χρήση ή πώλησή του, έχουν περατωθεί.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας.

Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες που δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Τράπεζα

Ένα πλήθος νέων προτύπων, τροποποιήσεις σε υπάρχοντα πρότυπα και διερμηνείες θα τεθούν σε ισχύ μετά το 2019, δεδομένου ότι δεν έχουν ακόμη υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή η Τράπεζα δεν τα έχει υιοθετήσει νωρίτερα από την ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής τους. Αυτά που ενδέχεται να είναι σχετικά με την Τράπεζα έχουν ως ακολούθως:

Μεταρρύθμιση Επιτοκίων Αναφοράς: Τροποποιήσεις σε ΔΠΧΑ 9, ΔΛΠ 39 και ΔΠΧΑ 7 (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2020)

Τον Σεπτέμβριο 2019, το ΣΔΛΠ εξέδωσε τροποποιήσεις στα πρότυπα ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα», ΔΛΠ 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και Επιμέτρηση» και ΔΠΧΑ 7 «Χρηματοοικονομικά μέσα : Γνωστοποιήσεις», ώστε να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις σε συγκεκριμένες απαιτήσεις που σχετίζονται με την λογιστική αντιστάθμισης, που προκύπτουν από την αβεβαιότητα που δημιουργείται από την μεταρρύθμιση επιτοκίων αναφοράς σε όλο το φάσμα της αγοράς (αναφέρεται ως «μεταρρύθμιση IBOR»). Ως αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης IBOR, μπορεί να υπάρξουν αβεβαιότητες σχετικά με : α) το επιτόκιο αναφοράς που καθορίζεται ως αντισταθμισμένος κίνδυνος και/ή β) τον χρόνο ή το ποσό των ταμειακών ροών, βάσει επιτοκίων αναφοράς, των στοιχείων που αντισταθμίζονται ή του μέσου αντιστάθμισης, κατά την περίοδο μέχρι την αντικατάσταση ενός τύπου επιτοκίου αναφοράς με εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς σχεδόν μηδενικού κινδύνου (“Risk Free Rate – RFR”). Οι τροποποιήσεις παρέχουν προσωρινή απαλλαγή από τις πιθανές επιπτώσεις της αβεβαιότητας κατά την περίοδο μετάβασης, τροποποιώντας συγκεκριμένα κριτήρια της λογιστικής αντιστάθμισης κατά το ΔΛΠ 39 ή το ΔΠΧΑ 9. Αυτές οι προσωρινές απαλλαγές σχετίζονται κυρίως με την απαίτηση περί μεγάλης πιθανότητας εκπλήρωσης όσον αφορά τις ταμειακές ροές που αντισταθμίζονται, την συμμόρφωση με το κριτήριο της διακριτής φύσης του συστατικού στοιχείου κινδύνου και με την εφαρμογή της μελλοντικής και της αναδρομικής αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας μιας σχέσης λογιστικής αντιστάθμισης.

Το ΣΔΛΠ αντιμετωπίζει την μεταρρύθμιση IBOR και τις πιθανές επιπτώσεις στην χρηματοοικονομική πληροφόρηση σε δύο φάσεις. Οι συγκεκριμένες τροποποιήσεις ολοκληρώνουν την πρώτη φάση που επικεντρώθηκε σε θέματα λογιστικής αντιστάθμισης που επηρεάζουν την χρηματοοικονομική πληροφόρηση στην περίοδο πριν την μεταρρύθμιση επιτοκίων αναφοράς. Η δεύτερη φάση επικεντρώνεται στα πιθανά θέματα που ενδέχεται να επηρεάσουν την χρηματοοικονομική πληροφόρηση, όταν τα υπάρχοντα επιτόκια αντικατασταθούν από τα RFR.

Όπως περιγράφεται και στις λογιστικές πολιτικές (σημ. 2.2.3), η Τράπεζα επέλεξε, ως πολιτική που επιτρέπεται από το ΔΠΧΑ 9, να συνεχίσει να εφαρμόζει λογιστική αντιστάθμισης σύμφωνα με το ΔΛΠ 39. Επομένως, οι τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 39 και στο ΔΠΧΑ 7 θα είναι εφαρμόσιμες στην Τράπεζα.

Η Τράπεζα έχει ξεκινήσει την υλοποίηση ενός προγράμματος μετάβασης των IBOR ώστε να εφαρμόσει την μετάβαση στα εναλλακτικά επιτόκια αναφοράς, το οποίο επικεντρώνεται σε βασικούς τομείς που επηρεάζονται όπως οι συμβάσεις πελατών, τα συστήματα και οι διαδικασίες, η αποτίμηση, η χρηματοοικονομική πληροφόρηση, ο σχεδιασμός κεφαλαιακής ενίσχυσης και ρευστότητας καθώς και οι στρατηγικές επικοινωνίας των αλλαγών στους πελάτες (βλ. σημείωση 5.2.4).

Η Τράπεζα αξιολογεί επί του παρόντος τις τροποποιήσεις ώστε να ορίσει το εύρος στο οποίο οι παρεχόμενες απαλλαγές θα εφαρμοστούν στις σχέσεις αντιστάθμισης της.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τροποποιήσεις του Εννοιολογικού Πλαισίου για τη Χρηματοοικονομική Αναφορά, συμπεριλαμβανομένων των τροποποιήσεων σχετικά με παραπομπές στο Εννοιολογικό Πλαίσιο εντός των ΔΠΧΑ (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2020)

Τον Μάρτιο του 2018, το ΣΔΛΠ εξέδωσε το αναθεωρημένο «Εννοιολογικό Πλαίσιο για τη Χρηματοοικονομική Αναφορά» (Εννοιολογικό Πλαίσιο). Το αναθεωρημένο Εννοιολογικό Πλαίσιο δεν είναι πρότυπο, ούτε παρακάμπτει οποιαδήποτε απαίτηση μεμονωμένων προτύπων. Το αναθεωρημένο αυτό πλαίσιο αντικαθιστά την προηγούμενη έκδοση του πλαισίου η οποία εξεδόθη το 2010. Οι αναθεωρήσεις που πραγματοποίησε το Συμβούλιο αφορούν οδηγίες σχετικά με τις έννοιες της επιμέτρησης, της παρουσίασης και γνωστοποίησης και της αποαναγνώρισης. Επιπλέον, η αναθεώρηση περιλαμβάνει νέους ορισμούς σχετικά με τα στοιχεία του ενεργητικού, τις υποχρεώσεις και τα κριτήρια αναγνώρισης τους, καθώς και διασαφηνίσεις για αλλά σημαντικά πεδία.

Παράλληλα με το αναθεωρημένο Εννοιολογικό Πλαίσιο, το ΣΔΛΠ δημοσίευσε ένα συνοδευτικό έγγραφο με τίτλο «Τροποποιήσεις των Παραπομπών στο Εννοιολογικό Πλαίσιο εντός των ΔΠΧΑ», το οποίο περιλαμβάνει επακόλουθες αλλαγές στα πρότυπα ούτως ώστε αυτές να αναφέρονται στο αναθεωρημένο Πλαίσιο.

Η υιοθέτηση του τροποποιημένου Πλαισίου δεν αναμένεται να έχει επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας.

Τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων» (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2020, δεν έχουν υιοθετηθεί από την ΕΕ)

Το ΣΔΛΠ εξέδωσε τροποποιήσεις σχετικά με τον ορισμό της επιχείρησης στο ΔΠΧΑ 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων» με σκοπό να βοηθήσει τις οικονομικές οντότητες να καθορίσουν αν ένα σύνολο αποκτώμενων δραστηριοτήτων και στοιχείων του ενεργητικού συνιστούν επιχείρηση ή όχι. Οι τροποποιήσεις αποσαφηνίζουν τις ελάχιστες απαιτήσεις για τον ορισμό της επιχείρησης, καταργούν την αξιολόγηση για το εάν οι συμμετέχοντες στην αγορά δύνανται να αντικαταστήσουν τα στοιχεία που λείπουν, προσθέτουν οδηγίες για να βοηθήσουν τις οικονομικές οντότητες να αξιολογήσουν αν οι αποκτώμενες διαδικασίες-θεωρούνται σημαντικές. Επιπροσθέτως, συγκεκριμενοποιούν τους ορισμούς της επιχείρησης και των εκρών της και εισάγουν έναν προαιρετικό έλεγχο σχετικά με τη συγκέντρωση της εύλογης αξίας (fair value concentration test).

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν αναμένεται να έχει επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας.

Τροποποιήσεις του ΔΛΠ 1 και ΔΛΠ 8: Ορισμός της έννοιας του Ουσιώδους Μεγέθους (Material) (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2020),

Οι τροποποιήσεις του ΔΛΠ 1 «Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων» και του ΔΛΠ 8 «Λογιστικές Πολιτικές, Μεταβολές Λογιστικών Εκτιμήσεων και Λάθη» αποσκοπούν στο να ευθυγραμμιστούν όλα τα πρότυπα με τον ορισμό του Ουσιώδους Μεγέθους και να αποσαφηνίσουν συγκεκριμένες πτυχές αυτού. Ο νέος ορισμός αναφέρει ότι μια πληροφορία θεωρείται ουσιώδης αν η παράλειψή της, η ανακριβής παρουσίαση της ή συγκάλυψή της αναμένεται να επηρεάσει τις αποφάσεις που λαμβάνουν οι κύριοι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων γενικής χρήσης, βάσει αυτών των οικονομικών καταστάσεων. Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι το ουσιώδες μέγεθος (materiality) θα εξαρτάται από τη φύση, το μέγεθος της πληροφορίας ή και τα δύο.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν αναμένεται να έχει επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας.

ΔΛΠ 1, Τροποποιήσεις, ταξινόμηση υποχρεώσεων σε Βραχυπρόθεσμες ή Μακροπρόθεσμες (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2022, δεν έχουν υιοθετηθεί από την ΕΕ)

Οι τροποποιήσεις επηρεάζουν μόνο την παρουσίαση των υποχρεώσεων στον ισολογισμό και παρέχουν διευκρινίσεις ως προς τον ορισμό του δικαιώματος αναβολής διακανονισμού μίας υποχρέωσης, ενώ ταυτόχρονα αποσαφηνίζουν ότι η ταξινόμηση των υποχρεώσεων σε βραχυπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες, θα πρέπει να βασίζεται σε δικαιώματα που υπάρχουν στο τέλος της περιόδου αναφοράς. Επιπλέον, διευκρινίζεται ότι η αξιολόγηση που διενεργείται στη λήξη της περιόδου αναφοράς σχετικά με την ταξινόμηση των υποχρεώσεων, δεν επηρεάζεται από τις προσδοκίες που δημιουργούνται ως προς το εάν η οικονομική οντότητα θα εξασκήσει το δικαίωμα της να αναβάλλει τον διακανονισμό μίας υποχρέωσης. Διευκρινίστηκε επίσης από το ΣΔΛΠ ότι η ταξινόμηση των υποχρεώσεων σε βραχυπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες, από μία οικονομική οντότητα, δεν θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη εκείνα τα δικαιώματα μετατροπής που αναγνωρίζονται στα ίδια κεφάλαια.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν αναμένεται να έχει επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας.

ΔΠΧΑ 17, Ασφαλιστήρια Συμβόλαια (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2021, δεν έχει υιοθετηθεί από την ΕΕ)

Το ΔΠΧΑ 17, το οποίο αντικαθιστά το ΔΠΧΑ 4 «Ασφαλιστήρια Συμβόλαια», παρέχει ένα συνολικό και συνεκτικό λογιστικό μοντέλο για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια. Έχει εφαρμογή σε ασφαλιστήρια συμβόλαια που έχουν εκδοθεί, σε όλα τα συμβόλαια αντασφάλισης και σε επενδυτικά συμβόλαια με χαρακτηριστικά προαιρετικής συμμετοχής που μια οικονομική οντότητα εκδίδει, εφόσον αυτή εκδίδει και ασφαλιστήρια συμβόλαια. Τα συμβόλαια χρηματοοικονομικών εγγυήσεων επιτρέπεται να ενταχθούν στο

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 17, εφόσον η οικονομική οντότητα έχει προηγουμένως διαβεβαιώσει ότι τα θεωρεί ως ασφαλιστήρια συμβόλαια.

Σύμφωνα με το γενικό μοντέλο του ΔΠΧΑ 17, ομάδες από ασφαλιστήρια συμβόλαια που τελούν υπό κοινή διαχείριση και υπόκεινται σε παρόμοιους κινδύνους, επιμετρώνται με βάση προεξοφλημένες, σταθμισμένες βάσει πιθανοτήτων μελλοντικές ταμειακές ροές, μιας αναπροσαρμογής λόγω κινδύνου και ενός περιθωρίου συμβατικών υπηρεσιών (contractual service margin) το οποίο αντιπροσωπεύει το μη δεδουλευμένο κέρδος των συμβολαίων. Σύμφωνα με το μοντέλο, οι εκτιμήσεις επαναμετρώνται σε κάθε περίοδο αναφοράς. Μια απλοποιημένη μέθοδος επιμέτρησης μπορεί να χρησιμοποιηθεί αν αναμένεται ότι από αυτή θα παραχθεί μια λογική προσέγγιση του γενικού μοντέλου ή αν τα συμβόλαια είναι μικρής διάρκειας.

Το έσοδο κατανέμεται στις περιόδους αναλογικά με την αξία της αναμενόμενης κάλυψης και των λοιπών υπηρεσιών που ένας ασφαλιστής παρέχει κατά τη διάρκεια της περιόδου, οι διεκδικήσεις για αποζημίωση παρουσιάζονται όταν αναγγελθούν και οποιαδήποτε επενδυτικά στοιχεία, όπως τα ποσά που καταβάλλονται σε ασφαλισμένους ακόμα και αν το ασφαλιστικό γεγονός δεν έχει συντελεστεί, δεν περιλαμβάνονται στα έσοδα και στις διεκδικήσεις για αποζημίωση. Τα αποτελέσματα από ασφαλιστικές υπηρεσίες παρουσιάζονται ξεχωριστά από το χρηματοοικονομικό έσοδο ή έξοδο των ασφαλίσεων.

Τον Ιούνιο 2019, το ΣΔΛΠ εξέδωσε το σχέδιο προτύπου «Τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 17», όπου αναφέρεται πως η ημερομηνία έναρξης ισχύος του προτύπου θα καθυστερήσει κατά ένα χρόνο, ώστε να είναι υποχρεωτική η εφαρμογή του προτύπου για τις ετήσιες περιόδους που ξεκινούν από την 1 Ιανουαρίου 2022.

Το ΔΠΧΑ 17 δεν είναι σχετικό με τις δραστηριότητες της Τράπεζας, παρά μόνο μέσω της συγγενούς εταιρείας Eurolife ERB Insurance Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών.

2.2 Βασικές λογιστικές αρχές

2.2.1 Επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες

Επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες, περιλαμβανομένων και των συμμετοχών που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο συναλλαγών μεταξύ επιχειρήσεων που τελούν υπό κοινό έλεγχο, λογίζονται σε κόστος μείον τυχόν συσσωρευμένων ζημιών απομείωσης. Το κόστος συμμετοχής είναι η εύλογη αξία του τιμήματος που δόθηκε, δηλαδή το ποσό των μετρητών που καταβλήθηκε ή των μετοχών που εκδόθηκαν, ή αν αυτό δεν μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα, η εύλογη αξία του τιμήματος που λήφθηκε μαζί με το κόστος που σχετίζεται άμεσα με τη συναλλαγή. Ως εξαίρεση στην παραπάνω αρχή επιμέτρησης, όταν η Τράπεζα μεταφέρει μια υφιστάμενη εταιρεία του Ομίλου η επιχειρηματικό κλάδο σε μια νέα θυγατρική που συστήθηκε γι' αυτόν το σκοπό μέσω μια συναλλαγής με ανταλλαγή μετοχών που δεν έχει εμπορική ουσία, η επένδυση της Τράπεζας στη νεοοργανωθείσα εταιρεία αναγνωρίζεται στη λογιστική αξία της εταιρείας που μεταφέρθηκε.

Νομικές συγχωνεύσεις που περιλαμβάνουν τη συνένωση της Τράπεζας με μια ή περισσότερες θυγατρικές της λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της συνένωσης συμφερόντων σύμφωνα με το ΔΛΠ 8 «Λογιστικές πολιτικές, μεταβολές των λογιστικών εκτιμήσεων και λάθη», λαμβάνοντας υπόψη τις πιο πρόσφατες εκδόσεις άλλων φορέων θέσπισης λογιστικών προτύπων, οι οποίοι χρησιμοποιούν παρόμοιο εννοιολογικό πλαίσιο και συμμορφώνονται με τις γενικές αρχές που διέπουν τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, καθώς και τις αποδεκτές πρακτικές του κλάδου. Στο πλαίσιο της μεθόδου συνένωσης συμφερόντων, η Τράπεζα αναγνωρίζει το ενεργητικό και τις υποχρεώσεις της αποκτώμενης εταιρείας στις λογιστικές αξίες προ συνένωσης προερχόμενες από το υψηλότερο επίπεδο κοινού ελέγχου, χωρίς οποιαδήποτε προσαρμογή στην εύλογη αξία. Ενδεχόμενη διαφορά μεταξύ του κόστους της συναλλαγής και της λογιστικής αξίας των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται λογιστικοποιείται στα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας.

Νομικές συγχωνεύσεις που περιλαμβάνουν την απορρόφηση μιας εταιρείας από την Τράπεζα, εξαιρώντας τις εταιρείες που τελούν υπό κοινό έλεγχο, λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της εξαγοράς σύμφωνα με τις διατάξεις του ΔΛΠ 3 για τις συνενώσεις επιχειρήσεων. Το μεταβιβασθέν αντάλλαγμα υπολογίζεται βάσει της εύλογης αξίας των στοιχείων του ενεργητικού που μεταφέρονται, τους συμμετοχικούς τίτλους που εκδίδονται ή ανταλλάσσονται ή των υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται κατά την ημερομηνία εξαγοράς, συμπεριλαμβάνοντας την εύλογη αξία των στοιχείων ενεργητικού και των υποχρεώσεων που απορρέουν από μία ρύθμιση ενδεχόμενου ανταλλάγματος. Το σχετιζόμενο με τις αποκτήσεις κόστος θα λογιστικοποιείται ως έξοδο εντός των περιόδων κατά τη διάρκεια των οποίων ο αποκτών ανέλαβε το κόστος. Σύμφωνα με τη μέθοδο της εξαγοράς, τα αναγνωρίσιμα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων και οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις που αποκτώνται, επιμετρώνται αρχικά κατά την ημερομηνία απόκτησης στην εύλογη αξία τους. Εάν υπήρχαν ήδη συμμετοχικά δικαιώματα στον αποκτώμενο, αυτά επιμετρώνται εκ νέου στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία απόκτησης και ενδεχόμενο κέρδος ή ζημιά αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Το υπερβάλλον του συνόλου του μεταφερθέντος ανταλλάγματος κατά την ημερομηνία απόκτησης, επί της εύλογης αξίας των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας που αποκτήθηκε, λογιστικοποιείται ως υπεραξία. Αν το σύνολο των παραπάνω είναι μικρότερο από την εύλογη αξία των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων της θυγατρικής, η διαφορά αναγνωρίζεται άμεσα στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Εάν η αρχική λογιστικοποίηση δεν έχει ολοκληρωθεί έως την ημερομηνία των οικονομικών καταστάσεων της περιόδου στην οποία αυτή πραγματοποιήθηκε, η Τράπεζα γνωστοποιεί τις προσωρινές αξίες των στοιχείων εκείνων για τα οποία η λογιστικοποίηση δεν έχει ολοκληρωθεί. Οι ανωτέρω προσωρινές αξίες, κατά την διάρκεια της περιόδου επιμέτρησης, αναπροσαρμόζονται αναδρομικά ώστε να αντικατοπτρίζουν τις νέες πληροφορίες που λήφθηκαν για τα γεγονότα και τις συνθήκες που υπήρχαν κατά την ημερομηνία εξαγοράς και οι οποίες, εάν ήταν γνωστές κατά την ανωτέρω ημερομηνία, θα είχαν επηρεάσει αντίστοιχα τις αξίες που αναγνωρίστηκαν. Οι αναπροσαρμογές της περιόδου επιμέτρησης, όπως αναφέρεται ανωτέρω, επηρεάζουν αντίστοιχα το ποσό της υπεραξίας που είχε αρχικά αναγνωρισθεί, ενώ η περίοδος επιμέτρησης δεν μπορεί να ξεπεράσει το ένα έτος από την ημερομηνία εξαγοράς.

Για αποκτήσεις εταιρειών που δεν ικανοποιούν τον ορισμό της «επιχείρησης», η Τράπεζα κατανέμει το τίμημα στα μεμονωμένα αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις βάσει των σχετικών εύλογων αξιών τους την ημερομηνία εξαγοράς. Τέτοιου τύπου συναλλαγές ή γεγονότα δεν δημιουργούν υπεραξία.

Όπου ήταν απαραίτητο, οι λογιστικές αρχές των συγχωνευμένων θυγατρικών εταιρειών ή άλλων εταιρειών έχουν αναπροσαρμοστεί ώστε να συνάδουν με τις αρχές που υιοθετήθηκαν από την Τράπεζα.

Οι θυγατρικές εταιρείες της Τράπεζας, οι συγγενείς εταιρείες και οι κοινοπραξίες παρουσιάζονται στις σημειώσεις 23 και 25, αντιστοίχως.

2.2.2 Ξένο νόμισμα

Οι συναλλαγές σε ξένο νόμισμα καταχωρούνται με βάση τις τιμές συναλλάγματος που ισχύουν κατά την ημερομηνία της συναλλαγής. Οι συναλλαγματικές διαφορές (κέρδη/ζημιές) που προκύπτουν κατά το διακανονισμό των συναλλαγών σε ξένο νόμισμα, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Τα χρηματικά στοιχεία του ενεργητικού και των υποχρεώσεων που είναι σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται στο λειτουργικό νόμισμα με βάση την τιμή συναλλάγματος που ισχύει σε κάθε περίοδο αναφοράς και οι συναλλαγματικές διαφορές αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, εκτός από εκείνες που προκύπτουν από τη μετατροπή υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα που αντισταθμίζουν τις ταμειακές ροές σε ξένο νόμισμα, οι οποίες μεταφέρονται στα ίδια κεφάλαια.

Τα μη χρηματικά στοιχεία του ενεργητικού και των υποχρεώσεων μετατρέπονται με βάση την τιμή συναλλάγματος που ίσχυε κατά την ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης, εκτός από τα μη-χρηματικά στοιχεία σε ξένο νόμισμα που αποτιμώνται σε εύλογη αξία και τα οποία μετατρέπονται με βάση την τιμή συναλλάγματος που ίσχυε κατά την ημερομηνία που προσδιορίστηκε η εύλογη αξία. Στην περίπτωση αυτή οι συναλλαγματικές διαφορές αποτελούν μέρος του κέρδους ή της ζημιάς από τη μεταβολή της εύλογης αξίας και αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ή απευθείας σε αποθεματικό στα ίδια κεφάλαια, βάσει της κατηγοριοποίησης του μη-χρηματικού στοιχείου.

2.2.3 Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμισης κινδύνων

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα, περιλαμβάνουν κυρίως συμβάσεις ξένου συναλλάγματος (foreign exchange contracts), προθεσμιακές νομισματικές συμβάσεις (forward currency agreements) και συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης επιτοκίων - που πωλήθηκαν και αγοράστηκαν (interest rate options - written and purchased), ανταλλαγές συναλλάγματος και επιτοκίων (currency and interest rate swaps), και άλλα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα. Τα παράγωγα, αναγνωρίζονται αρχικά στον ισολογισμό στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία σύναψης του συμβολαίου, και ακολούθως επαναμετρώνται στην εύλογη αξία τους. Όταν η εύλογη αξία είναι θετική, τα παράγωγα περιλαμβάνονται στο ενεργητικό, ενώ όταν η εύλογη αξία είναι αρνητική περιλαμβάνονται στις υποχρεώσεις.

Η εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων προσδιορίζεται με βάση τις χρηματιστηριακές τιμές, λαμβάνοντας υπόψη πρόσφατες συναλλαγές στην αγορά, ή χρησιμοποιώντας κατάλληλες άλλες τεχνικές επιμέτρησης. Οι αρχές επιμέτρησης της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων, συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων, περιγράφονται στις σημ. 2.2.12 και 5.3.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ενσωματωμένα παράγωγα

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που περιλαμβάνουν ενσωματωμένα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα αναγνωρίζονται στον Ισολογισμό στην ολότητα τους στην κατάλληλη κατηγορία ταξινόμησης, ακολουθώντας την αξιολόγηση των συμβατικών ταμειακών ροών και επιχειρηματικού μοντέλου του χρηματοοικονομικού μέσου, όπως περιγράφεται στη σημ. 2.2.9.

Αντιθέτως, ορισμένα παράγωγα που είναι ενσωματωμένα σε άλλα χρηματοοικονομικά στοιχεία του παθητικού, αναγνωρίζονται ως διακριτά παράγωγα όταν οι κίνδυνοι και τα χαρακτηριστικά τους δεν είναι στενά συνδεδεμένα με αυτά του κύριου συμβολαίου, και το κύριο συμβόλαιο δε λογίζεται στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης αποτελεσμάτων. Τα ενσωματωμένα αυτά παράγωγα, επιμετρώνται στην εύλογη αξία, και οι μεταβολές στην εύλογη αξία αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Η χρήση παραγώγων χρηματοοικονομικά μέσων είναι ενσωματωμένη στις δραστηριότητες της Τράπεζας και στοχεύει πρωτίστως στην αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων του.

Συνεπώς, η Τράπεζα, στα πλαίσια της στρατηγικής διαχείρισης κινδύνων της, δύναται να πραγματοποιήσει συναλλαγές με εξωτερικούς αντισυμβαλλόμενους ώστε να αντισταθμίσει μερικώς ή πλήρως την επιτοκιακή, συναλλαγματική, μετοχική ή άλλη έκθεση της που δημιουργείται από τις δραστηριότητες της.

Οι στόχοι της αντιστάθμισης με την χρήση παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων περιλαμβάνουν:

- Την μείωση της επιτοκιακής έκθεσης που υπερβαίνει τα επιτοκιακά όρια που έχει θέσει η Τράπεζα
- Την αποτελεσματική διαχείριση του επιτοκιακού κινδύνου και της έκθεσης σε εύλογες αξίες
- Την διαχείριση μελλοντικών μεταβλητών ταμειακών ροών
- Την μείωση του συναλλαγματικού ή πληθωριστικού κινδύνου

Λογιστική αντιστάθμιση

Η Τράπεζα επέλεξε, ως πολιτική που επιτρέπεται από το ΔΠΧΑ 9, να συνεχίσει να εφαρμόζει λογιστική αντιστάθμιση σύμφωνα με το ΔΛΠ 39, έως ότου το έργο που εκπονείται από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων σχετικά με την λογιστική της αντιστάθμισης σε επίπεδο χαρτοφυλακίου (macro-hedging) ολοκληρωθεί.

Για σκοπούς λογιστικής αντιστάθμισης, η Τράπεζα σχηματίζει μια σχέση αντιστάθμισης μεταξύ ενός μέσου αντιστάθμισης και ενός σχετικού στοιχείου ή ομάδας στοιχείων που πρόκειται να αντισταθμιστούν. Το μέσο αντιστάθμισης αποτελεί ένα προσδιορισμένο παράγωγο ή κάποιο άλλο προσδιορισμένο μη-παράγωγο χρηματοοικονομικό μέσο του ενεργητικού ή χρηματοοικονομικής υποχρέωσης, του οποίου η εύλογη αξία ή οι ταμειακές ροές εκτιμάται πως συμψηφίζουν τις αλλαγές στην εύλογη αξία ή στις ταμειακές ροές των στοιχείων που αντισταθμίζουν.

Συγκεκριμένα η Τράπεζα προσδιορίζει ορισμένα παράγωγα ως: (α) μέσα αντιστάθμισης του κινδύνου των μεταβολών εύλογης αξίας αναγνωρισθέντων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων ή μη αναγνωρισθέντων βέβαιων δεσμεύσεων (μέσο αντιστάθμισης εύλογης αξίας), (β) μέσα αντιστάθμισης του κινδύνου μεταβολής των ταμειακών ροών από αναγνωρισθέντα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων ή από πολύ πιθανές προβλεπόμενες συναλλαγές (μέσο αντιστάθμισης ταμειακών ροών).

Για την εφαρμογή λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνων συγκεκριμένα κριτήρια πρέπει να πληρούνται. Συνεπώς, κατά την έναρξη της σχέσης αντιστάθμισης, η Τράπεζα τεκμηριώνει τη σχέση μεταξύ των μέσων αντιστάθμισης και των στοιχείων που αντισταθμίζονται, καθώς και το σκοπό και τη στρατηγική διαχείρισης κινδύνου που εξυπηρετείται μέσω της σύναψης διαφόρων συναλλαγών αντιστάθμισης και την μέθοδο που θα χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της σχέσης αντιστάθμισης. Επίσης, η Τράπεζα στοιχειοθετεί την εκτίμησή της, κατά τη σύναψη της αντιστάθμισης και σε συνεχή βάση, για την αποτελεσματικότητα των παραγώγων - που χρησιμοποιούνται σε συναλλαγές αντιστάθμισης - στο να συμψηφίζουν μεταβολές στις εύλογες αξίες ή στις ταμειακές ροές των στοιχείων που αντισταθμίζουν και εάν τα πραγματικά αποτελέσματα της κάθε αντιστάθμισης κυμαίνονται μεταξύ 80-125%. Εάν μία σχέση αντιστάθμισης δεν πληροί τα ανωτέρω κριτήρια αποτελεσματικότητας, η Τράπεζα διακόπτει την λογιστική αντιστάθμιση με μελλοντική ισχύ. Ομοίως, όταν το παράγωγο αντιστάθμισης εκπνέει ή πωλείται, διακόπτεται ή εξασκείται, ή όταν ο αντισταθμιστικός προσδιορισμός ανακαλείται, τότε η λογιστική αντιστάθμιση διακόπτεται με μελλοντική ισχύ. Επιπρόσθετα, η Τράπεζα χρησιμοποιεί άλλα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία δεν έχουν οριστεί ως μέσα αντιστάθμισης, για να διαχειριστεί την έκθεσή της κατά κύριο λόγο σε επιτοκιακό και συναλλαγματικό κίνδυνο. Τα παράγωγα αυτά που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις λογιστικής αντιστάθμισης, χρησιμοποιούνται για σκοπούς οικονομικής αντιστάθμισης στοιχείων ενεργητικού και παθητικού. Τα προαναφερθέντα παράγωγα έχουν κατηγοριοποιηθεί μαζί με εκείνα που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η μέθοδος αναγνώρισης κέρδους ή ζημιάς από μεταβολές στην εύλογη αξία, εξαρτάται από το αν το παράγωγο καταχωρείται και πληροί τις προϋποθέσεις ώστε να χαρακτηριστεί ως μέσο αντιστάθμισης.

Επίσης, η Τράπεζα δύναται να καταχωρήσει ομάδες στοιχείων ως στοιχεία αντιστάθμισης, αθροίζοντας αναγνωρισμένα στοιχεία του ενεργητικού ή υποχρεώσεων ή μη αναγνωρισμένες αλλά εξαιρετικά πιθανές συναλλαγές με όμοια χαρακτηριστικά κινδύνου τα οποία μοιράζονται έναν κίνδυνο ο οποίος αντισταθμίζεται. Παρόλο που η συνολική έκθεση μπορεί να διαφέρει για τα μεμονωμένα στοιχεία της ομάδας, ο συγκεκριμένος κίνδυνος που αντισταθμίζεται, θα είναι εγγενής σε κάθε ένα από τα στοιχεία της ομάδας.

(i) Αντιστάθμιση εύλογης αξίας

Η Τράπεζα εφαρμόζει αντιστάθμιση εύλογης αξίας για να αντισταθμίσει τις εκθέσεις της κυρίως έναντι των μεταβολών της εύλογης αξίας που οφείλονται στον επιτοκιακό και συναλλαγματικό κίνδυνο.

Τα στοιχεία που πληρούν τις προϋποθέσεις για λογιστική αντιστάθμισης της εύλογης αξίας περιλαμβάνουν χρεωστικούς τίτλους σταθερού επιτοκίου που ταξινομούνται ως χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λουπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI) και σε αποσβέσιμο κόστος, προθεσμιακές καταθέσεις σταθερού επιτοκίου ή προθεσμιακά δάνεια που επιμετρώνται σε αποσβέσιμο κόστος, καθώς και υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους σταθερού επιτοκίου.

Ο κίνδυνος επιτοκίου και ο συναλλαγματικός κίνδυνος, αναφορικά με τα επιτόκια αναφοράς μπορούν να αντισταθμιστούν χρησιμοποιώντας συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων.

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί την μέθοδο «dollar-offset» ώστε να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης της εύλογης αξίας. Η παραπάνω αποτελεί μια ποσοτική μέθοδο που περιλαμβάνει την σύγκριση της αλλαγής στην εύλογη αξία του μέσου αντιστάθμισης με την αλλαγή στην εύλογη αξία του στοιχείου αντιστάθμισης που οφείλεται στον κίνδυνο που αντισταθμίζεται. Ακόμη και εάν η αντιστάθμιση δεν αναμένεται να είναι εξαιρετικά αποτελεσματική σε μία συγκεκριμένη περίοδο, η λογιστική αντιστάθμιση δεν αποκλείεται εάν η αποτελεσματικότητα αναμένεται να παραμείνει επαρκώς υψηλή για όλη την διάρκεια ζωής της αντιστάθμισης.

Μεταβολές στην εύλογη αξία παραγώγων που προσδιορίζονται ως μέσα αντιστάθμισης εύλογης αξίας, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων όπως και οι μεταβολές της εύλογης αξίας των στοιχείων που αντισταθμίζονται, οι οποίες οφείλονται στον κίνδυνο που αντισταθμίζεται.

Η Τράπεζα παύει τη λογιστική αντιστάθμιση κινδύνων σε περίπτωση που το μέσο αντιστάθμισης λήξει ή πωληθεί, διακοπεί ή ασκηθεί, η σχέση αντιστάθμισης δεν πληροί εφεξής τα κριτήρια εφαρμογής της λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνων, ή όταν ανακαλείται η αντισταθμιστική σχέση. Σε αυτές τις περιπτώσεις, κάθε αναπροσαρμογή της λογιστικής αξίας του στοιχείου που αντισταθμίζεται για το οποίο χρησιμοποιείται η μέθοδος του πραγματικού επιτοκίου, αποσβένεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της περιόδου μέχρι τη λήξη του. Αναποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης δύναται να προκύψει σε περίπτωση πιθανών διαφορών στους κρίσιμους όρους μεταξύ του στοιχείου που αντισταθμίζεται και του μέσου αντιστάθμισης, όπως η ληκτότητα, η συχνότητα που μηδενίζεται το επιτόκιο και οι καμπύλες προεξόφλησης.

(ii) Αντιστάθμιση ταμειακών ροών

Η Τράπεζα εφαρμόζει αντιστάθμιση ταμειακών ροών ώστε να αντισταθμίσει την έκθεση στην μεταβλητότητα των ταμειακών ροών που οφείλεται κυρίως στον επιτοκιακό και συναλλαγματικό κίνδυνο που συνδέεται με ένα αναγνωρισμένο στοιχείο του ενεργητικού ή υποχρεώσεων ή με μια πολύ πιθανή προσδοκώμενη συναλλαγή.

Τα στοιχεία που πληρούν τις προϋποθέσεις για αντιστάθμιση ταμειακών ροών περιλαμβάνουν αναγνωρισμένα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων όπως καταθέσεις μεταβλητού επιτοκίου ή δάνεια που επιμετρώνται σε αποσβέσιμο κόστος, υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους μεταβλητού επιτοκίου και δάνεια μεταβλητού επιτοκίου σε ξένο νόμισμα. Ο κίνδυνος επιτοκίου αναφορικά με το κατάλληλο επιτόκιο αναφοράς μπορεί να αντισταθμιστεί χρησιμοποιώντας συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων. Ο συναλλαγματικός κίνδυνος μπορεί να αντισταθμιστεί χρησιμοποιώντας προθεσμιακές συμβάσεις συναλλάγματος και συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος.

Επιπροσθέτως, η αντιστάθμιση ταμειακών ροών χρησιμοποιείται για πολύ πιθανές προβλεπόμενες συναλλαγές, όπως οι προσδοκώμενες μελλοντικές ανανεώσεις των βραχυπρόθεσμων καταθέσεων ή συμφωνιών επαναγοράς χρεογράφων που επιμετρώνται σε αποσβέσιμο κόστος. Συγκεκριμένα, οι μελλοντικές πληρωμές κυμαινόμενου τόκου μια σειράς από προσδοκώμενες ανανεώσεις αυτών των χρηματοοικονομικών στοιχείων υποχρεώσεων αντισταθμίζονται ως σύνολο όσον αφορά τις αλλαγές στα επιτόκια αναφοράς, εξαλείφοντας την μεταβλητότητα των ταμειακών ροών. Επιπλέον, η αντιστάθμιση ταμειακών ροών

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

εφαρμόζεται για την αντιστάθμιση του συναλλαγματικού κινδύνου από πιθανές προβλεπόμενες πωλήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού ή τον διακανονισμό των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα.

Εάν το στοιχείο που αντισταθμίζεται έχει καταχωρηθεί ως μελλοντική συναλλαγή, η Τράπεζα αξιολογεί και επιβεβαιώνει ότι υπάρχει μεγάλη πιθανότητα αυτή η συναλλαγή να πραγματοποιηθεί.

Προκειμένου να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα των αντισταθμίσεων ταμειακών ροών του επιτοκιακού κινδύνου, η Τράπεζα χρησιμοποιεί την τεχνική ανάλυσης παλινδρόμησης που επιδεικνύει εάν υπάρχει υψηλή συσχέτιση, ιστορικά και προσδοκώμενη μεταξύ του επιτοκιακού κινδύνου του στοιχείου που έχει προσδιοριστεί για αντιστάθμιση και του επιτοκιακού κινδύνου του μέσου αντιστάθμισης. Σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των αντισταθμίσεων ταμειακών ροών του συναλλαγματικού κινδύνου, η Τράπεζα χρησιμοποιεί την μέθοδο «dollar-offset».

Η αποτελεσματική αναλογία της μεταβολής της εύλογης αξίας των παραγώγων που προσδιορίζονται και πληρούν τις προϋποθέσεις ώστε να χαρακτηριστούν ως μέσα αντιστάθμισης ταμειακών ροών, αναγνωρίζεται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση, ενώ η μη αποτελεσματική αναλογία, αναγνωρίζεται απευθείας στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Ποσά που έχουν συσσωρευτεί στα ίδια κεφάλαια, μεταφέρονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στις περιόδους κατά τις οποίες το αντισταθμισμένο στοιχείο επιδρά στο κέρδος ή τη ζημιά (π.χ. όταν πραγματοποιείται η προβλεπόμενη πώληση του στοιχείου που αντισταθμίζεται).

Όταν ένα μέσο αντιστάθμισης λήγει ή πωλείται, ή όταν η αντιστάθμιση δεν πληροί πλέον τα κριτήρια για λογιστική αντιστάθμισης, τα συσσωρευμένα κέρδη ή ζημιές που υπάρχουν στα ίδια κεφάλαια κατά τη στιγμή εκείνη παραμένουν στα ίδια κεφάλαια μέχρι η προβλεπόμενη συναλλαγή να επηρεάσει την κατάσταση αποτελεσμάτων.

Όταν μια προβλεπόμενη συναλλαγή δεν αναμένεται πλέον να πραγματοποιηθεί, το συσσωρευμένο κέρδος ή ζημιά που είχε καταχωρηθεί στα ίδια κεφάλαια, μεταφέρεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

(ii) Παράγωγα τα οποία δεν έχουν καταχωρηθεί ως μέσα αντιστάθμισης για σκοπούς λογιστικής αντιστάθμισης

Οι μεταβολές στην εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων τα οποία δεν έχουν καταχωρηθεί ως μέσα αντιστάθμισης, ή που δεν πληρούν τα κριτήρια για λογιστική αντιστάθμισης, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Οι εύλογες αξίες παραγώγων μέσων που διακρατούνται για εμπορικούς σκοπούς και για σκοπούς αντιστάθμισης, παρουσιάζονται στη σημ. 19.

2.2.4 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών μέσων

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό παρουσιάζεται στον ισολογισμό, όταν και μόνον όταν, η Τράπεζα έχει επί του παρόντος νομικά ισχυρό δικαίωμα συμψηφισμού των αναγνωρισμένων ποσών, και παράλληλα προτίθεται είτε να προβεί σε διακανονισμό του καθαρού υπολοίπου, είτε να εισπράξει το ποσό της απαίτησης του περιουσιακού στοιχείου εξοφλώντας ταυτόχρονα την υποχρέωση.

2.2.5 Κατάσταση αποτελεσμάτων

(i) Έσοδα και έξοδα από τόκους

Τα έσοδα και έξοδα από τόκους αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε δεδουλευμένη βάση για όλα τα τοκοφόρα χρηματοοικονομικά μέσα χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Πραγματικό είναι το επιτόκιο που προεξοφλεί ακριβώς τις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές εκροές ή εισροές κατά την αναμενόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου ή, σε μικρότερη περίοδο όπου κρίνεται κατάλληλο, στην λογιστική αξία προ απομείωσης ή στη λογιστική αξία του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ή υποχρεώσεων αντίστοιχα. Για τον υπολογισμό του πραγματικού επιτοκίου, εκτός των αγορασμένων ή κατά την αρχική τους αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού (POCI), η Τράπεζα υπολογίζει τις ταμειακές ροές λαμβάνοντας υπόψη όλους τους συμβατικούς όρους του χρηματοοικονομικού μέσου εξαιρώντας τις αναμενόμενες ζημιές από πιστωτικό κίνδυνο. Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που έχουν χαρακτηριστεί ως POCI η Τράπεζα υπολογίζει εκείνο το προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο πραγματικό επιτόκιο (credit-adjusted EIR) το οποίο κατά την αρχική αναγνώριση, προεξοφλεί ακριβώς τις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές εισροές ή εκροές (συμπεριλαμβανομένων αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών) στην εύλογη αξία του στοιχείου του ενεργητικού που έχει χαρακτηριστεί ως POCI.

Το αποσβέσιμο κόστος ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ή υποχρεώσεων είναι το ποσό στο οποίο επιμετρώνται κατά την αρχική αναγνώριση, αφαιρώντας αποπληρωμές κεφαλαίου, προσθέτοντας ή αφαιρώντας σωρευμένες αποσβέσεις που

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

έχουν υπολογιστεί με την μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου (όπως περιγράφεται παραπάνω) και για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού αφαιρώντας τις προβλέψεις αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Η λογιστική αξία προ απομείωσης ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ισούται με το αποσβέσιμο κόστος του προ απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές.

Ο υπολογισμός του πραγματικού επιτοκίου περιλαμβάνει τις αμοιβές και τις μονάδες βάσης που πληρώθηκαν ή εισπράχθηκαν και που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πραγματικού επιτοκίου, το κόστος συναλλαγών, και κάθε επαύξηση ή έκπτωση. Το κόστος συναλλαγών περιλαμβάνει επιπλέον έξοδα τα οποία συνδέονται άμεσα με την απόκτηση ή έκδοση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ή υποχρέωσης.

Η Τράπεζα υπολογίζει τα έσοδα από τόκους εφαρμόζοντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου στην προ απομείωσης λογιστική αξία των μη απομειωμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού (ανοίγματα σε Στάδιο 1 και 2) και αντίστοιχα στο αποσβέσιμο κόστος των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων.

Για τα πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού στο Στάδιο 3, η Τράπεζα υπολογίζει τα έσοδα από τόκους εφαρμόζοντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου (EIR) επί του αποσβέσιμου κόστους των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού προσαρμοσμένο με τις προβλέψεις των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Εάν το στοιχείο του ενεργητικού σταματήσει να θεωρείται πιστωτικά απομειωμένης αξίας, το EIR εφαρμόζεται εκ νέου στην προ προβλέψεων λογιστική αξία.

Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που έχουν χαρακτηριστεί ως POCI, τα έσοδα από τόκους αναγνωρίζονται εφαρμόζοντας το προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο πραγματικό επιτόκιο (credit-adjusted EIR) επί της καθαρής λογιστικής αξίας (αποσβέσιμου κόστους) του POCI. Για αυτά τα στοιχεία ενεργητικού, ακόμα και αν ο πιστωτικός τους κίνδυνος μειωθεί, τα έσοδα από τόκους δεν υπολογίζονται εκ νέου με βάση την προ απομείωσης λογιστική αξία. Για τα χρηματοοικονομικά μέσα που συνδέονται με δείκτη πληθωρισμού η Τράπεζα αναγνωρίζει έσοδα και έξοδα από τόκους αναπροσαρμόζοντας το πραγματικό επιτόκιο (effective interest rate - EIR), σε κάθε περίοδο αναφοράς, λόγω της αλλαγής των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών με την ενσωμάτωση της μεταβολής των προσδοκιών αναφορικά με τον πληθωρισμό κατά τη διάρκεια αυτών των χρηματοοικονομικών μέσων. Το αναπροσαρμοσμένο πραγματικό επιτόκιο εφαρμόζεται ώστε να υπολογιστεί ή νέα προ απομείωσης λογιστική αξία σε κάθε περίοδο αναφοράς.

Τα έσοδα και έξοδα από τόκους παρουσιάζονται ξεχωριστά στη κατάσταση αποτελεσμάτων για όλα τα τοκοφόρα χρηματοοικονομικά μέσα στα καθαρά έσοδα από τόκους.

(ii) Αμοιβές και προμήθειες

Οι αμοιβές και προμήθειες που εισπράττονται ή καταβάλλονται και οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πραγματικού επιτοκίου ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού ή μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης περιλαμβάνονται στο πραγματικό επιτόκιο.

Τα λοιπά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες, όπως η εξυπηρέτηση λογαριασμών και οι αμοιβές διαχείρισης χαρτοφυλακίων (περιλαμβανομένων και αμοιβών βάσει απόδοσης) αναγνωρίζονται στην πάροδο του χρόνου καθώς οι σχετικές υπηρεσίες παρέχονται στον πελάτη, στον βαθμό που θεωρείται πολύ πιθανό ότι δεν θα προκύψει σημαντικός αντιλογισμός του ποσού του εσόδου που αναγνωρίστηκε. Οι αμοιβές που προκύπτουν από συναλλαγές όπως αγοραπωλησίες συναλλάγματος, εισαγωγές/εξαγωγές, εμβάσματα, τραπεζικά έξοδα και χρηματιστηριακές δραστηριότητες, αναγνωρίζονται κατά τη δεδομένη χρονική στιγμή που διενεργούνται οι εν λόγω συναλλαγές. Τα λοιπά έξοδα από αμοιβές και προμήθειες αφορούν κυρίως αμοιβές από συναλλαγές και υπηρεσίες, οι οποίες αναγνωρίζονται ως έξοδα καθώς λαμβάνονται οι σχετικές υπηρεσίες.

Στην περίπτωση σύμβασης με πελάτη που έχει ως αποτέλεσμα την αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού μέσου στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας, το οποίο ενδέχεται να εμπίπτει μερικώς στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 και μερικώς στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15, η Τράπεζα εφαρμόζει πρώτα το ΔΠΧΑ 9 για να διαχωρίσει και να επιμετρήσει το μέρος της σύμβασης που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 και ακολούθως εφαρμόζει το ΔΠΧΑ 15 στο εναπομένον μέρος.

2.2.6 Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία και επενδύσεις σε ακίνητα

(i) Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία

Τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία παρουσιάζονται στο κόστος κτήσεως μετά την αφαίρεση των συσσωρευμένων αποσβέσεων και των συσσωρευμένων ζημιών απομείωσης. Το κόστος κτήσης περιλαμβάνει έξοδα που σχετίζονται άμεσα με την απόκτηση του παγίου. Έξοδα μεταγενέστερα της ημερομηνίας κτήσης ενσωματώνονται στο κόστος του παγίου, μόνο όταν η Τράπεζα

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

είναι πιθανό να έχει οικονομικά οφέλη στο μέλλον και είναι δυνατή η αξιόπιστη μέτρηση της αξίας του παγίου. Όταν προκύπτουν έξοδα επισκευών και συντήρησης, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Οι αποσβέσεις υπολογίζονται με τη μέθοδο της σταθερής απόσβεσης βάσει της προβλεπόμενης ωφέλιμης ζωής των παγίων, προκειμένου να μειωθεί το κόστος κτήσης των παγίων στην τελική υπολειπόμενη αξία τους ως ακολούθως:

- Γήπεδα: μηδενική απόσβεση
- Κτίρια: 40-50 έτη
- Βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων: κατά τη διάρκεια του συμβολαίου εκμίσθωσης ή της ωφέλιμης ζωής του παγίου εάν είναι μικρότερη
- Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και λογισμικά προγράμματα: 4-10 έτη
- Λοιπά έπιπλα και εξοπλισμός: 4-20 έτη, και
- Οχήματα: 5-7 έτη

(ii) Επενδύσεις σε ακίνητα

Το τέταρτο τρίμηνο του 2019, η Τράπεζα προχώρησε οικειοθελώς στην αλλαγή της λογιστικής πολιτικής επιμέτρησης των Επενδύσεων σε ακίνητα από τη μέθοδο κόστους στην μέθοδο της εύλογης αξίας σύμφωνα με το «ΔΛΠ 40 Επενδύσεις σε ακίνητα». Σύμφωνα με το ΔΛΠ 8 «Λογιστικές πολιτικές, μεταβολές των λογιστικών εκτιμήσεων και λάθη» η παραπάνω αλλαγή στη λογιστική πολιτική για τις επενδύσεις σε ακίνητα της Τράπεζας εφαρμόστηκε αναδρομικά από την 1 Ιανουαρίου 2018 (σημ. 2.3.2). Ακίνητα τα οποία διακρατούνται για μακροχρόνιες αποδόσεις ενοικίων ή/και για ανατίμηση κεφαλαίου και δε χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα κατηγοριοποιούνται ως επενδύσεις σε ακίνητα.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα αναγνωρίζονται αρχικά στο κόστος, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών άμεσων εξόδων κτήσης. Σύμφωνα με το «ΔΛΠ 40 Επενδύσεις σε ακίνητα» μετά την αρχική αναγνώριση, οι επενδύσεις σε ακίνητα αναγνωρίζονται σε εύλογη αξία όπως προσδιορίζεται από ανεξάρτητους πιστοποιημένους εκτιμητές, με τις μεταβολές της εύλογης αξίας να καταχωρούνται στα αποτελέσματα χρήσης. Η μέθοδος της εύλογης αξίας στα υπό κατασκευή ακίνητα εφαρμόζεται μονάχα όταν αυτή μπορεί να επιμετρηθεί με αξιοπιστία.

Μεταγενέστερες δαπάνες προστίθενται στη λογιστική αξία του ακινήτου μόνο όταν είναι πιθανόν ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη, που σχετίζονται με το εν λόγω ακίνητο, θα εισρεύσουν στην Τράπεζα και ότι τα σχετικά κόστη μπορούν να μετρηθούν αξιόπιστα. Τα έξοδα επισκευών και συντηρήσεων αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα της χρήσης κατά την οποία πραγματοποιούνται.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα από-αναγνωρίζονται όταν πωλούνται ή όταν παύει οριστικά η χρήση ενός επενδυτικού ακινήτου και δεν αναμένεται οικονομικό όφελος από την πώληση του. Ενδεχόμενο κέρδος ή ζημιά (υπολογιζόμενο ως η διαφορά μεταξύ του καθαρού προϊόντος πωλήσεως και της λογιστικής αξίας του ακινήτου) αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα χρήσης.

Εάν μια επένδυση σε ακίνητο μεταβληθεί σε ιδιοχρησιμοποιούμενο πάγιο, τότε αναταξινομείται στα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία και η εύλογη αξία του κατά την ημερομηνία της αναταξινόμησης ορίζεται ως το κόστος κτήσης του, για λογιστικούς σκοπούς. Εάν ένα πάγιο περιουσιακό στοιχείο αναταξινομηθεί από τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία στις επενδύσεις σε ακίνητα, λόγω αλλαγής στη χρήση του, όποια ζημιά από αποτίμηση προκύψει μεταξύ της λογιστικής αξίας και της εύλογης αξίας κατά την ημερομηνία της μεταφοράς του, αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ενώ όποιο κέρδος από αποτίμηση προκύψει, τότε το κέρδος αυτό αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στο βαθμό που αντιλογίζει μια προγενέστερη ζημιά απομείωσης, ενώ τυχόν υπόλοιπο κέρδους αναγνωρίζεται στα Λοιπά Αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση αυξάνοντας το αποθεματικό αναπροσαρμογής στα Ίδια Κεφάλαια.

Αν ένα ανακτηθέν ακίνητο ταξινομηθεί στις επενδύσεις σε ακίνητα, τυχόν προκύπτουσα διαφορά μεταξύ της εύλογης αξίας του ακινήτου, κατά την ημερομηνία ταξινόμησης, και της λογιστικής του αξίας αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα της χρήσης.

Μεταφορές μεταξύ των ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων, των ανακτηθέντων ακινήτων και των επενδύσεων σε ακίνητα μπορεί να πραγματοποιηθούν όταν υπάρχει αλλαγή στο σκοπό της χρήσης των στοιχείων αυτών. Επιπρόσθετα, οι «επενδύσεις σε ακίνητα» μπορεί να μεταφερθούν στη κατηγορία «μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού που κατέχονται προς πώληση» στη περίπτωση κατά την οποία πληρούνται οι προϋποθέσεις που περιγράφονται στη σημ. 2.2.24.

2.2.7 Άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία

(i) Υπεραξία

Η υπεραξία που προκύπτει από νομικές συγχωνεύσεις που περιλαμβάνουν την απορρόφηση μιας εταιρείας από την Τράπεζα, εξαιρώντας τις εταιρείες που τελούν υπό κοινό έλεγχο, αντιπροσωπεύει το υπερβάλλον της εύλογης αξίας του συνόλου του

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

μεταφερθέντος ανταλλάγματος κατά την ημερομηνία της εξαγοράς επί της εύλογης αξίας του μεριδίου της Τράπεζας επί των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων της και των ενδεχόμενων υποχρεώσεων που αποκτήθηκαν. Η υπεραξία που προκύπτει περιλαμβάνεται στα «άυλα πάγια στοιχεία» και λογίζεται στο κόστος μετά την αφαίρεση συσσωρευμένων ζημιών απομείωσης.

(ii) Λογισμικά προγράμματα

Το κόστος που σχετίζεται με τη συντήρηση υφιστάμενων λογισμικών προγραμμάτων, αναγνωρίζεται ως έξοδο όταν προκύπτει. Το κόστος που σχετίζεται με την ανάπτυξη αναγνωρίσιμων λογισμικών προγραμμάτων που ελέγχονται από την Τράπεζα αναγνωρίζεται ως άυλο πάγιο στοιχείο όταν αναμένεται ότι τα στοιχεία αυτά θα επιφέρουν οφέλη τα οποία μπορούν να επιμετρηθούν αξιόπιστα. Τα λογισμικά προγράμματα τα οποία έχουν δημιουργηθεί από την Τράπεζα αποσβένονται με τη σταθερή μέθοδο σε 4 έτη εκτός των λειτουργικών συστημάτων όπου η ωφέλιμη ζωή τους μπορεί να παραταθεί μέχρι τα 15 έτη.

(iii) Λοιπά άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία

Τα λοιπά άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία είναι πάγια στοιχεία που είναι διαχωρίσιμα ή προκύπτουν από συμβατικά ή άλλα νομικά δικαιώματα και αποσβένονται με τη σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της προβλεπόμενης ωφέλιμης ζωής τους. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει άυλα πάγια στοιχεία που αποκτώνται από εξαγορές και συγχωνεύσεις εταιρειών.

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία τα οποία έχουν ωφέλιμη ζωή αορίστου διάρκειας δεν αποσβένονται αλλά ελέγχονται ετησίως για απομείωση.

2.2.8 Απομείωση μη χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

(i) Υπεραξία

Η υπεραξία που προκύπτει από νομικές συγχωνεύσεις που περιλαμβάνουν την απορρόφηση μιας εταιρείας από την Τράπεζα, εξαιρώντας τις εταιρείες που τελούν υπό κοινό έλεγχο, δεν αποσβένεται, αλλά ελέγχεται για απομείωση σε ετήσια βάση ή συχνότερα, εφόσον υπάρχουν ενδείξεις ότι έχει προκύψει απομείωση. Ο έλεγχος απομείωσης διενεργείται από την Τράπεζα στο τέλος κάθε χρήσης. Η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη εξωτερική πληροφόρηση, όπως δυσμενείς οικονομικές συνθήκες, συνεχή ύφεση στις χρηματοοικονομικές αγορές, αστάθεια στις αγορές και μεταβολές στα επίπεδα του κινδύνου αγοράς και του συναλλαγματικού κινδύνου, μια μη αναμενόμενη πτώση στην εμπορική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου ή περιπτώσεις όπου η αγοραία αξία κεφαλαιοποίησης είναι μικρότερη της λογιστικής αξίας της καθαρής θέσης, μαζί με μια επιδείνωση σε εσωτερικούς δείκτες απόδοσης, προκειμένου να αξιολογήσει αν υπάρχει κάποια ένδειξη απομείωσης.

Για σκοπούς ελέγχου απομείωσης, η υπεραξία κατανέμεται σε εκείνες τις μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών ή ομάδες μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών, οι οποίες αναμένεται να έχουν οφέλη από τις συνέργειες της συγχώνευσης επιχειρήσεων. Κάθε μονάδα ή ομάδα μονάδων στις οποίες έχει κατανεμηθεί υπεραξία αντιπροσωπεύει το χαμηλότερο επίπεδο, εντός της Τράπεζας, στο οποίο παρακολουθείται η υπεραξία για σκοπούς εσωτερικής πληροφόρησης της διοίκησης. Η Τράπεζα παρακολουθεί την υπεραξία είτε σε επίπεδο μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών είτε ομάδες μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών σύμφωνα με την εσωτερική παρακολούθηση των επιχειρηματικών τομέων.

Το μοντέλο ελέγχου απομείωσης που χρησιμοποιεί ο η Τράπεζα συγκρίνει τη λογιστική αξία μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών ή ομάδας μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών με το ανακτήσιμο ποσό τους. Η λογιστική αξία μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών βασίζεται στα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων της μονάδας. Το ανακτήσιμο ποσό καθορίζεται με βάση την αξία λόγω χρήσης (value-in-use), η οποία είναι η παρούσα αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών που αναμένεται να αντληθούν από μια μονάδα δημιουργίας ταμειακών ροών ή ομάδα μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών. Οι εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές προεξοφλούνται στην παρούσα αξία τους χρησιμοποιώντας ένα προεξοφλητικό επιτόκιο προ φόρων που αντιπροσωπεύει τις τρέχουσες εκτιμήσεις της αγοράς σχετικά με την διαχρονική αξία του χρήματος και τους κινδύνους που είναι συναφείς με το περιουσιακό στοιχείο ή τη μονάδα δημιουργίας ταμειακών ροών και τις χώρες όπου δραστηριοποιούνται οι μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών.

Ζημιά απομείωσης προκύπτει αν η λογιστική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου ή μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό του και αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Οι ζημιές απομείωσης δεν αντλιογίζονται μεταγενέστερα. Ο υπολογισμός των κερδών και των ζημιών από την πώληση μιας δραστηριότητας μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών περιλαμβάνει και τη λογιστική αξία της υπεραξίας που αντιστοιχεί στην δραστηριότητα που πωλείται.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(iii) Λοιπά μη χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού

Τα λοιπά μη χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, περιλαμβανομένων των ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων και των λοιπών άυλων περιουσιακών στοιχείων, ελέγχονται για ενδείξεις απομείωσης σε κάθε ημερομηνία αναφοράς. Όταν κάποια γεγονότα ή μεταβολές σε συνθήκες υποδεικνύουν ότι η λογιστική τους αξία ενδέχεται να μην είναι ανακτήσιμη, αναγνωρίζεται ζημιά απομείωσης για το ποσό κατά το οποίο η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό του. Το ανακτήσιμο ποσό είναι το μεγαλύτερο ανάμεσα στην εύλογη αξία ενός περιουσιακού στοιχείου μείον το κόστος πώλησης και της αξίας λόγω χρήσης του. Για σκοπούς εκτίμησης της απομείωσης, τα περιουσιακά στοιχεία ομαδοποιούνται στα χαμηλότερα επίπεδα όπου μπορούν να προσδιοριστούν ξεχωριστές ταμειακές ροές (μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών). Τα μη χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, εκτός της υπεραξίας, για τα οποία έχει αναγνωριστεί ζημιά απομείωσης σε προηγούμενες περιόδους, εξετάζονται για πιθανό αντιλογισμό της απομείωσης σε κάθε ημερομηνία αναφοράς.

Οι ζημιές απομείωσης που προκύπτουν από τις συγγενείς εταιρείες και τις κοινοπραξίες της Τράπεζας υπολογίζονται σύμφωνα με την παρούσα λογιστική αρχή.

2.2.9 Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού – Ταξινόμηση και επιμέτρηση

Η Τράπεζα ταξινομεί τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού βάσει του επιχειρηματικού μοντέλου διαχείρισης αυτών των στοιχείων και των χαρακτηριστικών των συμβατικών ταμειακών ροών τους. Κατά συνέπεια, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού ταξινομούνται σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες επιμέτρησης: αποσβέσιμο κόστος, εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση ή εύλογης αξίας μέσω των αποτελεσμάτων.

Οι αγορές και πωλήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού καταχωρούνται κατά την ημερομηνία συναλλαγής, την ημερομηνία δηλαδή κατά την οποία η Τράπεζα δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει το στοιχείο ενεργητικού. Τα δάνεια που προέρχονται από την Τράπεζα αναγνωρίζονται τη στιγμή της εκταμίευσης.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος (“AC”)

Η Τράπεζα κατατάσσει και επιμετρά ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού στο αποσβέσιμο κόστος μόνο εάν πληρούνται και οι δύο ακόλουθες προϋποθέσεις και επιπλέον δεν προσδιορίζεται ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων:

- (α) το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού διατηρείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου, στόχος του οποίου είναι η διακράτηση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού με σκοπό την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών (επιχειρηματικό μοντέλο "hold-to-collect" - HTC) και
- (β) βάσει των συμβατικών όρων που διέπουν το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού, δημιουργούνται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες ταμειακές ροές που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου (SPPI).

Τα χρηματοοικονομικά αυτά στοιχεία του ενεργητικού αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία πλέον των άμεσων και πρόσθετων εξόδων συναλλαγής και μεταγενέστερα αποτιμώνται στο αποσβέσιμο κόστος χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου (EIR), (όπως περιγράφεται στην σημείωση 2.2.5).

Τα έσοδα από τόκους, τα πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημιές από τη παύση αναγνώρισης και οι μεταβολές στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές από στοιχεία του ενεργητικού ταξινομημένα στο αποσβέσιμο κόστος, περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρώνται στη εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (“FVOCI”)

Η Τράπεζα ταξινομεί και αποτιμά ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση μόνο εάν πληρούνται και οι δύο ακόλουθες προϋποθέσεις και επιπλέον δεν προσδιορίζεται ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων:

- (α) Το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού διακρατείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου του οποίου ο στόχος επιτυγχάνεται τόσο με την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών όσο και με την πώληση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού (επιχειρηματικό μοντέλο "hold-to-collect-and-sell"— HTC&S) και

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(β) Βάσει των συμβατικών όρων που διέπουν το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού, δημιουργούνται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες ταμειακές ροές που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου (SPPI).

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που πληρούν αυτά τα κριτήρια είναι χρεωστικά μέσα και επιμετρώνται αρχικά στην εύλογη αξία τους, πλέον των άμεσων και πρόσθετων εξόδων συναλλαγής.

Μετά την αρχική αναγνώριση, τα χρεωστικά μέσα εύλογης αξίας μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση επιμετρώνται εκ νέου στην εύλογη αξία τους μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, εκτός από τα έσοδα από τόκους, τα συναφή κέρδη ή ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές και τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές, τα οποία αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Τα συσσωρευμένα κέρδη και ζημιές που είχαν αναγνωριστεί προηγουμένως στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση μεταφέρονται από τα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση στην κατάσταση αποτελεσμάτων, όταν το χρεωστικό μέσο παύει να αναγνωρίζεται.

Συμμετοχικοί τίτλοι που προσδιορίζονται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση

Η Τράπεζα μπορεί να επιλέξει να προσδιορίσει αμετάκλητα ένα συμμετοχικό τίτλο ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση. Αυτός ο χαρακτηρισμός, εάν επιλεγεί, γίνεται κατά την αρχική αναγνώριση και ανά τίτλο. Τα κέρδη και οι ζημιές από αυτά τα μέσα, περιλαμβανομένων των στοιχείων του ενεργητικού που έχουν παύσει να αναγνωρίζονται, καταχωρούνται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση και δεν επαναταξινομούνται στη συνέχεια στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Τα μερίσματα που εισπράττονται καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων ("FVTPL")

Η Τράπεζα ταξινομεί και επιμετρά όλα τα λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που δεν ταξινομούνται σε αποσβέσιμο κόστος ή στη εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Κατά συνέπεια, αυτή η κατηγορία επιμέτρησης περιλαμβάνει δάνεια και άλλους χρεωστικούς τίτλους που κατέχονται βάσει των μοντέλων διακράτησης για είσπραξη (HTC) ή διακράτησης για είσπραξη και διάθεση (HTC&S), αλλά αποτυγχάνουν στην αξιολόγηση SPPI, συμμετοχικούς τίτλους που δεν προσδιορίζονται ως επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση και στοιχεία του ενεργητικού που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς. Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, εκτός εάν έχουν καταχωρηθεί ως μέσα αντιστάθμισης, οπότε οι απαιτήσεις του ΔΛΠ 39 για την λογιστική αντιστάθμιση εξακολουθούν να ισχύουν.

Επιπλέον, ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού που πληροί τους ανωτέρω όρους για να ταξινομηθεί σε αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, μπορεί να οριστεί από την Τράπεζα ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων κατά την αρχική αναγνώριση, εάν με τον τρόπο αυτό εξαλείφεται ή μειώνεται σημαντικά μια λογιστική ανακολουθία που θα ανέκυπτε σε διαφορετική περίπτωση.

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού σε FVTPL αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους και τυχόν μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν λόγω μεταβολών στην εύλογη αξία περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Αξιολόγηση επιχειρηματικού μοντέλου και συμβατικών χαρακτηριστικών

Η αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο η Τράπεζα διαχειρίζεται μια ομάδα στοιχείων του ενεργητικού για να δημιουργήσει ταμειακές ροές. Δηλαδή, αν ο σκοπός της Τράπεζας είναι μόνο να εισπράξει συμβατικές ταμειακές ροές από τα στοιχεία του ενεργητικού, να πραγματοποιήσει ταμειακές ροές από την πώληση στοιχείων του ενεργητικού ή να εισπράξει συμβατικές ταμειακές ροές καθώς και ταμειακές ροές από την πώληση στοιχείων του ενεργητικού. Επιπρόσθετα, το επιχειρηματικό μοντέλο καθορίζεται μετά την συγκέντρωση των στοιχείων του ενεργητικού σε ομάδες (επιχειρηματικές γραμμές), η διαχείριση των οποίων γίνεται με παρόμοιο τρόπο, αντί για τον καθορισμό σε επίπεδο μεμονωμένου χρηματοοικονομικού στοιχείου.

Ο καθορισμός του επιχειρηματικού μοντέλου πραγματοποιείται από τα βασικά μέλη της Διοίκησης σύμφωνα με το λειτουργικό μοντέλο της Τράπεζας, λαμβάνοντας υπόψη τον τρόπο διαχείρισης των στοιχείων του ενεργητικού για τη δημιουργία ταμειακών ροών, τους στόχους και τον τρόπο παρακολούθησης και απεικόνισης της απόδοσης κάθε χαρτοφυλακίου και οποιαδήποτε διαθέσιμη πληροφορία σχετικά με το ιστορικό πωλήσεων και της στρατηγικής μελλοντικών πωλήσεων, όπου είναι εφαρμόσιμο.

Κατά συνέπεια, κατά την ανωτέρω αξιολόγηση, η Τράπεζα εξετάζει ορισμένους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων που συνδέονται με την απόδοση του επιχειρηματικού μοντέλου και του τρόπου αξιολόγησης και διαχείρισης αυτών των κινδύνων,

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

της σχετικής αποζημίωσης προσωπικού και της συχνότητας, του όγκου και των λόγων για τις πωλήσεις του παρελθόντος, καθώς και τις προσδοκίες για τις μελλοντικές πωλήσεις.

Τύποι επιχειρηματικών μοντέλων

Τα επιχειρηματικά μοντέλα της Τράπεζας εμπίπτουν σε τρεις κατηγορίες, οι οποίες είναι ενδεικτικές των βασικών στρατηγικών που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία κερδών.

Το επιχειρηματικό μοντέλο διακράτησης για είσπραξη (HTC) έχει ως στόχο τη διακράτηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού για την είσπραξη των συμβατικών ταμειακών ροών. Οι πωλήσεις σε αυτό το μοντέλο παρακολουθούνται και μπορούν να πραγματοποιηθούν για λόγους που δεν είναι συμβατοί με το εν λόγω επιχειρηματικό μοντέλο. Ειδικότερα, πωλήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού που σχετίζονται με την αύξηση του πιστωτικού κινδύνου καθώς και πωλήσεις που γίνονται κοντά στη λήξη του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού θεωρούνται συμβατές με το σκοπό διακράτησης για είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών ανεξάρτητα από τη συχνότητα και την αξία τους. Πωλήσεις που πραγματοποιούνται για άλλους λόγους δύναται να θεωρηθούν συμβατές με το HTC επιχειρηματικό μοντέλο, όπως πωλήσεις για τις ανάγκες ρευστότητας σε οποιοδήποτε σενάριο ακραίων καταστάσεων ή πωλήσεις που πραγματοποιούνται για τη διαχείριση υψηλού επιπέδου συγκέντρωσης πιστωτικού κινδύνου. Αυτές οι πωλήσεις παρακολουθούνται και αξιολογούνται ανάλογα με τη συχνότητα και την αξία τους ώστε να καθοριστεί εάν είναι συμβατές με το HTC επιχειρηματικό μοντέλο. Τα χρεωστικά μέσα που ταξινομούνται σε αυτό το επιχειρηματικό μοντέλο περιλαμβάνουν ομόλογα, δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα συμπεριλαμβανομένων και εκδιδόμενων τίτλων ομολόγων για λόγους τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες συστήθηκαν από την Τράπεζα και ενοποιούνται στον ισολογισμό της, επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, με την προϋπόθεση ότι πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης του SPPI.

Το επιχειρηματικό μοντέλο διακράτησης για είσπραξη και διάθεση (HTC&S) έχει ως στόχο τόσο την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών όσο και την πώληση στοιχείων του ενεργητικού. Δραστηριότητες όπως η διαχείριση της ρευστότητας, η απόδοση των τόκων και η διάρκεια είναι σύμφωνες με αυτό το επιχειρηματικό μοντέλο, ενώ οι πωλήσεις στοιχείων του ενεργητικού αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του επιχειρηματικού μοντέλου για την επίτευξη των στόχων του. Οι χρεωστικοί τίτλοι που ταξινομούνται σε αυτό το επιχειρηματικό μοντέλο επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, με την προϋπόθεση ότι πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης του SPPI.

Τα λοιπά επιχειρηματικά μοντέλα περιλαμβάνουν χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού των οποίων η διαχείριση και επιμέτρηση γίνεται σε εύλογη αξία, καθώς και χαρτοφυλάκια που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς. Πρόκειται για μια υπολειμματική κατηγορία χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού που δεν πληρούν τα κριτήρια των επιχειρηματικών μοντέλων HTC ή HTC&S, ενώ η είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών έχει παρεπόμενο χαρακτήρα όσον αφορά την επίτευξη του στόχου του επιχειρηματικού μοντέλου.

Η Τράπεζα διενεργεί την επαναξιολόγηση των επιχειρηματικών της μοντέλων τουλάχιστον ετησίως, ή νωρίτερα εάν προκύψει η ανάγκη αξιολόγησης λόγω πωλήσεων ή εάν υπάρχουν αλλαγές στην στρατηγική της Τράπεζας ή στις κύριες δραστηριότητες της, όπως προκύπτει από το επιχειρηματικό σχέδιο και τον προϋπολογισμό της Τράπεζας καθώς και την στρατηγική της σχετικά με τα Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα.

Αξιολόγηση χαρακτηριστικών των ταμειακών ροών

Για να επιμετρηθεί ένα χρηματοπιστωτικό μέσο στο αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, οι συμβατικοί όροι του πρέπει να δημιουργούν σε συγκεκριμένες ημερομηνίες ταμειακές ροές που συνιστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου.

Κατά την αξιολόγηση εάν οι συμβατικές ταμειακές ροές αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων, η Τράπεζα εξετάζει κατά πόσο οι συμβατικοί όροι του χρηματοοικονομικού μέσου είναι συμβατοί με μια βασική δανειακή σύμβαση, δηλαδή ο τόκος περιλαμβάνει μόνο το αντάλλαγμα για την διαχρονική αξία του χρήματος, τον πιστωτικό κίνδυνο, λοιπούς βασικούς κινδύνους δανεισμού και ένα περιθώριο κέρδους. Κατά την αρχική αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, αξιολογείται εάν αυτό περιέχει συμβατικούς όρους που θα μπορούσαν να μεταβάλλουν το ποσό ή το χρονοδιάγραμμα των συμβατικών ταμειακών ροών με τρόπο που να μην είναι συμβατός με την παραπάνω προϋπόθεση. Όταν οι συμβατικοί όροι εισάγουν έκθεση σε κίνδυνο ή μεταβλητότητα που είναι ασύμβατοι με μια βασική δανειακή σύμβαση, το σχετικό χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού θεωρείται ότι αποτυγχάνει στην αξιολόγηση του SPPI και ως εκ τούτου θα επιμετρηθεί στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Προκειμένου να πραγματοποιηθεί η αξιολόγηση του SPPI, η Τράπεζα εξετάζει την ύπαρξη διαφόρων χαρακτηριστικών, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, συμβατικά συνδεδεμένων όρων, όρων σε ό,τι αφορά πρόωρες αποπληρωμές, αναβαλλόμενες πληρωμές τόκων επί των οποίων δε λογίζεται πρόσθετος τόκος, δικαιωμάτων επέκτασης της διάρκειας του χρέους και μετατροπής του σε μετοχικό κεφάλαιο, όρων που εισάγουν μόχλευση, συμπεριλαμβανομένων πληρωμών συνδεδεμένων με την πορεία ενός δείκτη. Επιπλέον, όσον αφορά τους κατεχόμενους από την Τράπεζα χρεωστικούς τίτλους που έχουν εκδοθεί από εταιρείες ειδικού σκοπού για λόγους τιτλοποίησης, κατά την αξιολόγησή τους, εξετάζονται τόσο τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ρών της ομάδας των εκχωρημένων στοιχείων όσο και ο βαθμός έκθεσης πιστωτικού κινδύνου που εμπεριέχεται σε κάθε σειρά ομολόγων (tranche) έναντι του αντίστοιχου κινδύνου του συνόλου των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που απαρτίζουν την υποκείμενη ομάδα (underlying pool).

Στην περίπτωση αξιολόγησης του κριτηρίου SPPI μιας δανειακής συμφωνίας ειδικού τύπου όπως οι δανειακές συμφωνίες χωρίς δικαίωμα αναγωγής, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη πολλούς παράγοντες όπως την φύση του δανειολήπτη και της δραστηριότητάς του, την τιμολόγηση των δανείων, εάν συμμετέχει στην απόδοση του υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου και το κατά πόσο οι εξασφαλίσεις αντιπροσωπεύουν όλο ή σημαντικό μέρος του ενεργητικού του δανειολήπτη. Επιπλέον, για οικονομικές οντότητες ειδικού σκοπού, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη την κεφαλαιακή επάρκεια του δανειολήπτη για την απορρόφηση ζημιών αξιολογώντας από κοινού κριτήρια όπως την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων, τους δείκτες LTV (Loan-to-Value) και ADSCR (Average Debt-Service-Coverage Ratio) καθώς επίσης και την ύπαρξη εταιρικών και προσωπικών εγγυήσεων.

Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, όταν το στοιχείο της διαχρονικής αξίας του χρήματος έχει τροποποιηθεί (modified time value of money element) ώστε το επιτόκιο του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού να αναπροσαρμόζεται κατά διαστήματα, αλλά η συχνότητα της εν λόγω αναπροσαρμογής να μην αντιστοιχεί στη διάρκεια του επιτοκίου ή όταν το επιτόκιο του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού αναπροσαρμόζεται κατά διαστήματα σύμφωνα με το μέσο όρο συγκεκριμένων βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων επιτοκίων, πραγματοποιείται μία ποσοτική αξιολόγηση ("Benchmark Test") για να αποφασιστεί κατά πόσον οι συμβατικές ταμειακές ροές αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου.

Ειδικότερα, η Τράπεζα αξιολογεί τις συμβατικές ταμειακές ροές του «πραγματικού χρηματοοικονομικού μέσου» (real instrument), το επιτόκιο του οποίου αναπροσαρμόζεται με συχνότητα που δεν αντιστοιχεί στη διάρκεια του επιτοκιακού δείκτη αναφοράς, συγκρίνοντάς τις με τις ταμειακές ροές του «χρηματοοικονομικού μέσου αναφοράς» (benchmark instrument) οι οποίες είναι καθ' όλα όμοιες, με εξαίρεση τη χρονική διάρκεια του επιτοκίου αναφοράς η οποία εν προκειμένω ταυτίζεται με τη συχνότητα αναπροσαρμογής του επιτοκίου. Εάν οι μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές του «πραγματικού χρηματοοικονομικού μέσου» διαφέρουν σημαντικά από τις (μη προεξοφλημένες) ταμειακές συμβατικές ροές του «χρηματοοικονομικού μέσου αναφοράς» λόγω της τροποποίησης του στοιχείου της διαχρονικής αξίας του χρήματος, τότε το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού δεν ικανοποιεί το κριτήριο του SPPI. Κατά την αξιολόγηση, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη τόσο την επίδραση του τροποποιημένου στοιχείου της διαχρονικής αξίας του χρήματος σε κάθε περίοδο αναφοράς όσο και τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου σωρευτικά. Σε ότι αφορά τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου, αυτό επιτυγχάνεται συγκρίνοντας τις σωρευτικές προβλεπόμενες μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές του «πραγματικού χρηματοοικονομικού μέσου», με τις αντίστοιχες του «χρηματοοικονομικού μέσου αναφοράς». Σε κάθε τριμηνιαία περίοδο αναφοράς, οι προβλεπόμενες μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές των δυο χρηματοοικονομικών μέσων συγκρίνονται βάσει προκαθορισμένων ορίων.

Επιπροσθέτως, για σκοπούς της αξιολόγησης SPPI, η κατάταξη ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού δεν επηρεάζεται αν ο αντίκτυπος κάποιου συμβατικού όρου στις ταμειακές ροές είναι ήσσονος σημασίας. Επιπλέον, ένα χαρακτηριστικό συμβατικών ταμειακών ρών θεωρείται από την Τράπεζα ότι δεν είναι «πραγματικό» (non-genuine), όταν επηρεάζει τις ταμειακές ροές μόνο στην περίπτωση που προκύψει κάποιο εξαιρετικά σπάνιο, ιδιαίτερα ασυνήθιστο και καθόλου πιθανό γεγονός. Σε αυτήν την περίπτωση, το χαρακτηριστικό αυτό των συμβατικών ταμειακών ρών δεν επηρεάζει την κατάταξη του χρηματοοικονομικού μέσου.

Η Τράπεζα πραγματοποιεί αξιολόγηση του SPPI ανά δανειακό προϊόν για το χαρτοφυλάκιο λιανικής και για ένα μέρος του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου, όπου οι συμβάσεις είναι τυποποιημένης μορφής, ενώ για το εναπομείναν επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο καθώς και τους χρεωστικούς τίτλους που εκδοθήκαν για λόγους τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες συστήθηκαν από την Τράπεζα, η αξιολόγηση πραγματοποιείται σε ατομική βάση.

Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Η Τράπεζα αποαναγνωρίζει ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού, όταν οι συμβατικές ταμειακές ροές της εκπνέουν ή τα δικαιώματα είσπραξης αυτών των ταμειακών ρών μεταβιβάζονται μέσω οριστικής πώλησης που ουσιαστικά έχει ως αποτέλεσμα την μεταβίβαση όλων των κινδύνων και των ωφελειών που απορρέουν από την κυριότητα του χρηματοοικονομικού στοιχείου

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

ενεργητικού. Επιπροσθέτως, ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού αποαναγνωρίζεται ακόμη και αν τα δικαιώματα λήψης ταμειακών ροών διακρατούνται αλλά ταυτοχρόνως η Τράπεζα αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλλει τις εισπραχθείσες ταμειακές ροές χωρίς ουσιαστική καθυστέρηση ('pass through agreement') ή εάν ουσιαστικά οι κίνδυνοι και οι ωφέλειες ούτε μεταβιβάζονται ούτε διατηρούνται αλλά η Τράπεζα έχει μεταφέρει τον έλεγχο του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού. Ο έλεγχος έχει μεταφερθεί, εάν και μόνον αν, ο αποδέκτης έχει πρακτικώς την δυνατότητα να πωλήσει το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού στο σύνολό του σε ένα τρίτο.

Οι κύριες συναλλαγές που υπόκεινται στους παραπάνω κανόνες αποαναγνώρισης αφορούν σε συναλλαγές τιτλοποίησης, συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων καθώς και συναλλαγές δανεισμού τίτλων. Στην περίπτωση που η αξιολόγηση αφορά σε συναλλαγές τιτλοποίησης, η Τράπεζα εφαρμόζοντας τις προαναφερθείσες αρχές αποαναγνώρισης, λαμβάνει υπ' όψιν τη δομή της συναλλαγής περιλαμβανομένης της έκθεσής της στους μειωμένες εξασφάλισης εκδιδόμενους τίτλους των ομολόγων, την παροχή προς τα οχήματα ειδικού σκοπού των καλούμενων μέτρων πιστωτικής ενίσχυσης (credit enhancements), καθώς και τους συμβατικούς όρους της τιτλοποίησης, βάσει των οποίων η Τράπεζα θα μπορούσε να διατηρεί τον έλεγχο επί των εκχωρημένων απαιτήσεων. Σε ό,τι αφορά τις συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων και τις συναλλαγές δανεισμού τίτλων, οι εκχωρημένες απαιτήσεις δεν αποαναγνωρίζονται, διότι σύμφωνα με τους όρους που διέπουν τη συναλλαγή, η Τράπεζα διατηρεί τους κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από αυτές.

Κατά την από-αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού, η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας και του αθροίσματος (α) του εισπραχθέντος τιμήματος (περιλαμβανομένου κάθε νεοαποκτηθέντος στοιχείου του ενεργητικού μείον κάθε νέας αναληφθείσας υποχρέωσης) και (β) των σωρευτικών κερδών ή ζημιών τα οποία αναγνωρίστηκαν μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε ό,τι αφορά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού τα οποία επιμετρώνται σε FVOCI.

Τροποποιήσεις που μπορούν να οδηγήσουν σε αποαναγνώριση

Επιπροσθέτως, από-αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού προκύπτει όταν οι συμβατικές ταμειακές ροές τροποποιούνται και η τροποποίηση θεωρείται τόσο σημαντική ώστε το αρχικό χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού να από-αναγνωριστεί και να αναγνωριστεί ένα καινούργιο. Η Τράπεζα αναγνωρίζει το τροποποιημένο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ως «νέο χρηματοοικονομικό στοιχείο» σε εύλογη αξία και η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του παλιού δανείου και της εύλογης αξίας του νέου αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ως κέρδος ή ζημιά από από-αναγνώριση.

Η Τράπεζα δύναται να τροποποιήσει τις συμβατικές ροές ενός δανειακού ανοίγματος είτε ως παραχώρηση ευνοϊκότερων όρων σε πελάτη που αντιμετωπίζει ή πρόκειται να αντιμετωπίσει οικονομικές δυσχέρειες ή λόγω διαφόρων παραγόντων όπως μεταβολές στις συνθήκες της αγοράς, ανταγωνισμού ή διατήρησης του πελάτη.

Τροποποιήσεις που ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα την αποαναγνώριση του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού περιλαμβάνουν:

- αλλαγή πιστούχου,
- αλλαγή νομίσματος αποτίμησης του δανείου
- ενοποίηση οφειλών, στις οποίες δυο ή περισσότερα μη εξασφαλισμένα καταναλωτικά δάνεια ενοποιούνται σε ένα ενιαίο εξασφαλισμένο δάνειο,
- αφαίρεση ή προσθήκη δικαιωμάτων μετατροπής και/ή μηχανισμών επιμερισμού κερδών ή παρόμοιων όρων που σχετίζονται με την αξιολόγηση του SPPI.

Επιπροσθέτως, η Τράπεζα μπορεί περιστασιακά να εισέλθει, στα πλαίσια των τροποποιήσεων των δανείων, σε συναλλαγή ανταλλαγής χρέους με απόκτηση μετοχικού κεφαλαίου. Οι συναλλαγές αυτές, στις οποίες οι όροι του δανείου επαναδιαπραγματεύονται, έχοντας ως αποτέλεσμα ο δανειολήπτης να εκδώσει μετοχές (με ή χωρίς δικαιώματος ψήφου) ώστε να διαγραφεί μέρος ή όλη η δανειακή του υποχρέωση στην Τράπεζα. Αυτού του τύπου οι συναλλαγές, μπορεί να εμπεριέχουν δικαιώματα εξάσκησης μετατροπής σε μετατρέψιμα ή ανταλλάξιμα ομόλογα και όρους ενεργοποίησης ενεχύρου επί αυτών των μετοχών.

Στις συναλλαγές ανταλλαγής χρέους με μετοχές, το τροποποιημένο δάνειο αποαναγνωρίζεται, ενώ οι μετοχές που λαμβάνονται σε αντάλλαγμα αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία τους, με τυχόν προκύπτον κέρδος ή ζημιά να αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων της Τράπεζας.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

2.2.10 Αναταξινόμησης χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού

Η Τράπεζα αναταξινόμει ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού μόνο όταν αλλάζει το επιχειρηματικό της μοντέλο για τη διαχείριση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού. Γενικά, μια αλλαγή στο επιχειρηματικό μοντέλο αναμένεται να είναι σπάνια και συμβαίνει όταν Η Τράπεζα ξεκινά ή παύει να ασκεί μια δραστηριότητα που είναι σημαντική για τις λειτουργικές δραστηριότητές της, για παράδειγμα, όταν μια επιχειρηματική γραμμή αποκτάται, πωλείται ή τερματίζεται. Στο σπάνιο γεγονός όπου υπάρχει αλλαγή του υπάρχοντος επιχειρηματικού μοντέλου, η νέα αξιολόγηση εγκρίνεται από τις αρμόδιες επιτροπές της Τράπεζας και η αλλαγή παρουσιάζεται κατάλληλα στο επιχειρηματικό και προϋπολογιστικό πλάνο της Τράπεζας.

Οι αλλαγές στην πρόθεση της Τράπεζας που σχετίζονται με συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού (ακόμη και υπό συνθήκες σημαντικών μεταβολών στις συνθήκες της αγοράς), η μη ύπαρξη προσωρινά μιας συγκεκριμένης αγοράς χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού ή η μεταβίβαση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού μεταξύ εταιρειών/επιχειρηματικών τομέων της Τράπεζας με διαφορετικά επιχειρηματικά μοντέλα, δε θεωρούνται από την Τράπεζα ως αλλαγές στο επιχειρηματικό μοντέλο.

Η αναταξινόμηση εφαρμόζεται με μελλοντική ισχύ, συνεπώς τα κέρδη ή ζημιές που έχουν αναγνωρισθεί προγενέστερα της ημερομηνίας αναταξινόμησης (συμπεριλαμβανομένων ζημιών απομείωσης) ή οι τόκοι δεν αναμορφώνονται.

2.2.11 Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις - Ταξινόμηση και Επιμέτρηση

Η Τράπεζα κατηγοριοποιεί τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στις ακόλουθες κατηγορίες: τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, και τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων.

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων περιλαμβάνουν δύο υποκατηγορίες: τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς και τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που προσδιορίζονται ότι επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς είναι αυτές οι υποχρεώσεις τις οποίες η Τράπεζα πρωτίστως αναλαμβάνει με σκοπό την επαναγορά στο εγγύς μέλλον για βραχυπρόθεσμο κέρδος.

Η Τράπεζα μπορεί, κατά την αρχική αναγνώριση, αμετάκλητα να προσδιορίσει χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις ως επιμετρήσιμες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων όταν ένα από τα παρακάτω κριτήρια ισχύει:

- ο προσδιορισμός απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια λογιστική αναντιστοιχία που διαφορετικά θα απέρρευε από την επιμέτρηση στοιχείων ενεργητικού ή υποχρεώσεων ή από την αναγνώριση των κερδών και ζημιών επί αυτών σε διαφορετικές βάσεις, ή
- γίνεται διαχείριση μιας ομάδας χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων ή χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και η απόδοσή τους εκτιμάται βάσει της εύλογης αξίας, ή
- η χρηματοοικονομική υποχρέωση περιλαμβάνει ένα ή περισσότερα ενσωματωμένα παράγωγα ως επί μέρους στοιχεία ενός υβριδικού συμβολαίου τα οποία τροποποιούν σημαντικά τις ταμειακές ροές που σε διαφορετική περίπτωση θα απαιτούνταν από το συμβόλαιο.

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σε FVTPL αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους. Οι μεταβολές στην εύλογη αξία αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, με εξαίρεση τις μεταβολές στην εύλογη αξία που οφείλονται σε μεταβολές πιστωτικού κινδύνου της Τράπεζας, οι οποίες αναγνωρίζονται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση και δεν επαναταξινομούνται μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά την αποαναγνώριση των υποχρεώσεων. Ωστόσο, αν αυτός ο χειρισμός δημιουργεί ή διευρύνει μια λογιστική ανακολουθία στην κατάσταση αποτελεσμάτων, όλα τα κέρδη ή οι ζημιές αυτής της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης, συμπεριλαμβανομένων των επιδράσεων από τις μεταβολές στον πιστωτικό κίνδυνο, θα αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων

Μια χρηματοοικονομική υποχρέωση αποαναγνωρίζεται όταν η σχετική υποχρέωση εξοφλείται, ακυρώνεται ή λήγει. Όταν η υφιστάμενη χρηματοοικονομική υποχρέωση της Τράπεζας αντικαθίσταται από μια άλλη από τον ίδιο αντισυμβαλλόμενο με ουσιωδώς διαφορετικούς όρους, ή οι όροι της υφιστάμενης υποχρέωσης τροποποιούνται ουσιωδώς, μια τέτοια ανταλλαγή ή τροποποίηση αντιμετωπίζεται ως εξόφληση της αρχικής υποχρέωσης και αναγνώριση μιας νέας υποχρέωσης και η όποια διαφορά προκύπτει αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η Τράπεζα θεωρεί ότι οι όροι είναι ουσιωδώς διαφορετικοί, όταν η προεξοφλημένη παρούσα αξία των ταμειακών ροών σύμφωνα με τους νέους όρους, συμπεριλαμβανομένων οποιονδήποτε αμοιβών που πληρώθηκαν καθαρών από αμοιβές που ελήφθησαν προεξοφλημένες χρησιμοποιώντας το αρχικό πραγματικό επιτόκιο, διαφέρει κατά τουλάχιστον 10% από την προεξοφλημένη παρούσα αξία των ταμειακών ροών που απομένουν από την αρχική χρηματοοικονομική υποχρέωση.

Αν μια ανταλλαγή χρεωστικών τίτλων ή τροποποίηση όρων αντιμετωπιστεί λογιστικά ως εξόφληση, κάθε κόστος ή αμοιβή που πραγματοποιήθηκε αναγνωρίζεται ως μέρος του κέρδους ή της ζημίας επί της εξόφλησης. Αν η ανταλλαγή ή τροποποίηση δεν αντιμετωπίζεται λογιστικά ως εξόφληση, κάθε κόστος ή αμοιβή που πραγματοποιείται αναπροσαρμόζει τη λογιστική αξία της υποχρέωσης και αποσβένεται κατά την εναπομένουσα διάρκεια της τροποποιημένης υποχρέωσης.

Ομοίως, όταν η Τράπεζα επαναγοράζει οποιοδήποτε χρεωστικά μέσα που έχουν εκδοθεί από την Τράπεζα, λογιστικοποιεί αυτές τις συναλλαγές ως διαγραφή χρέους.

2.2.12 Επιμέτρηση της εύλογης αξίας χρηματοοικονομικών μέσων

Εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων είναι η τιμή που θα λαμβανόταν κατά την πώληση ενός στοιχείου ενεργητικού ή κατά τη μεταβίβαση μιας υποχρέωσης, σε μια κανονική συναλλαγή μεταξύ συμμετεχόντων, στην κύρια, ή, ελλείψει αυτής, στην πλέον συμφέρουσα αγορά όπου Η Τράπεζα έχει πρόσβαση, κατά την ημερομηνία επιμέτρησης σύμφωνα με τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς. Η εύλογη αξία μιας υποχρέωσης αντανακλά τον κίνδυνο μη εκπλήρωσης υποχρεώσεων.

Η Τράπεζα επιμετράει την εύλογη αξία ενός χρηματοοικονομικού μέσου, χρησιμοποιώντας την επίσημη χρηματιστηριακή τιμή σε μία ενεργό αγορά για το χρηματοοικονομικό αυτό μέσο, όταν αυτή είναι διαθέσιμη. Μία αγορά θεωρείται ενεργός εάν οι συναλλαγές για το στοιχείο ενεργητικού ή την υποχρέωση λαμβάνουν χώρα με επαρκή συχνότητα και όγκο ώστε να παρέχονται συνεχώς πληροφορίες τιμολόγησης. Όταν δεν υπάρχει διαθέσιμη επίσημη χρηματιστηριακή τιμή, σε μία ενεργό αγορά, τότε η Τράπεζα χρησιμοποιεί άλλες τεχνικές αποτίμησης που μεγιστοποιούν την χρήση συναφών παρατηρήσιμων δεδομένων και ελαχιστοποιούν τη χρήση μη παρατηρήσιμων δεδομένων. Η επιλεγμένη τεχνική αποτίμησης περιλαμβάνει όλους τους παράγοντες που οι συμμετέχοντες στην αγορά θα λάμβαναν υπόψη για την τιμολόγηση μία συναλλαγής.

Η Τράπεζα έχει επιλέξει να χρησιμοποιεί μέσες τιμές αγοράς ως ένα πρακτικό μέσο επιμέτρησης της εύλογης αξίας εντός του περιθωρίου ζήτησης-προσφοράς.

Η βέλτιστη απόδειξη της εύλογης αξίας ενός χρηματοοικονομικού μέσου κατά την αρχική αναγνώριση είναι συνήθως η τιμή συναλλαγής, δηλαδή η εύλογη αξία του τιμήματος που δόθηκε ή λήφθηκε, εκτός εάν η Τράπεζα θεωρεί ότι η εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση διαφέρει από την τιμή συναλλαγής. Σε αυτή την περίπτωση, εφόσον η εύλογη αξία αποδεικνύεται από διαπραγματεύσιμη τιμή σε ενεργό αγορά για πανομοιότυπο στοιχείο ενεργητικού ή υποχρέωση (δηλ. τιμή Επιπέδου 1) ή βάσει τεχνικής αποτίμησης που χρησιμοποιεί μόνο παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς, η διαφορά μεταξύ της εύλογης αξίας κατά την αρχική αναγνώριση και της τιμής συναλλαγής αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ως κέρδος ή ζημιά. Στην περίπτωση κατά την οποία η εύλογη αξία αποδεικνύεται βάσει μίας τεχνικής αποτίμησης που χρησιμοποιεί μη παρατηρήσιμα δεδομένα, τότε το χρηματοοικονομικό μέσο αναγνωρίζεται αρχικά στην εύλογη αξία προσαρμοσμένη ώστε να αναβάλλει την αναγνώριση στην κατάσταση αποτελεσμάτων της διαφοράς ανάμεσα στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση και την τιμή συναλλαγής ('day one gain or loss'). Στη συνέχεια το αναβαλλόμενο κέρδος ή ζημιά αποσβένεται με κατάλληλο τρόπο κατά τη διάρκεια της ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου ή αναγνωρίζεται νωρίτερα εφόσον υπάρξει διαθέσιμη διαπραγματεύσιμη τιμή σε ενεργό αγορά ή παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς ή όταν το χρηματοοικονομικό μέσο πουληθεί.

Όλα τα στοιχεία ενεργητικού και οι υποχρεώσεις, των οποίων η εύλογη αξία επιμετράται ή γνωστοποιείται στις οικονομικές καταστάσεις, κατηγοριοποιούνται εντός της ιεραρχίας εύλογης αξίας, με βάση το κατώτερο επίπεδο δεδομένων που είναι σημαντικά για την συνολική επίτευξη της επιμέτρησης (σημ. 5.3).

Για στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία σε επαναλαμβανόμενη βάση, η Τράπεζα αναγνωρίζει μεταφορές εντός και εκτός της ιεραρχίας εύλογης αξίας στην αρχή του τριμήνου εντός του οποίου η μεταφορά χρηματοοικονομικού μέσου πραγματοποιήθηκε.

2.2.13 Απομείωση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Η Τράπεζα αναγνωρίζει αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (ECL) που αντικατοπτρίζουν τις μεταβολές στην πιστωτική ποιότητα από την αρχική αναγνώριση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού που επιμετρώνται σε αποσβέσιμο κόστος και στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, συμπεριλαμβανομένων δανείων και τίτλων ομολογιών που εκδοθήκαν για λόγους τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού, οι οποίες συστήθηκαν από την Τράπεζα, απαιτήσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις, χρεωστικών τίτλων, συμβολαίων χρηματοοικονομικής εγγύησης και δανειακών δεσμεύσεων. Καμία

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

αναμενόμενη πιστωτική ζημιά δεν αναγνωρίζεται για τους συμμετοχικούς τίτλους. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αποτελούν μία σταθμισμένη, βάσει πιθανοτήτων, μέση εκτίμηση των πιστωτικών ζημιών που αντανάκλα τη διαχρονική αξία του χρήματος. Κατά την αρχική αναγνώριση των χρηματοοικονομικών μέσων που εμπίπτουν στην πολιτική απομείωσης, η Τράπεζα σχηματίζει πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δώδεκα μηνών, που είναι οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που προκύπτουν από γεγονότα αδυναμίας πληρωμής που είναι πιθανό να συμβούν μέσα στους επόμενους δώδεκα μήνες. Στη συνέχεια, για τα χρηματοοικονομικά μέσα για τα οποία ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά (SICR) από την αρχική τους αναγνώριση, αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια τους, η οποία προκύπτει από γεγονότα αθέτησης που είναι πιθανά κατά την αναμενόμενη διάρκεια του μέσου. Εάν κατά την αρχική του αναγνώριση το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού πληροί τον ορισμό του αγορασθέντος ή του πιστωτικά απομειωμένου χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού (POCI), η πρόβλεψη απομείωσης βασίζεται στις μεταβολές των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια του στοιχείου ενεργητικού.

Οι προβλέψεις απομείωσης για τις εμπορικές απαιτήσεις από δραστηριότητες πλην χορηγήσεων επιμετρώνται πάντα στο ποσό που ισούται με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Για όλα τα λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού για τα οποία υπολογίζονται προβλέψεις απομείωσης, εφαρμόζεται η γενική προσέγγιση τριών σταδίων.

Κατά συνέπεια, οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται χρησιμοποιώντας μια προσέγγιση τριών σταδίων που βασίζεται στην έκταση της υποβάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας από την αρχική αναγνώριση του χρηματοοικονομικού μέσου:

- **Στάδιο 1** – Όταν δεν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού μέσου, αναγνωρίζεται ένα ποσό ίσο με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δωδεκαμήνου. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δωδεκαμήνου χρηματοοικονομικού μέσου ή ομάδας χρηματοοικονομικών μέσων αντιπροσωπεύουν ένα μέρος των ζημιών που θα αναγνωρίζονταν καθ' όλη τη διάρκεια τους, οι οποίες προκύπτουν από γεγονότα αθέτησης που είναι πιθανά εντός των επόμενων 12 μηνών μετά την ημερομηνία αναφοράς και είναι ίσες με τις αναμενόμενες υστερήσεις ταμειακών ροών καθ' όλη τη διάρκεια τους, λόγω πιθανών ζημιολογών γεγονότων εντός των επόμενων 12 μηνών. Μη πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού, αγορασμένα ή κατά την αρχική τους αναγνώριση, καθώς και αναγνωρισμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού μετά από ουσιαστική τροποποίηση που έχει λογιστικοποιηθεί ως από-αναγνώριση, ταξινομούνται αρχικώς στο Στάδιο 1.
- **Στάδιο 2** – Όταν σε ένα χρηματοοικονομικό μέσο επέλθει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική του αναγνώριση, αλλά δε θεωρείται ότι βρίσκεται σε κατάσταση αθέτησης, περιλαμβάνεται στο Στάδιο 2. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου αντιπροσωπεύουν τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που προκύπτουν από όλα τα πιθανά συμβάντα αθέτησης κατά την αναμενόμενη διάρκεια του.
- **Στάδιο 3** – Στο παρόν Στάδιο περιλαμβάνονται τα χρηματοοικονομικά μέσα που θεωρούνται ότι έχουν υποστεί γεγονός αθέτησης. Όπως και στο Στάδιο 2, η πρόβλεψη για τις πιστωτικές ζημιές αντικατοπτρίζει τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου.
- **POCI** – Τα αγορασμένα ή κατά την αρχική τους αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού είναι στοιχεία του ενεργητικού που κατά την αρχική τους αναγνώριση θεωρούνται πιστωτικά απομειωμένα. Δεν υπόκεινται σε κατάταξη ανά στάδιο και πάντοτε επιμετρώνται βάσει των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου. Συνεπώς, οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται μόνο στο βαθμό που υπάρχει μεταγενέστερη μεταβολή στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου. Οποιαδήποτε θετική αλλαγή στις αναμενόμενες ταμειακές ροές αναγνωρίζεται ως αντιλογισμός απομείωσης (κέρδος) στην κατάσταση αποτελεσμάτων ακόμη και εάν το ύψος των νέων αναμενόμενων ταμειακών ροών ξεπερνούν τις εκτιμώμενες ταμειακές ροές της αρχικής αναγνώρισης. Εκτός από τα αγορασμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού, μπορούν να συμπεριληφθούν και χρηματοοικονομικά μέσα που θεωρούνται ως νέα στοιχεία του ενεργητικού μετά από μία ουσιαστική σημαντική τροποποίηση που έχει λογιστικοποιηθεί ως από-αναγνώριση (βλ. ενότητα 2.2.9).

Ορισμός αθέτησης

Για τον προσδιορισμό του κινδύνου αθέτησης, η Τράπεζα εφαρμόζει έναν ορισμό αθέτησης για λογιστικούς σκοπούς, ο οποίος είναι σύμφωνος με τους ορισμούς της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA) για τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (βλ. σημείωση 5.2.1.2). Ο ορισμός αθέτησης για λογιστικούς σκοπούς, είναι σύμφωνος με τον ορισμό που χρησιμοποιείται εσωτερικά για σκοπούς διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου.

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού θεωρείται πιστωτικά απομειωμένο όταν έχουν συμβεί ένα ή περισσότερα γεγονότα που έχουν αρνητική επίπτωση στις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές της εν λόγω έκθεσης :

- Ο δανειολήπτης αντιμετωπίζει σημαντική δυσκολία στην εκπλήρωση των οικονομικών του υποχρεώσεων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

- Υπήρξε παραβίαση της σύμβασης, όπως αθέτηση ή καθυστέρηση πληρωμών.
- Η Τράπεζα, για οικονομικούς ή συμβατικούς λόγους που σχετίζονται με την οικονομική δυσχέρεια του δανειολήπτη, έχει προχωρήσει σε διευκόλυνση ή διευκολύνσεις που η Τράπεζα δεν θα εξέταζε σε διαφορετική περίπτωση.
- Υπάρχει πιθανότητα ο δανειολήπτης να περιέλθει σε διαδικασία πτώχευσης ή άλλη χρηματοοικονομική αναδιοργάνωση.
- Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που ανήκουν στην κατηγορία POCI, η αγορά ή αναγνώριση τους με μεγάλη έκπτωση η οποία αντανακλά το βαθμό των πραγματοποιηθεισών πιστωτικών ζημιών θεωρείται επιζήμιο γεγονός. Η Τράπεζα αξιολογεί το κριτήριο που σχετίζεται με τη μεγάλη έκπτωση ακολουθώντας μια προσέγγιση βασισμένη σε συγκεκριμένες αρχές, με σκοπό να συμπεριλάβει όλη την πληροφορία που θεωρείται λογική και υποστηρικτική ώστε να αποδώσει τις συνθήκες της αγοράς που υπήρχαν τη στιγμή της αξιολόγησης αυτής.

Για τους χρεωστικούς τίτλους, η Τράπεζα καθορίζει τον κίνδυνο αδυναμίας πληρωμής χρησιμοποιώντας μια βαθμίδα εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης. Η Τράπεζα, χαρακτηρίζει τους χρεωστικούς τίτλους ως πιστωτικά απομειωμένους εάν η εσωτερική διαβάθμιση του εκδότη/ αντισυμβαλλόμενου αντιστοιχεί στην διαβάθμιση «C» (βαθμίδα Moody's) ή η εξωτερική πιστοληπτική διαβάθμιση του εκδότη/ αντισυμβαλλόμενου την ημερομηνία αναφοράς αντιστοιχεί σε διαβάθμιση «C» (βαθμίδα Moody's) και η εσωτερική πιστοληπτική διαβάθμιση δεν είναι διαθέσιμη.

Σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR) και κατανομή σε στάδια

Ο προσδιορισμός του εάν μια πρόβλεψη απομείωσης θα πρέπει να βασίζεται σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές διάρκειας 12 μηνών ή σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού, των δανειακών δεσμεύσεων και των χρηματοοικονομικών εγγυήσεων, εξαρτάται από το αν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR) από την αρχική τους αναγνώριση.

Σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, η Τράπεζα αξιολογεί κατά πόσο ο κίνδυνος αθέτησης για την αναμενόμενη υπολειπόμενη διάρκεια του ανοίγματος έχει αυξηθεί σημαντικά έναντι του αναμενόμενου κινδύνου αθέτησης που υπολογίστηκε στο συγκεκριμένο χρονικό σημείο κατά την αρχική αναγνώριση.

Η αξιολόγηση για τη σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου πραγματοποιείται χρησιμοποιώντας τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά κριτήρια που βασίζονται σε λογικές και βάσιμες πληροφορίες που είναι διαθέσιμες χωρίς υπερβολικό κόστος ή προσπάθεια, συμπεριλαμβανομένης μελλοντικής πληροφόρησης, μακροοικονομικών σεναρίων καθώς και ιστορικών δεδομένων. Επιπλέον, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου με βάση τις παραπάνω ενδείξεις, ο πιστωτικός κίνδυνος ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού θεωρείται ότι έχει αυξηθεί σημαντικά όταν οι συμβατικές πληρωμές υπερβαίνουν τις 30 ημέρες καθυστέρησης.

Ως κύριο κριτήριο για την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, συγκρίνεται η πιθανότητα αθέτησης (PD) κατά την υπολειπόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου σε κάθε ημερομηνία αναφοράς με την πιθανότητα αθέτησης (PD) που αναμενόταν για την υπολειπόμενη διάρκειά του στο συγκεκριμένο χρονικό σημείο κατά την αρχική του αναγνώριση.

Η Τράπεζα μπορεί επίσης να θεωρήσει ως ένδειξη αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, όταν η πιθανότητα αθέτησης (PD) κατά την υπολειπόμενη διάρκεια σε κάθε ημερομηνία αναφοράς υπερβαίνει κάποιες προκαθορισμένες τιμές. Το κριτήριο αυτό μπορεί να εφαρμοστεί προκειμένου να ληφθούν υπόψη περιπτώσεις όπου η σύγκριση της σχετικής πιθανότητας αθέτησης δεν έχει ως αποτέλεσμα την αναγνώριση της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, ενώ η απόλυτη τιμή της πιθανότητας αθέτησης είναι σε επίπεδα που θεωρούνται υψηλά με βάση το αποδεκτό επίπεδο ανάληψης κινδύνου της Τράπεζας.

Για τον πιστωτικό κίνδυνο ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, μπορεί να εφαρμοστεί ένα όριο, το οποίο συνήθως αφορά στην προβλεπόμενη πιθανότητα αθέτησής του, κάτω από το οποίο θεωρείται ότι δεν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου σε σχέση με την αναμενόμενη πιθανότητα αθέτησής του κατά την αρχική αναγνώριση. Σε μια τέτοια περίπτωση, το στοιχείο του ενεργητικού ταξινομείται στο Στάδιο 1 ανεξάρτητα από το αν άλλα κριτήρια θα οδηγούσαν στην ταξινόμησή του στο Στάδιο 2. Το κριτήριο αυτό ισχύει κυρίως για χρεωστικούς τίτλους.

Η εσωτερική πιστοληπτική διαβάθμιση (σε επίπεδο δανειολήπτη), η οποία ενσωματώνει συγκεκριμένες πληροφορίες για τον δανειολήπτη, χρησιμοποιείται επίσης ως βάση για τον προσδιορισμό της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσον αφορά στα χρηματοδοτικά ανοίγματα του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου. Ειδικότερα, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη τις αλλαγές των εσωτερικών πιστοληπτικών διαβαθμίσεων βάσει συγκεκριμένων βαθμίδων. Επιπρόσθετα, η είσοδος στη λίστα παρακολούθησης (Watchlist) θεωρείται επίσης από την Τράπεζα ότι συνιστά αύξηση του πιστωτικού κινδύνου. Τα μοντέλα εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης ενσωματώνουν συγκεκριμένες πληροφορίες για τον δανειολήπτη αλλά και πληροφόρηση για μελλοντικά στοιχεία που ενσωματώνουν μακροοικονομικές μεταβλητές.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου για τους χρεωστικούς τίτλους πραγματοποιείται σε ατομική βάση και βασίζεται στον αριθμό των βαθμίδων της εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης που έχει υποβαθμιστεί ο χρεωστικός τίτλος από την ημερομηνία αρχικής του αναγνώρισης.

Τα μέτρα ρύθμισης των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού όπως παρακολουθούνται από την Τράπεζα θεωρούνται ένδειξη αύξησης του πιστωτικού κινδύνου και συνεπώς τα εν λόγω στοιχεία κατανέμονται στο Στάδιο 2 μετά τη ρύθμιση. Εκτός εάν θεωρούνται ως πιστωτικά απομειωμένα οπότε ταξινομούνται στο Στάδιο 3. Επιπλέον, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου με βάση τις παραπάνω ενδείξεις, ο πιστωτικός κίνδυνος ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού θεωρείται ότι έχει αυξηθεί σημαντικά όταν οι συμβατικές πληρωμές υπερβαίνουν τις 30 ημέρες καθυστέρησης.

Επιπλέον, η Διοίκηση μπορεί να εφαρμόζει προσωρινές συνολικές προσαρμογές όταν καθορίζει εάν ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση σε ανοίγματα που έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου ώστε να αντικατοπτρίζουν μακροοικονομικούς ή άλλους παράγοντες που δεν αντιμετωπίζονται επαρκώς από τα τρέχοντα μοντέλα πιστωτικού κινδύνου. Αυτοί οι παράγοντες μπορεί να εξαρτώνται από πληροφορίες όπως ο τύπος του ανοίγματος, οι συγκεκριμένες πληροφορίες του αντισυμβαλλομένου και τα χαρακτηριστικά του χρηματοοικονομικού μέσου, ενώ παράλληλα η εφαρμογή τους απαιτεί σημαντική κρίση.

Μεταφορά από το Στάδιο 2 στο Στάδιο 1

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού, το οποίο κατατάσσεται στο Στάδιο 2 λόγω της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, θα επαναταξινομηθεί στο Στάδιο 1, εφόσον δεν πληροί πλέον κανένα από τα κριτήρια του Σταδίου 2.

Σε περίπτωση που έχουν εφαρμοστεί μέτρα ρύθμισης, η Τράπεζα χρησιμοποιεί μία δοκιμαστική περίοδο δύο ετών, προκειμένου να εκπληρωθούν οι προϋποθέσεις για να γίνει μεταφορά στο Στάδιο 1. Εάν στο τέλος της προαναφερθείσας δοκιμαστικής περιόδου, οι οφειλότες έχουν πραγματοποιήσει συνολικές πληρωμές μεγαλύτερες ενός σημαντικού ποσού, δεν υπάρχουν ποσά σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των 30 ημερών και τα δάνεια δεν είναι πιστωτικά απομειωμένα αλλά ούτε πληρείται κάποιο άλλο κριτήριο σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, τα δάνεια ταξινομούνται στο Στάδιο 1.

Μεταφορά από το Στάδιο 3 στο Στάδιο 2

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού μεταφέρεται από το Στάδιο 3 στο Στάδιο 2, όταν τα κριτήρια βάσει των οποίων χαρακτηρίστηκε ως πιστωτικά απομειωμένο, δεν ισχύουν πλέον.

Κριτήρια για την ομαδοποίηση των ανοιγμάτων με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά του πιστωτικού κινδύνου

Η εκτίμηση της πρόβλεψης απομείωσης πραγματοποιείται είτε σε ατομική βάση είτε σε συλλογική για ομάδες παρόμοιων στοιχείων με ομοιογενή χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου. Η Τράπεζα εφαρμόζει τις ίδιες αρχές για την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση κατά την εκτίμηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών σε συλλογική ή ατομική βάση.

Η Τράπεζα κατηγοριοποιεί τα δανειακά ανοίγματά του με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, τόσο για την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσο και για τη μέτρηση της πρόβλεψης για ζημιές από δάνεια σε συλλογική βάση. Οι διαφορετικές κατηγορίες αποσκοπούν να αποτυπώσουν τις διαφορές στην πιθανότητα αθέτησης και τα ποσοστά ανάκτησης σε περίπτωση αθέτησης.

Τα κοινά χαρακτηριστικά του πιστωτικού κινδύνου που χρησιμοποιούνται για την κατάτμηση των ανοιγμάτων περιλαμβάνουν διάφορα στοιχεία όπως: ο τύπος χρηματοοικονομικού μέσου, ο τύπος χαρτοφυλακίου, η κατηγορία του περιουσιακού στοιχείου, ο τύπος προϊόντος, ο κλάδος, η αρχική οντότητα, η διαβάθμιση πιστοληπτικής αξιολόγησης, η υπολειπόμενη διάρκεια έως τη λήξη, η γεωγραφική θέση του δανειολήπτη, η αξία εξασφαλίσεων του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, το καθεστώς ρύθμισης και οι ημέρες καθυστέρησης.

Η Τράπεζα προσδιορίζει τα μεμονωμένα σημαντικά ανοίγματα και πραγματοποιεί τη μέτρηση αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς βάσει των συγκεκριμένων ιδιαίτερων πληροφοριών του κάθε δανειολήπτη τόσο για τα χαρτοφυλάκια λιανικής τραπεζικής όσο και για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο. Η εν λόγω μέτρηση διενεργείται σε επίπεδο δανειολήπτη, συνεπώς τα κριτήρια ορίζονται σε αυτό το επίπεδο, ενώ λαμβάνονται υπόψη τόσο οι ποιοτικοί όσο και οι ποσοτικοί παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών σχετικά με τις μελλοντικές εξελίξεις.

Για τα υπόλοιπα ανοίγματα λιανικής τραπεζικής και δανείων σε επιχειρήσεις, η αναμενόμενη πιστωτική ζημιά μετράται σε συλλογική βάση. Με την προσέγγιση αυτή ενσωματώνονται συγκεκριμένες πληροφορίες για τον δανειολήπτη, και ιστορικά δεδομένα ζημιών

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

σε συλλογική βάση και μελλοντική πληροφόρηση. Για τους χρεωστικούς τίτλους καθώς και τίτλους ομολόγων που εκδοθήκαν για λόγους τιτλοποίησης από εταιρίες ειδικού σκοπού οι οποίες συστήθηκαν από την Τράπεζα, η επιμέτρηση των ζημιών απομείωσης πραγματοποιείται σε ατομική βάση.

Επιμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών είναι μια αμερόληπτα καθορισμένη και σταθμισμένη βάσει πιθανοτήτων μέση εκτίμηση των πιστωτικών ζημιών που αντανακλά την διαχρονική αξία του χρήματος, η οποία καθορίζεται μέσω της αξιολόγησης μιας σειράς πιθανών εκβάσεων. Ως πιστωτική ζημιά ορίζεται η διαφορά μεταξύ των ταμειακών ρών που είναι απαιτητές από την Τράπεζα σύμφωνα με τους συμβατικούς όρους του χρηματοοικονομικού στοιχείου και των ταμειακών ρών που η Τράπεζα προσδοκά ότι θα εισπράξει προεξοφλημένες με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο (EIR) του στοιχείου του ενεργητικού, ή με το προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο πραγματικό επιτόκιο (credit-adjusted EIR) σε ό,τι αφορά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που χαρακτηρίστηκαν ως POCI. Για την επιμέτρηση των αναμενόμενων ζημιών από πιστωτικό κίνδυνο, ιστορικά δεδομένα, τρέχουσες συνθήκες καθώς και λογικές και βάσιμες προβλέψεις σχετικά με τις μελλοντικές συνθήκες θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Για τις μη εκταμιευμένες δανειακές δεσμεύσεις, ως αναμενόμενη πιστωτική ζημιά ορίζεται η παρούσα αξία της διαφοράς μεταξύ των συμβατικών ταμειακών ρών που οφείλονται εάν η δανειακή δέσμευση εκταμιεύονταν και των ταμειακών ρών που η Τράπεζα αναμένει να εισπράξει, ενώ για τις χρηματοοικονομικές εγγυήσεις ως αναμενόμενη πιστωτική ζημιά ορίζεται η διαφορά μεταξύ των αναμενόμενων πληρωμών αποζημίωσης του κάτοχου του συμβολαίου και τυχόν ποσά που η Τράπεζα αναμένει να εισπράξει.

Η Τράπεζα εκτιμά τις αναμενόμενες υστερήσεις ταμειακών ρών από όλες τις πιθανές πηγές λαμβάνοντας υπόψη τις εξασφαλίσεις και άλλες πιστωτικές ενισχύσεις που εμπεριέχονται στους συμβατικούς όρους και τα οποία δεν αναγνωρίζονται διακριτά. Στην περίπτωση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού με εξασφαλίσεις, η εκτίμηση των αναμενόμενων ταμειακών ρών που σχετίζονται με την εξασφάλιση αποτυπώνει το ποσό των ταμειακών ρών και τη χρονική στιγμή που αυτές αναμένεται να εισπραχθούν από την διαδικασία ρευστοποίησης μετά την αφαίρεση των προεξοφλημένων εξόδων απόκτησης και εκποίησης της εξασφάλισης, ανεξάρτητα από το εάν η ρευστοποίηση είναι πιθανή.

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές υπολογίζονται για τη διάρκεια της μέγιστης συμβατικής περιόδου κατά την οποία η Τράπεζα είναι εκτεθειμένος σε πιστωτικό κίνδυνο, ο οποίος προσδιορίζεται με βάση τους ουσιαστικούς όρους του χρηματοοικονομικού μέσου, ή σε περίπτωση ανακυκλούμενων πιστώσεων λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως η αναμενόμενη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου και τις προγενέστερες πρακτικές της Τράπεζας.

Απαιτήσεις από πελάτες, οι οποίες προκύπτουν από τις μη χρηματοδοτικές δραστηριότητες της Τράπεζας, περιλαμβάνονται στα Λοιπά Στοιχεία Ενεργητικού και είναι κυρίως βραχυπρόθεσμες. Ως εκ τούτου, λαμβάνοντας υπόψη ότι τέτοιου είδους χρηματοοικονομικά μέσα συνήθως δεν εμπεριέχουν σημαντικό σκέλος χρηματοδότησης, η πρόβλεψη για πιστωτική ζημιά επιμετράται σε ποσό ίσο με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια τους, σύμφωνα με την απλοποιημένη προσέγγιση.

Βασικές παράμετροι προσδιορισμού των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βασίζεται στις καμπύλες της πιθανότητας αθέτησης (probability of default - PD), της ζημιάς ως ποσοστό του χρηματοδοτικού ανοίγματος δεδομένης της αθέτησης (loss given default - LGD), της έκθεσης κατά την αθέτηση (exposure at default - EAD) και άλλων παραμέτρων όπως ο συντελεστής μετατροπής των εκτός ισολογισμού πιστωτικών ανοιγμάτων σε χρηματοδοτικά ανοίγματα (credit conversion factor - CCF) και το ποσοστό προπληρωμής (prepayment rate). Γενικά, η Τράπεζα αντλεί αυτές τις παραμέτρους από εσωτερικώς αναπτυγμένα στατιστικά μοντέλα, ιστορικά δεδομένα συγκεκριμένης χρονικής στιγμής (point-in-time) και παρατηρήσεις, αξιοποιώντας τις υφιστάμενες υποδομές που έχει αναπτύξει σχετικά με το κανονιστικό πλαίσιο και τις πρακτικές διαχείρισης κινδύνου.

Τα PD, LGD και EAD που χρησιμοποιούνται για λογιστικούς σκοπούς ενδέχεται να διαφέρουν από εκείνα τα οποία χρησιμοποιούνται για εποπτικούς σκοπούς. Για σκοπούς επιμέτρησης της απομείωσης, σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 το PD είναι μία point-in-time εκτίμηση σε αντίθεση με την εκτίμηση του PD για εποπτικούς σκοπούς όπου ακολουθείται η προσέγγιση «through-the-cycle». Επιπροσθέτως, για εποπτικούς σκοπούς, το LGD και το EAD βασίζονται στη σοβαρότητα της ζημιάς σε συνθήκες οικονομικής ύφεσης, ενώ για σκοπούς απομείωσης, το LGD και το EAD αντανακλούν ένα αμερόληπτα καθορισμένο και σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων ποσό.

Το PD αντιπροσωπεύει την πιθανότητα αθέτησης της υποχρέωσης που εκτιμάται με βάση τις επικρατούσες οικονομικές συνθήκες κατά την ημερομηνία αναφοράς, προσαρμοσμένη ώστε να λαμβάνει υπόψη τις εκτιμήσεις των μελλοντικών οικονομικών συνθηκών που ενδέχεται να επηρεάσουν τον κίνδυνο αθέτησης, σε δεδομένο χρονικό ορίζοντα.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί Point in Time (PiT) PDs για να εξαλείψει οποιαδήποτε υποκειμενικότητα προς τα ιστορικά δεδομένα, με στόχο να αντικατοπτρίζει την άποψη της διοίκησης για το μέλλον κατά την ημερομηνία αναφοράς, ενσωματώνοντας σχετικές μελλοντικές πληροφορίες συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών σεναρίων.

Δυο τύποι PDs χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς:

- PD 12 μηνών που είναι η εκτιμώμενη πιθανότητα αθέτησης που προκύπτει μέσα στους επόμενους 12 μήνες (ή για την υπολειπόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, εάν αυτή είναι μικρότερη από 12 μήνες). Χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών δωδεκαμήνου για το Στάδιο 1.
- PD καθ' όλη τη διάρκεια (lifetime PD) που είναι η εκτιμώμενη πιθανότητα αθέτησης που προκύπτει κατά την υπολειπόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού. Χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του Σταδίου 2, Σταδίου 3 και των αγορασθέντων ή κατά την αρχική αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού (POCI).

Για τους χρεωστικούς τίτλους, τα PDs λαμβάνονται από διεθνείς οίκους αξιολόγησης που χρησιμοποιούν μεθοδολογίες αξιολόγησης κινδύνου, μεγιστοποιώντας τη χρήση αντικειμενικών μεταβλητών και δεδομένα αγοράς. Η Τράπεζα ορίζει εσωτερικά αναπτυγμένες πιστωτικές διαβαθμίσεις σε κάθε εκδότη/αντισυμβαλλόμενο βάσει αυτών των PDs. Στις περιπτώσεις αντισυμβαλλόμενων που δεν υπάρχει τέτοια διαθέσιμη πληροφορία, η Τράπεζα ορίζει PDs χρησιμοποιώντας εσωτερικά μοντέλα.

Η έκθεση κατά την αθέτηση υποχρέωσης (EAD) είναι μια εκτίμηση χρηματοδοτικού ανοίγματος σε μια μελλοντική ημερομηνία αθέτησης, λαμβάνοντας υπόψη τις αναμενόμενες μεταβολές του ανοίγματος μετά την ημερομηνία αναφοράς, συμπεριλαμβανομένων των αποπληρωμών κεφαλαίου και τόκων και των αναμενόμενων εκταμιεύσεων δανειακών δεσμεύσεων. Το EAD περιλαμβάνει τόσο τα ανοίγματα εντός όσο και εκτός ισολογισμού. Η εντός ισολογισμού έκθεση αντιστοιχεί στο συνολικό ποσό που έχει αναληφθεί και είναι απαιτητό προς πληρωμή, το οποίο περιλαμβάνει το οφειλόμενο κεφάλαιο, τους δεδουλευμένους τόκους και τα ληξιπρόθεσμα ποσά. Η εκτός ισολογισμού έκθεση αντιπροσωπεύει την πίστωση που είναι διαθέσιμη προς ανάληψη, επιπροσθέτως της έκθεσης εντός ισολογισμού.

Επιπλέον, ο συντελεστής μετατροπής (CCF) χρησιμοποιείται για την μετατροπή των πιστωτικών γραμμών και άλλων εκτός ισολογισμού ανοιγμάτων σε EAD ποσά. Πρόκειται για μια παραδοχή η οποία προκύπτει μέσω μοντέλων και αντιπροσωπεύει το ποσοστό του μη αναληφθέντος ποσού που αναμένεται να ληφθεί πριν από την εκδήλωση ενός γεγονότος αθέτησης.

Επιπροσθέτως, το ποσοστό προπληρωμής (prepayment rate) είναι μια εκτίμηση πρόωρων αποπληρωμών ενός χρηματοδοτικού ανοίγματος οι οποίες υπερβαίνουν τις συμβατικές αποπληρωμές βάσει του χρονοδιαγράμματος εξόφλησης, εκφράζεται δε ως ποσοστό επί του EAD σε κάθε περίοδο αναφοράς έχοντας ως αποτέλεσμα την μείωση του EAD.

Η ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD) εκφράζει την έκταση της ζημιάς που η Τράπεζα αναμένει για ανοίγματα τα οποία είναι σε κατάσταση αθέτησης και ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ των συμβατικών ταμειακών ροών κι εκείνων που η Τράπεζα προσδοκά να εισπράξει συμπεριλαμβανομένων των ποσών από τη ρευστοποίηση εξασφαλίσεων. Το LGD, το οποίο εκφράζεται συνήθως ως ποσοστό του EAD, διαφέρει σύμφωνα με τον τύπο του αντισυμβαλλόμενου, τον τύπο και την προτεραιότητα της απαίτησης, την ύπαρξη εξασφαλίσεων και άλλων πιστωτικών ενισχύσεων. Η Τράπεζα διακρίνει τα δανειακά χαρτοφυλάκια του σε δύο μεγάλες κατηγορίες, δηλ. αυτά που καλύπτονται με εξασφαλίσεις και αυτά χωρίς εξασφαλίσεις. Η Τράπεζα εκτιμά το LGD χρησιμοποιώντας ποσοστά αποκατάστασης (cure rate) που αντικατοπτρίζουν εισπράξεις μετρητών, εκτιμώμενες προσόδους από την ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων, εκτιμήσεις για το χρόνο ρευστοποίησης, κόστος υλοποίησης, κλπ. Όπου οι συνιστώσες του LGD εξαρτώνται από μακροοικονομικά δεδομένα, οι εξαρτήσεις αυτές αντανακλώνται ενσωματώνοντας πληροφορίες σχετικά με το μέλλον, όπως οι προβλεπόμενοι δείκτες τιμών στα αντίστοιχα μοντέλα. Η εκτίμηση των προαναφερθέντων συνιστωσών στο LGD αντικατοπτρίζει τα διαθέσιμα ιστορικά δεδομένα που καλύπτουν μια εύλογη περίοδο, δηλ. έναν πλήρη οικονομικό κύκλο.

Για τα ομόλογα εμπορικού και επενδυτικού χαρτοφυλακίου, το LGD βασίζεται κυρίως σε ιστορικά δεδομένα τα οποία προκύπτουν από έρευνες οίκων αξιολόγησης αλλά επίσης μπορεί να καθοριστεί λαμβάνοντας υπόψη τις υπάρχουσες αναμενόμενες υποχρεώσεις του οφειλέτη καθώς και το μακροοικονομικό περιβάλλον.

Επιπροσθέτως στο LGD λαμβάνονται υπόψη η προτεραιότητα του χρεωστικού τίτλου, τυχόν εξασφαλίσεις του οφειλέτη ή οποιαδήποτε άλλης μορφής κάλυψη.

Πληροφόρηση για μελλοντικά στοιχεία (forward looking information)

Προκειμένου να γίνει η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για κάθε στάδιο και η εκτίμηση των σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου, λαμβάνονται υπόψη πληροφορίες σχετικά με λογικές και βασίμες προβλέψεις μελλοντικών

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

γεγονότων και μακροοικονομικών συνθηκών. Η εκτίμηση και η εφαρμογή πληροφοριών αναφορικά με το μέλλον απαιτεί σημαντική κρίση.

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί τουλάχιστον τρία μακροοικονομικά σενάρια (δηλαδή βασικό, δυσμενές και αισιόδοξο) για να επιτύχει το στόχο της επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών κατά τρόπο που να αντικατοπτρίζει ένα αμερόληπτο και σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων αποτέλεσμα. Το βασικό σενάριο αντιπροσωπεύει το πιο πιθανό σενάριο και εναρμονίζεται με τις πληροφορίες που χρησιμοποιεί η Τράπεζα για σκοπούς στρατηγικού σχεδιασμού και προϋπολογισμού.

Τα σενάρια αντικατοπτρίζονται στις παραμέτρους ρίσκου, και συγκεκριμένα στο PD 12 μηνών, στο PD καθ' όλη τη διάρκεια και στο LGD. Επομένως χρησιμοποιούνται 3 ζεύγη από κάθε μία από αυτές τις παραμέτρους, σύμφωνα με τα σενάρια που αναπτύσσονται.

Στη συνέχεια, η Τράπεζα προβαίνει στον υπολογισμό των σταθμίσεων για κάθε σενάριο, που αντιπροσωπεύουν την πιθανότητα πραγματοποίησης καθενός σεναρίου. Αυτές οι σταθμίσεις εφαρμόζονται στα 3 ζεύγη υπολογισμού των παραμέτρων προκειμένου να παραχθεί ένα μοναδικό σενάριο με σταθμισμένες παραμέτρους κινδύνου, το οποίο στη συνέχεια χρησιμοποιείται τόσο στην αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσο και στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών ενσωματώνει μελλοντικές μακροοικονομικές μεταβλητές, συμπεριλαμβανομένων των ρυθμών αύξησης του ΑΕΠ, των δεικτών τιμών κατοικιών, των ποσοστών ανεργίας, των επιτοκίων κλπ.

Για να αντικατοπτριστούν οι σημαντικές μη γραμμικότητες στο μοντέλο των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών όσο αφορά τα σημαντικά χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που αξιολογούνται σε ατομική βάση, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη σχετική πληροφόρηση για μελλοντικά στοιχεία για συγκεκριμένες ομάδες δανειοληπτών κυρίως βάσει του επιχειρηματικού κλάδου όπου ανήκουν καθώς και άλλους παράγοντες πιστωτικού κινδύνου (εάν υπάρχουν). Έτσι ορίζονται σταθμίσεις για κάθε σενάριο ανά ομάδα δανειοληπτών με στόχο αμερόληπτο υπολογισμού του ποσού των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών που ενσωματώνει όλες τις λογικές και σχετικές πληροφορίες.

Τροποποιημένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού

Στις περιπτώσεις που οι συμβατικές ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού έχουν τροποποιηθεί (για τα κριτήρια αποαναγνώρισης, βλέπε «Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού στην ενότητα 2.2.9) και η τροποποίηση θεωρηθεί σημαντική, η ημερομηνία τροποποίησης θεωρείται ως η ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης για σκοπούς υπολογισμού απομείωσης, συμπεριλαμβανομένου και του προσδιορισμού του αν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου. Το τροποποιημένο περιουσιακό στοιχείο ταξινομείται συνήθως σε Στάδιο 1 για σκοπούς επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, μετά από μια τροποποίηση που έχει ως αποτέλεσμα την αποαναγνώριση του αρχικού χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, ενδέχεται να υπάρξουν ενδείξεις ότι το νέο χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού είναι πιστωτικά απομειωμένο κατά την αρχική του αναγνώριση και συνεπώς το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού αναγνωρίζεται ως αγορασμένο ή κατά την αρχική αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένο χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού (POCI).

Στις περιπτώσεις όπου οι συμβατικές ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού έχουν τροποποιηθεί και η τροποποίηση δεν θεωρείται σημαντική, η Τράπεζα υπολογίζει εκ νέου την λογιστική αξία προ απομείωσης του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου και αναγνωρίζει τη διαφορά ως κέρδος ή ζημιά από τροποποίηση, η οποία περιλαμβάνεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης και καθορίζει εάν ο πιστωτικός κίνδυνος του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση, συγκρίνοντας τον κίνδυνο αθέτησης που υπήρχε κατά την αρχική αναγνώριση βάσει των αρχικών μη τροποποιημένων συμβατικών όρων και τον κίνδυνο αθέτησης που προέκυψε κατά την ημερομηνία αναφοράς, βάσει των τροποποιημένων συμβατικών όρων.

Παρουσίαση της πρόβλεψης απομείωσης

Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρούνται στο αποσβέσιμο κόστος, η πρόβλεψη απομείωσης μειώνει την λογιστική τους αξία στον ισολογισμό. Για τα χρεωστικά μέσα που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, η πρόβλεψη απομείωσης αναγνωρίζεται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση και δεν μειώνει τη λογιστική αξία των χρεωστικών τίτλων στον ισολογισμό. Για τα εκτός ισολογισμού χρηματοοικονομικά στοιχεία που προκύπτουν από δανειοδοτικές δραστηριότητες, η πρόβλεψη απομείωσης εμφανίζεται στις Λοιπές Υποχρεώσεις. Οι αντίστοιχες αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές των παραπάνω χρηματοοικονομικών στοιχείων αναγνωρίζονται στη γραμμή «Ζημιές από απομείωση».

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Διαγραφές χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Όταν η Τράπεζα δεν έχει πια εύλογες προσδοκίες για ανάκτηση ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου εξ ολοκλήρου ή μερικώς, μειώνει άμεσα την λογιστική του αξία προ πρόβλεψης εξ ολοκλήρου ή μερικώς έναντι της πρόβλεψης απομείωσης του. Τα ποσά που έχουν διαγραφεί θεωρούνται από-αναγνωρισμένα. Υπόλοιπα τα οποία είχαν διαγραφεί και ανακτήθηκαν σε μεταγενέστερο στάδιο μειώνουν το ύψος της ζημιάς απομείωσης στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Οι διαγραφές των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού εξακολουθούν να υπόκεινται σε διαδικασίες ανάκτησης σύμφωνα με τις διαδικασίες ανάκτησης οφειλών της Τράπεζας.

2.2.14 Συμφωνίες πώλησης, επαναγοράς και δανεισμού χρεογράφων

(i) Συμφωνίες πώλησης και επαναγοράς

Τα χρεόγραφα που πωλούνται με βάση συμφωνίες επαναγοράς («repos») συνεχίζουν να αναγνωρίζονται στον ισολογισμό της Τράπεζας, δεδομένου ότι η Τράπεζα διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη από αυτά, ενώ η σχετική υποχρέωση ανάλογα με το αντισυμβαλλόμενο μέρος περιλαμβάνεται στα οφειλόμενα ποσά σε άλλες τράπεζες, ή σε πελάτες. Χρεόγραφα που αγοράστηκαν βάσει συμφωνιών επαναπώλησης («reverse repos») αναγνωρίζονται ως δάνεια και προκαταβολές σε άλλες τράπεζες ή πελάτες αναλόγως. Η διαφορά μεταξύ της τιμής πώλησης και της τιμής επαναγοράς στην περίπτωση των repos και η διαφορά μεταξύ της τιμής αγοράς και της τιμής επαναπώλησης στην περίπτωση των reverse repos, αναγνωρίζεται ως τόκος κατά τη διάρκεια της περιόδου της συμφωνίας επαναγοράς ή επαναπώλησης, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

(ii) Δανεισμός χρεογράφων

Χρεόγραφα που δανείζει ο η Τράπεζα σε τρίτους παραμένουν στις οικονομικές καταστάσεις. Χρεόγραφα που δανείζεται η Τράπεζα δεν αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις, εκτός αν πωληθούν σε τρίτους, οπότε η υποχρέωση επιστροφής των χρεογράφων καταχωρείται στην εύλογη αξία ως εμπορική υποχρέωση (trading liability).

2.2.15 Μισθώσεις

Πολιτική σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2019

(i) Λογιστική για μισθώσεις όταν η Τράπεζα είναι ο μισθωτής

Όταν η Τράπεζα καθίσταται ο μισθωτής σε μια μίσθωση, αναγνωρίζει μια υποχρέωση από μισθώσεις και ένα αντίστοιχο δικαίωμα χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού κατά την έναρξη της περιόδου της μίσθωσης, μόλις η Τράπεζα αποκτήσει τον έλεγχο της χρήσης του περιουσιακού στοιχείου.

Οι υποχρεώσεις από μισθώσεις παρουσιάζονται στις λοιπές υποχρεώσεις και τα δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού στα ενσώματα άγια στοιχεία και στις επενδύσεις σε ακίνητα. Οι υποχρεώσεις από μισθώσεις επιμετρώνται με βάση την παρούσα αξία των μελλοντικών πληρωτέων μισθωμάτων κατά τη διάρκεια της περιόδου μίσθωσης, τα οποία προεξοφλούνται χρησιμοποιώντας ένα διαφορικό επιτόκιο δανεισμού. Ο τόκος - έξοδο επί των υποχρεώσεων από μισθώσεις παρουσιάζεται στα καθαρά έσοδα από τόκους.

Το δικαίωμα χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού αναγνωρίζεται αρχικά σε ποσό ίσο με την υποχρέωση από μισθώσεις και προσαρμόζεται για προπληρωμές μισθωμάτων, αρχικές άμεσες δαπάνες ή κίνητρα που ελήφθησαν για τη σύναψη των μισθώσεων. Μεταγενέστερα, το δικαίωμα χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού αποσβένεται κατά τη διάρκεια του συμβολαίου μίσθωσης ή της ωφέλιμης ζωής του υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου, εάν αυτή είναι μικρότερη, και οι αποσβέσεις παρουσιάζονται στα λειτουργικά έξοδα.

Όταν μια μίσθωση περιέχει δικαιώματα επέκτασης ή λήξης τα οποία η Τράπεζα θεωρεί κατ' ουσίαν βέβαιο ότι θα εξασκηθούν, τα αναμενόμενα μελλοντικά πληρωτέα μισθώματα ή το κόστος της πρόωρης λήξης περιλαμβάνονται στα πληρωτέα μισθώματα που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της υποχρέωσης από μισθώσεις.

(ii) Λογιστική για μισθώσεις όταν η Τράπεζα είναι ο εκμισθωτής

Κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος μιας μίσθωσης, η Τράπεζα, ενεργώντας ως εκμισθωτής, ταξινομεί κάθε μισθώσή της είτε ως λειτουργική μίσθωση είτε ως χρηματοδοτική μίσθωση με βάση συγκεκριμένα κριτήρια.

Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Κατά την ημερομηνία έναρξης, η Τράπεζα αποαναγνωρίζει τη λογιστική αξία των υποκείμενων περιουσιακών στοιχείων που τελούν υπό χρηματοδοτική μίσθωση και αναγνωρίζει απαίτηση ποσού ίσου με την καθαρή επένδυση στη μίσθωση καθώς και κέρδος ή

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

ζημιά στην κατάσταση αποτελεσμάτων από την αποαναγνώριση του περιουσιακού στοιχείου και την αναγνώριση της καθαρής επένδυσης στη μίσθωση. Η καθαρή επένδυση στη μίσθωση υπολογίζεται ως η παρούσα αξία των μελλοντικών μισθωμάτων με παρόμοιο τρόπο όπως και για τον μισθωτή.

Μετά την ημερομηνία έναρξης, η Τράπεζα αναγνωρίζει χρηματοοικονομικό έσοδο κατά τη διάρκεια της μισθωτικής περιόδου βάσει μεθόδου που αντικατοπτρίζει μια σταθερή περιοδική απόδοση πάνω στην καθαρή επένδυση του εκμισθωτή στη μίσθωση. Η Τράπεζα αναγνωρίζει επίσης έσοδο από μεταβλητές καταβολές που δεν περιλαμβάνονταν στην καθαρή επένδυση. Μετά την έναρξη, η καθαρή επένδυση στη μίσθωση δεν επαναμετράται, εκτός αν η μίσθωση τροποποιηθεί ή η μισθωτική περίοδος μεταβληθεί.

Λειτουργικές Μισθώσεις

Η Τράπεζα συνεχίζει να αναγνωρίζει το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο και δεν αναγνωρίζει καθαρή επένδυση στη μίσθωση στον ισολογισμό ή αρχικό κέρδος (αν υπάρχει) στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Η Τράπεζα αναγνωρίζει τα μισθώματα που καταβάλλονται από τους μισθωτές ως έσοδο αναλογικά κατά τη διάρκεια της μίσθωσης. Επίσης, αναγνωρίζει ως έξοδα τις αρχικές δαπάνες που πραγματοποιούνται για την απόκτηση των εσόδων της μίσθωσης, συμπεριλαμβανομένων και των αποσβέσεων. Η Τράπεζα προσθέτει τις αρχικές άμεσες δαπάνες με τις οποίες επιβαρύνεται για τη σύναψη λειτουργικής μίσθωσης στη λογιστική αξία του υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου και αναγνωρίζει τις εν λόγω δαπάνες ως έξοδα κατά τη διάρκεια της μίσθωσης στην ίδια βάση με τα έσοδα της μίσθωσης.

Υπομισθώσεις

Η Τράπεζα, ενεργώντας ως μισθωτής, ενδέχεται να συνάψει συμφωνίες υπομίσθωσης ενός μισθωμένου περιουσιακού στοιχείου προς ένα τρίτο μέρος, ενώ η αρχική μίσθωση παραμένει εν ισχύ. Η Τράπεζα ενεργεί τόσο ως μισθωτής όσο και ως εκμισθωτής του ίδιου περιουσιακού στοιχείου. Η υπομίσθωση αποτελεί διακριτή σύμβαση μίσθωσης, στην οποία ο ενδιάμεσος εκμισθωτής ταξινομεί την υπομίσθωση ως χρηματοδοτική μίσθωση ή λειτουργική μίσθωση ως εξής:

- αν η κύρια μίσθωση αποτελεί βραχυπρόθεσμη μίσθωση, η υπομίσθωση ταξινομείται ως λειτουργική μίσθωση, ή
- σε διαφορετική περίπτωση, η υπομίσθωση ταξινομείται με βάση το δικαίωμα χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού το οποίο προκύπτει από την κύρια μίσθωση και όχι με βάση το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο.

Πολιτική σε ισχύ πριν την 1 Ιανουαρίου 2019

(i) Λογιστική για μισθώσεις όταν η Τράπεζα είναι ο μισθωτής

Χρηματοδοτικές μισθώσεις:

Οι μισθώσεις ενσώματων παγίων όπου ο η Τράπεζα διατηρεί ουσιωδώς όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της ιδιοκτησίας, καταχωρούνται ως χρηματοδοτικές μισθώσεις. Οι χρηματοδοτικές μισθώσεις αναγνωρίζονται στην αρχή της μίσθωσης στη χαμηλότερη αξία, μεταξύ της εύλογης αξίας του παγίου που εκμισθώθηκε και της παρούσας αξίας των ελάχιστων καταβολών μισθωμάτων. Κάθε μισθώμα κατανέμεται μεταξύ της υποχρέωσης και των εξόδων χρηματοδότησης, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται ένα σταθερό επιτόκιο σε σχέση με την υποχρέωση που εκκρεμεί. Τα πάγια που αποκτούνται με χρηματοδοτική μίσθωση αποσβένονται στη μικρότερη περίοδο μεταξύ της ωφέλιμης ζωής τους και της περιόδου μίσθωσης.

Λειτουργικές μισθώσεις:

Οι μισθώσεις, στις οποίες ουσιωδώς οι κίνδυνοι και τα οφέλη της ιδιοκτησίας παραμένουν στον εκμισθωτή καταχωρούνται ως λειτουργικές μισθώσεις και το πάγιο που εκμισθώθηκε δεν αναγνωρίζεται στον ισολογισμό. Πληρωμές που αφορούν λειτουργικές μισθώσεις (μετά την αφαίρεση κινήτρων που εισπράχθηκαν από τον εκμισθωτή), αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων αναλογικά κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

(ii) Λογιστική για μισθώσεις όταν η Τράπεζα είναι ο εκμισθωτής

Χρηματοδοτικές μισθώσεις:

Όταν στοιχεία ενεργητικού εκμισθώνονται βάσει χρηματοδοτικών μισθώσεων, η παρούσα αξία των καταβλητέων μισθωμάτων αναγνωρίζεται στα δάνεια και απαιτήσεις. Η διαφορά μεταξύ του μικτού ποσού της απαίτησης (gross investment) και της παρούσας αξίας των ελάχιστων καταβλητέων πληρωμών (net investment), αναγνωρίζεται ως μη δεδουλευμένο μελλοντικό χρηματοοικονομικό έσοδο και αφαιρείται από τα δάνεια και απαιτήσεις. Τα έσοδα από μισθώσεις αναγνωρίζονται κατά τη διάρκεια της μίσθωσης, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της καθαρής επένδυσης, που αντικατοπτρίζει μια σταθερή περιοδική απόδοση. Οι

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

χρηματοδοτικές μισθώσεις αξιολογούνται για ζημιά απομείωσης, σύμφωνα με την πολιτική απομείωσης της Τράπεζας για χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, όπως περιγράφεται στη σημ. 2.2.13.

Λειτουργικές μισθώσεις:

Στοιχεία ενεργητικού που εκμισθώνονται βάσει λειτουργικών μισθώσεων περιλαμβάνονται στα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία ή στις επενδύσεις σε ακίνητα στον ισολογισμό και αποσβένονται κατά τη διάρκεια της αναμενόμενης ωφέλιμης ζωής τους, σύμφωνα με παρόμοια ιδιόκτητα ενσώματα πάγια. Το έσοδο από ενοίκια (μετά την αφαίρεση των κινήτρων που παραχωρήθηκαν σε μισθωτές) αναγνωρίζεται σύμφωνα με τη σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της περιόδου μίσθωσης.

2.2.16 Φόρος εισοδήματος

Ο φόρος εισοδήματος αποτελείται από τον τρέχοντα φόρο και τον αναβαλλόμενο φόρο.

(i) Τρέχουσα φορολογία

Ο φόρος εισοδήματος επί των κερδών υπολογίζεται με βάση την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία και αναγνωρίζεται ως έξοδο την περίοδο κατά την οποία προκύπτουν τα κέρδη.

(ii) Αναβαλλόμενη φορολογία

Ο αναβαλλόμενος φόρος υπολογίζεται στο σύνολό του, με τη μέθοδο της υποχρέωσης (liability method), επί των προσωρινών διαφορών που προκύπτουν μεταξύ της φορολογικής βάσης των στοιχείων του ενεργητικού και υποχρεώσεων και της λογιστικής τους αξίας στις οικονομικές καταστάσεις. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις επιμετρώνται χρησιμοποιώντας τους φορολογικούς συντελεστές που αναμένεται να εφαρμοστούν στην περίοδο κατά την οποία θα τακτοποιηθεί η απαίτηση ή υποχρέωση, λαμβάνοντας υπόψη τους φορολογικούς συντελεστές (και φορολογικούς νόμους) που έχουν θεσπιστεί ή ουσιαστικά θεσπιστεί, μέχρι την ημερομηνία του ισολογισμού. Οι κυριότερες προσωρινές διαφορές προκύπτουν από την απομείωση/αποτίμηση των δανείων, από τις φορολογικές ζημιές που σχετίζονται με το πρόγραμμα PSI+, από ζημιές πωλήσεων και οριστικών διαγραφών δανείων, από τις αποσβέσεις των πάγιων περιουσιακών στοιχείων, από τις αποτιμήσεις σε εύλογη αξία των επενδύσεων σε ακίνητα, από συντάξεις και λουιτές παροχές αποχώρησης προς το προσωπικό, και από την αποτίμηση ορισμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται όταν αναμένεται ότι μελλοντικό φορολογητέο κέρδος θα είναι διαθέσιμο έναντι του οποίου οι προσωρινές διαφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Το λογιστικό υπόλοιπο των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων εξετάζεται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς και μειώνεται στον βαθμό που δεν είναι πλέον πιθανό ότι επαρκή φορολογητέα κέρδη θα είναι διαθέσιμα ώστε να επιτρέψουν την ανάκτηση ολόκληρης ή μέρους της απαίτησης. Κάθε τέτοια μείωση αντισταθμίζεται στο βαθμό που καθίσταται πιθανό ότι επαρκή φορολογητέα κέρδη θα είναι διαθέσιμα. Η Τράπεζα αναγνωρίζει τις μη λογιστικοποιημένες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις στο βαθμό που είναι πιθανό ότι θα υπάρξουν επαρκή μελλοντικά φορολογητέα κέρδη τα οποία θα επιτρέψουν την ανάκτηση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων.

Ο αναβαλλόμενος φόρος, που σχετίζεται με χρεωστικούς τίτλους που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση και των μέσων αντιστάθμισης ταμειακών ροών που αναγνωρίζονται στην κατάσταση συνολικών εσόδων, αναγνωρίζεται επίσης στην κατάσταση συνολικών εσόδων, και μεταφέρεται μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων μαζί με το αναβαλλόμενο κέρδος ή ζημιά.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επί των μεταφερόμενων φορολογικών ζημιών αναγνωρίζονται ως στοιχείο ενεργητικού, όταν είναι πιθανό ότι θα υπάρξουν επαρκή μελλοντικά φορολογητέα κέρδη έναντι των οποίων μπορούν να χρησιμοποιηθούν αυτές οι ζημιές.

(iii) Αβέβαιες φορολογικές θέσεις

Η Τράπεζα προσδιορίζει κι αξιολογεί όλες τις σημαντικές φορολογικές της θέσεις, συμπεριλαμβανομένων κι αυτών που τυχόν ενέχουν υψηλό βαθμό αβεβαιότητας, για όλες τις φορολογικές χρήσεις που υπόκεινται σε αξιολόγηση (ή όταν η εκδίκαση της υπόθεσης βρίσκεται σε εξέλιξη) από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές. Κατά την εκτίμηση των φορολογικών θέσεων, η Τράπεζα αξιολογεί όλα τα αποδεικτικά στοιχεία (εγκύκλιοι του υπουργείου οικονομικών, μεμονωμένες δικαστικές αποφάσεις, φορολογική νομοθεσία, παλαιότερες διοικητικές πρακτικές, γνωμοδοτήσεις που άπτονται φορολογικών και νομικών θεμάτων, κλπ) στο βαθμό που αυτά είναι κατάλληλα για τα δεδομένα και τις συνθήκες της υπό εξέταση συναλλαγής/υπόθεσης της Τράπεζας.

Επιπροσθέτως, οι εκτιμήσεις σε ό,τι αφορά την αναγνώριση πρόβλεψης έναντι πιθανής δυσμενούς εξέλιξης των φορολογικών θέσεων, εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από γνωμοδοτήσεις που λαμβάνονται από εσωτερικούς και εξωτερικούς νομικούς

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

συμβούλους. Για φορολογικές υποθέσεις οι οποίες ενέχουν υψηλό βαθμό αβεβαιότητας, η Τράπεζα, για κάθε συναλλαγή ξεχωριστά, ή συνολικά ως ομάδα, ανάλογα με το ποια προσέγγιση εκτιμά καλύτερα το πιθανό αποτέλεσμα κάνοντας χρήση της μεθόδου της «αναμενόμενης αξίας» (σταθμισμένης βάσει πιθανοτήτων), σχηματίζει: (α) πρόβλεψη για εισπρακτέα φορολογική απαίτηση η οποία αφορά ποσό που έχει ήδη αναγνωριστεί και καταβληθεί ως φόρος εισοδήματος, αλλά η εκδίκαση του εκκρεμεί, ή (β) υποχρέωση για ποσά φόρων που αναμένεται να πληρωθούν στις φορολογικές αρχές. Η Τράπεζα παρουσιάζει στον ισολογισμό της όλα τα αβέβαια ποσά φόρου ως τρέχουσες ή αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις ή απαιτήσεις.

Η Τράπεζα, κατά γενικό κανόνα, έχει επιλέξει να αποκτά ένα «Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό», το οποίο εκδίδεται αφού πραγματοποιηθεί ο φορολογικός έλεγχος από τον ίδιο τακτικό ελεγκτή ή την ελεγκτική εταιρεία που ελέγχει και τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό και τη σχετική φορολογική νομοθεσία, παρατίθενται στη σημείωση 14.

2.2.17 Παροχές στο προσωπικό

(i) Βραχυπρόθεσμες παροχές

Βραχυπρόθεσμες παροχές στους εργαζόμενους είναι αυτές που αναμένεται να εκκαθαριστούν στο σύνολό τους εντός δώδεκα μηνών μετά το τέλος της ετήσιας περιόδου αναφοράς κατά την οποία οι εργαζόμενοι παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες και αναγνωρίζονται ως έξοδο κατά την διάρκεια που αυτές οι υπηρεσίες παρέχονται.

(ii) Συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις

Η Τράπεζα παρέχει ορισμένα προγράμματα συνταξιοδότησης καθορισμένων εισφορών. Οι ετήσιες εισφορές που καταβάλλει η Τράπεζα επενδύονται και τοποθετούνται σε ειδικές κατηγορίες χρηματοοικονομικών προϊόντων. Οι υπάλληλοι, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του προγράμματος, συμμετέχουν στην απόδοση των ανωτέρω επενδύσεων. Οι εισφορές της Τράπεζας αναγνωρίζονται ως έξοδο στη χρήση κατά την οποία καταβάλλονται.

(iii) Υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία (SLSRI) και παροχές εξόδου από την υπηρεσία

Η Τράπεζα παρέχει μη χρηματοδοτούμενα προγράμματα καθορισμένων παροχών στην Ελλάδα, βάσει του κανονιστικού πλαισίου. Σύμφωνα με την ισχύουσα εργατική νομοθεσία, η Τράπεζα σχηματίζει υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία για υπαλλήλους που δικαιούνται εφάπαξ αποζημίωση, όταν αυτοί παραμένουν στην υπηρεσία μέχρι τη συνήθη ηλικία συνταξιοδότησης. Η αποζημίωση αυτή υπολογίζεται βάσει των ετών υπηρεσίας και των απολαβών των υπαλλήλων κατά την ημερομηνία συνταξιοδότησης. Το ποσό της υποχρέωσης σχηματίζεται βάσει αναλογιστικής μελέτης, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της προβλεπόμενης πιστωτικής μονάδας. Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή, το κόστος για αποζημίωση εξόδου από την υπηρεσία αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια των χρόνων υπηρεσίας των υπαλλήλων, σύμφωνα με αναλογιστικές αποτιμήσεις που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο.

Η υποχρέωση της αποζημίωσης εξόδου από την υπηρεσία υπολογίζεται ως η παρούσα αξία των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών εκροών, χρησιμοποιώντας επιτόκια ομολόγων υψηλής πιστωτικής διαβάθμισης. Το νόμισμα και οι όροι λήξης των ομολόγων που χρησιμοποιούνται είναι σύμφωνα με το νόμισμα και την εκτιμώμενη διάρκεια της υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία. Τα αναλογιστικά κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν από τον υπολογισμό της αποζημίωσης αποχώρησης για την Τράπεζα αναγνωρίζονται απευθείας στα λοιπά αποτελέσματα χρήσης την περίοδο που προκύπτουν και δεν μεταφέρονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους.

Ο τόκος στην υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία και το κόστος υπηρεσίας που αποτελείται από το τρέχων κόστος υπηρεσίας, το κόστος υπηρεσίας παρελθόντων ετών και τα κέρδη/ ζημιές διακανονισμού της υποχρέωσης, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Για τον υπολογισμό της υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, η Τράπεζα επιπλέον λαμβάνει υπόψη πιθανές αποχωρήσεις προσωπικού προ της κανονικής συνταξιοδότησης βάσει των όρων προηγούμενων προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου.

Οι παροχές εξόδου από την υπηρεσία είναι πληρωτέες όταν η απασχόληση του εργαζομένου τερματίζεται από την Τράπεζα πριν από την κανονική ημερομηνία συνταξιοδότησης, όταν ένας εργαζόμενος δέχεται προσφορά παροχών σε αντάλλαγμα για τον οικειοθελή τερματισμό της απασχόλησής του (συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που δίνονται στο πλαίσιο των προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου της Τράπεζας). Η Τράπεζα αναγνωρίζει παροχές εξόδου από την υπηρεσία το συντομότερο μεταξύ των παρακάτω ημερομηνιών: (α) όταν η Τράπεζα δεν έχει τη δυνατότητα να αποσύρει πλέον την προσφορά αυτών των παροχών και (β) όταν η Τράπεζα αναγνωρίζει το κόστος μίας αναδιάρθρωσης που περιλαμβάνει την πληρωμή των παροχών εξόδου από την υπηρεσία. Σε περίπτωση που μία προσφορά γίνεται για να ενθαρρύνει την οικειοθελή αποχώρηση, οι παροχές εξόδου από την υπηρεσία επιμετρώνται βάσει του αριθμού των εργαζομένων που αναμένεται να αποδεχθούν την προσφορά. Παροχές εξόδου από

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

την υπηρεσία που καθίστανται καταβλητέες σε περισσότερο από 12 μήνες από το τέλος της περιόδου αναφοράς προεξοφλούνται σε παρούσα αξία.

(iv) Παροχές για συμμετοχή στα κέρδη (βασισμένες στην απόδοση των υπαλλήλων)

Η Διοίκηση της Τράπεζας περιοδικά και κατά βούληση, ανταμείβει με μετρητά (bonus) τους υπαλλήλους με υψηλή απόδοση. Παροχές σε μετρητά (bonus), οι οποίες απαιτούν μόνο την έγκριση της Διοίκησης, αναγνωρίζονται ως δεδουλευμένα έξοδα προσωπικού. Η διανομή κερδών στους υπαλλήλους, για την οποία απαιτείται έγκριση της Γενικής Συνέλευσης, αναγνωρίζεται ως έξοδο κατά τη χρήση που εγκρίνεται από τους μετόχους της Τράπεζας.

(v) Παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους (βασισμένες στην απόδοση των υπαλλήλων)

Η Διοίκηση της Τράπεζας ανταμείβει περιοδικά και κατά βούληση τους υπαλλήλους με δωρεάν μετοχές και δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών. Οι παροχές σε μετοχές που δε συνδέονται με την απόδοση των υπαλλήλων, κατοχυρώνονται κατά την περίοδο στην οποία χορηγούνται. Οι παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους που συνδέονται με την επίτευξη ορισμένων στόχων και τη συμπλήρωση ορισμένου χρόνου υπηρεσίας, κατοχυρώνονται μόνο εάν πληρούνται και οι δύο ανωτέρω προϋποθέσεις.

Η εύλογη αξία των μετοχών που χορηγούνται αναγνωρίζεται ως έξοδο προσωπικού με αντίστοιχη αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου (ονομαστική αξία) και της διαφοράς από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο.

Η εύλογη αξία των δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών, αναγνωρίζεται ως έξοδο προσωπικού με αντίστοιχη αύξηση μη-διανεμόμενου αποθεματικού κατά την περίοδο κατοχύρωσης αυτών. Οι εισπράξεις μετά την αφαίρεση σχετικών εξόδων συναλλαγής, πιστώνονται στο μετοχικό κεφάλαιο (ονομαστική αξία) και στη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο κατά την άσκηση των δικαιωμάτων προαίρεσης, με μεταφορά του μη-διανεμόμενου αποθεματικού στη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο.

2.2.18 Περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς

Τα γήπεδα και κτίρια που αποκτούνται από πλειστηριασμούς για ανάκτηση απομειωμένων δανείων, περιλαμβάνονται στα «Λοιπά στοιχεία ενεργητικού», εκτός αν δηλώνεται διαφορετικά. Τα εν λόγω αποκτηθέντα πάγια στοιχεία κατέχονται προσωρινά για πώληση και αναγνωρίζονται στο χαμηλότερο ποσό μεταξύ του κόστους κτήσης και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας, η οποία είναι η εκτιμώμενη τιμή πώλησης, στα συνήθη πλαίσια των εργασιών, μειωμένη με τα απαραίτητα κόστη για την πραγματοποίηση της πώλησης.

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η Τράπεζα, στο πλαίσιο της λειτουργίας του, κάνει χρήση των περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται από πλειστηριασμούς, αυτά μπορεί να μεταφερθούν στα ιδιοχρησιμοποιούμενα πάγια ή στις επενδύσεις σε ακίνητα, ως ενδείκνυται.

Τα κέρδη ή ζημιές από την πώληση αυτών των στοιχείων περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.2.19 Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Τα συνδεδεμένα μέρη της Τράπεζας περιλαμβάνουν:

- (α) την οικονομική οντότητα που ασκεί έλεγχο πάνω στην Τράπεζα και τις οικονομικές οντότητες που ελέγχονται, ελέγχονται από κοινού ή επηρεάζονται σημαντικά από αυτή την οικονομική οντότητα, καθώς και τα βασικά μέλη της Διοίκησης αυτής και τα στενά συγγενικά τους πρόσωπα,
- (β) την οικονομική οντότητα που ασκεί σημαντική επιρροή στην Τράπεζα και τις οικονομικές οντότητες που ελέγχονται από αυτήν την οικονομική οντότητα,
- (γ) τα βασικά μέλη της Διοίκησης της Τράπεζας, τα στενά συγγενικά τους πρόσωπα, και τις οικονομικές οντότητες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από τα παραπάνω πρόσωπα,
- (δ) τις συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες της Τράπεζας, και
- (ε) τις θυγατρικές.

Οι συναλλαγές παρόμοιας φύσης παρουσιάζονται σε συγκεντρωτική βάση. Όλες οι τραπεζικές συναλλαγές που διενεργούνται με συνδεδεμένα μέρη, είναι μέσα στα συνήθη πλαίσια των εργασιών και γίνονται με καθαρά εμπορικούς όρους.

2.2.20 Προβλέψεις

Οι προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν η Τράπεζα έχει μια υπάρχουσα νομική ή τεκμηριωμένη υποχρέωση ως αποτέλεσμα γεγονότων του παρελθόντος, ο διακανονισμός της οποίας και το ποσό αυτής μπορούν να εκτιμηθούν με αξιοπιστία και απαιτεί την εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικό όφελος.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Το ποσό που αναγνωρίζεται ως πρόβλεψη αποτελεί την καλύτερη δυνατή εκτίμηση της δαπάνης που απαιτείται, για να διακανονιστεί η παρούσα δέσμευση σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους και τις αβεβαιότητες που αφορούν το ποσό μιας τέτοιας δαπάνης.

Οι προβλέψεις επανεξετάζονται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς και αναπροσαρμόζονται προκειμένου να αντιπροσωπεύουν την καλύτερη δυνατή εκτίμηση. Αν μεταγενέστερα δεν είναι πλέον πιθανό ότι για να διακανονιστεί η δέσμευση θα απαιτηθεί μια εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη, τότε η πρόβλεψη αντिलογίζεται.

2.2.21 Μετοχικό κεφάλαιο

Οι κοινές και προνομιούχες μετοχές καταχωρούνται ως ίδια κεφάλαια. Τα έξοδα έκδοσης κοινών μετοχών ή δικαιωμάτων, μετά από φόρους, αναγνωρίζονται στα ίδια κεφάλαια αφαιρετικά του προϊόντος έκδοσης.

Η διανομή μερισμάτων αναγνωρίζεται αφαιρετικά στα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας, όταν εγκριθεί από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων. Τυχόν προμερίσματα αναγνωρίζονται αφαιρετικά στα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας όταν εγκριθούν από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Όταν η Τράπεζα αγοράζει τις μετοχές της (ίδιες μετοχές) το ποσό που καταβάλλεται, συμπεριλαμβανομένων και των άμεσα σχετιζόμενων εξόδων (μετά την αφαίρεση φόρου), αφαιρείται από τα ίδια κεφάλαια μέχρι την ακύρωση, επανέκδοση ή πώληση των μετοχών. Όταν οι ίδιες μετοχές πωλούνται ή επανεκδίδονται σε μεταγενέστερο στάδιο, οποιοδήποτε ποσό εισπραχθεί περιλαμβάνεται στα ίδια κεφάλαια.

2.2.22 Υβριδικά κεφάλαια

Οι υβριδικοί τίτλοι που εκδίδονται από την Τράπεζα μέσω εταιρείας ειδικού σκοπού καταχωρούνται στα ίδια κεφάλαια όταν δεν υπάρχει συμβατική υποχρέωση να κομιστούν στον κάτοχο τους ταμειακά διαθέσιμα ή κάποιο άλλο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού.

Τα επιπρόσθετα έξοδα που προκύπτουν από την έκδοση νέων υβριδικών τίτλων καταχωρούνται στην καθαρή θέση ως μείωση του προϊόντος της έκδοσης, μετά από φόρους.

Η διανομή μερίσματος στους κατόχους υβριδικών τίτλων, αναγνωρίζεται ως μείωση της καθαρής θέσης, κατά την ημερομηνία που αναγνωρίζονται ως πληρωτέα.

Όταν η Τράπεζα αγοράζει υβριδικούς τίτλους που εκδίδει, το ποσό που καταβάλλεται, συμπεριλαμβανομένων και των άμεσα σχετιζόμενων εξόδων (μετά την αφαίρεση φόρου), αφαιρείται από τα ίδια κεφάλαια. Στην περίπτωση που πωλούνται ή ακυρώνονται σε μεταγενέστερο στάδιο, οποιοδήποτε ποσό εισπραχθεί περιλαμβάνεται στα ίδια κεφάλαια.

2.2.23 Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και δεσμεύσεις για την παροχή πίστωσης

Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις

Οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις αποτελούν συμβόλαια, με τα οποία ο εκδότης δεσμεύεται να αποζημιώσει τον κάτοχο του συμβολαίου για τη ζημιά που αυτός υφίσταται, σε περίπτωση που κάποιος καθορισμένος οφειλέτης αδυνατεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με τους όρους ενός χρεωστικού χρηματοπιστωτικού μέσου. Τέτοιες χρηματοοικονομικές εγγυήσεις δίδονται σε τράπεζες, χρηματοοικονομικούς οργανισμούς και άλλους φορείς για λογαριασμό πελατών για τη εξασφάλιση δανείων, υπεραναλήψεων και άλλων τραπεζικών πιστοδοτήσεων.

Οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία. Μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισης, οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις επιμετρώνται στην υψηλότερη αξία μεταξύ του ποσού της πρόβλεψης απομείωσης και της αξίας που αναγνωρίστηκε αρχικά, μείον τις συσσωρευμένες αποσβέσεις της προμήθειας που προέκυψε, οπότε υφίσταται.

Δεσμεύσεις για την παροχή πίστωσης

Οι δεσμεύσεις αποτελούν ανοίγματα εκτός ισολογισμού, με τα οποία η Τράπεζα δεσμεύεται, κατά τη διάρκεια της σύμβασης, να χορηγήσει ένα δάνειο με προκαθορισμένους όρους στον πελάτη. Τέτοιες συμβατικές δεσμεύσεις αντιπροσωπεύουν δεσμεύσεις για παροχή πίστωσης και πιστωτικών επιστολών και αποτελούν μέρος των συνήθων δανειακών δραστηριοτήτων της Τράπεζας, για τις οποίες αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9.

Η πρόβλεψη απομείωσης για τα ανοίγματα εκτός ισολογισμού (χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και δεσμεύσεις) περιλαμβάνεται στις Λοιπές Υποχρεώσεις.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

2.2.24 Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού που κατέχονται προς πώληση και μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες

Τα μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού ταξινομούνται ως κατεχόμενα προς πώληση όταν η λογιστική τους αξία θα ανακτηθεί μέσω μίας συναλλαγής πώλησης αντί μέσω συνεχούς χρήσης. Ένα μη κυκλοφορούν στοιχείο ενεργητικού ταξινομείται ως κατεχόμενο προς πώληση, όταν είναι διαθέσιμο προς άμεση πώληση στην παρούσα κατάστασή του, υπόκειται σε όρους συνήθεις για πωλήσεις τέτοιων στοιχείων ενεργητικού και η πώληση θεωρείται πολύ πιθανή. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η διοίκηση έχει δεσμευτεί να πραγματοποιήσει την πώληση και ενεργώς προωθεί την πώληση του περιουσιακού στοιχείου σε μία τιμή που είναι λογική σε σχέση με την τρέχουσα εύλογη αξία. Η πώληση επιπλέον αναμένεται να πληροί τις προϋποθέσεις αναγνώρισης ως ολοκληρωμένη πώληση εντός ενός έτους από την ημερομηνία της ταξινόμησης. Πριν από την ταξινόμησή τους ως κατεχόμενα προς πώληση, τα στοιχεία ενεργητικού αποτιμώνται εκ νέου σύμφωνα με το σχετικό λογιστικό πρότυπο.

Τα στοιχεία ενεργητικού που κατέχονται προς πώληση κατόπιν αποτιμώνται στη χαμηλότερη αξία μεταξύ της λογιστικής τους αξίας και της εύλογης αξίας αφαιρουμένων των εξόδων πωλήσεως. Η ζημία η οποία προκύπτει από την ανωτέρω επιμέτρηση αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα και μπορεί να αντλιογιστεί μελλοντικά. Όταν η ζημία αφορά ομάδα στοιχείων που έχουν ταξινομηθεί ως κατεχόμενα προς πώληση, αυτή κατανέμεται στα επιμέρους στοιχεία της ομάδας.

Η Τράπεζα παρουσιάζει τις μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες σε ξεχωριστή γραμμή στην κατάσταση αποτελεσμάτων εάν ένα τμήμα των δραστηριοτήτων της έχει πωληθεί ή έχει ταξινομηθεί ως κατεχόμενο προς πώληση και:

- (α) Αντιπροσωπεύει μία ξεχωριστή σημαντική δραστηριότητα ή γεωγραφική περιοχή λειτουργίας,
- (β) Είναι μέρος ενός μοναδικού σχεδίου πώλησης μίας ξεχωριστής σημαντικής δραστηριότητας ή γεωγραφικής περιοχής λειτουργίας.

Τα κέρδη ή ζημιές από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες περιλαμβάνουν τα κέρδη ή ζημιές προ φόρων από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες, τα κέρδη ή ζημιές προ φόρων λόγω πώλησης των μη συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων ή λόγω επιμέτρησης αυτών στην εύλογη αξία, αφαιρουμένων των εξόδων της πώλησης και το φόρο των μη συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων. Κατά την ταξινόμηση ενός τμήματος των δραστηριοτήτων της Τράπεζας ως μη συνεχιζόμενη δραστηριότητα, η Τράπεζα αναμορφώνει τα στοιχεία των προηγούμενων περιόδων στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.2.25 Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα

Τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα, περιλαμβάνουν μετρητά στο ταμείο, καταθέσεις σε κεντρικές τράπεζες που δεν υπόκεινται σε περιορισμούς, απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και άλλες βραχυπρόθεσμες επενδύσεις υψηλής ρευστοποίησης, με αρχικές ημερομηνίες λήξης τριών ή λιγότερων μηνών.

2.2.26 Δραστηριότητες εμπιστευματοδόχου

Η Τράπεζα παρέχει υπηρεσίες θεματοφυλακής, εταιρικής διαχείρισης, διαχείρισης επενδύσεων, καθώς και παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε τρίτους. Αυτό προϋποθέτει από την Τράπεζα να λαμβάνει αποφάσεις για την κατανομή, αγορά και πώληση σχετικά με ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών μέσων. Η Τράπεζα λαμβάνει έσοδο αμοιβών για την παροχή των υπηρεσιών αυτών. Τα περιουσιακά στοιχεία που κρατούνται υπό την ιδιότητα ως εμπιστευματοδόχου δεν αποτελούν περιουσιακά στοιχεία της Τράπεζας και δεν αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις. Επιπλέον, η Τράπεζα δεν εγγυάται για τις επενδύσεις αυτές και συνεπώς δεν είναι εκτεθειμένος σε οποιονδήποτε πιστωτικό κίνδυνο σε σχέση με αυτές.

2.3 Επίπτωση από σημαντικές αλλαγές στην εφαρμογή λογιστικών πολιτικών

2.3.1 Επίπτωση από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 16-Μισθώσεις

Η Τράπεζα εφάρμοσε τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 16 την 1 Ιανουαρίου 2019 οι οποίες αναλύονται περαιτέρω στη σημείωση 2.1.1. Η επίπτωση της μετάβασης στο νέο πρότυπο παρουσιάζεται παρακάτω.

Την 1 Ιανουαρίου 2019 η Τράπεζα αναγνώρισε δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού € 280 εκατ. και ισόποσες υποχρεώσεις από μισθώσεις, οι οποίες προκύπτουν από μισθώσεις ακινήτων και οχημάτων, χωρίς επίπτωση στα ίδια κεφάλαια. Η επίπτωση στα εποπτικά κεφάλαια της Τράπεζας, η οποία προκύπτει κατά κύριο λόγο από την αύξηση στα σταθμισμένα στοιχεία ενεργητικού, αφορά μια μείωση περίπου κατά 11 μονάδες βάσης στο Δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1) εφαρμόζοντας τις μεταβατικές εποπτικές διατάξεις (-9 μονάδες βάσης περίπου στο Δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1, με βάση την πλήρη εφαρμογή των κανόνων της Βασιλείας III - "fully loaded CET1").

Σημειώνεται ότι € 114 εκατ. από τα προαναφερθέντα δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού και από τις αντίστοιχες υποχρεώσεις από μισθώσεις αφορούσαν ακίνητα που μισθώνονταν από την Grivalia. Κατόπιν της συγχώνευσης της Eurobank με την

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Grivalia (σημ. 24), τα παραπάνω στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεις αποαναγνωρίστηκαν εντός του δεύτερου τριμήνου του 2019, καθώς τα σχετικά ακίνητα μετατράπηκαν σε ιδιοχρησιμοποιούμενα περιουσιακά στοιχεία της ενοποιημένης οντότητας.

Αναφορικά με τη μεταγενέστερη επιμέτρηση, η Τράπεζα, ενεργώντας ως μισθωτής, εφαρμόζει τη μέθοδο κόστους για την επιμέτρηση των δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού. Συνεπώς, το δικαίωμα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού επιμετράται στο κόστος μετά την αφαίρεση των συσσωρευμένων αποσβέσεων και των συσσωρευμένων ζημιών απομείωσης, όπως καθορίζονται σύμφωνα με το ΔΛΠ 36, και αναπροσαρμόζεται λόγω επαναμέτρησης της υποχρέωσης από μισθώσεις.

Αφετέρου, αναγνωρίζεται τόκος-έξοδο επί των υποχρεώσεων από μισθώσεις, ενώ το λογιστικό τους υπόλοιπο μειώνεται προκειμένου να αποτυπώνει τις καταβολές των μισθωμάτων. Σε περίπτωση επαναξιολογήσεων ή τροποποιήσεων, το λογιστικό υπόλοιπο των υποχρεώσεων από μισθώσεις επαναμετράται ώστε να αποτυπωθούν τα αναθεωρημένα μισθώματα. Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, οι αποσβέσεις των δικαιωμάτων χρήσης ήταν € 29 εκατ. και οι τόκοι έξοδα που αναγνωρίστηκαν επί των υποχρεώσεων από μισθώσεις ήταν € 3 εκατ.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η συμφωνία μεταξύ των δεσμεύσεων από λειτουργικές μισθώσεις, όπως γνωστοποιήθηκαν σύμφωνα με το ΔΛΠ 17 στις οικονομικές καταστάσεις για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018, και των υποχρεώσεων από μισθώσεις που αναγνωρίστηκαν σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 16 την 1 Ιανουαρίου 2019:

	€ εκατ.
Μη ακυρώσιμα πληρωτέα λειτουργικά μισθώματα σύμφωνα με το ΔΛΠ 17	107
<i>Συν:</i> Μελλοντικά συμβατικά πληρωτέα μισθώματα (πέραν της μη ακυρώσιμης περιόδου)	118
Σύνολο μελλοντικών συμβατικών πληρωτέων λειτουργικών μισθωμάτων	225
<i>Συν:</i> Επανεκτίμηση της μισθωτικής περιόδου ⁽¹⁾	105
Προσαρμοσμένες συνολικές δεσμεύσεις από λειτουργικές μισθώσεις την 31 Δεκεμβρίου 2018	330
<i>Μείον:</i> Εξαιρούμενες βραχυπρόθεσμες μισθώσεις και μισθώσεις χαμηλής αξίας	(3)
<i>Μείον:</i> Εξαίρεση χαρτοσήμου και ΦΠΑ από τα πληρωτέα μισθώματα	(10)
Μη προεξοφλημένες υποχρεώσεις από μισθώσεις την 31 Δεκεμβρίου 2018	317
<i>Μείον:</i> Επίπτωση προεξόφλησης των υποχρεώσεων από μισθώσεις χρησιμοποιώντας το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού την 1 Ιανουαρίου 2019	(37)
Σύνολο υποχρεώσεων από μισθώσεις που αναγνωρίστηκε την 1 Ιανουαρίου 2019 σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 16	280

⁽¹⁾ Η επανεκτίμηση των συνολικών μελλοντικών συμβατικών πληρωτέων μισθωμάτων περιλαμβάνει κυρίως:

- α) συμβάσεις που λήγουν εντός του 2019 αλλά η Τράπεζα αναμένει να τις ανανεώσει και έχει επαναπροσδιορίσει την περίοδο μίσθωσης τους,
- β) συμβάσεις αορίστου διάρκειας για τις οποίες η Τράπεζα έχει καθορίσει την περίοδο που αναμένει να χρησιμοποιήσει το μισθωμένο στοιχείο ενεργητικού, και
- γ) επαναξιολόγηση των δικαιωμάτων επέκτασης και λήξης.

Δεν υπήρξε επίπτωση από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 16 στις μισθώσεις όπου η Τράπεζα είναι ο εκμισθωτής.

2.3.2 ΔΛΠ 40 Επενδύσεις σε ακίνητα - Επίπτωση λόγω αλλαγής λογιστικής πολιτικής για την επιμέτρηση των επενδυτικών ακινήτων σε εύλογη αξία

Το τέταρτο τρίμηνο του 2019, η Τράπεζα προχώρησε οικειοθελώς στην αλλαγή της λογιστικής πολιτικής επιμέτρησης των Επενδύσεων σε ακίνητα από τη μέθοδο κόστους στην μέθοδο της εύλογης αξίας σύμφωνα με το «ΔΛΠ 40 Επενδύσεις σε ακίνητα».

Η Τράπεζα θεωρεί πως η μέθοδος της εύλογης αξίας είναι επί του παρόντος καταλληλότερη για την επιμέτρηση του χαρτοφυλακίου των επενδυτικών ακινήτων της Τράπεζας, το οποίο διευρύνθηκε σημαντικά κατόπιν της συγχώνευσης με την Grivalia, συυπολογίζοντας επίσης τις θετικές προοπτικές της αγοράς ακινήτων. Ως εκ τούτου, η υιοθέτηση της μεθόδου της εύλογης αξίας παρέχει πιο σχετική και αξιόπιστη πληροφόρηση εφόσον αντικατοπτρίζει καλύτερα την τρέχουσα αξία χαρτοφυλακίου των επενδυτικών ακινήτων της Τράπεζας.

Σύμφωνα με το ΔΛΠ 8 «Λογιστικές πολιτικές, μεταβολές των λογιστικών εκτιμήσεων και λάθη» η παραπάνω αλλαγή στη λογιστική πολιτική για τις επενδύσεις σε ακίνητα της Τράπεζας εφαρμόστηκε αναδρομικά. Οι παρακάτω πίνακες περιλαμβάνουν τις προσαρμογές που αναγνωρίζονται για κάθε στοιχείο των οικονομικών καταστάσεων την 1 Ιανουαρίου 2018, 31 Δεκεμβρίου 2018 και 31 Δεκεμβρίου 2019. Δεν συμπεριλαμβάνονται τα στοιχεία που δεν επηρεάζονται από τις αλλαγές.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ισολογισμός	31 Δεκεμβρίου 2019			31 Δεκεμβρίου 2018			1 Ιανουαρίου 2018		
	Επενδύσεις σε ακίνητα με τη μέθοδο κόστους	Προσαρμογή με τη μέθοδο εύλογης αξίας	Όπως παρουσιάζεται	Όπως δημοσιεύτηκε	Αναμορφώσεις	Αναμορφωμένα	Όπως δημοσιεύτηκε	Αναμορφώσεις	Αναμορφωμένα
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ									
Επενδύσεις σε ακίνητα	664	57	721	32	7	39	22	7	29
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	4.771	(17)	4.754	4.903	(2)	4.901	4.846	(2)	4.844
Σύνολο ενεργητικού	54.806	40	54.846	50.275	5	50.280	51.448	5	51.453
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ									
Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον	(3.094)	40	(3.054)	(4.376)	5	(4.371)	(3.263)	5	(3.258)
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	5.817	40	5.857	4.378	5	4.383	6.442	5	6.447
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων	54.806	40	54.846	50.275	5	50.280	51.448	5	51.453

Κατάσταση αποτελεσμάτων	31 Δεκεμβρίου 2019			31 Δεκεμβρίου 2018		
	Επενδύσεις σε ακίνητα με τη μέθοδο κόστους	Προσαρμογή με τη μέθοδο εύλογης αξίας	Όπως παρουσιάζεται	Όπως δημοσιεύτηκε	Αναμορφώσεις	Αναμορφωμένα
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Λοιπά έσοδα/(έξοδα)	(44)	45	1	(4)	(3)	(7)
Λειτουργικά έσοδα	1.329	45	1.374	1.464	(3)	1.461
Λειτουργικά έξοδα	(659)	5	(654)	(665)	0	(665)
Λειτουργικά κέρδη προ απομειώσεων, προβλέψεων και εξόδων αναδιάρθρωσης	670	50	720	799	(3)	796
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις	(41)	-	(41)	(79)	3	(76)
Κέρδη προ φόρου	(31)	50	19	56	0	56
Φόρος εισοδήματος	27	(15)	12	(23)	(0)	(23)
Καθαρά κέρδη	(4)	35	31	33	0	33

2.3.3 Επίπτωση από τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα»

Η Τράπεζα υιοθέτησε το ΔΠΧΑ 9 στο πρώτο τρίμηνο του 2018, ενώ οι απαιτήσεις του Προτύπου εφαρμόστηκαν αναδρομικά μέσω της αναμόρφωσης του ισολογισμού της Τράπεζας κατά την ημερομηνία μετάβασης την 1 Ιανουαρίου 2018. Η επίπτωση στις λογιστικές αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων κατά την ημερομηνία μετάβασης στο ΔΠΧΑ 9 αναγνωρίστηκε ως προσαρμογή των αποθεματικών και των αποτελεσμάτων εις νέο έναρξης της χρήσης, όπως εξηγείται παρακάτω.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η επίπτωση από τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9 ανέρχεται στα € 982 εκατ., η οποία αναγνωρίζεται ως προσαρμογή του υπολοίπου έναρξης στα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας την 1 Ιανουαρίου 2018. Η επίπτωση αυτή, όπως απεικονίζεται στον κάτωθι πίνακα, οφείλεται κατά κύριο λόγο στο Ελληνικό δανειακό χαρτοφυλάκιο, και ανέρχεται σε € 918 εκατ.

	Επίπτωση ΔΠΧΑ 9 € εκατ.
<i>Επίπτωση προερχόμενη από :</i>	
Απομείωση χρηματοοικονομικών στοιχείων	
- Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	(918)
- Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού	(62)
Σύνολο απομείωσης	<u>(980)</u>
Ταξινόμηση και επιμέτρηση	(2)
Αντιστάθμιση	-
Συνολική επίπτωση του ΔΠΧΑ 9	<u>(982)</u>

Η Τράπεζα, βασιζόμενη στην αξιολόγηση που είχε πραγματοποιηθεί από τη Διοίκηση την 1 Ιανουαρίου 2018, δεν είχε αναγνωρίσει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις ποσού € 285 εκατ. περίπου, επί της συνολικής επίπτωσης λόγω της μετάβασης στο ΔΠΧΑ 9. Μέχρι και την 31 Δεκεμβρίου 2019, μετά από επαναξιολόγηση της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, η Τράπεζα έχει αναγνωρίσει την ανωτέρω αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση, ενώ το ποσό που αναγνωρίστηκε στα αποτελέσματα της χρήσης 2019 ανέρχεται σε € 260 εκατ. (σημ. 14).

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την επίπτωση από τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9 στο αποθεματικό αναπροσαρμογής εύλογης αξίας και στα αποτελέσματα εις νέον έναρξης της χρήσης:

	Επίπτωση ΔΠΧΑ 9 € εκατ.
Ειδικά αποθεματικά	
Υπόλοιπο λήξης βάσει ΔΛΠ 39	7.755
<i>εκ των οποίων αποθεματικό διαθέσιμων προς πώληση επενδυτικών τίτλων (AFS)</i>	206
Επαναμέτρηση βάσει κατηγοριών επιμέτρησης ΔΠΧΑ 9	5
Επαναμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βάσει ΔΠΧΑ 9 χαρτοφυλακίου σε FVOCI	12
Αναβαλλόμενος φόρος	(4)
Υπόλοιπο έναρξης βάσει ΔΠΧΑ 9	<u>7.768</u>
Αποτελέσματα εις νέον	
Υπόλοιπο λήξης βάσει ΔΛΠ 39	(11.018)
Επαναμέτρηση βάσει κατηγοριών επιμέτρησης ΔΠΧΑ 9	(7)
Επαναμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βάσει ΔΠΧΑ 9 συμπεριλαμβανομένου του χαρτοφυλακίου σε FVOCI	(992)
Αναβαλλόμενος φόρος	4
Υπόλοιπο έναρξης βάσει ΔΠΧΑ 9	<u>(12.013)</u>

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(ii) Εποπτικά κεφάλαια

Η επίπτωση στα εποπτικά κεφάλαια της Τράπεζας λόγω της αρχικής εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

Επίπτωση στα εποπτικά κεφάλαια από την αρχική εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9	Κατά την		
	31 Δεκεμβρίου 2017 κατά ΔΛΠ 39 € εκατ.	1 Ιανουαρίου 2018 πλήρους εφαρμογής ΔΠΧΑ 9 € εκατ.	1 Ιανουαρίου 2018 ΔΠΧΑ 9 μεταβατικές διατάξεις € εκατ.
Κεφάλαια κοινών μετοχών της Κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1)	6.173	5.189	6.049
Σύνολο Σταθμισμένου Ενεργητικού	32.689	32.293	32.445
	%	%	%
Δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1)	18,9	16,1	18,6

Η κεφαλαιακή επίπτωση στον δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 της Τράπεζας (fully loaded CET 1 Capital ratio) την 1 Ιανουαρίου 2018, με βάση την πλήρη εφαρμογή των κανόνων της Βασιλείας III το 2024, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα :

Δείκτης CET 1 με πλήρη εφαρμογή Βασιλείας III	Κατά την		
	31 Δεκεμβρίου 2017 κατά ΔΛΠ 39 € εκατ.	1 Ιανουαρίου 2018 Επίπτωση πλήρους εφαρμογής ΔΠΧΑ 9 € εκατ.	Επίπτωση εφαρμογής ΔΠΧΑ 9 € εκατ.
Κεφάλαια κοινών μετοχών της Κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1)	4.934	3.950	(984)
Σύνολο Σταθμισμένου Ενεργητικού	32.441	32.045	(396)
	%	%	%
Δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1)	15,2	12,3	(2,9)

Η Τράπεζα αποφάσισε να εφαρμόσει τη σταδιακή μέθοδο (phase-in approach) σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή νομοθεσία (Κανονισμός ΕΕ 2017/2395) για την άμβλυση των επιπτώσεων, από τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9, στα εποπτικά κεφάλαια. Σύμφωνα με τον ανωτέρω Κανονισμό, η μεταβατική περίοδος είναι πέντε έτη ενώ το ποσοστό της επίπτωσης που θα αναγνωρίζεται είναι 5% για το 2018 και 15%, 30%, 50% και 75% για τα επόμενα τέσσερα έτη (σημ. 4). Η πλήρης επίπτωση στα εποπτικά κεφάλαια λόγω της αρχικής εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 αναμένεται να απεικονιστεί την 1 Ιανουαρίου 2023.

3. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών

Κατά την εφαρμογή των λογιστικών αρχών της Τράπεζας, η Διοίκηση προβαίνει σε εκτιμήσεις και παραδοχές που ενδέχεται να επηρεάσουν τα ποσά των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, των εσόδων και εξόδων στις οικονομικές καταστάσεις, κατά τη διάρκεια του επόμενου οικονομικού έτους και τις γνωστοποιήσεις που τις συνοδεύουν. Οι εκτιμήσεις και οι παραδοχές αξιολογούνται διαρκώς και βασίζονται στις παρούσες συνθήκες, σε ιστορικά στοιχεία και σε άλλους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των εκτιμήσεων για μελλοντικά γεγονότα, οι οποίες, με βάση τις παρούσες συνθήκες, θεωρούνται λογικές. Κάθε αναθεώρηση των εκτιμήσεων, αναγνωρίζεται μελλοντικώς. Οι κυριότεροι τομείς για τους οποίους η Τράπεζα προβαίνει σε εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών του αρχών αναλύονται παρακάτω:

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

3.1 Ζημίες απομείωσης για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Επιμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών απαιτεί από τη Διοίκηση να ασκήσει σημαντική κρίση, και συγκεκριμένα την εκτίμηση του ποσού και του χρονοδιαγράμματος των μελλοντικών ταμειακών ροών καθώς και της αξίας των εξασφαλίσεων κατά τον προσδιορισμό των ζημιών απομείωσης και την εκτίμηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου. Αυτές οι εκτιμήσεις προσδιορίζονται από πλήθος παραγόντων, μεταβολές των οποίων μπορεί να οδηγήσουν σε σημαντικές αλλαγές στο χρονοδιάγραμμα και στο ποσό της πρόβλεψης απομείωσης για πιστωτικές ζημίες που πρέπει να αναγνωριστεί.

Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών της Τράπεζας είναι αποτέλεσμα σύνθετων μοντέλων με μια σειρά υποκείμενων υποθέσεων σχετικά με την επιλογή μεταβλητών δεδομένων και τις αλληλεξαρτήσεις τους. Τα στοιχεία των εν λόγω μοντέλων που θεωρούνται λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές περιλαμβάνουν:

Καθορισμός σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου

Το ΔΠΧΑ 9 δεν περιλαμβάνει ορισμό του τι συνιστά σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR). Η αξιολόγηση του κατά πόσο ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση πραγματοποιείται σε κάθε περίοδο αναφοράς λαμβάνοντας υπόψη κατά κύριο λόγο τη μεταβολή του κινδύνου αθέτησης κατά την εναπομένουσα διάρκεια του χρηματοπιστωτικού μέσου. Η Τράπεζα αξιολογεί κατά πόσο έχει πραγματοποιηθεί μια σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση βασιζόμενη σε ποιοτικές και ποσοτικές, εύλογες και βάσιμες πληροφορίες για τις μελλοντικές συνθήκες που απαιτούν την άσκηση σημαντικής κρίσης από τη Διοίκηση. Η εφαρμογή αυστηρότερων κριτηρίων θα μπορούσε να αυξήσει σημαντικά τον αριθμό των χρηματοοικονομικών μέσων που απαιτείται να μεταφερθούν στο Στάδιο 2.

Σχετικά με τα ανοίγματα σε δάνεια λιανικής τραπεζικής, το βασικό κριτήριο είναι η αλλαγή της πιθανότητας αθέτησης (PD) κατά την συνολική υπολειπόμενη διάρκεια του δανείου πάνω από τα όρια που έχουν οριστεί. Ο καθορισμός των συγκεκριμένων ορίων διαφέρει ανά χαρτοφυλάκιο, κατάσταση τροποποίησης (τροποποιημένο ή μη δάνειο), τύπο προϊόντος καθώς και ύψους της πιθανότητας αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση του δανείου. Σε γενικές γραμμές, τα όρια για δάνεια με χαμηλή πιθανότητα αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση είναι υψηλότερα σε σχέση με τα δάνεια που αξιολογήθηκαν με υψηλή πιθανότητα αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση.

Σύμφωνα με τον παραπάνω διαχωρισμό, την 31 Δεκεμβρίου 2019 και την 31 Δεκεμβρίου 2018 για τα δάνεια λιανικής τραπεζικής στην Ελλάδα, το εύρος των ορίων σχετικά με την πιθανότητα αθέτησης (PD) κατά την υπολειπόμενη διάρκεια δανείων, η υπέρβαση των οποίων συνιστά και ταξινόμηση του δανείου σε Στάδιο 2, αναλύονται ως :

Δάνεια λιανικής τραπεζικής	Εύρος ορίων SICR
Στεγαστικά δάνεια	30%-50%
Ενοποιήσεις δανειακών υποχρεώσεων	10%-80%
Δάνεια σε μικρές επιχειρήσεις	10%-65%
Καταναλωτικά δάνεια	60%-100%

Για τα χαρτοφυλάκια επιχειρηματικών δανείων, οι καμπύλες PD κατά την αρχική αναγνώριση και της υπολειπομένης διάρκειας σε κάθε ημερομηνία αναφοράς αντιστοιχίζονται σε κατηγορίες πιστοληπτικής διαβάθμισης. Ακολούθως, τα σχετικά όρια SICR βασίζονται στην σύγκριση των πιστοληπτικών διαβαθμίσεων κατά την αρχική αναγνώριση και κατά την ημερομηνία αναφοράς, ενώ υποβαθμίσεις στην κατηγορία διαβάθμισης, αντιπροσωπεύουν αλλαγές στην πιθανότητα αθέτησης κατά την συνολική υπολειπόμενη διάρκεια του δανείου. Η Τράπεζα, όπως και στα δάνεια λιανικής τραπεζικής, κατηγοριοποιεί τα χαρτοφυλάκια επιχειρηματικών δανείων με βάση την κατηγορία του περιουσιακού στοιχείου, τον τύπο δανείου και την πιστοληπτική διαβάθμιση κατά την αρχική αναγνώριση.

Την 31 Δεκεμβρίου 2019 και 31 Δεκεμβρίου 2018, για το χαρτοφυλάκιο επιχειρηματικών δανείων στην Ελλάδα, τα όρια επιδείνωσης της πιστοληπτικής διαβάθμισης με βάση την ισχύουσα εσωτερική κλίμακα αξιολόγησης ανά δανειολήπτη, η υπέρβαση των οποίων συνιστά και ταξινόμηση του δανείου σε Στάδιο 2, παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες :

Κατηγορίες εσωτερικής αξιολόγησης των επιχειρηματικών δανείων	Εύρος ορίων SICR
1-2	Δύο έως τρεις βαθμίδες
3-4	Δύο ή περισσότερες βαθμίδες
5-8	Μία ή περισσότερες βαθμίδες

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Προσδιορισμός των σεναρίων, των σταθμίσεων κάθε σεναρίου και των μακροοικονομικών παραγόντων

Για να επιτευχθεί ο στόχος της επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, η Τράπεζα αξιολογεί μια σειρά πιθανών αποτελεσμάτων σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9, εφαρμόζοντας τουλάχιστον τρία μακροοικονομικά σενάρια, δηλαδή βασικό, δυσμενές και αισιόδοξο, με τρόπο που εξασφαλίζει ένα αμερόληπτο και σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων αποτέλεσμα. Κάθε ένα από τα σενάρια βασίζεται στις παραδοχές της Διοίκησης σχετικά με τις μελλοντικές οικονομικές συνθήκες υπό τη μορφή μακροοικονομικών παραγόντων, παραγόντων σχετικών με την αγορά και λοιπών παραγόντων. Την 31 Δεκεμβρίου 2019 και 31 Δεκεμβρίου 2018, οι σταθμίσεις βάσει πιθανοτήτων για τα σενάρια που αναφέρονται παραπάνω και που εφαρμόζονται από την Τράπεζα στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών είναι 50% για το βασικό σενάριο και 25% για το δυσμενές και για το αισιόδοξο σενάριο αντίστοιχα.

Η Τράπεζα διασφαλίζει ότι οι εκτιμήσεις απομείωσης και οι μακροοικονομικές προβλέψεις που διενεργούνται για επιχειρηματικούς και εποπτικούς σκοπούς είναι απολύτως συνεπείς. Ως εκ τούτου, το βασικό σενάριο το οποίο εφαρμόζεται στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών συμπίπτει με αυτό που χρησιμοποιείται στα πλαίσια της Διαδικασίας Αξιολόγησης της Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου (ICAAP), για σκοπούς επιχειρηματικού σχεδιασμού και για ασκήσεις εσωτερικής προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (internal stress testing). Επιπλέον, στην ανάπτυξη των μακροοικονομικών σεναρίων έχει ληφθεί υπόψη η εμπειρία που αποκτήθηκε κατά τη διενέργεια των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων οι οποίες επιβλήθηκαν από τον επόπτη, ενώ οι προβλέψεις απομείωσης βασίστηκαν στην κατά ΔΠΧΑ 9 μεθοδολογία των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών.

Σε ό,τι αφορά τις μακροοικονομικές παραδοχές, η Τράπεζα αξιολογεί συγκεκριμένο αριθμό ενδείξεων για την πρόβλεψη των παραμέτρων ρίσκου, και πιο συγκεκριμένα τους δείκτες τιμών οικιστικών και εμπορικών ακινήτων, αυτόν της ανεργίας και του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, το περιθώριο των ελληνικών κρατικών ομολόγων σε σχέση με το επιτόκιο αναφοράς Euribor και τον δείκτη πληθωρισμού, όπως επίσης επιτόκια και συναλλαγματικές ισοτιμίες. Σχετικά με τους κύριους μακροοικονομικούς δείκτες που χρησιμοποιούνται στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του δανειακού χαρτοφυλακίου στη Ελλάδα για την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019 και 31 Δεκεμβρίου 2018, ο αριθμητικός μέσος όρος των σταθμισμένων βάσει πιθανοτήτων ετήσιων προβλέψεων των σεναρίων για τα επόμενα τέσσερα χρόνια μετά την ημερομηνία αναφοράς, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

Κύριοι μακροοικονομικοί δείκτες	31 Δεκεμβρίου 2019	31 Δεκεμβρίου 2018
	Μέσος όρος (2020-2023) των ετήσιων προβλέψεων	Μέσος όρος (2019-2022) των ετήσιων προβλέψεων
Ρυθμός ανάπτυξης Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	2,47%	1,74%
Ποσοστό Ανεργίας	14,70%	17,72%
Δείκτης τιμών οικιστικών ακινήτων	3,96%	1,70%
Δείκτης τιμών εμπορικών ακινήτων	4,17%	2,20%

Τυχόν μεταβολές στα σενάρια και τις σταθμίσεις αυτών, στο αντίστοιχο σύνολο μακροοικονομικών μεταβλητών και στις παραδοχές που έγιναν σχετικά με αυτές τις μεταβλητές για τον χρονικό ορίζοντα της πρόβλεψης, θα είχαν σημαντική επίδραση στο ποσό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς. Τα μοντέλα και οι βασικές μεθοδολογίες που χρησιμοποιούνται στη μέτρηση της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς επικυρώνονται από τις αρμόδιες μονάδες της Τράπεζας, οι οποίες είναι ανεξάρτητες από τη διαδικασία της ανάπτυξης των μοντέλων.

Ανάπτυξη μοντέλων αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, συμπεριλαμβανομένων των διαφόρων υπολογιστικών τύπων, της επιλογής των δεδομένων και των αλληλεξαρτήσεων

Για σκοπούς επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, η Τράπεζα πραγματοποιεί την απαραίτητη παραμετροποίηση του μοντέλου με βάση τα διάφορα δεδομένα που παρατηρούνται σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή (point-in-time) χρησιμοποιώντας μηνιαία διαστήματα. Οι υπολογισμοί αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς βασίζονται σε παραμέτρους δεδομένων, δηλαδή έκθεση κατά την αθέτηση (EAD), πιθανότητα αθέτησης (PD), ζημιά δεδομένης της αθέτησης (LGD), συντελεστή μετατροπής (CCF), κλπ., ενσωματώνοντας την άποψη της Διοίκησης για τις μελλοντικές συνθήκες. Η Τράπεζα καθορίζει επίσης τις συνδέσεις μεταξύ των μακροοικονομικών σεναρίων και των οικονομικών δεδομένων, όπως τα επίπεδα ανεργίας και τις αξίες των εξασφαλίσεων, καθώς και τις επιδράσεις αυτών στα PDs, EADs και LGDs.

Επιπλέον, ο καθορισμός των PDs δεν είναι συντηρητικός, αλλά αμερόληπτος και αντικειμενικός και ενσωματώνει σχετικές πληροφορίες για τις μελλοντικές συνθήκες, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών σεναρίων. Τα παραμετρικά μοντέλα πρόβλεψης κινδύνου ενσωματώνουν έναν αριθμό μεταβλητών, όπως το ΑΕΠ, την ανεργία κλπ. που χρησιμοποιούνται ως ανεξάρτητες μεταβλητές για την επίτευξη της βέλτιστης πρόβλεψης. Τα μοντέλα βασίζονται σε λογιστικές παλινδρομήσεις και

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

λειτουργούν κάτω από τα διαφορετικά μακροοικονομικά σενάρια και τις σχετικές αλλαγές και κλυδωνισμούς στο μακροοικονομικό περιβάλλον οι οποίες αντικατοπτρίζονται αναλόγως με μη γραμμικό τρόπο.

Τμηματοποίηση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού για τα οποία η αναμενόμενη πιστωτική ζημιά αξιολογείται σε συλλογική βάση

Η Τράπεζα κατατάσσει τα ανοίγματα της με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου κατά την αρχική αναγνώριση, τόσο για την εκτίμηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσο και για την επιμέτρηση της πρόβλεψης απομείωσης των δανείων σε συλλογική βάση. Οι διαφορετικές κατηγορίες αποσκοπούν να καταγράψουν τις διαφορές στα PDs και στα ποσοστά ανάκτησης σε περίπτωση αθέτησης. Σε επόμενες περιόδους, η Τράπεζα επανεξετάζει την ομαδοποίηση των ανοιγμάτων της τουλάχιστον σε ετήσια βάση, προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι εν λόγω ομαδοποιήσεις παραμένουν ομοιογενείς ως προς την ανταπόκρισή τους στα κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου που έχουν εντοπιστεί. Τυχόν αναδιάταξη αντικατοπτρίζει την αντίληψη της Διοίκησης σχετικά με την αλλαγή του πιστωτικού κινδύνου που σχετίζεται με τα συγκεκριμένα ανοίγματα σε σύγκριση με την αρχική αναγνώριση.

Ανάπτυξη μοντέλων και προσαρμογές από την Διοίκηση (management overlays)

Ένα πλήθος πολύπλοκων μοντέλων έχει αναπτυχθεί ή τροποποιηθεί για τον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, ενώ ενδέχεται να απαιτούνται προσωρινές προσαρμογές από τη Διοίκηση για να ληφθούν υπόψη νέες εξελίξεις και διαθέσιμες πληροφορίες, οι οποίες δεν αντικατοπτρίζονται ακόμη στον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς μέσω των μοντέλων κινδύνου. Οι αλλαγές της εσωτερικής διαβάθμισης του αντισυμβαλλομένου, νέα ή αναθεωρημένα μοντέλα και δεδομένα ενδέχεται να επηρεάσουν σημαντικά την αναμενόμενη πιστωτική ζημιά. Τα μοντέλα διέπονται από το πλαίσιο επικύρωσης της Τράπεζας, το οποίο αποσκοπεί στην εξασφάλιση ανεξάρτητης επαλήθευσης, και εγκρίνονται από την Επιτροπή Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου (Board Risk Committee – BRC).

Ανάλυση ευαισθησίας σε δανειακά χαρτοφυλάκια

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζεται η εκτιμώμενη επίπτωση στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών της Τράπεζας (συμπεριλαμβανομένων στοιχείων εκτός ισολογισμού), από πιθανές λογικές και συνδυασμένες αλλαγές στις προβλέψεις των κύριων μακροοικονομικών δεικτών για τα επόμενα 5 έτη (2020-2024 και 2019-2023, αντίστοιχα):

Την 31 Δεκεμβρίου 2019				Την 31 Δεκεμβρίου 2019				
Σενάριο ευαισθησίας				Επίπτωση				
Κύριοι μακροοικονομικοί δείκτες	Συνδυαστική αλλαγή %			σε € εκατ.		% πρόβλεψης		
	Θετική μεταβολή	Δυσμενής μεταβολή		Θετική μεταβολή	Δυσμενής μεταβολή	Θετική μεταβολή	Δυσμενής μεταβολή	
Αύξηση ΑΕΠ	+30%	-30%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις	Δανειακό χαρτοφυλάκιο				
Δείκτης ανεργίας	-6.5%	+6.5%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις	Επιχειρηματικά δάνεια	-27	26	-1,14	+1,11
Δείκτης τιμών ακινήτων (RRE/CRE)	+3%	-3%	αλλαγή στις προσαρμοσμένες αγοραίες τιμές ακινήτων που κατέχονται ως εξασφάλιση	Δάνεια λιανικής τραπεζικής	-57	65	-1,38	+1,58
				Σύνολο Τράπεζας	-84	91	-1,29	+1,41

Την 31 Δεκεμβρίου 2018				Την 31 Δεκεμβρίου 2018				
Σενάριο ευαισθησίας				Επίπτωση				
Κύριοι μακροοικονομικοί δείκτες	Συνδυαστική αλλαγή %			σε € εκατ.		% πρόβλεψης		
	Θετική μεταβολή	Δυσμενής μεταβολή		Θετική μεταβολή	Δυσμενής μεταβολή	Θετική μεταβολή	Δυσμενής μεταβολή	
Αύξηση ΑΕΠ	+30%	-30%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις	Δανειακό χαρτοφυλάκιο				
Δείκτης ανεργίας	-6.5%	+6.5%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις	Επιχειρηματικά δάνεια	-40	50	-1,27	+1,59
Δείκτης τιμών ακινήτων (RRE/CRE)	+2%	-2%	αλλαγή στις προσαρμοσμένες αγοραίες τιμές ακινήτων που κατέχονται ως εξασφάλιση	Δάνεια λιανικής τραπεζικής	-105	123	-1,93	+2,26
				Σύνολο Τράπεζας	-145	173	-1,69	+2,01

Σημειώνεται ότι η ανάλυση ευαισθησίας, όταν διενεργείται επί συγκεκριμένων σημαντικών παραμέτρων, μπορεί να παράσχει ουσιώδη πληροφόρηση μόνο για χαρτοφυλάκια στα οποία οι παράμετροι κινδύνου έχουν σημαντική επίδραση στο συνολικό πιστωτικό κίνδυνο ενός δανειακού χαρτοφυλακίου, ειδικά όταν τέτοιες αναλύσεις ευαισθησίας χρησιμοποιούνται και για εσωτερικούς σκοπούς διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου. Σε διαφορετική περίπτωση, η ανάλυση ευαισθησίας πάνω σε

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

συγκεκριμένους συνδυασμούς κάποιων παραμέτρων κινδύνου δύναται να μην παράγει ουσιαστικά αποτελέσματα καθώς στην πραγματικότητα υπάρχουν αλληλεξαρτήσεις μεταξύ διαφόρων οικονομικών δεδομένων καθιστώντας οποιεσδήποτε αλλαγές στις παραμέτρους ως αλλαγές που συσχετίζονται με διαφόρους παράγοντες.

Η Τράπεζα επικαιροποιεί και εξετάζει τη λογικότητα και εκτελεί εκ των υστέρων έλεγχο των βασικών παραδοχών που χρησιμοποιούνται στη μεθοδολογία αξιολόγησης των SICR και ECL, τουλάχιστον σε ετήσια βάση ή νωρίτερα, βάσει διαφόρων γεγονότων και συνθηκών. Σ' αυτό το πλαίσιο, εξειδικευμένο και με εμπειρία προσωπικό από τη Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας παρακολουθεί τις παραμέτρους κινδύνου που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της αναμενομένης πιστωτικής ζημιάς. Επιπροσθέτως, ως μέρος του σαφώς καθορισμένου πλαισίου διακυβέρνησης, τυχόν αναθεωρήσεις στη μεθοδολογία εγκρίνονται από τις αρμόδιες επιτροπές της Τράπεζας και τελικά από την Επιτροπή Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου (BRC)

3.2 Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών μέσων

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων είναι η τιμή που μία οικονομική οντότητα θα λάμβανε κατά την πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου ή θα κατέβαλε για τη μεταβίβαση μιας υποχρέωσης σε μια κανονική συναλλαγή μεταξύ συμμετεχόντων στην κύρια (ή πιο συμφέρουσα) αγορά, κατά την ημερομηνία της επιμέτρησης και υπό τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς (δηλ. τιμή εξόδου) ανεξαρτήτως εάν η τιμή αυτή είναι άμεσα παρατηρήσιμη ή προσδιορίζεται με τη χρήση άλλων κατάλληλων τεχνικών αποτίμησης.

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που δε διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά, προσδιορίζεται χρησιμοποιώντας άλλες τεχνικές αποτίμησης οι οποίες περιλαμβάνουν τη χρήση μοντέλων αποτίμησης. Επιπρόσθετα, η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που δεν έχουν συχνές συναλλαγές και η τιμολόγηση των οποίων χαρακτηρίζεται από μικρή διαφάνεια, είναι λιγότερο αντικειμενική και απαιτεί διαφόρων βαθμών κρίση, ανάλογα με την ρευστότητα, τη συγκέντρωση, την αβεβαιότητα των παραγόντων της αγοράς, τις παραδοχές για τις τιμές και τους λοιπούς κινδύνους που επηρεάζουν το εν λόγω χρηματοοικονομικό μέσο. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι εύλογες αξίες εκτιμώνται βάσει παρατηρήσιμων δεδομένων παρόμοιων χρηματοοικονομικών μέσων ή χρησιμοποιώντας άλλες τεχνικές αποτίμησης.

Τα μοντέλα αποτίμησης που χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα περιλαμβάνουν μεθόδους παρούσας αξίας και άλλα μοντέλα που βασίζονται κυρίως σε παρατηρήσιμα δεδομένα, και σε μικρότερο βαθμό σε μη παρατηρήσιμα, προκειμένου ο προσδιορισμός της εύλογης αξίας να παραμένει αξιόπιστος.

Τα μοντέλα αποτίμησης χρησιμοποιούνται κυρίως για την αποτίμηση εξωχρηματιστηριακών παραγώγων και τίτλων που επιμετρώνται σε εύλογη αξία.

Όπου χρησιμοποιούνται τεχνικές αποτίμησης για τον καθορισμό της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που δεν διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά, αυτές επικυρώνονται και εξετάζονται περιοδικά από αρμόδιο προσωπικό, τα οποία είναι ανεξάρτητα από το προσωπικό που τις ανέπτυξε. Όλα τα μοντέλα πιστοποιούνται πριν τη χρησιμοποίησή τους και προσαρμόζονται έτσι ώστε να διασφαλίζεται ότι τα παραγόμενα αποτελέσματα αντικατοπτρίζουν τα πραγματικά δεδομένα και τις συγκριτικές τιμές αγοράς. Οι κύριες παραδοχές και εκτιμήσεις που λαμβάνονται υπόψη από την Διοίκηση όταν χρησιμοποιείται ένα μοντέλο αποτίμησης περιλαμβάνουν:

- την πιθανότητα και το χρόνο πραγματοποίησης των μελλοντικών ταμειακών ροών,
- την επιλογή του κατάλληλου προεξοφλητικού επιτοκίου, που βασίζεται στην εκτίμηση ως προς το ποιο θα ήταν το κατάλληλο περιθώριο επιτοκίου επί του επιτοκίου μηδενικού κινδύνου ενός συμμετέχοντος στην αγορά και
- την άσκηση κρίσης για τον καθορισμό του μοντέλου που θα χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας.

Όπου είναι δυνατό, τα μοντέλα χρησιμοποιούν μόνο παρατηρήσιμα δεδομένα. Ωστόσο, σε παράγοντες όπως ο πιστωτικός κίνδυνος (τόσο της Τράπεζας όσο και του αντισυμβαλλόμενου), οι μεταβλητότητες (volatilities) και οι συσχετίσεις (correlations), απαιτείται η εκτίμηση της Διοίκησης, προκειμένου οι προσδιοριζόμενες εύλογες αξίες να αντανakλούν την αβεβαιότητα που υπάρχει ως αποτέλεσμα της έλλειψης σχετικών δεδομένων της αγοράς. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται στις αποτιμήσεις όπου βασίζονται σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα είναι εγγενώς αβέβαια, εξαιτίας της περιορισμένης πληροφόρησης ή της απουσίας τρεχόντων δεδομένων της αγοράς. Ωστόσο, στις περισσότερες περιπτώσεις θα υπάρχουν κάποια διαθέσιμα ιστορικά δεδομένα στα οποία μπορεί να βασιστεί η επιμέτρηση της εύλογης αξίας, και συνεπώς ακόμη και όταν χρησιμοποιούνται μέθοδοι αποτίμησης που βασίζονται σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα, οι προσδιοριζόμενες εύλογες αξίες θα βασίζονται, κατά ένα περιορισμένο βαθμό σε παρατηρήσιμα δεδομένα.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Πληροφορίες σχετικά με την επιμέτρηση της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων της Τράπεζας παρατίθενται στη σημ. 5.3.

3.3. Ταξινόμηση χρηματοοικονομικών μέσων

Η Τράπεζα προβαίνει σε σημαντικές εκτιμήσεις κατά την αξιολόγηση της ταξινόμησης των χρηματοοικονομικών μέσων και ειδικότερα στα ακόλουθα πεδία:

Αξιολόγηση επιχειρηματικού μοντέλου

Η Τράπεζα ασκεί κρίση για να καθορίσει το κατάλληλο επίπεδο στο οποίο το επιχειρηματικό μοντέλο θα αξιολογηθεί. Κατά την αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου των χρηματοοικονομικών μέσων, αυτά ομαδοποιούνται (σε επιχειρηματικούς τομείς) σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά και τον τρόπο διαχείρισής τους με σκοπό την επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων της Τράπεζας. Σε γενικές γραμμές, η αξιολόγηση πραγματοποιείται σε επίπεδο επιχειρηματικής μονάδας τόσο για τα δανειακά ανοίγματα όσο και για τους χρεωστικούς τίτλους, περιλαμβανομένων και των τίτλων ομολόγων που εκδοθήκαν για λόγους τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες συστήθηκαν από την Τράπεζα. Ωστόσο, τα χρηματοοικονομικά μέσα είναι δυνατόν να ομαδοποιηθούν περαιτέρω με βάση την επιχειρηματική στρατηγική/περιφέρεια κ.ο.κ.

Κατά την αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου των χρηματοοικονομικών μέσων, η Τράπεζα αξιολογεί τις πωλήσεις που πραγματοποιήθηκαν σε προγενέστερες περιόδους και εκτιμά τη μελλοντική τους εξέλιξη. Ανάλογα με το στόχο, το αποδεκτό επίπεδο και τη συχνότητα των πωλήσεων, ασκείται κρίση στο κατά πόσο αυτές επιδρούν στο επιχειρηματικό μοντέλο που αποσκοπεί στη διακράτηση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού μέχρι τη λήξη.

Αξιολόγηση ελέγχου συμβατικών ταμειακών ροών που αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων (SPPI test)

Η Τράπεζα διενεργεί την αξιολόγηση του SPPI τόσο για τα δανειακά ανοίγματα όσο και τους χρεωστικούς τίτλους, περιλαμβανομένων και των τίτλων ομολόγων που εκδοθήκαν για λόγους τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες συστήθηκαν από την Τράπεζα, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα χαρακτηριστικά που θα μπορούσαν δυνητικά να οδηγήσουν στην αποτυχία του ελέγχου. Οι αρμόδιες επιχειρηματικές μονάδες ασκούν κρίση κατά την αξιολόγηση ως προς το εάν συγκεκριμένοι συμβατικοί όροι επηρεάζουν σημαντικά τις μελλοντικές ταμειακές ροές. Ως εκ τούτου, για την αξιολόγηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού χωρίς το δικαίωμα αναγωγής, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη από κοινού κριτήρια όπως την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων, τους δείκτες LTV (Loan-to-Value) και DSCR (Debt-Service-Coverage Ratio) καθώς επίσης και την ύπαρξη εταιρικών και προσωπικών εγγυήσεων. Επιπροσθέτως, για να αξιολογήσει εάν το τροποποιημένο στοιχείο της διαχρονικής αξίας του χρήματος (modified time value of money element) εισάγει μεταβλητότητα στις ταμειακές ροές, η Τράπεζα διενεργεί μια ποσοτική άσκηση (όπως περιγράφεται στη σημείωση 2). Επιπλέον, η Τράπεζα αξιολογεί συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου η ύπαρξη όρων σχετικά με την απόδοση εκθέτουν την Τράπεζα στον κίνδυνο του υπό χρηματοδότηση περιουσιακού στοιχείου παρά στον πιστωτικό κίνδυνο του πιστούχου.

Η Τράπεζα έχει δημιουργήσει ένα ισχυρό πλαίσιο για τη διενέργεια των απαραίτητων αξιολογήσεων σύμφωνα με τις πολιτικές της Τράπεζας με σκοπό να διασφαλίσει την ορθή ταξινόμηση των χρηματοοικονομικών μέσων, περιλαμβανομένων των αξιολογήσεων που διενεργούνται από πεπειραμένο προσωπικό τόσο για τα δανειακά ανοίγματα όσο και τους χρεωστικούς τίτλους.

3.4 Φόρος εισοδήματος

Η Τράπεζα υπόκειται σε φόρο εισοδήματος και προβαίνει σε εκτιμήσεις για τον προσδιορισμό της υποχρέωσης αυτού. Επίσης, η Τράπεζα αναγνωρίζει υποχρεώσεις για θέματα που ενδεχομένως ανακύψουν από φορολογικούς ελέγχους, βάσει των εκτιμήσεων για το κατά πόσο αυτά θα επιφέρουν επιπρόσθετους φόρους ή για την έκβαση φορολογικών δικαστικών υποθέσεων. Εάν υπάρχει διαφορά μεταξύ του τελικού φόρου των ανωτέρω περιπτώσεων και των ποσών που αναγνωρίστηκαν αρχικά, τότε αυτή θα επηρεάσει τις φορολογικές και τις αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις της Τράπεζας, κατά την περίοδο προσδιορισμού του τελικού φόρου. Περαιτέρω πληροφόρηση σχετικά με τα ανωτέρω παρέχεται στη σημ. 14.

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα αναγνωρίζει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις στο βαθμό που είναι πιθανό ότι θα υπάρξουν επαρκή φορολογητέα κέρδη έναντι των οποίων οι μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές και οι εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Συνεπώς, η αναγνώριση των ανωτέρω αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων περιλαμβάνει την διενέργεια εκτιμήσεων σχετικά με τη μελλοντική χρηματοοικονομική επίδοση της Τράπεζας στις οποίες, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις, έχουν αναγνωριστεί. Ειδικότερα, ο προσδιορισμός των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων που μπορούν να αναγνωριστούν, απαιτεί τη διενέργεια σημαντικών εκτιμήσεων για το χρόνο επίτευξης και το ύψος των μελλοντικών φορολογητέων κερδών. Κατά την διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη όλα τα διαθέσιμα στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων της πρόβλεψης της Διοίκησης για τα μελλοντικά φορολογητέα έσοδα και της φορολογικής νομοθεσίας.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η σημαντικότερη εκτίμηση που διενεργείται από την Διοίκηση αφορά την αναγνώριση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων που σχετίζονται με τις πραγματοποιηθείσες ζημιές στην Ελλάδα. Σε περίπτωση που, η Τράπεζα εκτιμήσει ότι δεν θα είναι σε θέση να ανακτήσει στο μέλλον ένα μέρος των αναγνωριζόμενων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, το μη ανακτήσιμο ποσό θα επηρεάσει το υπόλοιπο των αναβαλλόμενων φόρων την χρονική στιγμή διενέργειας της ανωτέρω εκτίμησης.

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, η Τράπεζα επανεξέτασε τις εκτιμήσεις της σχετικά με το ύψος των μελλοντικών φορολογητέων κερδών έναντι των οποίων οι μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές και οι εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν και αξιολόγησε αναλόγως την ανακτησιμότητα των αναγνωρισμένων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων βασιζόμενη (α) στο τριετές Επιχειρηματικό Σχέδιό της, το οποίο εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο τον Μάρτιο 2019 και έχει υποβληθεί στο Ελληνικό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) και στον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (ΕΕΜ), παρέχοντας τις προοπτικές σχετικά με την κερδοφορία της και την κεφαλαιακή της θέση για την περίοδο έως το τέλος του 2021 και (β) στην επικαιροποίηση αυτού του Σχεδίου το οποίο υποβλήθηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο και στο ΤΧΣ τον Δεκέμβριο του 2019 για την περίοδο μέχρι το τέλος του 2022. Η εφαρμογή του ανωτέρω Επιχειρηματικού Σχεδίου και της επικαιροποίησης του εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από του κινδύνους και τις αβεβαιότητες που απορρέουν από το μακροοικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα.

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις της Τράπεζας και τις εκτιμήσεις για την ανακτησιμότητα αυτών παρατίθενται στη σημ. 14.

3.5 Παροχές στο προσωπικό λόγω συνταξιοδότησης

Η παρούσα αξία των υποχρεώσεων λόγω συνταξιοδότησης του προσωπικού εξαρτάται από παράγοντες που καθορίζονται σε αναλογιστική βάση με την χρήση διαφόρων παραδοχών, όπως το επιτόκιο προεξόφλησης και οι μελλοντικές μισθολογικές αυξήσεις. Οποιοσδήποτε αλλαγές σε αυτές τις παραδοχές θα επηρεάσουν τη λογιστική αξία των υποχρεώσεων λόγω συνταξιοδότησης.

Η Τράπεζα καθορίζει το κατάλληλο επιτόκιο προεξόφλησης για τον υπολογισμό της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων στο τέλος κάθε χρόνου βάση των επιτοκίων εταιρικών ομολόγων υψηλής πιστωτικής διαβάθμισης. Το νόμισμα και η διάρκεια των ομολόγων που χρησιμοποιούνται συνάδουν με το νόμισμα και την εκτιμώμενη διάρκεια των υποχρεώσεων λόγω συνταξιοδότησης. Το ποσοστό αύξησης των μισθών βασίζεται σε εκτιμήσεις σχετικά με μελλοντικό επίπεδο του πληθωρισμού και αντανακλά επίσης το σύστημα ανταμοιβών της Τράπεζας και τις αναμενόμενες συνθήκες της αγοράς.

Οι υπόλοιπες παραδοχές για την υποχρέωση συνταξιοδότησης, όπως η μεταβολή του πληθωρισμού, βασίζονται εν μέρει στις εκάστοτε συνθήκες αγοράς.

Για πληροφορίες σχετικά με την ανάλυση ευαισθησίας των υποχρεώσεων λόγω εξόδου από την υπηρεσία, σε λογικά πιθανές, κατά τον χρόνο προετοιμασίας αυτών των οικονομικών καταστάσεων, αλλαγές στις προαναφερθείσες κύριες αναλογιστικές παραδοχές, βλέπε σημείωση 36.

3.6 Επενδύσεις σε ακίνητα

Οι Επενδύσεις σε ακίνητα επιμετρούνται στην εύλογη αξία όπως προσδιορίζεται από εξωτερικούς, ανεξάρτητους, πιστοποιημένους εκτιμητές σε ετήσια βάση.

Οι κυριότεροι παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας σχετίζονται με τα έσοδα από ενοίκια υφιστάμενων μισθώσεων και παραδοχές σχετικά με τα έσοδα από ενοίκια από μελλοντικές μισθώσεις, λαμβανομένων υπόψιν των τρεχουσών συνθηκών που ισχύουν στην αγορά, τη χρονική διάρκεια της μίσθωσης, τα επιτόκια προεξόφλησης ή τους συντελεστές απόδοσης, τις τελικές αξίες, καθώς επίσης και το επίπεδο των μελλοντικών εξόδων συντήρησης και λοιπών λειτουργικών εξόδων.

Επιπρόσθετα, όταν η εύλογη αξία προσδιορίζεται βάσει των τιμών αγοράς συγκρίσιμων συναλλαγών, τότε αυτές υπόκεινται σε κατάλληλες προσαρμογές έτσι ώστε να αντανακλούν τις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες και τις εκτιμήσεις της Διοίκησης, στον καλύτερο δυνατό βαθμό, βασιζόμενη στις συμβουλές ανεξάρτητων εξωτερικών εκτιμητών σχετικά με τις μελλοντικές τάσεις των τιμών της αγοράς ακινήτων.

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των επενδύσεων σε ακίνητα της Τράπεζας παρατίθενται στη σημείωση 27.

3.7 Προβλέψεις και ενδεχόμενες υποχρεώσεις

Η Τράπεζα αναγνωρίζει προβλέψεις όταν έχει μια υπάρχουσα νομική ή τεκμηριωμένη υποχρέωση, είναι πιθανό ότι για να γίνει ο διακανονισμός της υποχρέωσης θα απαιτηθεί μια εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικό όφελος και το ποσό του διακανονισμού μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Δεν αναγνωρίζεται πρόβλεψη και γνωστοποιείται μια ενδεχόμενη υποχρέωση στις περιπτώσεις που δεν είναι πιθανό να απαιτηθεί μια εκροή πόρων ώστε να γίνει ο διακανονισμός της υποχρέωσης, όταν το ποσό της υποχρέωσης δεν μπορεί να μετρηθεί αξιόπιστα ή στις περιπτώσεις τις οποίες η υποχρέωση θεωρείται πιθανή και έγκειται στην εκδήλωση ή μη ενός ή περισσότερων αβέβαιων μελλοντικών γεγονότων.

Με βάση την υποκειμενικότητα και την εγγενή αβεβαιότητα που συνεπάγεται ο προσδιορισμός της πιθανότητας και του ποσού των προαναφερθέντων εκροών, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη της έναν αριθμό από παράγοντες, όπως την παροχή νομικών συμβουλών, το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η υπόθεση και ιστορικά στοιχεία από παρόμοιες υποθέσεις. Στην περίπτωση μιας προσφοράς η οποία γίνεται μέσα στο πλαίσιο ενός προγράμματος εθελούσιας εξόδου της Τράπεζας, ο αριθμός των υπαλλήλων οι οποίοι αναμένεται να αποδεχθούν την προαναφερθείσα προσφορά μαζί με την ηλικιακή τους ομάδα, αποτελούν σημαντικό παράγοντα που επηρεάζει την επιμέτρηση της εκροής για την παροχή εξόδου από την υπηρεσία.

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις προβλέψεις και τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις που έχουν αναγνωρισθεί από την Τράπεζα παρατίθενται στις σημ. 35 και 42.

3.8 Μισθώσεις

Η Τράπεζα, ως μισθωτής, καθορίζει την διάρκεια της μίσθωσης ως τη μη ακυρώσιμη περίοδο της μίσθωσης, μαζί με τις περιόδους που καλύπτονται από δικαιώματα για παράταση της μίσθωσης, εφόσον θεωρείται κατ' ουσίαν βέβαιο ότι θα εξασκηθούν, ή τις περιόδους που καλύπτονται από δικαιώματα καταγγελίας της μίσθωσης, εφόσον θεωρείται κατ' ουσίαν βέβαιο ότι δεν θα εξασκηθούν.

Η Τράπεζα ασκεί κρίση προκειμένου να αξιολογήσει κατά πόσο είναι κατ' ουσίαν βέβαιη ή όχι η άσκηση ενός δικαιώματος ανανέωσης ή καταγγελίας της μίσθωσης, λαμβάνοντας υπόψη όλους τους σχετικούς παράγοντες και τις οικονομικές συνθήκες που δημιουργούν οικονομικά κίνητρα. Η Τράπεζα επαναξιολογεί την περίοδο μίσθωσης μόλις επέλθει ένα σημαντικό γεγονός ή μεταβολή των συνθηκών που εμπίπτει στον έλεγχό της και επηρεάζει την δυνατότητα της να ασκήσει ή να μην ασκήσει το δικαίωμα ανανέωσης ή καταγγελίας, όπως σημαντικές βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων ή σημαντικές προσαρμογές σε μισθωμένα περιουσιακά στοιχεία.

Κατά την επιμέτρηση των υποχρεώσεων από μισθώσεις, η Τράπεζα χρησιμοποιεί το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού (IBR) όταν το επιτόκιο που εμπεριέχεται στις μισθώσεις δεν μπορεί να καθορισθεί εύκολα. Το IBR είναι το επιτόκιο με το οποίο θα επιβαρυνόταν η Τράπεζα εάν δανειζόταν για παρόμοια χρονική περίοδο και με παρόμοιες εξασφαλίσεις τα απαραίτητα κεφάλαια για την αγορά ενός στοιχείου ενεργητικού παρόμοιας αξίας με το δικαίωμα χρήσης του μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού, σε παρόμοιο οικονομικό περιβάλλον.

Κατά συνέπεια, απαιτείται εκτίμηση όταν δεν υπάρχουν διαθέσιμα παρατηρήσιμα επιτόκια ή όταν αυτά πρέπει να προσαρμοστούν ώστε να αποτυπώνουν τους όρους και τις συνθήκες της μίσθωσης. Η Τράπεζα εκτιμά το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού χρησιμοποιώντας παρατηρήσιμα δεδομένα (όπως οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων) ως αφετηρία, όταν αυτά είναι διαθέσιμα, και πραγματοποιεί συγκεκριμένες πρόσθετες προσαρμογές ανά οικονομική οντότητα, όπως προσαρμογές στα περιθώρια φερεγγυότητας ή προσαρμογές προκειμένου να αποτυπωθούν οι όροι και οι συνθήκες της μίσθωσης. Για την Τράπεζα, το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού προκύπτει από την εκτιμώμενη καμπύλη αποδόσεων των καλυμμένων ομολόγων, η οποία δημιουργείται με βάση τις παρατηρήσιμες αποδόσεις των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου.

3.9 Λοιπές σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές

Πληροφορίες σχετικά με τις λοιπές εκτιμήσεις και παραδοχές που διενεργούνται από την Τράπεζα παρατίθενται στις σημειώσεις 23, 28 και 30.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

4. Διαχείριση ιδίων κεφαλαίων

Η κεφαλαιακή θέση της Τράπεζας παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

	2019	2018 ⁽¹⁾
	€ εκατ.	€ εκατ.
Ίδια κεφάλαια	5.857	4.378
Συν: Αναπροσαρμογές λόγω μεταβατικών διατάξεων εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9	714	798
Μείον: Προνομιούχοι τίτλοι	(2)	(42)
Μείον: Υπεραξία	(160)	-
Μείον: Λοιπές εποπτικές αναπροσαρμογές	(498)	(566)
Κεφάλαια κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1)	5.911	4.568
Συν: Προνομιούχοι τίτλοι-αναπροσαρμογή (phase out)	-	17
Κεφάλαια της κατηγορίας 1 (Tier 1)	5.911	4.585
Μέσα κεφαλαίου και δάνεια μειωμένης εξασφάλισης αποδεκτά ως μέσα κεφαλαίου της κατηγορίας 2	950	950
Συν: Λοιπές εποπτικές αναπροσαρμογές	89	-
Συνολικά εποπτικά κεφάλαια	6.950	5.535
Σύνολο σταθμισμένου ενεργητικού	35.806	34.436
Δείκτες:	%	%
Δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1 Capital Ratio)	16,5	13,3
Δείκτης κεφαλαίου της κατηγορίας 1 (Tier 1 ratio)	16,5	13,3
Συνολικός Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας (Total Capital Adequacy Ratio)	19,4	16,1

⁽¹⁾ Οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας δεν έχουν αναπροσαρμοστεί σε συνέχεια της αλλαγής της λογιστικής πολιτικής (σημ. 2.3.2) για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018.

Σημείωση: Την 31 Δεκεμβρίου 2019, ο CET1 της Τράπεζας, με βάση την πλήρη εφαρμογή των κανόνων της Βασιλείας III το 2024 (fully loaded CET1) θα ήταν 14,5% (2018: 10,7%).

Η Τράπεζα επιδιώκει να διατηρήσει μια ενεργά διαχειρίσιμη κεφαλαιακή βάση, ώστε να καλύπτει τους κινδύνους που σχετίζονται με τις δραστηριότητές της. Η κεφαλαιακή επάρκεια της Τράπεζας παρακολουθείται χρησιμοποιώντας, μεταξύ άλλων μεθόδων, τους κανόνες και τους δείκτες που θεσπίστηκαν από την Επιτροπή της Βασιλείας («Κανόνες/δείκτες της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών») όπως υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την Τράπεζα της Ελλάδος για την εποπτεία της Τράπεζας. Το πλαίσιο κεφαλαιακής επάρκειας, όπως ισχύει, ενσωματώθηκε στη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) με την Οδηγία 2013/36/ΕΕ (γνωστή ως CRD IV), μαζί με τον Κανονισμό 575/2013/ΕΕ (γνωστός ως CRR). Η Οδηγία 2013/36/ΕΕ ενσωματώθηκε στην Ελληνική νομοθεσία με το Νόμο 4261/2014. Επιπλέον, στο πλαίσιο της «Διαδικασίας Αξιολόγησης της Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου (ΔΑΕΕΚ)» (Internal Capital Adequacy Assessment Process - ICAAP), η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη της ένα ευρύτερο φάσμα κατηγοριών κινδύνου και τις δυνατότητές της σχετικά με τη διαχείριση των κινδύνων αυτών. Η ΔΑΕΕΚ έχει ως απώτερο σκοπό να διασφαλίσει ότι η Τράπεζα διαθέτει επαρκή κεφάλαια για την κάλυψη όλων των σημαντικών κινδύνων στους οποίους εκτίθεται, σε ορίζοντα τριών ετών.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1024/2013 του Συμβουλίου, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) διενεργεί σε ετήσια βάση, τη Διαδικασία Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης (Supervisory Review and Evaluation Process - (SREP)), ώστε να καθορίσει τις εποπτικές απαιτήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων που βρίσκονται υπό την εποπτεία της. Ο κύριος σκοπός της διαδικασίας SREP είναι να διασφαλίσει ότι τα πιστωτικά ιδρύματα διαθέτουν επαρκείς ρυθμίσεις, στρατηγικές, διαδικασίες, μηχανισμούς, κεφάλαια και ρευστότητα ώστε να εξασφαλίζεται η ορθή διαχείριση και κάλυψη των κινδύνων που έχουν αναλάβει ή στους οποίους ενδέχεται να εκτεθούν. Στους παραπάνω κινδύνους συμπεριλαμβάνονται εκείνοι που προέκυψαν από τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress testing) και οι κίνδυνοι που μπορεί το πιστωτικό ίδρυμα να δημιουργήσει στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Σύμφωνα με την από το 2018 απόφαση του SREP, από την 1 Μαρτίου του 2019 η Τράπεζα υποχρεούται να διατηρεί σε ατομική βάση το Δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 τουλάχιστον στο 10,25% και το Συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας τουλάχιστον στο 13,75% (Συνολικές Κεφαλαιακές Απαιτήσεις συμπεριλαμβανομένου του Κεφαλαιακού Αποθέματος Ασφαλείας και του Αποθέματος Ασφαλείας των Συστημικά Σημαντικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων) συν το ισχύον αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας (0,05% για το τελευταίο τρίμηνο του 2019 που προκύπτει κυρίως από τα ανοίγματα στη Βουλγαρία και στην Ιρλανδία) όπως αναλύεται κατωτέρω:

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2019	
	CET1 κεφαλαιακές απαιτήσεις	Σύνολο κεφαλαιακών απαιτήσεων
Ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις	4,5%	8,0%
Απαιτήσεις Πυλώνα 2 (P2R)	3,0%	3,0%
Σύνολο κεφαλαιακής απαίτησης SREP (TSCR)	7,5%	11,0%
<u>Συνδυασμένες απαιτήσεις αποθέματος ασφαλείας (CBR)</u>		
Κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας (CCoB)	2,5%	2,5%
Αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας (CCyB)	0,05%	0,05%
Απόθεμα ασφαλείας για άλλα συστημικά σημαντικά ιδρύματα (O-SII)	0,25%	0,25%
Συνολικές Κεφαλαιακές Απαιτήσεις (OCR)	10,30%	13,80%

Η πρόσθετη κεφαλαιακή απαίτηση 3% του Πυλώνα 2, για το 2019, πρέπει να εκπληρωθεί με τη διατήρηση κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1) και ανέρχεται σε € 1.074 εκατ. για την Τράπεζα σε ατομική βάση.

Σύμφωνα με την απόφαση SREP του 2019, για το 2020, η Τράπεζα υποχρεούται να τηρεί σε ατομική βάση, δείκτη Common Equity Tier 1 τουλάχιστον 10,5% και Συνολικό Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας τουλάχιστον 14% (Συνολικές Κεφαλαιακές Απαιτήσεις συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας ποσοστού 2,5% και του αποθέματος ασφαλείας για άλλα συστημικά σημαντικά ιδρύματα ποσοστού 0,5%) και οποιοδήποτε ισχύουν αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα λόγω της εμφάνισης της επιδημίας κορωνοϊού, την 12 Μαρτίου 2020 ανακοίνωσε μία σειρά προσωρινών μέτρων για να διασφαλίσει ότι οι τράπεζες, υπό την άμεση εποπτεία της, θα μπορέσουν να συνεχίσουν να εκπληρώνουν τον ρόλο τους αναφορικά με την χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας (σημείωση 2). Συγκεκριμένα, οι τράπεζες θα επιτρέπεται, μεταξύ άλλων, να λειτουργούν προσωρινά κάτω από το επίπεδο κεφαλαίου που ορίζεται από τις Οδηγίες του Πυλώνα 2 και το κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας (capital conservation buffer). Επιπροσθέτως, οι τράπεζες θα επιτρέπεται να κάνουν, μερικώς, χρήση κεφαλαιακών μέσων που δεν εμπίπτουν στο κεφάλαιο κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1), όπως για παράδειγμα, επιπρόσθετα εργαλεία Tier 1 ή Tier 2, ώστε να καλύπτουν τις απαιτήσεις του Πυλώνα 2.

Άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων («stress test») των τραπεζών της ΕΕ για το 2020 και μετάθεσή της για το 2021

Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (European Banking Authority- EBA) ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2020 την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων («stress test») για τις τράπεζες της ΕΕ, προκειμένου να αξιολογηθεί η ανθεκτικότητα των τελευταίων σε δυσμενείς οικονομικούς κλυδωνισμούς. Η άσκηση προσομοίωσης δρομολογήθηκε και συντονίστηκε από την EBA, σε στενή συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ), τις αρμόδιες αρχές (συμπεριλαμβανομένου του Ενιαίου Μηχανισμού Εποπτείας - SSM) και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ).

Η εν λόγω άσκηση προσομοίωσης αποτελούνταν από δύο ασκήσεις υπό την EBA και υπό την ΕΚΤ (« ECB SREP stress test»), αντιστοίχως, τα αποτελέσματα των οποίων θα λαμβάνονταν υπόψη στη συνολική αξιολόγηση στο πλαίσιο της Διαδικασίας Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης του 2020 («2020 Supervisory Review and Evaluation Process – SREP»).

Η άσκηση προσομοίωσης της ΕΚΤ θα συμπλήρωνε αυτή της EBA προκειμένου να συμπεριλάβει και τις οικονομικές οντότητες υπό την εποπτεία της ΕΚΤ που δεν περιλαμβάνονταν στην άσκηση προσομοίωσης της EBA για το 2020. Η Eurobank θα συμμετείχε στο SREP stress test του 2020 της ΕΚΤ.

Την 12 Μαρτίου 2020, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών αποφάσισε να αναβάλει την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων («stress test») των τραπεζών της ΕΕ για το 2021, προκειμένου να μετριαστεί την επίπτωση της επιδημίας κορωνοϊού στον τραπεζικό κλάδο της ΕΕ και συνεπώς να επιτρέψει στις τράπεζες να επικεντρωθούν και να διασφαλίσουν τη συνέχεια των βασικών τους λειτουργιών, συμπεριλαμβανομένης της υποστήριξης των πελατών τους. Για το 2020, η EBA ανακοίνωσε ότι θα πραγματοποιήσει μία επιπρόσθετη άσκηση διαφάνειας των τραπεζών της ΕΕ για να παράσχει επικαιροποιημένη πληροφόρηση των ανοιγμάτων τους και της ποιότητας του ενεργητικού τους στους συμμετέχοντες στην αγορά. Δεδομένης της πίεσης στις λειτουργικές δραστηριότητες των τραπεζών, η ΕΚΤ ανακοίνωσε ότι υποστηρίζει την παραπάνω απόφαση της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών και ότι θα επεκτείνει την εν λόγω αναβολή για όλες τις τράπεζες που θα υποβάλλονταν στην άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων του 2020.

5. Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων και εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων**5.1 Χρήση χρηματοοικονομικών μέσων**

Οι δραστηριότητες της Τράπεζας σχετίζονται κυρίως με τη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων, στα οποία περιλαμβάνονται και παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα. Η Τράπεζα αποδέχεται καταθέσεις από πελάτες, τόσο με σταθερό όσο και κυμαινόμενο επιτόκιο για διάφορες χρονικές περιόδους και επιδιώκει την επίτευξη κέρδους, επενδύοντας τα κεφάλαια αυτά σε υψηλής ποιότητας περιουσιακά στοιχεία με επιτοκιακά περιθώρια μεγαλύτερα από το μέσο όρο. Η Τράπεζα επιδιώκει την αύξηση αυτών των περιθωρίων, μέσω της συγκέντρωσης βραχυπρόθεσμων κεφαλαίων και της χορήγησης δανείων για μεγαλύτερες χρονικές περιόδους με υψηλότερα επιτόκια, διατηρώντας παράλληλα επαρκή ρευστότητα ώστε να ικανοποιεί όλες τις υποχρεώσεις της που μπορεί να καταστούν απαιτητές από τους δικαιούχους.

Επίσης, η Τράπεζα επιδιώκει την αύξηση των επιτοκιακών περιθωρίων, μέσω της επίτευξης περιθωρίων πάνω από το μέσο όρο, μετά από προβλέψεις, από τα δάνεια σε επιχειρήσεις και τα δάνεια λιανικής τραπεζικής εντός ενός εύρους πιστωτικού κινδύνου. Η έκθεση αυτή περιλαμβάνει τόσο δάνεια όσο και στοιχεία εκτός ισολογισμού όπως εγγυήσεις, ενέγγυες πιστώσεις και λοιπές δεσμεύσεις.

Η Τράπεζα επενδύει σε χρηματοοικονομικά μέσα, τα οποία διαπραγματεύονται σε οργανωμένες χρηματοοικονομικές αγορές καθώς και σε εξωχρηματιστηριακά χρηματοοικονομικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων, με σκοπό την επίτευξη κέρδους από βραχυπρόθεσμες διακυμάνσεις στην αγορά μετοχών και ομολόγων, στις συναλλαγματικές ισοτιμίες και στα επιτόκια.

5.2 Παράγοντες Χρηματοοικονομικού Κινδύνου

Λόγω της φύσης των δραστηριοτήτων της, η Τράπεζα εκτίθεται σε διάφορους χρηματοοικονομικούς κινδύνους, όπως πιστωτικό κίνδυνο, κίνδυνο αγοράς (περιλαμβανομένου του συναλλαγματικού και επιτοκιακού κινδύνου), κίνδυνο ρευστότητας, καθώς και λειτουργικούς κινδύνους. Η στρατηγική διαχείρισης κινδύνων της Τράπεζας αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων που ενδέχεται να έχουν οι ανωτέρω κίνδυνοι στη χρηματοοικονομική επίδοση, στη χρηματοοικονομική θέση και στις ταμειακές ροές της Τράπεζας.

Διαχείριση Κινδύνων στόχοι και πολιτικές

Ο Όμιλος αναγνωρίζει ότι η ανάληψη κινδύνων είναι ένα αναπόσπαστο μέρος των δραστηριοτήτων του για την επίτευξη των στρατηγικών και επιχειρηματικών του στόχων. Ως εκ τούτου, η Διοίκηση του Ομίλου θεσπίζει επαρκείς μηχανισμούς για την έγκαιρη αναγνώριση των κινδύνων και την αξιολόγηση των πιθανών επιπτώσεών τους στην επίτευξη των στόχων που έχει θέσει.

Λόγω του ότι οι οικονομικές, τραπεζικές, κανονιστικές και λειτουργικές συνθήκες διαρκώς εξελίσσονται και μεταβάλλονται, ο Όμιλος έχει υιοθετήσει τους μηχανισμούς διαχείρισης κινδύνων με στόχο τη συνεχή και βέλτιστη προσαρμογή του στο περιβάλλον αυτό. Η δομή, οι εσωτερικές διαδικασίες και οι υφιστάμενοι μηχανισμοί ελέγχου της Τράπεζας διασφαλίζουν τόσο την αρχή της ανεξαρτησίας όσο και την άσκηση επαρκούς εποπτείας.

Η αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων αποτελεί βασική προτεραιότητα της Διοίκησης, όπως επίσης και ένα σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για τον Όμιλο. Ως εκ τούτου, ο Όμιλος έχει διαθέσει σημαντικά μέσα για την αναβάθμιση των πολιτικών, μεθόδων και υποδομών, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (European Banking Authority - EBA) και της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία, και τις βέλτιστες διεθνείς τραπεζικές πρακτικές. Ο Όμιλος εφαρμόζει μια σαφώς προσδιορισμένη εγκριτική διαδικασία πιστοδοτήσεων, ανεξάρτητες αξιολογήσεις της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών και αποτελεσματικές πολιτικές διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, κινδύνου αγοράς, κινδύνου ρευστότητας και λειτουργικού κινδύνου, στην Ελλάδα και σε κάθε χώρα του εξωτερικού όπου δραστηριοποιείται. Οι πολιτικές διαχείρισης κινδύνων που εφαρμόζονται από την Τράπεζα και τις θυγατρικές της αναθεωρούνται σε ετήσια βάση.

Η Στρατηγική Κινδύνων και Κεφαλαίου, η οποία είναι επίσημα καταγεγραμμένη, περιγράφει την κατεύθυνση του Ομίλου σχετικά με θέματα διαχείρισης κινδύνων και κεφαλαίων, την αποστολή και τους στόχους της διαχείρισης κινδύνων, τους ορισμούς των κινδύνων, τις βασικές αρχές διαχείρισης κινδύνων, το πλαίσιο διάθεσης ανάληψης κινδύνων, το πλαίσιο διακυβέρνησης της διαχείρισης, τους στρατηγικούς στόχους και τις κύριες διοικητικές πρωτοβουλίες για την βελτίωση του υφιστάμενου πλαισίου διαχείρισης κινδύνου.

Το μέγιστο ύψος των κινδύνων που προτίθεται να αναλάβει ο Όμιλος για την επιδίωξη των στρατηγικών του στόχων καθορίζεται στο εσωτερικό έγγραφο «Πλαίσιο διάθεσης για ανάληψη κινδύνων» μέσω ποσοτικών και ποιοτικών διατυπώσεων, που

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

συμπεριλαμβάνουν και συγκεκριμένα όρια ανοχής ανά είδος κινδύνου. Οι βασικοί στόχοι του προσδιορισμού της διάθεσης ανάληψης κινδύνων είναι, η υποστήριξη της επιχειρηματικής ανάπτυξης του Ομίλου, η διατήρηση ισχυρής κεφαλαιακής επάρκειας σε συνδυασμό με την επίτευξη υψηλής αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων και η συμμόρφωση με τις εποπτικές απαιτήσεις.

Το επίπεδο ανάληψης κινδύνου επικοινωνείται διακριτά σε όλο τον Όμιλο, καθορίζοντας την κουλτούρα διαχείρισης κινδύνου και τη βάση στην οποία οι πολιτικές κινδύνου και τα αντίστοιχα όρια αυτών καθορίζονται, τόσο σε επίπεδο Ομίλου όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.

Επιτροπή Κινδύνων (ΕΔΚ του ΔΣ) - (Board Risk Committee - BRC)

Η ΕΔΚ του ΔΣ έχει ως αρμοδιότητα να υποστηρίξει το ΔΣ και να διασφαλίσει ότι ο Όμιλος έχει μια σαφώς καθορισμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων σύμφωνα με το επιχειρηματικό σχέδιο και τη διάθεση ανάληψης κίνδυνου.

Η ΕΔΚ του ΔΣ αξιολογεί το προφίλ κινδύνων του Ομίλου, παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τα εγκεκριμένα επίπεδα διάθεσης και ανεκτικότητας ανάληψης κινδύνων και διασφαλίζει ότι ο Όμιλος έχει εφαρμόσει ένα πλαίσιο διαχείρισης κίνδυνου με τις κατάλληλες μεθοδολογίες, εργαλεία μοντελοποίησης, πηγές δεδομένων καθώς και επαρκές και καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό για να εντοπίζει, αξιολογεί, παρακολουθεί και να μετριάξει τους κινδύνους.

Η ΕΔΚ του ΔΣ αποτελείται από πέντε (5) μη εκτελεστικούς διευθυντές, συνεδριάζει τουλάχιστον σε μηνιαία βάση και αναφέρεται στο ΔΣ σε τριμηνιαία βάση και σε έκτακτες περιπτώσεις όταν κρίνεται αναγκαίο.

Εκτελεστική Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων (MRC)

Η Εκτελεστική Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων (Management Risk Committee - MRC) είναι μια διοικητική επιτροπή που συστήθηκε από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο και λειτουργεί ως συμβουλευτική επιτροπή της ΕΔΚ του ΔΣ.

Η κύρια ευθύνη της MRC είναι η επίβλεψη του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, η MRC υποβάλλει αναφορές προς την ΕΔΚ του ΔΣ για θέματα που σχετίζονται με κινδύνους και εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της. Η MRC διασφαλίζει ότι οι σημαντικοί κίνδυνοι αναγνωρίζονται και τίθενται άμεσα υπόψη της ΕΔΚ του ΔΣ, καθώς και ότι οι ισχύουσες πολιτικές και διαδικασίες είναι επαρκείς για την ορθή διαχείριση των κινδύνων και τη συμμόρφωση με τις εποπτικές απαιτήσεις. Επιπλέον, η MRC καθορίζει τα κατάλληλα μέτρα διαχείρισης, τα οποία παρουσιάζονται και συζητούνται στην Εκτελεστική Επιτροπή (EXBO) και στη συνέχεια υποβάλλονται στη ΕΔΚ του ΔΣ για έγκριση.

Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου

Η Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου, με επικεφαλής τον Group Chief Risk Officer (GCRO), ενεργεί ανεξάρτητα από τις επιχειρηματικές μονάδες και είναι υπεύθυνη για την παρακολούθηση, την επιμέτρηση και τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου, των κινδύνων αγοράς και ρευστότητας και των λειτουργικών κινδύνων. Αποτελείται από τη Γενική Διεύθυνση Πίστης του Ομίλου, τον Τομέα Πιστωτικού Ελέγχου του Ομίλου (GCCS), τον Τομέα Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου του Ομίλου (GCRCACS), τον Τομέα Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS), τον Τομέα Λειτουργικού Κινδύνου του Ομίλου, τον Τομέα Επικύρωσης Μοντέλων και Διακυβέρνησης του Ομίλου, τη Μονάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού και Λειτουργιών Διαχείρισης Κίνδυνου του Ομίλου (Group Risk Management Strategy Planning and Operations Unit) και τη Διεύθυνση Εποπτικών Σχέσεων & Σχεδιασμού Εξυγίανσης (η οποία έχει διπλή γραμμή αναφοράς ήτοι και προς το Group CFO).

Διαχείριση Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (MEA)

Σε συνέχεια της Πράξης της Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ) 42/30.05.2014 και των τροποποιήσεων αυτής, η οποία ενισχύει περαιτέρω τις υφιστάμενες εποπτικές οδηγίες σχετικά με τη διαχείριση των πιστωτικών ανοιγμάτων σε καθυστέρηση και των μη εξυπηρετούμενων δανείων, η Τράπεζα ανέλαβε μια σειρά πρωτοβουλιών με σκοπό την προσαρμογή στις απαιτήσεις της ανωτέρω οδηγίας και την ενίσχυση των διαδικασιών διαχείρισης των προβληματικών δανείων. Ειδικότερα, η Τράπεζα μετέβαλε το λειτουργικό μοντέλο προβληματικών δανείων σε μία κάθετη οργανωτική δομή μέσω της δημιουργίας της Επιτροπής Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων (Troubled Assets Committee – TAC) και της Γενικής Διεύθυνσης Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων του Ομίλου (Troubled Assets Group General Division- TAG).

Επιτροπή Διαχείριση Προβληματικών Δανείων (Troubled Assets Committee – TAC)

Η TAC με απευθείας γραμμή αναφοράς στη BRC, έχει συσταθεί με σκοπό να παράσχει στρατηγική καθοδήγηση και παρακολούθηση των προβληματικών δάνειων της Τράπεζας διασφαλίζοντας την ανεξαρτησία της από τις υπόλοιπες επιχειρηματικές μονάδες και τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της Απόφασης 42/2014. Ειδικότερα, οι κυριότερες αρμοδιότητες της TAC αφορούν την παρακολούθηση της διαχείρισης των δανείων σε καθυστέρηση και της διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων, τη

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

διαμόρφωση και εφαρμογή της στρατηγικής διαχείρισης των προβληματικών δανείων, καθώς και την έγκριση και αξιολόγηση της βιωσιμότητας των μέτρων ρύθμισης και οριστικής διευθέτησης.

Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων του Ομίλου (Troubled Assets Group General Division- TAG)

Η TAG, η οποία έχει δημιουργηθεί ως μία ανεξάρτητη μονάδα, έχει ως επικεφαλής τον Αναπληρωτή Διευθύνοντα Σύμβουλο και Εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και είναι η υπεύθυνη για τη διαδικασία διαχείρισης των προβληματικών δανείων του Ομίλου, από το στάδιο που το δάνειο δεν παρουσιάζει καθυστέρηση για την περίπτωση δανείων υψηλού κινδύνου, έως το στάδιο της νομικής διευθέτησης. Διασφαλίζει τη στενή παρακολούθηση, τον αυστηρό έλεγχο και την προσαρμογή των προγραμμάτων, λαμβάνοντας υπόψη τις μακροοικονομικές εξελίξεις, το εποπτικό και νομοθετικό πλαίσιο, τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές και τις νέες ή εξελιγμένες εσωτερικές απαιτήσεις.

Η TAG αποτελείται από τη Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Καθυστερήσεων Retail, τη Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Καθυστερήσεων Τραπεζικής Επιχειρήσεων, τον Τομέα Ανάκτησης Εξασφαλίσεων, τον Τομέα TAG Επιχειρηματικού Σχεδιασμού, τον Τομέα TAG Risk Management & Business Policies, τον Τομέα TAG Διαχείρισης Λειτουργικού Κινδύνου, και τον Τομέα Business Improvement Program Management. Η δομή της TAG είναι πλήρως διαχωρισμένη από τις επιχειρηματικές μονάδες της Τράπεζας τόσο σε όρους διαχείρισης λογαριασμών (account management) όσο και διαδικασίας πιστωτικής έγκρισης, διασφαλίζοντας διαφάνεια, ευελιξία, καλύτερη ιεράρχηση και υπεύθυνη διαχείριση και μετατοπίζει τη διαχείριση από την ελαχιστοποίηση των ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων στην ποιοτική διαχείρισή τους με γνώμονα την δημιουργία αξίας για την Τράπεζα, σύμφωνα με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου του Ομίλου.

Η TAG συνεργάζεται με τον Τομέα Διαχείρισης Κινδύνων για την αμοιβαία κατανόηση των πρακτικών που εφαρμόζονται και την ανάπτυξη των κατάλληλων μεθοδολογιών σχετικά με την αξιολόγηση των κινδύνων που απορρέουν από κάθε τύπο ρύθμισης δανείων και γενικά, την ανάπτυξη στρατηγικής διαχείρισης προβληματικών δανείων για όλα τα χαρτοφυλάκια. Οι εισηγήσεις και αναφορές της TAG στο Διοικητικό Συμβούλιο και τις Επιτροπές του υποβάλλονται και στον GCRO, ο οποίος εκφράζει γνώμη.

Οι βασικές αρχές διακυβέρνησης της TAG περιλαμβάνουν:

- διατήρηση μιας σαφούς διαχωριστικής γραμμής μεταξύ των επιχειρηματικών μονάδων και της διαχείρισης προβληματικών δανείων,
- διασφάλιση της άμεσης συμμετοχής της ανώτατης διοίκησης στη διαχείριση των προβληματικών δανείων και στη στενή παρακολούθηση των αντίστοιχων χαρτοφυλακίων,
- ανάπτυξη αποτελεσματικής στρατηγικής επίλυσης προβλημάτων μέσω καινοτόμων προτάσεων που θα οδηγήσουν σε βιώσιμες λύσεις, εξασφαλίζοντας μια ενιαία προσέγγιση για τη διαχείριση προβληματικών δανείων όλων των χαρτοφυλακίων,
- σχεδιασμό βελτιώσεων στην παρακολούθηση και παροχή στοχευμένων λύσεων με την κατηγοριοποίηση των δανειοληπτών σε καθυστέρηση σε τομείς και το σχεδιασμό των μεθόδων διαχείρισης και ανάκτησης απαιτήσεων ανά τομέα,
- περιορισμός των μη ενήμερων δανείων μέσω έγκαιρης παρέμβασης και σαφούς ορισμού των βασικών χρηματοοικονομικών στόχων των προβληματικών δανείων,
- παρακολούθηση των στατιστικών στοιχείων σχετικά με τον βαθμό καθυστέρησης των δανείων, καθώς και προσδιορισμός των ενεργειών περιορισμού του πιστωτικού κινδύνου,
- μεγιστοποίηση των στόχων σχετικά με τους πιστούχους που επιστρέφουν σε ενήμερη κατάσταση μέσω μέτρων ρύθμισης ή αποπληρωμών,
- παρακολούθηση των ζημιών που προέρχονται από προβληματικά δάνεια, και
- καθορισμός των κριτηρίων για την αξιολόγηση της βιωσιμότητας των προτεινόμενων μέτρων ρύθμισης ή λύσεων, καθώς και των μέτρων οριστικής διευθέτησης, και σχεδιασμός των σχετικών δέντρων αποφάσεων.

Σε συνέχεια του Εταιρικού Μετασχηματισμού, των τιτλοποιήσεων Pillar και Cairo και τη συμφωνία αναφορικά με την FPS (σημ. 30, 34 και 43), η Τράπεζα θα αναθέσει τη διαχείριση των εναπομεινάντων MEA (Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων) της στην FPS, μέσω μίας δεκαετούς συμφωνίας.

Η Eurobank θα συνεχίσει να έχει την κυριότητα και την επιχειρησιακή ευθύνη για την επίδοση των MEA και θα διαχειρίζεται την σχέση με την FPS μέσω ενός δομημένου πλαισίου διακυβέρνησης και ελέγχου λειτουργιών.

Σε αυτό το πλαίσιο, εξειδικευμένη ομάδα της Eurobank θα είναι επιφορτισμένη με την εκπόνηση του σχεδίου μείωσης των MEA, την ενεργή διαμόρφωση των στρατηγικών κατευθύνσεων και των Κύριων Δεικτών Απόδοσης (KPIs Key Performance Indicators) της FPS που θα διαχειρίζεται το χαρτοφυλάκιο, τη στενή παρακολούθηση της υλοποίησης των εγκεκριμένων στρατηγικών και των συμφωνιών συνεργασίας (SLA), και τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις εποπτικές απαιτήσεις.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Επιχειρησιακοί στόχοι για τα Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα (NPEs)

Τον Μάρτιο του 2019, η Eurobank και οι υπόλοιπες ελληνικές συστημικές τράπεζες ανταποκρίθηκαν στο νέο θεσμικό πλαίσιο και τις απαιτήσεις του SSM για τη διαχείριση των NPEs και υπέβαλλαν τη νέα Στρατηγική Διαχείρισης των NPEs (NPE Management Strategy) για το 2019-21, τόσο σε επίπεδο τράπεζας όσο και ομίλου για πρώτη φορά. Για την Eurobank συγκεκριμένα, στη νέα υποβολή έχει ληφθεί υπόψη το σχέδιο για την επιτάχυνση της μείωσης των NPEs, το οποίο ανακοινώθηκε στο πλαίσιο του πλάνου Μετασχηματισμού της.

Η Ελληνική κυβέρνηση για να στηρίξει τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων (Non Performing Loans-NPL) των τραπεζών, σχεδίασε ένα πρόγραμμα Προστασίας Περιουσιακών Στοιχείων (Asset Protection Scheme-APS), προκειμένου να τις βοηθήσει να τιτλοποιήσουν και να αφαιρέσουν NPL από τους ισολογισμούς τους. Τον Οκτώβριο του 2019, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε το Ελληνικό πρόγραμμα APS, δηλώνοντας ότι οι κρατικές εγγυήσεις θα πρέπει να παρέχονται έναντι τιμήματος σύμφωνα με τους όρους της αγοράς ανάλογα με τον κίνδυνο που αναλαμβάνεται. Μετά την ψήφιση του νόμου 4649/2019 σχετικά με το APS και την συμφωνία με διεθνή επενδυτή για τα projects Cairo, (σημ. 34) και την πώληση της FPS (σημ. 30), η Eurobank επιδιώκει την επίτευξη στόχου 16% περίπου για το δείκτη των NPEs του Ομίλου, το πρώτο τρίμηνο του 2020 και σε ένα μονοψήφιο ποσοστό έως το 2021.

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, το υπόλοιπο των NPEs του Ομίλου ανήλθε σε € 13 δις (Τράπεζα: € 12 δις) μειωμένο κατά € 3,7 δις (Τράπεζα: € 3,2 δις) συγκριτικά με την 31 Δεκεμβρίου 2018.

Η Τράπεζα έχει ενσωματώσει πλήρως τη στρατηγική των NPEs στις διαδικασίες διαχείρισης και το επιχειρησιακό της σχέδιο. Οι εποπτικές αρχές επανεξετάζουν την πρόοδο του Ομίλου για την επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων του σε τριμηνιαία βάση και ζητούνται πρόσθετα διορθωτικά μέτρα εάν κριθεί απαραίτητο.

Την 12 Μαρτίου 2020, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών ανακοίνωσε ενέργειες, προκειμένου να μετριάσει την επίπτωση της επιδημίας κορωνοϊού στον τραπεζικό κλάδο της ΕΕ, ανακοινώνοντας μεταξύ άλλων, ότι υπάρχει ευελιξία στην εφαρμογή των κατευθυντήριων οδηγιών της για τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων και ρυθμισμένων ανοιγμάτων. Επιπλέον, ζητά στενό διάλογο μεταξύ των εποπτικών αρχών και των τραπεζών, για τις στρατηγικές τους αναφορικά με τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα κατά περίπτωση (σημ. 2).

Νομοθετικό πλαίσιο

Ένα νέο πλαίσιο προστασίας της πρώτης κατοικίας ψηφίστηκε από το Ελληνικό Κοινοβούλιο τον Μάρτιο του 2019 (Νόμος 4605/2019) με στόχο να στηρίξει τις προσπάθειες των τραπεζών για τη μείωση των NPEs μέσω ενός πιο αποτελεσματικού μηχανισμού διαχείρισης προβληματικών δανείων, του περιορισμού των στρατηγικών εκπρόθεσμων οφειλετών και εν τέλει της βελτίωσης της συνέπειας πληρωμών. Η κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι μετά τη λήξη του εν λόγω πλαισίου, τον Απρίλιο του 2020, θα καταρτίσει ένα ολοκληρωμένο Πτωχευτικό Πλαίσιο Ιδιωτών.

5.2.1 Πιστωτικός Κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος ζημιάς λόγω αδυναμίας του αντισυμβαλλόμενου να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις πληρωμών του κατά την ημερομηνία λήξης τους.

Ο κίνδυνος χώρας είναι ο κίνδυνος ζημιών που προκύπτουν από διασυννοριακές δανειοδοτικές και επενδυτικές δραστηριότητες και αφορά στην αβεβαιότητα που συνδέεται με την έκθεση σε μια συγκεκριμένη χώρα. Αυτή η αβεβαιότητα μπορεί να σχετίζεται με διάφορους παράγοντες συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου ζημιών λόγω εθνικοποίησης, απαλλοτρίωσης, αναδιάρθρωσης του χρέους και μεταβολής των συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Ο κίνδυνος διακανονισμού είναι ο κίνδυνος που προκύπτει κατά την εκκαθάριση των πληρωμών, για παράδειγμα για συναλλαγές σε χρηματοπιστωτικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων και των συναλλαγών νομισμάτων. Ο κίνδυνος προκύπτει όταν εμβάζονται χρηματικά ποσά προτού εξακριβωθεί ότι έχουν ληφθεί οι πληρωμές των αντισυμβαλλομένων.

Ο πιστωτικός κίνδυνος της Τράπεζας προκύπτει κυρίως από το δανεισμό ιδιωτών και επιχειρήσεων, περιλαμβανομένων των μέτρων προστασίας που παρέχονται, όπως χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και πιστωτικές επιστολές, καθώς και από άλλες δραστηριότητες, όπως επενδύσεις σε χρεωστικούς τίτλους, εμπορικές δραστηριότητες, δραστηριότητες σε κεφαλαιαγορές και δραστηριότητες διακανονισμού. Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κυριότερος κίνδυνος στον οποίο εκτίθεται η Τράπεζα, η διαχείρισή του γίνεται ενεργά, και παρακολουθείται στενά από κεντροποιημένες μονάδες κινδύνου, οι οποίες αναφέρονται στον GCRO.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(α) Πιστοδοτική διαδικασία εγκρίσεων

Οι διαδικασίες έγκρισης των πιστοδοτήσεων και αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πιστούχων είναι κεντροποιημένες σε επίπεδο χώρας. Ο επαρκής διαχωρισμός των καθηκόντων διασφαλίζει την ανεξαρτησία μεταξύ των στελεχών που είναι υπεύθυνοι για την σχέση με τον πελάτη, την διαδικασία έγκρισης και εκταμίευσης του δανείου, καθώς και την παρακολούθηση αυτού σε όλη τη διάρκεια του.

Επιτροπές Πιστοδοτήσεων

Η διαδικασία έγκρισης των πιστοδοτήσεων των επιχειρηματικών δανείων είναι κεντροποιημένη και πραγματοποιείται μέσω επιτροπών πιστοδοτήσεων με κλιμακούμενα εγκριτικά όρια, με σκοπό τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου. Οι βασικές επιτροπές είναι οι εξής:

- Επιτροπές Πιστοδοτήσεων (κεντρικές και τοπικές), οι οποίες είναι εξουσιοδοτημένες να εγκρίνουν νέες πιστοδοτήσεις, να ανανεώνουν ή να τροποποιούν τα υπάρχοντα όρια στα επίπεδα εγκρίσεών τους, τα οποία καθορίζονται με βάση τη συνολική έκθεση στον πιστούχο, την κατηγορία κινδύνου (υψηλή, μεσαία ή χαμηλή), όπως επίσης και την αξία και το είδος των παρεχόμενων εξασφαλίσεων,
- Επιτροπές Πιστωτικών Χειρισμών (ΕΠΙΧ), οι οποίες λαμβάνουν αποφάσεις για θέματα πιστοδοτήσεων και ενεργειών που πρέπει να πραγματοποιηθούν για πελάτες σε δυσχερή οικονομική θέση,
- Διεθνείς Επιτροπές Πιστοδοτήσεων (Περιφερειακή και Χωρών), που έχουν συσταθεί για πιστοδοτήσεις σε επιχειρηματικούς πελάτες των θυγατρικών τραπεζών του Ομίλου στο εξωτερικό, εξουσιοδοτημένες να εγκρίνουν νέα όρια, να ανανεώνουν ή να τροποποιούν υφιστάμενα μέσα στα επίπεδα εγκριτικών ευχερειών τους, ανάλογα με τη συνολική έκθεση στον πιστούχο, την κατηγορία κινδύνου του (υψηλή, μεσαία ή χαμηλή), καθώς και με την αξία και το είδος των παρεχόμενων εξασφαλίσεων,
- Διεθνείς Επιτροπές Ειδικού Χειρισμού που έχουν συσταθεί για το χειρισμό επιχειρηματικών πιστούχων σε δυσχερή οικονομική θέση των θυγατρικών τραπεζών του Ομίλου στο εξωτερικό.

Οι επιτροπές πιστοδοτήσεων συνεδριάζουν σε εβδομαδιαία βάση ή και συχνότερα, όταν αυτό απαιτείται.

Γενική Διεύθυνση Πίστης του Ομίλου

Οι κύριες δραστηριότητες της Γενικής Διεύθυνσης Πίστης του Ομίλου είναι οι ακόλουθες:

- Επισκόπηση και αξιολόγηση πιστοδοτικών αιτημάτων που αφορούν σε:
- (α) εγχώριες μεγάλες και μεσαίες επιχειρήσεις όλων των διαβαθμίσεων κινδύνου,
- (β) εξειδικευμένες χρηματοδοτήσεις, όπως του ναυτιλιακού κλάδου και χρηματοδοτήσεων υποδομών, μεγάλων εμπορικών ακινήτων και ξενοδοχειακών μονάδων (structured finance), και
- (γ) πελάτες λιανικής τραπεζικής (μικρές επιχειρήσεις και ιδιώτες) πάνω από ένα προκαθορισμένο όριο,
- Σύνταξη ανεξάρτητης γνωμοδότησης κινδύνου για κάθε πιστοδοτικό αίτημα που περιλαμβάνει:
- (α) αξιολόγηση του προφίλ κινδύνου του πιστούχου λαμβάνοντας υπόψη ποιοτικούς και ποσοτικούς παράγοντες κινδύνου (όπως κινδύνους αγοράς, λειτουργικούς, διαρθρωτικούς και οικονομικούς),
- (β) την ανάλυση του τομέα δραστηριοποίησης του πιστούχου, και
- (γ) προτάσεις για τη διαμόρφωση πιστοδοτικών συναλλαγών που να είναι ικανοποιητικά καλυμμένες και επαρκώς ελεγχόμενες από την Τράπεζα,
- Αξιολόγηση και επιβεβαίωση των πιστοληπτικών διαβαθμίσεων για κάθε πιστούχο ώστε να αντικατοπτρίζουν τους αντίστοιχους κινδύνους,
- Συμμετοχή με δικαίωμα ψήφου σε όλες τις επιτροπές πιστοδοτήσεων σύμφωνα με τις διαδικασίες εγκρίσεων (με εξαίρεση την ΕΠΙΧ I - συμμετοχή χωρίς δικαίωμα ψήφου),
- Ενεργή συμμετοχή σε κανονιστικούς και εξωτερικούς ελέγχους της Τράπεζας,
- Προετοιμασία εξειδικευμένων αναφορών προς τη Διοίκηση της Τράπεζας σε τακτή βάση, σε σχέση με τους 25 μεγαλύτερους πιστοδοτούμενους ομίλους της Τράπεζας και στατιστικά αναφορικά με τις εγκρίσεις νέων χρηματοδοτήσεων,
- Διαφύλαξη της συμμόρφωσης των πιστοδοτικών μονάδων με συγκεκριμένες πολιτικές (όπως διαδικασία SPPI/Derognition, αξιολόγηση πελατών σε εξατομικευμένη βάση για σκοπούς απομείωσης, περιβαλλοντική και κοινωνική πολιτική) και,
- Παροχή εξειδικευμένης γνώσης, εμπειρίας και υποστήριξης σε άλλες διευθύνσεις της Τράπεζας, σε σχέση με επιχειρηματικές και πιστοδοτικές διαδικασίες, πολιτικές καλύψεων, νέα δανειακά προϊόντα και σχήματα ρύθμισης.

Η Γενική Διεύθυνση Πίστης του Ομίλου μέσω του εξειδικευμένου Διεθνούς Τομέα Πίστωσης είναι υπεύθυνη για την ενεργή συμμετοχή στο σχεδιασμό, την υλοποίηση και την επισκόπηση της πιστοδοτικής διαδικασίας για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο των

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

θυγατρικών στο εξωτερικό. Επιπρόσθετα, ο Τομέας συμβουλεύει και υποστηρίζει τις Διευθύνσεις Διαχείρισης Κινδύνων των θυγατρικών στο εξωτερικό.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο Τομέας είναι υπεύθυνος για την υλοποίηση, ανάμεσα σε άλλα και των παρακάτω δραστηριοτήτων:

- Συμμετοχή με δικαίωμα ψήφου σε όλες τις Διεθνείς επιτροπές (Περιφερειακή, Χωρών και Ειδικού Χειρισμού),
- Συμμετοχή στις συνεδριάσεις των Επιτροπών Παρακολούθησης Ειδικού Χειρισμού που παρακολουθούν και αποφασίζουν την στρατηγική των προβληματικών επιχειρηματικών σχέσεων με δανειακά υπόλοιπα μεγαλύτερα ενός ορίου που από κοινού θέτει ο Τομέας Διεθνούς Πίστης και ο Τομέας TAG της κάθε χώρας,
- Παροχή συμβουλών για βέλτιστες πρακτικές στις μονάδες πιστοδοτήσεων των θυγατρικών στο εξωτερικό και υλοποίηση ειδικών έργων του Ομίλου όπως η απόκτηση ή/και πωλήσεις δανείων του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου που σχετίζονται με τον κίνδυνο των πιστοδοτήσεων και
- Σε συνεργασία με τον Τομέα Πιστωτικού Ελέγχου του Ομίλου διενεργεί ελέγχους σχετικά με την ποιότητα των δανειακών χαρτοφυλακίων καθώς επίσης και ειδικών κατηγοριών δανείων.

Οι θυγατρικές του Ομίλου σε Βουλγαρία, Ρουμανία, Σερβία, Κύπρο και Λουξεμβούργο έχουν την ίδια δομή διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου και τις ίδιες διαδικασίες ελέγχου με τη Τράπεζα και αναφέρονται απευθείας στον GCRO. Οι πολιτικές και οι διαδικασίες διαχείρισης κινδύνου εγκρίνονται και παρακολουθούνται από τους τομείς πιστωτικού κινδύνου της Τράπεζας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι οδηγίες σε επίπεδο Ομίλου τηρούνται και ότι η στρατηγική πιστωτικού κινδύνου εφαρμόζεται ομοιόμορφα στον Όμιλο.

Επιπροσθέτως, πληροφόρηση αναφορικά με την παρακολούθηση του πιστωτικού κινδύνου των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων παρατίθεται στην ενότητα των «Διαχείριση Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (ΜΕΑ)».

Εγκριτική διαδικασία Λιανικής Τραπεζικής

Η εγκριτική διαδικασία για πιστοδοτήσεις προς μικρές επιχειρήσεις (με κύκλο εργασιών μέχρι € 5 εκατ.) γίνεται κεντροποιημένα, βάσει συγκεκριμένων οδηγιών σχετικά με τις αποδεκτές εξασφαλίσεις και την αρχή “four eyes principle”. Η αξιολόγηση στηρίζεται στην ανάλυση της οικονομικής κατάστασης του πιστούχου, καθώς και σε στατιστικά υποδείγματα (statistical scorecards).

Η εγκριτική διαδικασία για πιστοδοτήσεις προς ιδιώτες (Individual Banking, καταναλωτικά και στεγαστικά δάνεια) γίνεται επίσης κεντροποιημένα και διαφοροποιείται μεταξύ ενήμερου και μη ενήμερου χαρτοφυλακίου. Υποστηρίζεται από την χρήση εξειδικευμένων υποδειγμάτων (credit scoring models), καθώς και την εφαρμογή πιστοδοτικών κριτηρίων που βασίζονται στη συναλλακτική συμπεριφορά και την οικονομική κατάσταση των δανειοληπτών, περιλαμβανομένης της ύπαρξης ακίνητης περιουσίας, το είδος και την ποιότητα των εξασφαλίσεων και άλλους παράγοντες. Η συνεχής παρακολούθηση της ποιότητας του χαρτοφυλακίου και τυχόν αποκλίσεων που μπορεί να προκύψουν, οδηγεί σε αναπροσαρμογή των πολιτικών και των διαδικασιών πιστοδοτήσεων, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο.

(β) Παρακολούθηση Πιστωτικού Κινδύνου

Τομέας Πιστωτικού Ελέγχου Ομίλου

Ο Τομέας Πιστωτικού Ελέγχου του Ομίλου παρακολουθεί και αξιολογεί την ποιότητα όλων των δανειακών χαρτοφυλακίων και λειτουργεί ανεξάρτητα από τις επιχειρησιακές μονάδες της Τράπεζας. Ο Τομέας Πιστωτικού Ελέγχου του Ομίλου αναφέρεται απευθείας στον GCRO.

Οι κύριες δραστηριότητες του Τομέα Πιστωτικού Ελέγχου του Ομίλου περιλαμβάνουν:

- επίβλεψη, υποστήριξη και συντήρηση των συστημάτων διαβάθμισης πιστοληπτικής ικανότητας και απομείωσης που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου,
- ανάπτυξη, επίβλεψη και υποστήριξη της εφαρμογής Transactional Rating (TR), η οποία υπολογίζει, για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο, το συνολικό κίνδυνο μιας δανειακής σχέσης λαμβάνοντας υπόψη την πιστοληπτική ικανότητα του πιστούχου και τις προβλεπόμενες εξασφαλίσεις,
- παρακολούθηση και αξιολόγηση της απόδοσης των δανειακών χαρτοφυλακίων του Ομίλου,
- επίβλεψη και έλεγχο των μονάδων διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου των θυγατρικών του εξωτερικού,
- τακτική παρακολούθηση και παρουσίαση ανά τρίμηνο της συνολικής εικόνας των πιστωτικών ανοιγμάτων στο Διοικητικό Συμβούλιο και στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, με συνοδευτικές αναλύσεις,

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

- παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των υιοθετημένων στρατηγικών και προτεινόμενων λύσεων σχετικά με την αντιμετώπιση και επίτευξη των στόχων μείωσης των μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (NPEs), όπως αυτοί κοινοποιήθηκαν και συμφωνήθηκαν με τις Εποπτικές Αρχές,
- πραγματοποίηση ελέγχων και σύνταξη γραπτών αναφορών προς τη Διοίκηση για την ποιότητα όλων των δανειακών χαρτοφυλακίων του Ομίλου και την τήρηση των υφιστάμενων κανονισμών της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Αρχής (EBA),
- διασφάλιση ότι οι κατηγοριοποιήσεις κατά EBA γίνονται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις και οδηγίες,
- συμμετοχή στην έγκριση νέων πιστωτικών πολιτικών και νέων δανειακών προϊόντων,
- συμμετοχή στην Επιτροπή Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων,
- παρουσία στις συνεδριάσεις των εγκριτικών Επιτροπών Πιστοδοτήσεων, καθώς επίσης και των Επιτροπών Πιστωτικών Χειρισμών χωρίς δικαίωμα ψήφου,
- χάραξη της πολιτικής προβλέψεων πιστωτικού κινδύνου του Ομίλου και τακτή αξιολόγηση της επάρκειάς τους για όλα τα δανειακά χαρτοφυλάκια του Ομίλου,
- σύνταξη, σε συνεργασία με τις αρμόδιες δανειακές μονάδες, των εγχειριδίων πιστωτικής πολιτικής για τους ενήμερους πελάτες, και
- παροχή καθοδήγησης και παρακολούθηση της διαδικασίας σχεδιασμού και αξιολόγησης των πιστωτικών πολιτικών πριν την έγκρισή τους από τη Διοίκηση.

Επιπροσθέτως, στα πλαίσια της αξιολόγησης της απόδοσης του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου του Ομίλου, ο Τομέας Πιστωτικού Ελέγχου μέσω της εξειδικευμένης μονάδας Early Warning Unit (EWU) είναι επίσης υπεύθυνος να αξιολογεί το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο και να εντοπίζει σημάδια πιθανής δυσκολίας αποπληρωμής στο μέλλον (distress signals) για συγκεκριμένους πιστούχους. Το EWU έχει αναπτύξει μία πολυπαραμετρική εφαρμογή η οποία λειτουργεί παράλληλα με τα συστήματα αξιολόγησης της Τράπεζας (rating systems) και στοχεύει στην εύρεση εκείνων των πιστούχων, των οποίων η χρηματοοικονομική κατάσταση μπορεί να χειροτερεύσει σημαντικά στο μέλλον και συνεπώς η Τράπεζα θα πρέπει να προβεί σε ενέργειες στενής παρακολούθησης και πιο αποτελεσματικής διαχείρισης.

Τομέας Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου Ομίλου

Ο Τομέας Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου του Ομίλου εφαρμόζει και τηρεί τη μέθοδο των Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (Internal Ratings Based - IRB approach) σύμφωνα με το πλαίσιο της Βασιλείας (Basel framework) και της Οδηγίας για τις Κεφαλαιακές Απαιτήσεις (Capital Requirements Directive - CRD) και τηρεί επίσης τα μοντέλα αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου για τα δανειακά χαρτοφυλάκια του Ομίλου. Ο Τομέας αναφέρεται στον GCRO.

Συγκεκριμένα, οι κύριες δραστηριότητες του Τομέα Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου περιλαμβάνουν:

- έλεγχο, επιμέτρηση και παρακολούθηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων που απορρέουν από το δανειακό χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας καθώς και των αναφορών προς τη Διοίκηση και τις εποπτικές αρχές (EKT/SSM),
- επιμέτρηση, παρακολούθηση των παραμέτρων κινδύνου (PD, LGD, EAD) για σκοπούς υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας, καθώς και την εκτίμηση σχετικών παραμέτρων κινδύνου (όπως αυτήν της πιθανότητας αθέτησης - PD κατά το επόμενο 12μηνο καθώς επίσης και για καθ' όλη τη διάρκεια ζωής των δανείων) για σκοπούς υπολογισμού απομείωσης,
- αξιολόγηση της ομαδοποίησης των δανειακών ανοιγμάτων, διασφάλιση της ομοιογένειάς τους σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ, επαναξιολόγηση και επανακαθορισμός του ορίου σχετικά με τη σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR threshold),
- μηνιαίος υπολογισμός της κεφαλαιακής επάρκειας (Pillar 1) και προετοιμασία των σχετικών αναφορών (Common Reporting - COREP, Supervisory Review and Evaluation Process - SREP) προς τη Διοίκηση και τις εποπτικές αρχές σε τριμηνιαία βάση,
- διενέργεια stress tests για εσωτερικούς και εποπτικούς σκοπούς (EBA/SSM) και συντήρηση της υποδομής για τη διενέργεια αυτών των ασκήσεων,
- συντονισμός της διενέργειας των stress test για τα δανειακά χαρτοφυλάκια σε επίπεδο Ομίλου,
- παρακολούθηση του εποπτικού πλαισίου σε σχέση με το πλαίσιο IRB, εκτίμηση της επίπτωσης μέσω της εκπόνησης και διαχείρισης των σχετικών έργων,
- διαχείριση της ανάπτυξης, εφαρμογής, παρακολούθησης των IRB μοντέλων για τη μέτρηση της πιθανότητας αθέτησης υποχρέωσης (probability of default - PD), της ζημιάς δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (loss given default - LGD) και της έκθεσης κατά την αθέτηση υποχρέωσης (exposure at default - EAD) για την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου,
- προετοιμασία αναλύσεων πιστωτικού κινδύνου για την αξιολόγηση της επάρκειας του εσωτερικού κεφαλαίου (ICAAP) με βάση τον Πυλώνα 2,
- υλοποίηση του σχεδίου σταδιακής εφαρμογής (roll out) των IRB μοντέλων του Ομίλου,
- προετοιμασία των δημοσιοποιήσεων του Πυλώνα 3 για τον πιστωτικό κίνδυνο,

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

- παρακολούθηση του ρυθμιστικού πλαισίου σε σχέση με τα παραπάνω, εκτίμηση της επίπτωσης τους και έναρξη και διαχείριση των σχετικών έργων,
- προετοιμασία τακτικών αναφορών προς τον GCRO, την MRC και την BRC για: τα αποτελέσματα επικύρωσης των μοντέλων αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου, την εξέλιξη των παραμέτρων πιστωτικού κινδύνου (PD, LGD, EAD), την ενημέρωση αναφορικά με αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο και εκτίμηση της επίπτωσης τους, και τα αποτελέσματα ασκήσεων AQRs,
- καθοδήγηση, παρακολούθηση και επίβλεψη των διευθύνσεων Πιστωτικού Κινδύνου των θυγατρικών σε ό,τι αφορά τη μοντελοποίηση, τις μεθοδολογίες για την διενέργεια stress tests και άλλα θεσμικά θέματα αναφορικά με τον πιστωτικό κίνδυνο,
- παρακολούθηση και καθοδήγηση των θυγατρικών του εξωτερικού για θέματα που άπτονται του πιστωτικού κινδύνου ICAAP, διενέργεια stress tests και λοιπών εποπτικών θεμάτων, σύμφωνα με τα πρότυπα του Ομίλου, καθώς και αξιολόγηση σχετικά με τη διενέργεια ασκήσεων stress σε τοπικό επίπεδο,
- συμμετοχή στην προετοιμασία του επιχειρηματικού πλάνου, του πλάνου που αφορά τους στόχους μείωσης των NPEs και του πλάνου ανακεφαλαιοποίησης (recovery plan) του Ομίλου σε σχέση με την εξέλιξη της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού και των κεφαλαιακών απαιτήσεων των δανειακών χαρτοφυλακίων (εκτιμώμενες προβλέψεις και σταθμισμένο ενεργητικό - RWAs) καθώς επίσης και συμμετοχή στις αρμόδιες επιτροπές,
- υποστήριξη των επιχειρηματικών μονάδων στη χρήση μοντέλων πιστωτικού κινδύνου για λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων και αποφάσεων για σκοπούς χρηματοδότησης, στην εκτίμηση της κεφαλαιακής επίπτωσης των στρατηγικών πρωτοβουλιών και στην ανάπτυξη και χρήση των δεικτών που σχετίζονται με κινδύνους όπως ο δείκτης RAROC (Risk Adjusted Return on Capital) κλπ. και
- παροχή βοήθειας στη Διεύθυνση Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων του Ομίλου στην αξιολόγηση της επίπτωσης του κινδύνου για διάφορα προγράμματα και προϊόντα.

Τομέας Επικύρωσης Μοντέλων και Διακυβέρνησης Ομίλου

Ο Τομέας Επικύρωσης Μοντέλων και Διακυβέρνησης του Ομίλου συστάθηκε το Σεπτέμβριο του 2018 έχοντας ως κύρια εντολή:

- τη σύσταση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου διακυβέρνησης και επικύρωσης των μοντέλων, και
- την ανεξάρτητη επικύρωση της τεχνικής και λειτουργικής αρτιότητας όλων των μοντέλων που χρησιμοποιούνται από τον Όμιλο και των παραμέτρων τους, καθώς και τη συμμόρφωσή τους με τις διατάξεις του κανονιστικού πλαισίου.

Πιο συγκεκριμένα, οι δραστηριότητες του τομέα περιγράφονται ως εξής:

- προετοιμασία και επικαιροποίηση του πλαισίου μοντέλων του Ομίλου (για να περιλαμβάνει ορισμό μοντέλου, ρόλοι ανά μοντέλο, αρχές και μεθοδολογία κατηγοριοποίησης μοντέλων, αρχές επικύρωσης μοντέλων, κατάταξη σημαντικότητας και καθορισμός ορίων, διαχείριση μητρώου μοντέλων, κ.ο.κ.),
- δημιουργία και επικαιροποίηση του Μητρώου Μοντέλων του Ομίλου,
- αξιολόγηση της κατηγοριοποίησης των μοντέλων σύμφωνα με την προβλεπόμενη μεθοδολογία του Πλαισίου Μοντέλων του Ομίλου,
- προετοιμασία και επικαιροποίηση του Πλαισίου Επικύρωσης Μοντέλων του Ομίλου και παροχή υποστήριξης στις θυγατρικές του Ομίλου κατά την εφαρμογή του,
- παρακολούθηση για τυχόν τροποποιήσεις στις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΚΤ σχετικά με την επικύρωση μοντέλων,
- υποβολή προτάσεων και παραπομπή για έγκριση των ποσοτικών ορίων με σκοπό την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των ελέγχων επικύρωσης των μοντέλων,
- διενέργεια ελέγχων επικύρωσης μοντέλων σύμφωνα με το Πλαίσιο Επικύρωσης Μοντέλων του Ομίλου και τις εποπτικές απαιτήσεις,
- προετοιμασία λεπτομερών αναφορών προς την BRC σε ετήσια βάση για τα αποτελέσματα επικύρωσης των μοντέλων σύμφωνα με τις συγκεκριμένες απαιτήσεις του επικυρωμένου μοντέλου και τυχόν υποβολή προτεινόμενου σχεδίου αποκατάστασης,
- διάδοση των αποτελεσμάτων σχετικά με τον έλεγχο επικύρωσης των μοντέλων στις BRC ή MRC του Ομίλου κατόπιν αναφοράς τους στον CRO του Ομίλου, όπου κρίνεται αναγκαίο,
- προετοιμασία σχεδίου δράσης για τυχόν ανάληψη ενεργειών αποκατάστασης ως αποτέλεσμα των ελέγχων που εφαρμοστήκαν σχετικά με την επικύρωση των μοντέλων και παραπομπή του σχεδίου προς έγκριση από την αρμόδια Διοικούσα Αρχή,
- συμμετοχή στη διαδικασία έγκρισης των νέων μοντέλων τα οποία αξιολογούν την ακρίβεια και καταλληλότητα των συστημάτων αξιολόγησης, και
- παρακολούθηση πρακτικών του κλάδου σχετικά με την ανάπτυξη και χρήση των μοντέλων καθώς και παρακολούθηση σχετικών κατευθυντήριων γραμμών της ΕΚΤ και περιοριστικών μέτρων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου

Ο Τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (Group Market and Counterparty Risk-GMCRS) έχει την ευθύνη για την επιμέτρηση, παρακολούθηση και τακτική αναφορά της έκθεσης του Ομίλου στον κίνδυνο αντισυμβαλλόμενου, δηλ. του κινδύνου ζημιάς λόγω αδυναμίας του αντισυμβαλλόμενου να εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις στο πλαίσιο δραστηριοτήτων της μονάδας διαχείρισης διαθεσίμων, όπως συναλλαγές χρεογράφων και παραγώγων, συμφωνίες επαναγοράς και επαναπώλησης τίτλων, τοποθετήσεις στην διαπραγματευτική αγορά και λοιπά.

Επιπρόσθετα, ο τομέας GMCRS παρακολουθεί και αναφέρει σε τακτά χρονικά διαστήματα τα πιστωτικά όρια των χωρών, την έκθεσή τους σε κινδύνους και αναφέρει τις υπερβάσεις των ορίων στη Διοίκηση. Ο τομέας GMCRS χρησιμοποιεί μια αναλυτική μέθοδο, η οποία έχει εγκριθεί από την BRC, για τον προσδιορισμό του αποδεκτού επιπέδου κινδύνου ανά χώρα, συμπεριλαμβανομένων των χωρών στις οποίες ο Όμιλος έχει στρατηγική παρουσία.

Ο Όμιλος θεσπίζει όρια κινδύνου αντισυμβαλλόμενου, τα οποία βασίζονται κυρίως στην πιστοληπτική διαβάθμιση του αντισυμβαλλόμενου, όπως αυτή παρέχεται από διεθνείς οίκους αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας, στην κατηγορία του προϊόντος και τη ληκτότητα της συναλλαγής (π.χ. όρια ελέγχου του ποσού και της διάρκειας των καθαρών ανοιχτών θέσεων σε παράγωγα, της έκθεσης σε κυβερνητικά ομόλογα και σε χρεόγραφα από τιτλοποιήσεις κλπ.). Επιπρόσθετα ο Όμιλος θέτει όρια τα οποία εφαρμόζονται για επενδύσεις σε διαπραγματεύσιμους τίτλους. Για μη διαπραγματεύσιμους τίτλους τα όρια που εφαρμόζονται προσδιορίζονται από τις κατάλληλες επιτροπές Πιστωτικών Κινδύνων.

Ο τομέας GMCRS διατηρεί και επικαιροποιεί τα συστήματα παρακολούθησης των ορίων και διασφαλίζει την ορθότητα και τη συμμόρφωση των ορίων όλων των πιστωτικών ιδρυμάτων του Ομίλου με τις πολιτικές της Τράπεζας, όπως εγκρίθηκαν από τα αρμόδια διοικητικά της όργανα.

Η χρήση των ανωτέρω ορίων, τυχόν υπερβάσεις αυτών, καθώς και η συνολική έκθεση ανά θυγατρική του Ομίλου, ανά αντισυμβαλλόμενο και κατηγορία προϊόντος παρακολουθούνται από τον τομέα GMCRS σε καθημερινή βάση. Οι συμβάσεις που μειώνουν τον κίνδυνο λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της τελικής έκθεσης.

Επιπλέον ο τομέας GMCRS διασφαλίζει ότι η έκθεση που προκύπτει από αντισυμβαλλόμενους είναι σύμφωνη με το εγκεκριμένο πλαίσιο ορίων κάθε χώρας. Το σύστημα μέτρησης και αναφορών της έκθεσης στον κίνδυνο αντισυμβαλλόμενου που χρησιμοποιείται από το GMCRS είναι επίσης διαθέσιμο στις διευθύνσεις διαχείρισης διαθεσίμων των θυγατρικών του Ομίλου, επιτρέποντάς τους να παρακολουθούν τόσο την έκθεση όσο και τα διαθέσιμα όρια ανά αντισυμβαλλόμενο.

Επιπρόσθετα, για το χαρτοφυλάκιο εταιρικών ομολόγων της Τράπεζας, ο τομέας GMCRS επιμετρά και επιβλέπει σε καθημερινή βάση τα συνολικά ονομαστικά όρια, τη συγκέντρωση ανά τομέα και τη μέγιστη θέση ανά εκδότη. Επίσης, χρησιμοποιεί ένα εργαλείο επιμέτρησης για την παρακολούθηση πιθανών υποβαθμίσεων πιστωτικής διαβάθμισης και της ιδιάζουσας διεύρυνσης των επιτοκιακών αποκλίσεων (spreads) από την ημερομηνία αγοράς ενημερώνοντας τη Διοίκηση για κάθε υπέρβαση.

Ο τομέας GMCRS εφαρμόζει τις βέλτιστες πρακτικές της αγοράς και διασφαλίζει την συμμόρφωση όλων των εμπλεκόμενων μερών στα όρια των πολιτικών και διαδικασιών. Σε αυτή την κατεύθυνση, για διάφορες μονάδες και θυγατρικές εξωτερικού, ο τομέας GMCRS παρέχει υποστήριξη και καθοδήγηση για την εφαρμογή των οδηγιών και πολιτικών αναφορικά με τα όρια.

Επιπλέον, ο τομέας GMCRS προετοιμάζει εξειδικευμένες αναφορές για τη Διοίκηση μαζί με τακτικές αναφορές που περιλαμβάνουν την αναφορά για την έκθεση στο Ελληνικό Δημόσιο, η οποία επίσης παρέχεται στις εποπτικές αρχές (ECB/SSM).

(γ) Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο

Ο κύριος σκοπός των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, είναι η διασφάλιση της διαθεσιμότητας των συμφωνηθέντων κεφαλαίων στους πελάτες. Οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις φέρουν τον ίδιο πιστωτικό κίνδυνο όπως τα δάνεια, καθώς αντιπροσωπεύουν ανέκκλητες διαβεβαιώσεις ότι η Τράπεζα θα προβεί σε πληρωμές, σε περίπτωση που κάποιος πελάτης δεν μπορεί να εξοφλήσει τις υποχρεώσεις του προς τρίτους. Οι ενέγγυες πιστώσεις, οι οποίες είναι γραπτές δεσμεύσεις της Τράπεζας, εκ μέρους ενός πελάτη που εξουσιοδοτεί κάποιον τρίτο να εκδίδει διαταγές πληρωμής εις βάρος της Τράπεζας, μέχρι ενός προκαθορισμένου ποσού και υπό ειδικούς όρους και συνθήκες, είναι εξασφαλισμένες από το υποκείμενο φορτίο εμπορευμάτων που σχετίζονται και συνεπώς φέρουν μικρότερο κίνδυνο από ότι ένα δάνειο. Οι δεσμεύσεις για επέκταση της πίστωσης αντιπροσωπεύουν συμβατικές υποχρεώσεις για παροχή πίστωσης με προκαθορισμένους όρους και προϋποθέσεις (σημ. 42) σε μορφή δανείων, εγγυήσεων ή ενέγγυων πιστώσεων για τις οποίες η Τράπεζα συνήθως εισπράττει προμήθεια δέσμευσης. Οι δεσμεύσεις αυτές είναι ανέκκλητες μέχρι τη λήξη της πίστωσης ή μπορούν να ανακληθούν μόνο μετά από σημαντικό δυσμενές γεγονός.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(δ) Κίνδυνος συγκέντρωσης

Η Τράπεζα καθορίζει τα επίπεδα πιστωτικού κινδύνου που αναλαμβάνει, με την επιβολή ορίων έκθεσης ανά πιστούχο ή ομάδα πιστούχων και ανά κλάδο δραστηριότητας. Η έκθεση σε κάθε πιστούχο περιορίζεται περαιτέρω με υπό-όρια που καλύπτουν την έκθεση σε στοιχεία εντός και εκτός ισολογισμού, και με ημερήσια όρια κινδύνου διακανονισμού σε σχέση με εμπορεύσιμα στοιχεία, όπως προθεσμιακά συμβόλαια ξένου συναλλάγματος.

Αυτού του είδους οι κίνδυνοι παρακολουθούνται σε περιοδική βάση και υπόκεινται σε ετήσια ή συχνότερη αναθεώρηση. Οι συγκεντρώσεις κινδύνου παρακολουθούνται τακτικά και αναφέρονται στην Επιτροπή Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου (Board Risk Committee – BRC). Οι αναφορές αυτές περιλαμβάνουν τα 25 μεγαλύτερα πιστωτικά ανοίγματα, τους κυριότερους πελάτες υπό επιτήρηση και προβληματικούς πελάτες, ανάλυση ανά κλάδο, ανάλυση ανά βαθμίδα διαβάθμισης πιστοληπτικής ικανότητας, βαθμού καθυστέρησης και τα δανειακά χαρτοφυλάκια ανά χώρα.

(ε) Συστήματα διαβάθμισης

Διαβάθμιση επιχειρηματικών δανείων

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί διαφορετικά συστήματα αξιολόγησης των επιχειρήσεων-πιστούχων, προκειμένου να προσδιορίζονται ορθότερα οι κίνδυνοι από πιστούχους με διαφορετικά χαρακτηριστικά. Κατά συνέπεια, η Τράπεζα χρησιμοποιεί τα ακόλουθα συστήματα αξιολόγησης για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο:

- Το μοντέλο Moody's Risk Analyst («MRA») ή η «Θεμελιώδης Ανάλυση» (“Fundamental Analysis”- “FA”) χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση του κινδύνου των δανειοληπτών Επιχειρηματικής Πίστης.
- Το μοντέλο της εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης (“Internal Credit Rating” – “ICR”) για πελάτες που δεν είναι δυνατόν να αξιολογηθούν με το MRA.
- Το μοντέλο Αξιολόγησης Συναλλαγών (“Transactional Rating”, “TR”) έχει αναπτυχθεί για την αξιολόγηση του κινδύνου συναλλαγών λαμβάνοντας υπόψη την επίδραση από παράγοντες σε επίπεδο δανειολήπτη. Συγκεκριμένα, για την καλύτερη εκτίμηση της αναμενόμενης ζημίας κατά την έγκριση πιστωτικού ορίου, η Τράπεζα έχει αναπτύξει μία εφαρμογή όπου η πιστωτική διαβάθμιση του δανειολήπτη μαζί με το προτεινόμενο πιστωτικό όριο και τις παρεχόμενες εξασφαλίσεις/εγγυήσεις λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό του “TR”.
- Τα μοντέλα της ειδικής (slotting) διαβάθμισης χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση του κινδύνου ειδικών εκθέσεων που αποτελούν μέρος των ειδικών χρηματοδοτήσεων επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου.
- Τέλος, πραγματοποιείται αξιολόγηση της βιωσιμότητας του πιστούχου και προσδιορίζονται οι παράγοντες απομείωσης χρησιμοποιώντας τα υποδείγματα Βιωσιμότητας και Απομείωσης (Viability and Impairment scorecards).

Οι λειτουργίες των MRA, ICR, των Ειδικών υποδειγμάτων καθώς και των υποδειγμάτων Βιωσιμότητας και Απομείωσης υποστηρίζονται από την υπολογιστική πλατφόρμα του Risk Analyst (“RA”) που παρέχεται από εξωτερικό πάροχο (Moody's Analytics), ενώ το TR έχει αναπτυχθεί εσωτερικά και υποστηρίζεται από τις λειτουργικές εφαρμογές της Τράπεζας.

Το MRA ακολουθεί την προσέγγιση της «Θεμελιώδους Ανάλυσης» (FA) των Moody's. Τα FA μοντέλα ανήκουν στην οικογένεια των μοντέλων που ορίζονται ως «Συστήματα Γνώσεων» (Knowledge Based Systems) και βασίζονται στην προσέγγιση της πιθανολογικής αιτιολογίας. Χρησιμοποιούν ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες για τις επιχειρήσεις, προκειμένου να αξιολογήσουν την φερεγγυότητά τους και να διαβαθμίσουν την πιστοληπτική τους ικανότητα. Ειδικότερα, το MRA λαμβάνει υπόψη τους ισολογισμούς, τα οικονομικά αποτελέσματα και τις ταμειακές ροές της επιχείρησης, για να υπολογίσει τους βασικούς της δείκτες. Η ανάλυση δεικτών περιλαμβάνει αξιολογήσεις της τάσης του κάθε δείκτη στην διάρκεια πολλαπλών περιόδων, τόσο σε επίπεδο κλίσης όσο και μεταβλητότητας της τάσης. Επίσης, συγκρίνει την τιμή του δείκτη της πιο πρόσφατης περιόδου με τις τιμές των τεταρτημορίων για συγκρίσιμες ομάδες ομότιμων ιδρυμάτων. Επιπρόσθετα, το MRA τροφοδοτείται με μία σειρά ποιοτικών παραγόντων που χρησιμοποιούνται ευρέως και σχετίζονται με την ποιότητα της διοίκησης της επιχείρησης, την διαβάθμιση της επιχείρησης στον κλάδο δραστηριοποίησής της και τον θεωρούμενο κίνδυνο του κλάδου. Το MRA χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση όλων των επιχειρήσεων που τηρούν πλήρη φορολογικά βιβλία, ανεξάρτητα από την νομική τους μορφή, και προσαρμόζεται στο ελληνικό επιχειρηματικό περιβάλλον.

Το MRA δεν απευθύνεται σε ορισμένες κατηγορίες επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν διαφορετικές λογιστικές μεθόδους για να συντάξουν τις οικονομικές τους καταστάσεις όπως οι ασφαλιστικές και οι χρηματιστηριακές εταιρείες. Επιπρόσθετα, νεοσύστατες επιχειρήσεις οι οποίες δεν έχουν παρουσιάσει οικονομικά στοιχεία για τουλάχιστον δύο ετήσιες οικονομικές περιόδους δεν μπορούν να αξιολογηθούν με το MRA. Στις περιπτώσεις αυτές, αξιοποιείται η «Εσωτερική Πιστοληπτική Διαβάθμιση» (“Internal Credit Rating”/“ICR”) η οποία αποτελεί υπόδειγμα που συνίσταται από ένα σύνολο παραγόντων ομαδοποιημένων σε τρεις κύριες

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

ενότητες που αντιστοιχούν σε συγκεκριμένους τομείς ανάλυσης: Οικονομικών Στοιχείων, Ποιοτικά Κριτήρια και Ανάλυση Συμπεριφοράς.

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα διενεργεί συνολική αξιολόγηση των επιχειρήσεων, η οποία βασίζεται τόσο στη διαβάθμιση πιστοληπτικής ικανότητας του πιστούχου (MRA ή ICR) όσο και στις εξασφαλίσεις και εγγυήσεις της παρεχόμενης πίστωσης, με χρήση δεκαεταρτοβάθμιας (14) κλίμακας. Η έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο, αποτελεί αντικείμενο λεπτομερούς αξιολόγησης από το κατά περίπτωση αρμόδιο εγκριτικό κλιμάκιο της Τράπεζας, βάσει της αντίστοιχης συνολικής πιστοληπτικής κλίμακας. Οι επιχειρήσεις-πιστούχοι χαμηλού κινδύνου εξετάζονται τουλάχιστον μία φορά το χρόνο, ενώ αυτές που είναι υψηλότερου κινδύνου είτε σε εξαμηνιαία βάση ή σε τριμηνιαία βάση.

Αναφορικά με το χαρτοφυλάκιο των Ειδικών Χρηματοδοτήσεων (για το οποίο η Τράπεζα χρησιμοποιεί μοντέλα ειδικής διαβάθμισης) και σε συνάφεια με τους ορισμούς της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Αρχής (EBA), το χαρτοφυλάκιο αυτό περιλαμβάνει τα πιστωτικά ανοίγματα σε επιχειρήσεις που έχουν ειδικά δημιουργηθεί για να χρηματοδοτήσουν ή να χειριστούν φυσικά περιουσιακά στοιχεία, όπου η πρωταρχική πηγή εσόδου και αποπληρωμής της υποχρέωσης συνδέεται άμεσα με τα χρηματοδοτούμενα στοιχεία ενεργητικού. Κατά συνέπεια, τρεις κατηγορίες δανείων που συμπεριλαμβάνονται στις Ειδικές Χρηματοδοτήσεις είναι: Χρηματοδότηση Έργων (αξιολογούνται με το Υπόδειγμα της Χρηματοδότησης Έργων), Εμπορικά Ακίνητα (αξιολογούνται με τα Υποδείγματα των CRE για επενδύσεις και CRE για αξιοποιήσιμες ακινήτων) και Χρηματοδότηση Αντικειμένων (αξιολογούνται με το Υπόδειγμα της Χρηματοδότησης Αντικειμένων ειδικά προσαρμοσμένο για το χαρτοφυλάκιο Ναυτιλίας).

Αναφορικά με την αξιολόγηση της βιωσιμότητας του πιστούχου και την ταξινόμηση κατά αντιστοιχία σε Βιώσιμο-Μη-Βιώσιμο, αυτή διενεργείται από τον υπεύθυνο διευθυντή σχέσεων τουλάχιστον ετήσια, ως μέρος της διαδικασίας του πιστωτικού ελέγχου. Η αξιολόγηση γίνεται μέσα από την πλατφόρμα του RA ως μέρος της εφαρμογής του πιστωτικού ορίου και της διαδικασίας ανανέωσης ή τροποποίησης. Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη για την ταξινόμηση ενός πιστούχου ως «Βιώσιμου» ή «Μη-Βιώσιμου» συμπεριλαμβάνουν το επίπεδο του κύκλου εργασιών, τις τιμές συγκεκριμένων οικονομικών δεικτών, τη μελλοντική ικανότητα παραγωγής ταμειακών ροών, καθώς και ένα σύνολο από ποιοτικά χαρακτηριστικά.

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα έχει αναπτύξει ένα Υπόδειγμα Διαβάθμισης Απομείωσης σύμφωνα με το οποίο οι πιστούχοι θα πρέπει να αξιολογούνται και να ταξινομούνται ως απομειωμένοι ή όχι. Το Υπόδειγμα Διαβάθμισης Απομείωσης είναι ενσωματωμένο στην πλατφόρμα του RA, για να απεικονίσει και να αρχαιοθετήσει με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο, τις πληροφορίες που λαμβάνονται υπόψη κατά τη διάρκεια των ελέγχων των πιστωτικών ορίων, ειδικά σε σχέση με την αξιολόγηση των παραγόντων πρόκλησης της απομείωσης.

Η Τράπεζα έχει περαιτέρω ενισχύσει την αξιολόγηση των μοντέλων πιστωτικού κινδύνου των επιχειρήσεων συνδέοντας την εκτίμηση των παραμέτρων κινδύνου με μακροοικονομικούς παράγοντες και λαμβάνοντας υπόψη την πρόβλεψη της μετάβασης των διαβαθμίσεων κάτω από διαφορετικά μακροοικονομικά σενάρια (το βασικό, το δυσμενές και το αισιόδοξο).

Τα συστήματα διαβάθμισης που αναφέρθηκαν παραπάνω αποτελούν αναπόσπαστο μέρος στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και διαχείρισης κινδύνων στις πιστοδοτήσεις επιχειρήσεων:

- στην έγκριση ή απόρριψη πιστοδοτικών ορίων, τόσο στην αρχική έγκριση όσο και στην διαδικασία ανανέωσης ορίων,
- στην κατανομή επαρκών επιπέδων για την έγκριση πιστοδοτικών ορίων,
- στην τιμολόγηση η οποία προσαρμόζεται στον κίνδυνο
- στον υπολογισμό της προστιθέμενης αξίας από μια δανειακή σχέση (Economic Value Added) και την κατανομή εσωτερικού κεφαλαίου και
- στον υπολογισμό απομείωσης (κριτήρια για κατάταξη σε στάδια και μεταγενέστερη εκτίμηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βάσει των προβλεπόμενων παραμέτρων κινδύνου).

Διαβάθμιση δανείων λιανικής τραπεζικής

Η Τράπεζα αξιολογεί την διαβάθμιση των δανείων λιανικής τραπεζικής, βάσει στατιστικών υποδειγμάτων τόσο κατά την έναρξη της χρηματοδότησης, όσο και σε διαρκή βάση, λαμβάνοντας υπόψη και τα υποδείγματα συμπεριφοράς (behavioral scorecards). Τα υποδείγματα αυτά έχουν αναπτυχθεί για να προβλέπουν, με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες, την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (probability of default), την ζημία εφόσον υπάρξει αθέτηση (loss given default) και την έκθεση κατά την αθέτηση. Επίσης καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα των προϊόντων της λιανικής τραπεζικής (πιστωτικές κάρτες, καταναλωτικά δάνεια, μη ασφαλισμένες ανακυκλούμενες χρηματοδοτήσεις, δάνεια για αγορά αυτοκινήτου, προσωπικά δάνεια, στεγαστικά δάνεια και χρηματοδοτήσεις μικρών επιχειρήσεων).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τα υποδείγματα αναπτύχθηκαν βάσει ιστορικών στοιχείων τόσο της Τράπεζας όσο και της αγοράς. Τα υποδείγματα συμπεριφοράς υπολογίζονται αυτόματα σε μηνιαία βάση, διασφαλίζοντας έτσι ότι η εκτίμηση για τον πιστωτικό κίνδυνο είναι επικαιροποιημένη.

Τα υποδείγματα χρησιμοποιούνται στην εγκριτική διαδικασία, στη διαχείριση των πιστοδοτικών ορίων, καθώς και στο πλαίσιο της διαδικασίας είσπραξης για την προτεραιοποίηση των δανειακών λογαριασμών προς άμεση ενέργεια. Επίσης, συχνά τα υποδείγματα χρησιμοποιούνται στην κατηγοριοποίηση των πελατών κατά πιστωτικό κίνδυνο και για την τιμολόγηση βάσει πιστωτικού κινδύνου συγκεκριμένων τομέων και νέων προϊόντων, καθώς επίσης και στον υπολογισμό της προστιθέμενης αξίας από μια δανειακή σχέση (Economic Value Added) και του δείκτη RAROC (Risk Adjusted Return on Capital).

Τα συστήματα διαβάθμισης που χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα πληρούν τις απαιτήσεις της Προσέγγισης Εσωτερικών Διαβαθμίσεων της Βασιλείας III (Basel III IRB approach). Η Τράπεζα είναι πιστοποιημένη σε IRB από το 2008 για τα ελληνικά χαρτοφυλάκια, τόσο τα επιχειρηματικά όσο και τα χαρτοφυλάκια λιανικής τραπεζικής (όπως περιγράφεται στις γνωστοποιήσεις της Βασιλείας III, Πυλώνας 3, τα οποία είναι διαθέσιμα στον ιστότοπο της Τράπεζας).

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του ΔΠΧΠ9, η Τράπεζα έχει περαιτέρω ενισχύσει την αξιολόγηση των μοντέλων πιστωτικού κινδύνου της λιανικής πίστης, συνδέοντας την εκτίμηση των παραμέτρων κινδύνου με μακροοικονομικούς παράγοντες και λαμβάνοντας υπόψη την πρόβλεψή τους για πάνω από ένα χρόνο και σε ορίζοντα συνολικής διάρκειας ζωής κάτω από διαφορετικά μακροοικονομικά σενάρια (το βασικό, το δυσμενές και το αισιόδοξο) και υποστηρίζοντας την ανάλυση σε στάδια και τον επιμερισμό σε κατηγορίες κινδύνου μέσα σε ομοιογενείς ομάδες.

Ο Τομέας Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου παρακολουθεί την επάρκεια των συστημάτων διαβάθμισης και υποδειγμάτων αξιολόγησης προκειμένου να κατηγοριοποιήσει τους πιστούχους βάσει κινδύνου, καθώς και για να προβλέψει την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης και την ζημία εφόσον υπάρξει αθέτηση και την έκθεση κατά την αθέτηση σε συνεχή βάση. Ο Τομέας Επικύρωσης Μοντέλων και Διακυβέρνησης Ομίλου εφαρμόζει την πολιτική επικύρωσης της Τράπεζας η οποία είναι σύμφωνη με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές και τις απαιτήσεις των εποπτικών αρχών. Η Τράπεζα επιβεβαιώνει την εγκυρότητα των συστημάτων διαβάθμισης και υποδειγμάτων αξιολόγησης σε ετήσια βάση και η επιβεβαίωση αυτή περιλαμβάνει τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά χαρακτηριστικά. Οι διαδικασίες επικύρωσης καταγράφονται και επισκοπούνται σε τακτική βάση και αναφέρονται στην Επιτροπή Κινδύνων.

Επιπλέον, η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου του Ομίλου ελέγχει ανεξάρτητα σε ετήσια βάση τη διαδικασία επικύρωσης στα συστήματα διαβάθμισης των δανείων επιχειρήσεων και λιανικής τραπεζικής.

(στ) Τεχνικές μείωσης πιστωτικού κινδύνου

Ένα βασικό στοιχείο της επιχειρηματικής στρατηγικής της Τράπεζας είναι η μείωση του κινδύνου μέσω της χρήσης διαφόρων τεχνικών. Τα κυριότερα μέσα περιορισμού κινδύνων είναι οι ενεχυριάσεις περιουσιακών στοιχείων, οι εγγυήσεις και οι κύριες συμβάσεις συμψηφισμού.

Είδη εξασφαλίσεων που γίνονται αποδεκτά από την Τράπεζα

Η Τράπεζα έχει εσωτερικές πολιτικές που περιλαμβάνουν τους παρακάτω τύπους εξασφαλίσεων που συνήθως γίνονται αποδεκτοί σε μία δανειακή σχέση:

- οικιστικά και εμπορικά ακίνητα (γραφεία, εμπορικά κέντρα, κλπ.), βιομηχανικά κτίρια και οικόπεδα,
- εμπορικές απαιτήσεις, μεταχρονολογημένες επιταγές,
- χρεόγραφα συμπεριλαμβανομένων εισηγμένων μετοχών και ομολόγων,
- καταθέσεις,
- εγγυήσεις και πιστωτικές επιστολές,
- ασφαλιστήρια συμβόλαια, και
- εξοπλισμός, κυρίως οχήματα και πλοία.

Ένα συγκεκριμένο ποσοστό εξασφάλισης είναι προαπαιτούμενο, τόσο κατά την έγκριση της δανειακής σχέσης όσο και σε διαρκή βάση για κάθε τύπο εξασφαλίσεων, όπως παρουσιάζεται στην πιστωτική πολιτική της Τράπεζας.

Για θέσεις, εκτός από δάνεια πελατών (δηλαδή συμφωνίες επαναγοράς, παράγωγα), η Τράπεζα αποδέχεται ως εξασφάλιση μόνο μετρητά ή ρευστοποιήσιμα ομόλογα.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Αρχές αποτίμησης των αποδεκτών εξασφαλίσεων

Προκειμένου να προσδιοριστεί ο μέγιστος δείκτης εξασφάλισης για τα δάνεια, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη όλη τη σχετική διαθέσιμη πληροφόρηση, περιλαμβανομένων των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών των εξασφαλίσεων, εφόσον οι συμμετέχοντες στην αγορά θα λάμβαναν υπόψη τα εν λόγω χαρακτηριστικά κατά την τιμολόγηση των αντίστοιχων περιουσιακών στοιχείων. Η αποτίμηση και οι προδιαγραφές των αποδεκτών εξασφαλίσεων στηρίζονται στις ακόλουθες αρχές:

- η εύλογη αξία της εξασφάλισης, δηλ. η τιμή εξόδου (exit price) που θα λάμβανε κάποιος για την πώληση του περιουσιακού στοιχείου σε μια κανονική συναλλαγή στις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς,
- η εύλογη αξία αντιπροσωπεύει την ικανότητα των συμμετεχόντων στην αγορά να δημιουργούν οικονομικά οφέλη από την μέγιστη και βέλτιστη χρήση του περιουσιακού στοιχείου ή από την πώληση του,
- μείωση της αξίας της εξασφάλισης εξετάζεται όταν ο τύπος, η τοποθεσία ή η κατάσταση (όπως η φθορά και η απαξίωση) του περιουσιακού στοιχείου το υποδεικνύουν,
- δεν υπάρχει αξία εξασφάλισης εάν η ενεργοποίηση της ενεχυρίασης στο αντικείμενο που αποτελεί την εξασφάλιση δεν μπορεί να εκτελεστεί νόμιμα.

Η Τράπεζα διενεργεί εκτιμήσεις της αξίας των εξασφαλίσεων σύμφωνα με τις διαδικασίες και τις πολιτικές της. Εκτός ειδικών περιπτώσεων (π.χ. κοινοπρακτικά δάνεια), οι εκτιμήσεις των ακινήτων για όλες τις μονάδες πραγματοποιούνται από την Cerved Property Services S.A. («CPS») η οποία έχει διαδεχθεί την πρώην θυγατρική της Τράπεζας, Eurobank Υπηρεσίες Ακινήτων Α.Ε. Η CPS εποπτεύεται από το Royal Institute of Chartered Surveyors και χρησιμοποιεί εσωτερικούς ή εξωτερικούς πιστοποιημένους εκτιμητές σύμφωνα με προκαθορισμένα κριτήρια (πιστοποιήσεις και εμπειρία). Όλες οι εκτιμήσεις λαμβάνουν υπόψη την περιοχή που βρίσκεται το ακίνητο, την ηλικία του και την εμπορευσιμότητά του, ελέγχονται δε επιπρόσθετα και προσυπογράφονται από έμπειρο προσωπικό της θυγατρικής. Η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται βασίζεται σε διεθνή πρότυπα εκτιμήσεων (International Valuation Standards), ενώ υπάρχουν μηχανισμοί ποιοτικού ελέγχου, όπως διαδικασίες επισκόπησης και ανεξάρτητοι έλεγχοι δείγματος από ανεξάρτητους και αξιόπιστους οίκους εκτιμήσεων.

Προκειμένου να παρακολουθείται η αποτίμηση των οικιστικών ακινήτων που κατέχονται ως εξασφάλιση, η Τράπεζα χρησιμοποιεί τον δείκτη μεταβολών αξιών οικιστικών ακινήτων, ο οποίος αναπτύχθηκε σε συνεργασία με άλλες μεγάλες ελληνικές τράπεζες. Η συγκεκριμένη μεθοδολογία έχει εγκριθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος, η δε χρήση του δείκτη επιτρέπει την δυναμική παρακολούθηση των τιμών των οικιστικών ακινήτων και των τάσεων της αγοράς σε ετήσια βάση. Ο δείκτης μεταβολών αξιών οικιστικών ακινήτων χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με φυσική αυτοψία και εκτιμήσεις με επισκόπηση εγγράφων, ανάλογα με το βαθμό σημαντικότητας της έκθεσης ανά πιστούχο και την κατηγοριοποίηση του δανειολήπτη (κατηγορία κινδύνου του πιστούχου EBA status).

Για τα εμπορικά ακίνητα, η Τράπεζα χρησιμοποιεί τον δείκτη μεταβολών αξιών εμπορικών ακινήτων που αναπτύχθηκε από την CPS. Ο συγκεκριμένος δείκτης βασίζεται σε διεθνώς αποδεκτή μεθοδολογία και αποτελεί εργαλείο για τη στατιστική παρακολούθηση πιθανών μεταβολών στις αξίες των εμπορικών ακινήτων, καθώς και στις τάσεις της εν λόγω αγοράς. Ο δείκτης επικαιροποιείται σε ετήσια βάση. Ο δείκτης μεταβολών αξιών εμπορικών ακινήτων χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με φυσική αυτοψία και εκτιμήσεις με επισκόπηση εγγράφων, ανάλογα με το βαθμό σημαντικότητας της έκθεσης ανά πιστούχο και την κατηγοριοποίηση του δανειολήπτη (κατηγορία κινδύνου του πιστούχου EBA status).

Προκειμένου να διασφαλιστεί η ποιότητα των μεταχρονολογημένων επιταγών που γίνονται αποδεκτές ως εξασφάλιση, η Τράπεζα έχει αναπτύξει ένα σύστημα προεπιλογής, το οποίο λαμβάνει υπόψη έναν αριθμό κριτηρίων και παραμέτρων κινδύνου, ώστε να αξιολογηθεί η καταλληλότητά τους. Επιπρόσθετα, η αποτίμηση των μεταχρονολογημένων επιταγών παρακολουθείται με τη χρήση εξελιγμένων στατιστικών αναφορών και μέσω της επισκόπησης λεπτομερούς πληροφόρησης σχετικά με την εισπραξιμότητα, την αντικατάσταση και σφράγιση τους ανά εκδότη.

Πολιτική εξασφαλίσεων και καταγραφή

Αναφορικά με τις εξασφαλίσεις, η πολιτική της Τράπεζας δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ανάγκη οι εξασφαλίσεις καθώς και οι σχετικές διαδικασίες να πραγματοποιούνται εγκαίρως και με την δέουσα προσοχή προκειμένου να διασφαλίζεται ότι μπορούν νομίμως να εκτελεστούν σε κάθε περίπτωση που αυτό απαιτηθεί. Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να εκποιήσει τις εξασφαλίσεις όταν ο οφειλέτης βρίσκεται σε οικονομική δυσχέρεια και να είναι σε θέση να διεκδικήσει και να ελέγξει το προϊόν από τη διαδικασία εκποίησης.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Εγγυήσεις

Οι εγγυήσεις που χρησιμοποιούνται ως τεχνική μείωσης πιστωτικού κινδύνου από την Τράπεζα, παρέχονται σε μεγάλο βαθμό από την κυβέρνηση. Το Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης (ETEAN AE) και παρόμοια ταμεία, τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες είναι επιπροσθέτως σημαντικοί εγγυητές πιστωτικού κινδύνου.

Διαχείριση ανακτηθέντων ακινήτων

Ο αντικειμενικός σκοπός της διαχείρισης των ανακτηθέντων περιουσιακών στοιχείων από την Τράπεζα είναι να ελαχιστοποιηθεί η χρονική περίοδος μέχρι την εκποίηση του περιουσιακού στοιχείου και να μεγιστοποιηθεί η ανάκτηση του δεσμευμένου κεφαλαίου.

Για τον σκοπό αυτό, η διαχείριση των ανακτηθέντων περιουσιακών στοιχείων στοχεύει στη βελτίωση του εσόδου από ενοίκια και των άλλων εσόδων, μέσω της εκμετάλλευσης αυτών των περιουσιακών στοιχείων, και ταυτόχρονα στη μείωση του κόστους διακράτησης και συντήρησής τους. Επιπροσθέτως, Η Τράπεζα ασχολείται ενεργά με τον εντοπισμό κατάλληλων ενδεχόμενων αγοραστών για το χαρτοφυλάκιο των ανακτηθέντων ακινήτων (περιλαμβανομένων εξειδικευμένων εταιρειών που ασχολούνται με την εξαγορά ειδικών χαρτοφυλακίων ανακτηθέντων ακινήτων), τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, προκειμένου να μειώσει το απόθεμα των ακινήτων σε έναν χρονικό ορίζοντα 3-5 ετών.

Τα ανακτηθέντα ακίνητα παρακολουθούνται στενά μέσω τεχνικών και νομικών αναφορών, προκειμένου η εμπορική τους αξία να αναφέρεται με ακρίβεια και να είναι επικαιροποιημένη σύμφωνα με τις τάσεις της αγοράς.

Κίνδυνος Αντισυμβαλλόμενου

Η Τράπεζα περιορίζει τον κίνδυνο αντισυμβαλλόμενου που απορρέει από τις δραστηριότητες διαχείρισης διαθεσίμων μέσω της σύναψης γενικών συμβάσεων συμψηφισμού και παρόμοιων συμφωνιών, καθώς και συμβάσεων ενεχυρίασης με τους αντισυμβαλλόμενους με τους οποίους διενεργεί ένα μεγάλο όγκο συναλλαγών. Οι γενικές συμβάσεις συμψηφισμού δεν καταλήγουν συνήθως στο συμψηφισμό των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού του ισολογισμού, καθώς οι συναλλαγές συνήθως διακανονίζονται σε μικτή βάση (gross basis). Εντούτοις, ο πιστωτικός κίνδυνος κάθε αντισυμβαλλόμενου μειώνεται μέσω των συμβάσεων-πλαίσια συμψηφισμού, στο βαθμό όπου σε περίπτωση αδυναμίας του αντισυμβαλλόμενου να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, όλες οι ανοιχτές θέσεις με τον αντισυμβαλλόμενο κλείνουν και διακανονίζονται αφού ληφθεί υπόψη ο συμψηφισμός (net basis).

Στην περίπτωση των παραγώγων, η Τράπεζα χρησιμοποιεί συμβάσεις ISDA (International Swaps and Derivatives Association), οι οποίες περιορίζουν την έκθεσή της μέσω του συμψηφισμού των ανοικτών θέσεων, και συμβάσεις κάλυψης πιστωτικού κινδύνου (CSAs - Credit Support Annex) οι οποίες μειώνουν περαιτέρω τη συνολική έκθεση ανά αντισυμβαλλόμενο. Κατά την εφαρμογή αυτών των συμβάσεων, η συνολική έκθεση με τον αντισυμβαλλόμενο υπολογίζεται σε ημερήσια βάση λαμβάνοντας υπόψη τυχόν συμψηφισμούς και εξασφαλίσεις.

Η ίδια διαδικασία εφαρμόζεται και στην περίπτωση των συμφωνιών επαναγοράς χρεογράφων (repos), στις οποίες χρησιμοποιούνται συμβάσεις GMRA (Global Master Repurchase Agreements). Η έκθεση (η καθαρή διαφορά μεταξύ του ποσού που δανείστηκε στην συμφωνία επαναγοράς (repo) και της τρέχουσας αξίας των χρεογράφων) υπολογίζεται σε ημερήσια βάση, ενώ το υπόλοιπο των εξασφαλίσεων αναπροσαρμόζεται μεταξύ των αντισυμβαλλόμενων, ελαχιστοποιώντας με αυτόν τον τρόπο την έκθεση.

Σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό Υποδομών για τις Χρηματοοικονομικές Αγορές (European Market Infrastructure Regulation – EMIR), η Τράπεζα πραγματοποιεί συναλλαγές για επιλεγμένες συμβάσεις παραγώγων που εκκαθαρίζονται κεντροποιημένα μέσω ενός εξουσιοδοτημένου κεντρικού αντισυμβαλλόμενου (central counterparty – CCP) της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), ο οποίος είναι καταγεγραμμένος στα αρχεία καταγραφής συναλλαγών (trade repositories). Η χρήση του CCP αυξάνει τη διαφάνεια στην αγορά και μειώνει τον κίνδυνο του αντισυμβαλλόμενου και τους λειτουργικούς κινδύνους που σχετίζονται με την αγορά των παραγώγων.

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί ένα σύστημα διαχείρισης εξασφαλίσεων για την παρακολούθηση των συμβάσεων ISDA, CSAs και GMRAs, δηλαδή η ημερήσια αποτίμηση των παραγώγων και η τρέχουσα αξία των χρεογράφων χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της έκθεσης με κάθε αντισυμβαλλόμενο. Οι εξασφαλίσεις που θα πρέπει να δοθούν επιπρόσθετα ή να απαιτηθούν από τον αντισυμβαλλόμενο υπολογίζονται καθημερινά.

Με αυτό το σύστημα η Τράπεζα παρακολουθεί και ελέγχει τη ροή των εξασφαλίσεων στην περίπτωση των παραγώγων και των συμφωνιών επαναγοράς χρεογράφων, ανεξάρτητα από τον αντισυμβαλλόμενο. Η επίδραση κάθε διακύμανσης της αγοράς που αυξάνει την έκθεση της Τράπεζας αναφέρεται και η Τράπεζα προχωρά αντίστοιχα, σε αίτημα για αύξηση της εξασφάλισης.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

5.2.1.1 Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο προ εξασφαλίσεων

	2019 € εκατ.		2018 € εκατ.	
Η έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο των στοιχείων του ενεργητικού εντός ισολογισμού έχει ως εξής:				
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	2.787		2.005	
Μείον: Προβλέψεις απομείωσης	<u>(1)</u>	2.786	<u>(2)</u>	2.003
Χρεωστικοί τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου		50		18
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα		2.278		1.875
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος:				
- Επιχειρηματικά δάνεια ⁽¹⁾	14.978		13.668	
- Στεγαστικά δάνεια	12.656		14.895	
- Καταναλωτικά δάνεια	2.586		2.862	
- Μικρές επιχειρήσεις	5.894		5.850	
Μείον: πρόβλεψη απομείωσης	<u>(6.466)</u>	29.648	<u>(7.967)</u>	29.308
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		50		46
Επενδυτικοί τίτλοι:				
- Χρεωστικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	1.044		971	
Μείον: πρόβλεψη απομείωσης	<u>(2)</u>	1.042	<u>(30)</u>	941
- Χρεωστικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση		5.443		5.578
Επενδυτικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		95		78
Λοιπές χρηματοοικονομικές απαιτήσεις ⁽²⁾	63		35	
Μείον: πρόβλεψη απομείωσης	<u>(20)</u>	43	<u>(13)</u>	22
Έκθεση πιστωτικού κινδύνου η οποία σχετίζεται με ανοίγματα εκτός ισολογισμού (σημ. 42)				
- Δανειακές δεσμεύσεις		2.850		2.438
- Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις		<u>2.000</u>		<u>2.532</u>
Σύνολο		<u>46.285</u>		<u>44.839</u>

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει δάνεια και απαιτήσεις προς το Δημόσιο τομέα.

⁽²⁾ Αφορά χρηματοοικονομικές απαιτήσεις για τις οποίες υπολογίζονται προβλέψεις απομείωσης με βάση τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9, οι οποίες αναγνωρίζονται στα λοιπά στοιχεία ενεργητικού.

Ο παραπάνω πίνακας απεικονίζει τη μέγιστη έκθεση της Τράπεζας σε πιστωτικό κίνδυνο την 31 Δεκεμβρίου 2019 και 31 Δεκεμβρίου 2018 αντίστοιχα, χωρίς να ληφθούν υπ' όψιν τυχόν εξασφαλίσεις ή άλλα μέτρα προστασίας που δεν πληρούν τα κριτήρια για συμψηφισμό στις οικονομικές καταστάσεις.

Σχετικά με τα εντός ισολογισμού στοιχεία του ενεργητικού, τα ποσά έκθεσης που αναφέρονται παραπάνω βασίζονται στα λογιστικά υπόλοιπα του ισολογισμού κατά την ημερομηνία αναφοράς. Για τα εκτός ισολογισμού στοιχεία, η μέγιστη έκθεση αφορά τα ονομαστικά ποσά που ενδέχεται να απαιτηθεί να καταβληθούν από την Τράπεζα εάν τα συμβόλαια χρηματοοικονομικών εγγυήσεων και λοιπών δεσμεύσεων ενεργοποιηθούν και οι δανειακές δεσμεύσεις εκταμειωθούν. Οι εκτός ισολογισμού δανειακές δεσμεύσεις που παρουσιάζονται παραπάνω, περιλαμβάνουν ανακλητές δανειακές δεσμεύσεις αξίας € 2,1 δις (2018: €2,2 δις) για τις οποίες υπολογίζονται αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές.

5.2.1.2 Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Παρακάτω παρατίθεται μια επισκόπηση της έκθεσης της Τράπεζας σε πιστωτικό κίνδυνο προερχόμενο από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, σύμφωνα με τις δημοσιευμένες, την 30 Σεπτεμβρίου 2013, οδηγίες της Ελληνικής Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ) όπως επικαιροποιήθηκαν από την Τράπεζα με σκοπό να συμμορφωθεί με τις αναθεωρημένες γνωστοποιήσεις του ΔΠΧΑ 7 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποιήσεις» σε συνέχεια της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9 από την 1 Ιανουαρίου 2018. Επιπρόσθετα, τα είδη ρύθμισης δανείων της Τράπεζας είναι σύμφωνα με την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής της ΤτΕ 42/30.05.2014 και τις τροποποιήσεις της.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(α) Ποιότητα του χαρτοφυλακίου των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται στο αποσβέσιμο κόστος, κατηγοριοποιούνται σύμφωνα με τον τρόπο επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών.

Ως εκ τούτου, τα δάνεια που παρουσιάζονται ως μη απομειωμένα, περιλαμβάνουν δάνεια για τα οποία αναγνωρίζεται 12μηνη πρόβλεψη απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθώς δεν παρουσιάζουν σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, και δάνεια για τα οποία αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη συνολική διάρκεια τους καθώς παρουσιάζουν σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική τους αναγνώριση χωρίς, ωστόσο, να θεωρούνται ότι βρίσκονται σε κατάσταση αθέτησης.

Η κατηγορία των απομειωμένων δανείων περιλαμβάνει δάνεια τα οποία βρίσκονται σε κατάσταση αθέτησης (default) για τα οποία αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη συνολική διάρκεια τους, καθώς και τα δάνεια που κατηγοριοποιούνται ως «Αγορασμένα ή κατά την αρχική τους αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένα» (POCI), των οποίων πάντοτε η πρόβλεψη απομείωσης θα επιμετράται με βάση τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για το σύνολο της διάρκειας τους.

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες επιμετρώμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων δεν υπόκεινται σε επιμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και επομένως δε συμπεριλαμβάνονται στα ποσοτικά στοιχεία που παρατίθενται στις κάτωθι ενότητες των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες τα οποία επιμετρούνται στο αποσβέσιμο κόστος, εκτός και αν υποδεικνύεται διαφορετικά.

Η λογιστική πολιτική της Τράπεζας σχετικά με την απομείωση των στοιχείων του ενεργητικού παρατίθεται στη σημείωση 2.2.13.

Εποπτικοί ορισμοί

Τα «ανοίγματα σε αθέτηση», σύμφωνα με τον εποπτικό ορισμό όπως αυτός υιοθετήθηκε από την Τράπεζα, περιλαμβάνουν σημαντικά ανοίγματα που είναι σε καθυστέρηση μεγαλύτερη από 90 ημέρες, ανοίγματα τα οποία έχουν αξιολογηθεί από την Τράπεζα με πιθανή αδυναμία πληρωμής, καθώς και εκείνα που αξιολογούνται για απομείωση σε ατομική βάση και για τα οποία αναγνωρίζεται «ατομική» πρόβλεψη απομείωσης. Την 31 Δεκεμβρίου 2019, τα ανοίγματα σε αθέτηση της Τράπεζας ανήλθαν σε € 11.392 εκατ. (2018: € 14.290 εκατ.).

Τα «μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα» (MEA) όπως παρακολουθούνται και γνωστοποιούνται από την Τράπεζα, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες που ορίζονται από τα Εκτελεστικά Τεχνικά Πρότυπα της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Αρχής (European Banking Authority Implementing Technical Standards), περιλαμβάνουν σημαντικά ανοίγματα που είναι υπερήμερα περισσότερο από 90 ημέρες ή που έχουν αξιολογηθεί με πιθανή αδυναμία πληρωμής, απομειωμένα ανοίγματα που αξιολογούνται για απομείωση σε ατομική ή συλλογική βάση, ανοίγματα που κατηγοριοποιούνται ως ανοίγματα σε αθέτηση για εποπτικούς σκοπούς, καθώς και ρυθμισμένα MEA. Την 31 Δεκεμβρίου 2019, τα MEA της Τράπεζας τα οποία περιλαμβάνονται στα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος ανήλθαν σε € 11.970 εκατ. (2018: € 15.208 εκατ.) Αντίστοιχα, τα «Εξυπηρετούμενα ανοίγματα» περιλαμβάνουν ανοίγματα χωρίς καθυστέρηση, υπερήμερα λιγότερο από 90 ημέρες ή που δεν έχουν αξιολογηθεί με πιθανή αδυναμία πληρωμής, μη απομειωμένα και χωρίς αθέτηση ανοίγματα. Την 31 Δεκεμβρίου 2019, τα εξυπηρετούμενα ανοίγματα της Τράπεζας τα οποία περιλαμβάνονται στα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος ανήλθαν σε € 24.144 εκατ. (2018: € 22.067 εκατ.).

Η κατηγορία «πιθανή αδυναμία πληρωμής» αναφέρεται σε ανοίγματα όπου η ικανότητα του πιστούχου αξιολογείται ως μη πιθανή για πλήρη εξόφληση χωρίς ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων, ανεξάρτητα από την ύπαρξη καθυστέρησης ή τον αριθμό των ημερών σε καθυστέρηση.

Ποσοτικά στοιχεία

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν την αξία προ απομειώσεων και την ονομαστική αξία, οι οποίες αποτελούν τη μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο προ απομείωσης των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες συμπεριλαμβανομένων των τιτλοποιημένων ομολόγων που έχουν εκδοθεί από εταιρείες ειδικού σκοπού που έχουν συσταθεί από την Τράπεζα και των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, αντίστοιχα, καθώς και την κατηγοριοποίηση αυτών σε μη απομειωμένα (Στάδιο 1 και Στάδιο 2) και απομειωμένα (Στάδιο 3). Επίσης, οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν το υπόλοιπο της πρόβλεψης απομείωσης που έχει αναγνωρισθεί ανά κατηγορία δανείων και απαιτήσεων από πελάτες καθώς και των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, βάσει του τρόπου υπολογισμού της (δηλ. «ατομική» ή συλλογική» αξιολόγηση), τη λογιστική αξία των δανείων και απαιτήσεων, καθώς και την αξία των εξασφαλίσεων που κατέχονται για την μείωση του πιστωτικού κινδύνου.

Τα δανειακά ανοίγματα του Δημοσίου Τομέα, τα οποία παρουσιάζονται ξεχωριστά στους ακόλουθους πίνακες, περιλαμβάνουν ανοίγματα προς την κεντρική κυβέρνηση, τις τοπικές αρχές, σε εταιρείες που συνδέονται με το κράτος και εταιρείες που ελέγχονται μερικώς ή πλήρως από το κράτος, εξαιρώντας τις δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις με εμπορική δραστηριότητα. Για σκοπούς διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, ο Δημόσιος Τομέας συμπεριλαμβάνεται στα επιχειρηματικά δάνεια.

Επιπρόσθετα, η αξία των εξασφαλίσεων που παρουσιάζεται στους παρακάτω πίνακες έχει ανώτατο όριο το ύψος του δανείου, προ απομείωσης

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν στοιχεία, προ απομείωσης, για την ποιότητα του χαρτοφυλακίου των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, της ονομαστικής αξίας των ανοιγμάτων των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο και της αντίστοιχης πρόβλεψης απομείωσης όπως επίσης την αξία των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που επιμετρώνται σε FVTPL:

	31 Δεκεμβρίου 2019											
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη την διάρκεια των απομειωμένων δανείων					Πρόβλεψη απομείωσης						
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2		Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων			Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 1		Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων			Συνολική λογιστική αξία μετά την απομείωση	
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 2	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική λογιστική αξία προ απομείωσης/ ονομαστική αξία ανοιγμάτων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 2	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική λογιστική αξία μετά την απομείωση	Αξία εξασφαλίσεων	
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Λιανική Τραπεζική	9.102	4.194	442	7.398	21.136	(56)	(305)	(244)	(3.524)	17.007	13.651	
- Στεγαστικά δάνεια	5.878	3.042	199	3.537	12.656	(11)	(173)	(100)	(1.356)	11.016		
Αξία εξασφαλίσεων	5.221	2.457	112	2.281							10.071	
- Καταναλωτικά δάνεια	798	234	0	910	1.942	(13)	(32)	(0)	(776)	1.121		
Αξία εξασφαλίσεων	0	1	-	120							121	
- Πιστωτικές κάρτες	553	30	0	61	644	(15)	(4)	(0)	(55)	570		
Αξία εξασφαλίσεων	-	-	-	-							-	
- Μικρές επιχειρήσεις	1.873	888	243	2.890	5.894	(17)	(96)	(144)	(1.337)	4.300		
Αξία εξασφαλίσεων	1.152	605	121	1.581							3.459	
Επιχειρηματικά	9.528	1.273	2.991	1.139	14.931	(48)	(74)	(1.628)	(586)	12.595	6.742	
- Μεγάλες επιχειρήσεις	7.152	656	1.583	67	9.458	(35)	(36)	(792)	(31)	8.564		
Αξία εξασφαλίσεων	2.218	490	802	29							3.539	
- Μικρομεσαίες ΜΜΕ	1.318	617	1.408	1.072	4.415	(13)	(38)	(836)	(555)	2.973		
Αξία εξασφαλίσεων	649	420	660	416							2.145	
-Ομόλογα τιτλοποίησης Pillar ⁽¹⁾	1.058	-	-	-	1.058	(0)	-	-	-	1.058		
Αξία εξασφαλίσεων	1.058	-	-	-							1.058	
Δημόσιοι τομείς	44	3	-	-	47	(1)	(0)	-	-	46	2	
- Ελλάδα	44	3	-	-	47	(1)	(0)	-	-	46		
Αξία εξασφαλίσεων	1	1	-	-							2	
Δάνεια και απαιτήσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων										50	50	
Σύνολο	18.674	5.470	3.433	8.537	36.114	(105)	(379)	(1.872)	(4.110)	29.698	20.445	
Συνολική αξία εξασφαλίσεων	10.299	3.974	1.695	4.427								
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	4.100	239	481	30	4.850	(28)	(4)	(250)	(7)			
Δανειακές δεσμεύσεις	2.777	69	4	-	2.850	(20)	(0)	(0)	-			
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις	1.323	170	477	30	2.000	(8)	(4)	(250)	(7)			
Αξία εξασφαλίσεων	274	33	16	5								

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2018										
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη την διάρκεια των απομειωμένων δανείων					Πρόβλεψη απομείωσης					
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική λογιστική αξία προ απομείωσης/ ονομαστική αξία ανοίγματος	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική λογιστική αξία μετά την απομείωση	Αξία εξασφαλίσεων
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Λιανική Τραπεζική	8.409	4.813	469	9.916	23.607	(74)	(581)	(257)	(4.327)	18.368	14.847
- Στεγαστικά δάνεια	5.686	3.397	223	5.589	14.895	(30)	(279)	(129)	(2.016)	12.441	
Αξία εξασφαλίσεων	4.966	2.647	126	3.710							11.449
- Καταναλωτικά δάνεια	873	230	-	966	2.069	(28)	(85)	-	(747)	1.209	
Αξία εξασφαλίσεων	0	1	-	128							129
- ΄Πιστωτικές κάρτες	568	15	-	210	793	(5)	(6)	-	(172)	610	
Αξία εξασφαλίσεων	-	-	-	-							-
- ΄Μικρές επιχειρήσεις	1.282	1.171	246	3.151	5.850	(11)	(211)	(128)	(1.392)	4.108	
Αξία εξασφαλίσεων	748	770	123	1.628							3.269
Επιχειρηματικά	7.373	1.416	3.653	1.170	13.612	(49)	(97)	(2.065)	(516)	10.885	5.586
- Μεγάλες επιχειρήσεις	6.274	902	2.166	64	9.406	(38)	(57)	(1.207)	(28)	8.076	
Αξία εξασφαλίσεων	2.005	688	912	25							3.630
- Μικρομεσαίες ΜΜΕ	1.099	514	1.487	1.106	4.206	(11)	(40)	(858)	(488)	2.809	
Αξία εξασφαλίσεων	520	338	685	413							1.956
Δημόσιος τομέας	56	-	-	0	56	(1)	-	-	(0)	55	5
- Ελλάδα	56	-	-	0	56	(1)	-	-	(0)	55	
Αξία εξασφαλίσεων	5	-	-	-							5
Δάνεια και απαιτήσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων										46	42
Σύνολο	15.838	6.229	4.122	11.086	37.275	(124)	(678)	(2.322)	(4.843)	29.354	20.480
Συνολική αξία εξασφαλίσεων	8.244	4.444	1.846	5.904							
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	3.894	178	589	309	4.970	(12)	(4)	(271)	(18)		
Δανειακές δεσμεύσεις	2.428	10	-	0	2.438	(7)	(0)	-	-		
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις	1.466	168	589	309	2.532	(5)	(4)	(271)	(18)		
Αξία εξασφαλίσεων	433	33	48	2							

⁽¹⁾ Αφορά σε ομόλογα από την τιτλοποίηση Pillar (σημ. 20).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η Τράπεζα αξιολογεί την ποιότητα του χαρτοφυλακίου των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που υπόκεινται σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές κάνοντας χρήση των εσωτερικών μοντέλων αξιολόγησης του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου, τα οποία στηρίζονται σε διάφορους ποσοτικούς και ποιοτικούς παράγοντες, ενώ η αξιολόγηση της ποιότητας του χαρτοφυλακίου λιανικής τραπεζικής στηρίζεται στην κατανομή των βαθμίδων κινδύνου σε ομοιογενείς ομάδες.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τη κατανομή των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες προ απομείωσης και της ονομαστικής αξίας των ανοιγμάτων των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, βάσει της κατηγοριοποίησης της πιστωτικής τους ποιότητας και της κατάταξης σε στάδια:

	31 Δεκεμβρίου 2019				31 Δεκεμβρίου 2018			
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 1 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	Συνολική λογιστική αξία προ απομείωσης € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 1 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	Συνολική λογιστική αξία προ απομείωσης € εκατ.	
Εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης								
Λιανική Τραπεζική								
- Στεγαστικά δάνεια								
PD<2.5%	5.326	613	-	5.939	2.610	1	-	2.611
2.5%<=PD<4%	328	392	-	720	2.117	593	-	2.710
4%<=PD<10%	190	753	-	943	823	611	-	1.434
10%<=PD<16%	22	238	-	260	31	376	-	407
16%<=PD<99.99%	12	1.046	-	1.058	105	1.816	-	1.921
100%	-	-	3.736	3.736	-	-	5.812	5.812
- Καταναλωτικά δάνεια								
PD<2.5%	465	8	-	473	495	-	-	495
2.5%<=PD<4%	101	20	-	121	126	-	-	126
4%<=PD<10%	232	90	-	322	83	5	-	88
10%<=PD<16%	0	58	-	58	169	1	-	170
16%<=PD<99.99%	0	58	-	58	0	224	-	224
100%	-	-	910	910	-	-	966	966
- Πιστωτικές κάρτες								
PD<2.5%	16	0	-	16	421	-	-	421
2.5%<=PD<4%	152	0	-	152	124	-	-	124
4%<=PD<10%	385	22	-	407	-	1	-	1
10%<=PD<16%	-	-	-	-	21	-	-	21
16%<=PD<99.99%	-	8	-	8	2	14	-	16
100%	-	-	61	61	-	-	210	210
- Μικρές επιχειρήσεις								
PD<2.5%	161	3	-	164	218	2	-	220
2.5%<=PD<4%	942	20	-	962	937	-	-	937
4%<=PD<10%	627	185	-	812	37	7	-	44
10%<=PD<16%	143	191	-	334	45	9	-	54
16%<=PD<99.99%	0	489	-	489	45	1.153	-	1.198
100%	-	-	3.133	3.133	-	-	3.397	3.397
Επιχειρηματικά								
- Μεγάλες επιχειρήσεις								
Υψηλής διαβάθμισης	4.793	11	-	4.804	3.821	14	-	3.835
Κανονιστικής διαβάθμισης	2.117	446	-	2.563	2.448	509	-	2.957
Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	242	199	-	441	5	379	-	384
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	1.650	1.650	-	-	2.230	2.230
- Μικρομεσαίες ΜΜΕ								
Υψηλής διαβάθμισης	691	47	-	738	571	25	-	596
Κανονιστικής διαβάθμισης	556	173	-	729	516	150	-	666
Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	71	397	-	468	12	339	-	351
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	2.480	2.480	-	-	2.593	2.593
- Ομόλογα τυλοποίησης Pillar								
Υψηλής διαβάθμισης	1.058	-	-	1.058	-	-	-	-
Δημόσιος τομέας								
Όλες οι χώρες								
Υψηλής διαβάθμισης	1	-	-	1	6	-	-	6
Κανονιστικής διαβάθμισης	43	-	-	43	50	-	-	50
Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	-	3	-	3	-	-	-	-
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	-	-	-	-	0	0
Σύνολο	18.674	5.470	11.970	36.114	15.838	6.229	15.208	37.275

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2019				31 Δεκεμβρίου 2018			
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 1 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	Ονομαστική αξία € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 1 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	Ονομαστική αξία € εκατ.
Εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης								
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο								
Λιανική Τραπεζική								
Δανειακές δεσμεύσεις								
PD<2.5%	70	-	-	70	1.339	0	-	1.339
2.5%≤PD<4%	519	0	-	519	922	-	-	922
4%≤PD<10%	1.334	62	-	1.396	3	1	-	4
10%≤PD<16%	165	1	-	166	21	1	-	22
16%≤PD<99.99%	-	6	-	6	1	8	-	9
100%	-	-	-	-	-	-	0	0
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λουπές δεσμεύσεις								
PD<2.5%	1	-	-	1	21	-	-	21
2.5%≤PD<4%	88	-	-	88	93	-	-	93
4%≤PD<10%	39	-	-	39	-	-	-	-
10%≤PD<16%	-	-	-	-	-	-	-	-
16%≤PD<99.99%	-	-	-	-	-	-	-	-
100%	-	-	-	-	-	-	-	-
Επιχειρηματικά								
Δανειακές δεσμεύσεις								
Υψηλής διαβάθμισης	366	-	-	366	90	-	-	90
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	321	-	-	321	44	-	-	44
Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	2	-	-	2	8	-	-	8
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	4	4	-	-	-	-
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λουπές δεσμεύσεις								
Υψηλής διαβάθμισης	786	34	-	820	1.019	52	-	1.071
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	385	51	-	436	327	62	-	389
Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	24	85	-	109	6	54	-	60
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	507	507	-	-	898	898
Σύνολο	4.100	239	511	4.850	3.894	178	898	4.970

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τις κατηγορίες εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης (το MRA ή αντίστοιχο σύστημα διαβάθμισης) του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου που αντιστοιχούν στις κατηγορίες πιστωτικής ποιότητας όπως παρουσιάζονται στους παραπάνω πίνακες:

Επιχειρηματικά δάνεια	
Κατηγορίες κατάταξης πιστωτικής ποιότητας	Εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης
Υψηλής διαβάθμισης	1-4
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	5-6
Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	7-9
Απομειωμένα (Defaulted)	10

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν την κίνηση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες προ απομείωσης ανά κατηγορία προϊόντος και ανά στάδιο η οποία υπολογίστηκε βάσει του αρχικού και τελικού υπολοίπου για τις περιόδους αναφοράς από την 1 Ιανουαρίου 2019 έως 31 Δεκεμβρίου 2019 και από την 1 Ιανουαρίου 2018 έως 31 Δεκεμβρίου 2018 :

	31 Δεκεμβρίου 2019													Σύνολο € εκατ.
	Επιχειρηματικά			Στεγαστικά			Καταναλωτικά			Μικρές επιχειρήσεις				
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου-Στάδιο 2	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-απομειωμένων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου-Στάδιο 2	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-απομειωμένων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου-Στάδιο 2	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-απομειωμένων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου-Στάδιο 2	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου-Στάδιο 1	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Λογιστική αξία προ απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	7.429	1.416	4.823	5.686	3.397	5.812	1.441	245	1.176	1.282	1.171	3.397	37.275	
Υπόλοιπο από απόκτηση θυγατρικών ⁽¹⁾	67	-	-	184	-	-	8	-	-	21	-	-	280	
Νέα δάνεια αναγνωρισθέντα ή αγορασθέντα	2.255	-	-	139	-	-	191	-	-	206	-	-	2.791	
Ομόλογα τιτλοποίησης Pillar	1.058	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.058	
Μεταφορές μεταξύ σταδίων -σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	175	(173)	(2)	631	(623)	(8)	83	(80)	(3)	495	(492)	(3)	-	
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων	(387)	560	(173)	(216)	746	(530)	(128)	182	(54)	(48)	370	(322)	-	
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	(96)	(70)	166	(107)	(354)	461	(34)	(52)	86	(41)	(135)	176	-	
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που αποαναγνωρίστηκαν/ ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης	-	-	(77)	(0)	(90)	(1.896)	(6)	(1)	(0)	(5)	(1)	(0)	(2.076)	
Διαγραφές ⁽²⁾	-	-	(364)	-	-	(119)	-	-	(210)	-	-	(125)	(818)	
Αποπληρωμές	(960)	(452)	(259)	(606)	(140)	(74)	(245)	(37)	(51)	(184)	(52)	(46)	(3.106)	
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	31	(5)	16	167	106	90	41	7	27	147	27	56	710	
Λογιστική αξία προ απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	9.572	1.276	4.130	5.878	3.042	3.736	1.351	264	971	1.873	888	3.133	36.114	
Πρόβλεψη απομείωσης	(49)	(74)	(2.214)	(11)	(173)	(1.456)	(28)	(36)	(831)	(17)	(96)	(1.481)	(6.466)	
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου	9.523	1.202	1.916	5.867	2.869	2.280	1.323	228	140	1.856	792	1.652	29.648	

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

31 Δεκεμβρίου 2018														
	Επιχειρηματικά			Στεγαστικά			Καταναλωτικά			Μικρές επιχειρήσεις			Σύνολο	
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου-Στάδιο 1		Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Λογιστική αξία προ απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	6.419	2.106	5.441	5.743	3.405	6.151	1.476	297	2.439	1.248	1.064	4.008	39.797	
Νέα δάνεια αναγνωρισθέντα ή αγορασθέντα	2.127	-	-	115	-	-	179	-	-	177	-	-	2.598	
Μεταφορές μεταξύ σταδίων														
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	859	(839)	(20)	501	(487)	(14)	90	(87)	(3)	108	(102)	(6)	-	
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των μη απομειωμένων δανείων	(217)	285	(68)	(164)	925	(761)	(50)	132	(82)	(58)	398	(340)	-	
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	(16)	(192)	208	(69)	(408)	477	(44)	(71)	115	(26)	(171)	197	-	
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που αποαναγνωρίστηκαν/ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης	-	-	(144)	-	-	(0)	(11)	(2)	(994)	(6)	(1)	(0)	(1.158)	
Διαγραφές ⁽²⁾	-	-	(329)	-	-	(53)	-	-	(256)	-	-	(423)	(1.061)	
Αποπληρωμές	(1.253)	(86)	(489)	(590)	(170)	(111)	(249)	(44)	(78)	(154)	(75)	(83)	(3.382)	
Συναλλαγματικές διαφορές και λουπές κινήσεις	(490)	142	224	150	132	123	50	20	35	(7)	58	44	481	
Λογιστική αξία προ απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	7.429	1.416	4.823	5.686	3.397	5.812	1.441	245	1.176	1.282	1.171	3.397	37.275	
Πρόβλεψη απομείωσης	(50)	(97)	(2.581)	(30)	(279)	(2.145)	(33)	(91)	(919)	(11)	(211)	(1.520)	(7.967)	
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου	7.379	1.319	2.242	5.656	3.118	3.667	1.408	154	257	1.271	960	1.877	29.308	

⁽¹⁾ Αναφέρεται σε δάνεια στο αποσβέσιμο κόστος που αποκτήθηκαν από τη θυγατρική της Τράπεζας ERB New Europe Funding II B.V.

⁽²⁾ Το συμβατικά απαιτητό ποσό από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που είχαν διαγραφεί κατά τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019 και η Τράπεζα βρίσκεται ακόμα σε διαδικασίες ανάκτησης ανέρχεται σε € 786 εκατ. (2018: € 1.010 εκατ.).

Σημείωση 1: Η κατηγορία του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου περιλαμβάνει και τα δάνεια του Δημοσίου Τομέα.

Σημείωση 2: Τα «Δάνεια και οι απαιτήσεις από πελάτες που αποαναγνωρίστηκαν /ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης», περιλαμβάνουν τα δάνεια τα οποία αποαναγνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης λόγω α) τιτλοποίησης/πώλησης (σημ. 20) και β) σημαντικών τροποποιήσεων των συμβατικών τους όρων και εκείνα που έχουν ταξινομηθεί ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης (σημ. 30).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Πιστωτικά απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν την χρονοανάλυση των πιστωτικά απομειωμένων (Στάδιο 3) δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά κατηγορία δανείου προ απομείωσης, την πρόβλεψη απομείωσης καθώς και την αξία των εξασφαλίσεων που κατέχονται για τη μείωση του πιστωτικού κινδύνου.

Για τα καταγγελλόμενα δάνεια, η Τράπεζα παύει να παρακολουθεί την κατάσταση καθυστέρησής τους και συνεπώς τα υπόλοιπα τους περιλαμβάνονται στην κατηγορία «άνω των 360 ημερών», με εξαίρεση τα καταναλωτικά δάνεια τα οποία παρακολουθούνται μέχρι τις 360 μέρες καθυστέρησης.

	31 Δεκεμβρίου 2019							
	Λιανική Τραπεζική				Επιχειρηματικά		Δημόσιος τομέας	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων-Στάδιο 3
	Στεγαστικά δάνεια € εκατ.	Καταναλωτικά δάνεια € εκατ.	Πιστωτικές κάρτες € εκατ.	Μικρές επιχειρήσεις € εκατ.	Μεγάλες επιχειρήσεις € εκατ.	Μικρομεσαίες ΜΜΕ € εκατ.	Ελλάδα € εκατ.	
έως 90 ημέρες	812	104	1	349	614	358	-	2.238
90 έως 179 ημέρες	116	28	5	61	99	47	-	356
180 έως 360 ημέρες	107	33	5	66	23	32	-	266
άνω των 360 ημερών	2.701	745	50	2.657	914	2.043	-	9.110
Λογιστική αξία προ απομείωσης	3.736	910	61	3.133	1.650	2.480	-	11.970
Πρόβλεψη απομείωσης	(1.456)	(776)	(55)	(1.481)	(823)	(1.391)	-	(5.982)
Λογιστική αξία	2.280	134	6	1.652	827	1.089	-	5.988
Αξία εξασφαλίσεων	2.393	120	-	1.702	831	1.076	-	6.122

	31 Δεκεμβρίου 2018							
	Λιανική Τραπεζική				Επιχειρηματικά		Δημόσιος τομέας	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων-Στάδιο 3
	Στεγαστικά δάνεια € εκατ.	Καταναλωτικά δάνεια € εκατ.	Πιστωτικές κάρτες € εκατ.	Μικρές επιχειρήσεις € εκατ.	Μεγάλες επιχειρήσεις € εκατ.	Μικρομεσαίες ΜΜΕ € εκατ.	Ελλάδα € εκατ.	
έως 90 ημέρες	1.229	121	1	560	906	392	-	3.209
90 έως 179 ημέρες	227	45	5	78	38	48	-	441
180 έως 360 ημέρες	159	60	6	67	24	25	-	341
άνω των 360 ημερών	4.197	740	198	2.692	1.262	2.128	0	11.217
Λογιστική αξία προ απομείωσης	5.812	966	210	3.397	2.230	2.593	0	15.208
Πρόβλεψη απομείωσης	(2.145)	(747)	(172)	(1.520)	(1.235)	(1.346)	(0)	(7.165)
Λογιστική αξία	3.667	219	38	1.877	995	1.247	0	8.043
Αξία εξασφαλίσεων	3.836	128	-	1.751	937	1.098	-	7.750

(β) Εξασφαλίσεις και ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία

Εξασφαλίσεις

Ο δείκτης δανείων προς αξία εξασφάλισης των στεγαστικών δανείων προσδιορίζει τη σχέση μεταξύ του δανειακού υπολοίπου, προ απομείωσης, και της τρέχουσας αξίας των ακινήτων που κατέχονται ως εξασφάλιση κατά την ημερομηνία του ισολογισμού.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο δείκτης δανείων προς αξία εξασφάλισης των στεγαστικών δανείων παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

	2019 € εκατ.	2018 € εκατ.
Στεγαστικά Δάνεια		
Μικρότερο από 50%	3.091	3.136
50%-70%	1.944	1.774
71%-80%	1.255	1.186
81%-90%	961	1.075
91%-100%	2.034	2.560
101%-120%	956	1.460
121%-150%	841	1.288
Μεγαλύτερο από 150%	1.574	2.416
Συνολική έκθεση	12.656	14.895
Μέσος όρος του δείκτη δανείου προς αξία εξασφάλισης	80,13%	90,31%

Η ανάλυση των εξασφαλίσεων και εγγυήσεων για δάνεια και απαιτήσεις πελατών στο αποσβέσιμο κόστος παρουσιάζεται στους παρακάτω πίνακες:

31 Δεκεμβρίου 2019					
Αξία εξασφαλίσεων					
	Ακίνητη περιουσία € εκατ.	Χρηματ/κές € εκατ.	Λοιπές € εκατ.	Σύνολο € εκατ.	Εγγυήσεις € εκατ.
Λιανική Τραπεζική	13.237	332	82	13.651	263
Επιχειρηματικά ⁽¹⁾	2.732	100	3.910	6.742	124
Δημόσιος τομέας	1	1	0	2	-
Σύνολο	15.970	433	3.992	20.395	387

31 Δεκεμβρίου 2018					
Αξία εξασφαλίσεων					
	Ακίνητη περιουσία € εκατ.	Χρηματ/κές € εκατ.	Λοιπές € εκατ.	Σύνολο € εκατ.	Εγγυήσεις € εκατ.
Λιανική Τραπεζική	14.491	288	68	14.847	196
Επιχειρηματικά ⁽¹⁾	2.651	75	2.860	5.586	150
Δημόσιος τομέας	1	4	-	5	-
Σύνολο	17.143	367	2.928	20.438	346

⁽¹⁾ Οι λοιπές εξασφαλίσεις περιλαμβάνουν εκχωρημένες απαιτήσεις, εξοπλισμό, αποθέματα, πλωτά μέσα κλπ.

Ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία

Η Τράπεζα αναγνωρίζει στον ισολογισμό τα περιουσιακά στοιχεία που κρατούνται ως εξασφαλίσεις, όταν αυτά έρχονται στην κατοχή της συνήθως μέσω νομικών διαδικασιών ή επικαλούμενος άλλες πιστωτικές ενισχύσεις. Η κύρια κατηγορία εξασφαλίσεων που ανακτάται από την Τράπεζα, για την αποπληρωμή ή μείωση του υπολοίπου των δανείων, αφορά σε ακίνητα περιουσιακά στοιχεία. Τα ακίνητα κατηγοριοποιούνται στα ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία στην χαμηλότερη αξία μεταξύ του κόστους και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας (βλέπε επίσης σημ. 2.2.18 και 29). Στις περιπτώσεις που τα ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα για τις δραστηριότητες της, τότε αυτά κατηγοριοποιούνται ως ιδιοχρησιμοποιούμενα πάγια στοιχεία ή ως επενδύσεις σε ακίνητα αναλόγως (βλέπε σημ. 2.2.6, 26 και 27).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Στους πίνακες που ακολουθούν, παρουσιάζονται οι εξασφαλίσεις τις οποίες η Τράπεζα απέκτησε και τις αναγνώρισε στα ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία, καθώς επίσης τα καθαρά κέρδη/(ζημιές) που προέκυψαν από πωλήσεις τέτοιων περιουσιακών στοιχείων μέσα στη χρήση:

	31 Δεκεμβρίου 2019						
	Αξία	Εκ των οποίων:	Συσσωρευμένη	Εκ της οποίας:	Καθαρή αξία	Καθαρή αξία	Καθαρό
	ανακτηθέντων	εντός της	πρόβλεψη	εντός της	ανακτηθέντων	Καθαρή αξία	κέρδος/(ζημιά)
εξασφαλίσεων	χρήσης	απομείωσης	χρήσης	εξασφαλίσεων	πώλησης	πώλησης	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Ανακτηθείσα ακίνητη περιουσία από πλειστηριασμούς	504	128	(93)	4	411	19	(1)
- Κατοικίες	247	46	(46)	15	201	14	(1)
- Εμπορικά ακίνητα	257	82	(47)	(11)	210	5	(0)

	31 Δεκεμβρίου 2018						
	Αξία	Εκ των οποίων:	Συσσωρευμένη	Εκ της οποίας:	Καθαρή αξία	Καθαρή αξία	Καθαρό
	ανακτηθέντων	εντός της	πρόβλεψη	εντός της	ανακτηθέντων	Καθαρή αξία	κέρδος/(ζημιά)
εξασφαλίσεων	χρήσης	απομείωσης	χρήσης	εξασφαλίσεων	πώλησης	πώλησης	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Ανακτηθείσα ακίνητη περιουσία από πλειστηριασμούς	455	135	(97)	0	358	25	(1)
- Κατοικίες	268	62	(61)	4	207	18	(1)
- Εμπορικά ακίνητα	187	73	(36)	(4)	151	7	0

Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία τα οποία έχουν κατηγοριοποιηθεί ως κατεχόμενα προς πώληση (σημ. 30) το 2019 μετά τη μεταφορά τους από τα ανακτηθέντα πάγια περιουσιακά στοιχεία, ανήλθαν σε € 28 εκατ. (2018: μηδέν).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(γ) Γεωγραφική κατανομή και τομέας δραστηριότητας των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

Όπως αναφέρεται στη σημ. 5.2.1, η Τράπεζα κατέχει διαφοροποιημένα χαρτοφυλάκια σε διαφορετικές αγορές και χώρες και εφαρμόζει όρια στη συγκέντρωση ανά γεωγραφική περιοχή ή τομέα δραστηριότητας των ομάδων των πιστούχων που μπορεί να επηρεαστούν παρόμοια από αλλαγές στις οικονομικές ή άλλες συνθήκες, ώστε να περιορίσει τον πιστωτικό κίνδυνο.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα ανοίγματα της Τράπεζας σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο στη λογιστική αξία προ απομείωσης και σε ονομαστική αξία αντίστοιχα, ανά στάδιο αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, κατηγορία δανείων, τομέα δραστηριότητας και γεωγραφική περιοχή και την πρόβλεψη απομείωσης ανά κατηγορία δανείων, τομέα δραστηριότητας και γεωγραφική περιοχή:

	31 Δεκεμβρίου 2019											
	Ελλάδα				Λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες				Λοιπές χώρες			
	Λογιστική αξία προ απομείωσης/ Ονομαστική αξία				Λογιστική αξία προ απομείωσης/ Ονομαστική αξία				Λογιστική αξία προ απομείωσης/ Ονομαστική αξία			
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων- Στάδιο 2 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	Πρόβλεψη απομείωσης € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων- Στάδιο 2 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	Πρόβλεψη απομείωσης € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων- Στάδιο 2 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	Πρόβλεψη απομείωσης € εκατ.
Λιανική Τραπεζική	9.014	4.157	7.758	(4.115)	88	37	82	(14)	-	-	-	-
-Στεγαστικά δάνεια	5.794	3.007	3.675	(1.627)	84	35	61	(13)	-	-	-	-
-Καταναλωτικά δάνεια	795	233	907	(820)	3	1	3	(1)	-	-	-	-
-Πιστωτικές κάρτες	553	30	61	(74)	-	-	-	-	-	-	-	-
-Μικρές επιχειρήσεις	1.872	887	3.115	(1.594)	1	1	18	(0)	-	-	-	-
Επιχειρηματικά	7.204	1.220	3.779	(2.118)	1.198	14	277	(183)	1.126	39	74	(35)
-Εμπόριο και υπηρεσίες ⁽¹⁾	3.747	366	1.797	(1.032)	1.067	10	140	(113)	12	-	32	(18)
-Βιομηχανία	1.666	235	740	(436)	-	-	1	(0)	-	-	-	-
-Ναυτιλία	8	5	8	(7)	120	-	62	(57)	1.114	39	24	(7)
-Κατασκευές	608	336	849	(509)	11	4	20	(13)	-	-	18	(10)
-Τουρισμός	637	271	375	(122)	-	-	-	-	-	-	-	-
-Ενέργεια	538	7	10	(12)	-	-	-	-	-	-	-	-
-Λοιπές	0	-	0	(0)	0	0	54	(0)	-	-	-	-
Δημόσιοι τομείς	44	3	-	(1)	-	-	-	-	-	-	-	-
Σύνολο	16.262	5.380	11.537	(6.234)	1.286	51	359	(197)	1.126	39	74	(35)
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	3.704	186	108	(66)	220	37	403	(223)	176	16	0	(0)
-Δανειακές δεσμεύσεις	2.669	69	4	(20)	-	-	-	-	108	-	-	(0)
-Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις	1.035	117	104	(46)	220	37	403	(223)	68	16	0	(0)

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2018											
	Ελλάδα				Λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες				Λοιπές χώρες			
	Λογιστική αξία προ απομείωσης/ Ονομαστική αξία				Λογιστική αξία προ απομείωσης/ Ονομαστική αξία				Λογιστική αξία προ απομείωσης/ Ονομαστική αξία			
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Πρόβλεψη απομείωσης	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων-Στάδιο 2	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Πρόβλεψη απομείωσης	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων-Στάδιο 2	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Πρόβλεψη απομείωσης
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Λιανική Τραπεζική	8.409	4.813	10.385	(5.239)	-	-	-	-	-	-	-	-
-Στεγαστικά δάνεια	5.686	3.397	5.812	(2.454)	-	-	-	-	-	-	-	-
-Καταναλωτικά δάνεια	873	230	966	(860)	-	-	-	-	-	-	-	-
-Πιστωτικές κάρτες	568	15	210	(183)	-	-	-	-	-	-	-	-
-Μικρές επιχειρήσεις	1.282	1.171	3.397	(1.742)	-	-	-	-	-	-	-	-
Επιχειρηματικά	6.356	1.325	4.514	(2.497)	103	15	202	(154)	914	76	107	(76)
-Εμπόριο και υπηρεσίες	3.177	539	2.160	(1.263)	26	8	111	(78)	5	24	54	(42)
-Βιομηχανία	1.534	232	902	(488)	-	1	1	(0)	-	-	-	-
-Ναυτιλία	22	0	-	(0)	77	-	61	(56)	909	52	35	(24)
-Κατασκευές	556	307	994	(596)	0	6	20	(13)	-	-	18	(10)
-Τουρισμός	564	236	447	(136)	-	-	-	-	-	-	-	-
-Ενέργεια	503	11	9	(13)	-	-	4	(4)	-	-	-	-
-Λοιπές	-	-	2	(1)	-	-	5	(3)	-	-	-	-
Δημόσιος τομέας	56	-	0	(1)	-	-	-	-	-	-	-	-
Σύνολο	14.821	6.138	14.899	(7.737)	103	15	202	(154)	914	76	107	(76)
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	3.568	101	113	(61)	270	60	785	(244)	56	17	0	(0)
-Δανειακές δεσμεύσεις	2.400	10	0	(7)	-	-	-	-	28	-	-	(0)
-Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις	1.168	91	113	(54)	270	60	785	(244)	28	17	0	(0)

⁽¹⁾ Οι δραστηριότητες σε Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες περιλαμβάνουν € 1.058 εκατ. τα οποία σχετίζονται με ομόλογα της τιτλοποίησης Pillar.

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, η λογιστική αξία των δανείων της Τράπεζας που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων ανήλθε σε € 50 εκατ. (2018: € 46 εκατ.) τα οποία περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο επιχειρηματικών δανείων, εκ των οποίων τα € 47 εκατ. (2018: € 46 εκατ.) αφορούν δραστηριότητες στην Ελλάδα, ενώ € 3 εκατ. (2018: μηδέν) αφορούν δραστηριότητες στην Υπόλοιπη Ευρώπη.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(δ) Μέτρα ρύθμισης δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

Οι συμβατικοί όροι των δανείων ενδέχεται να τροποποιηθούν λόγω διαφόρων παραγόντων, όπως αλλαγές στις συνθήκες της αγοράς, διακράτηση πελατείας και λοιπών παραγόντων, καθώς και λόγω ενδεχόμενης επιδείνωσης στην οικονομική κατάσταση του οφειλέτη. Η Τράπεζα εφαρμόζει διάφορα προγράμματα ρύθμισης δανείων, προκειμένου να ενισχύσει τη διαχείριση των σχέσεων της με τους πελάτες και την αποτελεσματικότητα των μηχανισμών είσπραξης των απαιτήσεών της, καθώς και να βελτιώσει την ανακτησιμότητα των αντίστοιχων ταμιακών ροών και να περιορίσει τις ζημιές από πιστωτικούς κινδύνους που προέρχονται τόσο από τα δάνεια λιανικής τραπεζικής όσο και από το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο.

Κατηγοριοποίηση Μέτρων Ρύθμισης

Οι πρακτικές ρύθμισης δανείων, όπως παρακολουθούνται και γνωστοποιούνται από την Τράπεζα, βάσει των εκτελεστικών τεχνικών προτύπων της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Αρχής περιλαμβάνουν μόνο τις περιπτώσεις τροποποίησης των συμβατικών όρων αποπληρωμής του δανείου λόγω οικονομικής αδυναμίας του οφειλέτη να ανταποκριθεί στις δανειακές του υποχρεώσεις βάσει των υφιστάμενων όρων, και η Τράπεζα παρέχει διευκολύνσεις, μέσω ευνοϊκής τροποποίησης των όρων και προϋποθέσεων που προβλέπονται από την δανειακή σύμβαση, ενέργεια στην οποία δεν θα προέβαινε εάν ο οφειλέτης δεν βρισκόταν σε οικονομική δυσχέρεια.

Όλα τα άλλα είδη τροποποιήσεων που παρέχονται από την Τράπεζα και δεν οφείλονται στην οικονομική αδυναμία του οφειλέτη, αλλά καθορίζονται από παράγοντες επιχειρηματικής φύσεως, δεν αποτελούν μέτρα ρύθμισης.

Λύσεις Ρύθμισης Δανείων

Οι λύσεις ρύθμισης παρέχονται κατόπιν αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας του πελάτη και της πρόθεσής του να αποπληρώσει την οφειλή του, και μπορεί να είναι προσωρινής φύσης ή μεγαλύτερης διάρκειας. Ο σκοπός των προγραμμάτων αυτών είναι η διευκόλυνση των οφειλετών που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες μέσω επαναπροσδιορισμού των όρων αποπληρωμής των δανείων τους με βιώσιμο τρόπο και ταυτόχρονα η προστασία της Τράπεζας από ενδεχόμενες πιστωτικές ζημιές. Η Τράπεζα αναπτύσσει στοχευμένες στρατηγικές κατηγοριοποίησης οφειλετών με σκοπό την εξεύρεση κατάλληλων βραχυπρόθεσμων ή μακροπρόθεσμων και βιώσιμων λύσεων, οι οποίες θα ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες οικονομικές ανάγκες των εν λόγω επιλεγμένων ομάδων οφειλετών.

Τα μέτρα ρύθμισης δανείων μπορεί να περιλαμβάνουν, αλλά δεν περιορίζονται απαραίτητα σε ένα ή και περισσότερα από τα παρακάτω:

- κεφαλαιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών,
- τακτοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών,
- καταβολή δόσης μεγαλύτερης των οφειλόμενων τόκων,
- καταβολή μόνο τόκων,
- καταβολή δόσης μικρότερης των οφειλόμενων τόκων,
- περίοδος χάριτος,
- μείωση επιτοκίου,
- παράταση διάρκειας,
- διαχωρισμός οφειλής,
- μερική διαγραφή οφειλής,
- λειτουργική αναδιάρθρωση και
- συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με μετοχικό κεφάλαιο.

Ειδικά για τα καταναλωτικά δάνεια χωρίς εξασφάλιση (περιλαμβανομένων των πιστωτικών καρτών), τα προγράμματα ρύθμισης (π.χ. παράταση διάρκειας) πραγματοποιούνται κυρίως μέσω της ενοποίησης των δανειακών υποχρεώσεων, όπου όλα τα υφιστάμενα υπόλοιπα καταναλωτικών δανείων συγκεντρώνονται σε ένα. Αυτές οι ρυθμίσεις εφαρμόζονται τόσο για να επιτυγχάνεται η επαρκής μείωση των δόσεων του δανείου όσο και ο βιώσιμος χαρακτήρας της ρύθμισης για τον οφειλέτη. Σε επιλεγμένες περιπτώσεις, η ενοποίηση των δανειακών υποχρεώσεων μπορεί να συνδυάζεται με εγγραφή προσημείωσης σε ακίνητα, μετατρέποντας έτσι τα μη εξασφαλισμένα ανοίγματα της Τράπεζας σε εξασφαλισμένα.

Στην περίπτωση των στεγαστικών δανείων, η μείωση της δόσης μπορεί να επιτευχθεί μέσω διαφόρων προγραμμάτων ρύθμισης, όπως η παράταση διάρκειας της αποπληρωμής του δανείου, η κεφαλαιοποίηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών, ο διαχωρισμός οφειλής και σχέδια για καταβολή μειωμένης δόσης.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τα επιχειρηματικά δάνεια υπόκεινται σε ρύθμιση, όταν υπάρχουν ενδείξεις οικονομικών δυσχερειών του οφειλέτη, η οποία στοιχειοθετείται από ένα συνδυασμό παραγόντων μεταξύ των οποίων η επιδείνωση των οικονομικών του στοιχείων, η υποβάθμιση της πιστοληπτικής του αξιολόγησης, οι καθυστερήσεις πληρωμών και λοιποί παράγοντες.

Η Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων του Ομίλου (Troubled Assets Group General Division- TAG) αποτελεί μία ανεξάρτητη αρχή, η οποία έχει την συνολική ευθύνη για την διαχείριση των προβληματικών δανείων, σύμφωνα με την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος 42/30.05.2014 και τις τροποποιήσεις της. Η Διεύθυνση ελέγχει και παρακολουθεί την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων ρύθμισης και διασφαλίζει τη συνεχή βελτίωση και προσαρμογή των σχετικών πολιτικών και των διαδικασιών.

Η TAG συνεργάζεται με τον Τομέα Διαχείρισης Κινδύνων για την αμοιβαία κατανόηση και ανάπτυξη της κατάλληλης μεθοδολογίας σχετικά με την αξιολόγηση των κινδύνων που απορρέουν από κάθε τύπο ρύθμισης και κατηγορία καθυστέρησης, ανά δανειακό χαρτοφυλάκιο. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τη δομή και τις κυριότερες δραστηριότητες της TAG παρατίθενται στις σημ. 5.2.

Ανταλλαγή χρέους με απόκτηση μετοχών του οφειλέτη

Για τα χαρτοφυλάκια επιχειρηματικών δανείων, η Τράπεζα συμμετέχει σε ορισμένες περιπτώσεις σε συναλλαγές ανταλλαγής χρέους με μετοχές, ως μέρος των λύσεων ρύθμισης, όπως περιγράφεται στη σημ. 2.2.9. Το 2019, οι μετοχικοί τίτλοι που αποκτήθηκαν και διακρατούνται από την Τράπεζα την 31 Δεκεμβρίου 2019 είναι: (α) 12,46% προνομιούχους μετοχικούς τίτλους χωρίς δικαίωμα ψήφου της Helesi S.A. για € 1,8 χιλ και β) 6,75% προνομιούχους μετοχικούς τίτλους χωρίς δικαίωμα ψήφου της Akritas S.A. για € 0,01 εκατ. Παρομοίως το 2018 οι μετοχικοί τίτλοι που αποκτήθηκαν και διακρατούνται από την Τράπεζα κατά την 31 Δεκεμβρίου 2018 ήταν: (α) 10,67% μετοχικούς τίτλους χωρίς δικαίωμα ψήφου της Pillarstone Bidco S.C.A. για € 0,02 εκατ., που σχετίζεται με την αναδιάρθρωση χρέους της Famar S.A. και (β) 12,1% της Regency Hellenic Investments S.A. για € 8,5 εκατ., που σχετίζεται με την αναδιάρθρωση χρέους της Regency Entertainment S.A.

i. Ταξινόμηση ρυθμισμένων δανείων

Τα ρυθμισμένα δάνεια κατηγοριοποιούνται ως μη απομειωμένα (Στάδιο 2) ή ως απομειωμένα (Στάδιο 3) αξιολογώντας τον βαθμό καθυστέρησης και την πιστοληπτική τους διαβάθμιση.

Τα απομειωμένα ρυθμισμένα δάνεια υπόκεινται αρχικά σε περίοδο επιτήρησης ενός έτους, κατά την οποία η συναλλακτική συμπεριφορά των οφειλετών παρακολουθείται επισταμένως. Εάν, στο τέλος της ανωτέρω περιόδου, οι οφειλέτες έχουν ανταποκριθεί στους όρους του προγράμματος και δεν υπάρχουν καθόλου ποσά σε καθυστέρηση, καθώς και αμφιβολίες για την πλήρη εξόφληση των δανείων, τότε αυτά γνωστοποιούνται ως μη απομειωμένα ρυθμισμένα δάνεια (Στάδιο 2). Επιπροσθέτως, τα μη απομειωμένα ρυθμισμένα δάνεια, συμπεριλαμβανομένων αυτών που προγενέστερα κατηγοριοποιήθηκαν ως απομειωμένα και τήρησαν του όρους της ρύθμισης, υπόκεινται σε διετή παρακολούθηση. Εάν, στο τέλος αυτής της περιόδου, οι οφειλέτες έχουν προβεί σε τακτικές πληρωμές κατά ένα σημαντικό ποσό σωρευτικά, δεν υπάρχουν ποσά σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των 30 ημερών και τα δάνεια δεν είναι ούτε απομειωμένα ούτε πληρούνται άλλα κριτήρια αύξησης πιστωτικού κινδύνου, τότε αυτά εξέρχονται από το καθεστώς ρύθμισης και ταξινομούνται στο Στάδιο 1.

Ειδικότερα, η κατηγορία των απομειωμένων ρυθμισμένων δανείων περιλαμβάνει εκείνα που (α) κατά την ημερομηνία της ρύθμισης ήταν σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των 90 ημερών ή θεωρούνταν πιθανό να μην αποπληρωθούν, (β) στο τέλος της περιόδου επιτήρησης του ενός έτους ικανοποίησαν τα κριτήρια για την μεταφορά τους στην κατηγορία των μη απομειωμένων δανείων και κατά την διετή περίοδο παρακολούθησης τα νέα μέτρα ρύθμισης είχαν παραταθεί ή υπήρξαν ποσά σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των 30 ημερών και (γ) κατηγοριοποιήθηκαν αρχικά ως μη απομειωμένα και κατά την διάρκεια της διετούς περιόδου παρακολούθησης ικανοποίησαν τα κριτήρια για την μεταφορά τους στην κατηγορία των απομειωμένων.

Επίσης, τα ρυθμισμένα δάνεια που δεν εξυπηρετούνται σύμφωνα με τους νέους τροποποιημένους όρους και τα οποία μεταγενέστερα καταγγέλλονται, παύουν να παρακολουθούνται ξεχωριστά βάσει των διαδικασιών που η Τράπεζα εφαρμόζει για τα προγράμματα ρύθμισης, και γνωστοποιούνται ως καταγγελλόμενα απομειωμένα δάνεια (Στάδιο 3) σύμφωνα με τις διαδικασίες της Τράπεζας για την διαχείριση και παρακολούθηση των καταγγελλόμενων δανείων.

ii. Αξιολόγηση Απομείωσης

Στις περιπτώσεις που παρέχονται μέτρα ρύθμισης, η Τράπεζα αξιολογεί την οικονομική κατάσταση του πιστούχου και την ικανότητα αποπληρωμής των υποχρεώσεων του βάσει των πολιτικών απομείωσης της Τράπεζας που περιγράφονται στις σημειώσεις 2.2.13 και 5.2.1. Συγκεκριμένα, τα ρυθμισμένα επιχειρηματικά δάνεια, τα ανοίγματα λιανικής τραπεζικής, τα οποία είναι από μόνα τους σημαντικά καθώς και αυτά προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αξιολογούνται σε ατομική βάση. Επιπροσθέτως,

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

τα ρυθμισμένα δάνεια λιανικής τραπεζικής αξιολογούνται σε συλλογική βάση ξεχωριστά από τα υπόλοιπα χαρτοφυλάκια λιανικής καθώς συμπεριλαμβάνουν μεγάλη ομογενή ομάδα δανείων.

iii. Αναδιρθώσεις δανείων

Όταν οι τροποποιήσεις στους συμβατικούς όρους ενός ρυθμισμένου δανείου είναι σημαντικές, το αρχικό ρυθμισμένο δάνειο αποαναγνωρίζεται και αναγνωρίζεται ένα καινούργιο. Η Τράπεζα αναγνωρίζει το τροποποιημένο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ως «καινούργιο» σε εύλογη αξία και η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του παλιού δανείου και της εύλογης αξίας του νέου αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ως κέρδος ή ζημιά από από-αναγνώριση.

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η τροποποίηση ως αποτέλεσμα λύσεων ρύθμισης δεν θεωρείται σημαντική, η Τράπεζα υπολογίζει εκ νέου την λογιστική αξία προ απομείωσης του δανείου και αναγνωρίζει τη διαφορά ως κέρδος ή ζημιά από τροποποίηση στα αποτελέσματα χρήσης. Η Τράπεζα συνεχίζει να παρακολουθεί το τροποποιημένο ρυθμισμένο δάνειο κατά τη περίοδο επιτήρησης για να προσδιορίσει κατά ποσό έχει αυξηθεί ο πιστωτικός κίνδυνος από την αρχική του αναγνώριση.

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, η λογιστική αξία των ρυθμισμένων δανείων της Τράπεζας τα οποία επιμετρούνται σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων ανέρχεται σε € 26 εκατ (2018: €31 εκατ.).

Οι παρακάτω πίνακες εμπεριέχουν ανάλυση των δανείων που επιμετρούνται σε αποσβέσιμο κόστος σχετικά με τις δραστηριότητες ρύθμισης της Τράπεζας. Για λόγους συγκρισιμότητας με τις ποσοτικές πληροφορίες στην ενότητα (α) οι οποίες βασίζονται στις αναθεωρημένες απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 7, τα ποσά στους πίνακες παρακάτω παρατίθενται σε λογιστικές αξίες προ πρόβλεψης απομείωσης ενώ οι συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης παρουσιάζονται ξεχωριστά, σύμφωνα με τον εσωτερικό τρόπο παρακολούθησης και αναφοράς του πιστωτικού κινδύνου στην Τράπεζα.

Ο παρακάτω πίνακας συμπεριλαμβάνει μια σύνοψη των ρυθμισμένων δανείων ανά είδος ρύθμισης της Τράπεζας:

	2019	2018
	€ εκατ.	€ εκατ.
Μέτρα ρύθμισης δανείων:		
Διαχωρισμός οφειλής	2.338	3.213
Παράταση διάρκειας	2.462	2.988
Κεφαλαιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών	378	556
Μειωμένη δόση μικρότερη των οφειλόμενων τόκων	215	254
Μείωση επιτοκίου	586	656
Μειωμένη δόση μεγαλύτερη των οφειλόμενων τόκων	230	506
Τακτοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών	53	118
Καταβολή μόνο τόκων	20	37
Περίοδος χάριτος	85	99
Συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με μετοχικό κεφάλαιο	28	65
Μερική διαγραφή οφειλής	30	24
Λειτουργική αναδιάρθρωση επιχείρησης	74	49
Λοιπά	238	174
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης	6.737	8.739
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(1.483)	(1.997)
Λογιστική αξία	5.254	6.742

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν μια σύνοψη των ρυθμισμένων δανείων και των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά ποιοτική διαβάθμιση:

31 Δεκεμβρίου 2019			
Συνολικά δάνεια και απαιτήσεις στο αποσβέσιμο κόστος € εκατ.	Ρυθμισμένα δάνεια € εκατ.	% Ρυθμισμένων δανείων	
Συνολική αξία προ απομείωσης:			
Δάνεια με αναμενόμενες ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	18.674	-	0%
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια-Στάδιο 2	5.470	3.831	70%
Απομειωμένα δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια	11.970	2.906	24%
Συνολική αξία προ απομείωσης	36.114	6.737	19%
Συσσωρευμένες προβλέψεις για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές:			
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	(105)	-	
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια-Στάδιο 2	(379)	(299)	
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια απομειωμένων δανείων (Στάδιο 3) εκ των οποίων:	(5.982)	(1.184)	
- Ατομική αξιολόγηση	(1.872)	(337)	
- Συλλογική αξιολόγηση	(4.110)	(847)	
Συνολική λογιστική αξία	29.648	5.254	18%
Ληφθείσες εξασφαλίσεις	20.395	4.752	

31 Δεκεμβρίου 2018			
Συνολικά δάνεια και απαιτήσεις στο αποσβέσιμο κόστος € εκατ.	Ρυθμισμένα δάνεια € εκατ.	% Ρυθμισμένων δανείων	
Συνολική αξία προ απομείωσης:			
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	15.838	-	0%
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια-Στάδιο 2	6.229	4.489	72%
Απομειωμένα δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια	15.208	4.250	28%
Συνολική αξία προ απομείωσης	37.275	8.739	23%
Συσσωρευμένες προβλέψεις για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές:			
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	(124)	-	
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια-Στάδιο 2	(678)	(527)	
Απομειωμένα δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια	(7.165)	(1.470)	
- Ατομική αξιολόγηση	(2.322)	(447)	
- Συλλογική αξιολόγηση	(4.843)	(1.023)	
Συνολική λογιστική αξία	29.308	6.742	23%
Ληφθείσες εξασφαλίσεις	20.438	5.883	

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την κίνηση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που υπόκεινται σε μέτρα ρύθμισης:

	2019	2018
	€ εκατ.	€ εκατ.
Λογιστική αξία προ απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	8.739	10.005
Δάνεια που εντάχθηκαν σε καθεστώς ρύθμισης εντός της χρήσης ⁽¹⁾	726	1.010
Δάνεια σε καθεστώς ρύθμισης που αποαναγνωρίστηκαν/ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης ⁽²⁾	(782)	(41)
Διαγραφές δανείων που ήταν σε καθεστώς ρύθμισης	(95)	(20)
Αποπληρωμές δανείων	(351)	(406)
Δάνεια και απαιτήσεις που εξήλθαν από το καθεστώς ρύθμισης ⁽³⁾	(1.732)	(1.999)
Λοιπά	232	190
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(1.483)	(1.997)
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου	5.254	6.742

⁽¹⁾ Δάνεια που εντάχθηκαν σε καθεστώς ρύθμισης συμπεριλαμβάνουν δάνεια για τα οποία η Τράπεζα προέβη για πρώτη φορά σε διαδικασίες ρύθμισης κατά τη διάρκεια της χρήσης.

⁽²⁾ Τα «Δάνεια και απαιτήσεις σε καθεστώς ρύθμισης που αποαναγνωρίστηκαν/ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης» περιλαμβάνουν δάνεια τα οποία αποαναγνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης λόγω α) πώλησης, β) σημαντικών τροποποιήσεων των συμβατικών τους όρων και εκείνων που έχουν ταξινομηθεί ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης (σημ. 30).

⁽³⁾ Το 2019, ποσό € 466 εκατ. δανείων και απαιτήσεων τα οποία εξήλθαν από το καθεστώς ρύθμισης αναφέρεται σε καταγγεμένα δάνεια (2018: € 825 εκατ.).

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που υπόκεινται σε μέτρα ρύθμισης ανά είδος δανείου:

	2019	2018
	€ εκατ.	€ εκατ.
Λιανική Τραπεζική	5.295	7.020
- Στεγαστικά δάνεια	3.689	4.960
- Καταναλωτικά δάνεια	276	390
- Πιστωτικές κάρτες	0	0
- Μικρές επιχειρήσεις	1.330	1.670
Επιχειρηματικά	1.442	1.719
-Μεγάλες επιχειρήσεις	802	1.066
-Μικρομεσαίες ΜΜΕ	640	653
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης	6.737	8.739
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(1.483)	(1.997)
Λογιστική αξία	5.254	6.742

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που υπόκεινται σε μέτρα ρύθμισης ανά γεωγραφική κατανομή:

	2019	2018
	€ εκατ.	€ εκατ.
Ελλάδα	6.616	8.666
Λοιπές ευρωπαϊκές χώρες	111	40
Λοιπές χώρες	10	33
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης	6.737	8.739
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(1.483)	(1.997)
Λογιστική αξία	5.254	6.742

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο παρακάτω πίνακας εμπεριέχει πληροφορίες σχετικά με τροποποιήσεις δανείων λόγω μέτρων ρύθμισης, οι οποίες δεν συνιστούν αποαναγνώριση. Τα εν λόγω τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τροποποιήθηκαν ενώ είχαν πρόβλεψη για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές υπολογισμένη καθ' όλη τη διάρκεια τους.

Τροποποιημένα δανειακά ανοίγματα	2019	2018
	€ εκατ.	€ εκατ.
Τροποποιημένα κατά τη διάρκεια της χρήσης δάνεια με πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη συνολική διάρκειά τους		
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης την 31 Δεκεμβρίου ⁽¹⁾	1.593	1.969
Ζημιά από την τροποποίηση	63	68
Τροποποιημένα δάνεια κατά την αρχική αναγνώριση στα οποία η πρόβλεψη απομείωσης βασιζόταν στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη συνολική διάρκειά τους		
Λογιστική αξία δανείων προ πρόβλεψης την 31 Δεκεμβρίου για τα οποία η πρόβλεψη απομείωσης άλλαξε στη χρήση, μετά την τροποποίηση, σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	1.080	560

⁽¹⁾ Η λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου συμπεριλαμβάνει όλες τις τροποποιήσεις δανείων λόγω ρύθμισης κατά τη διάρκεια της χρήσης.

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, η λογιστική αξία προ προβλέψεων δανείων που είχαν τροποποιηθεί στο παρελθόν και για τα οποία η πρόβλεψη απομείωσης για πιστωτικές ζημιές επανήλθε σε υπολογισμό καθ' όλη τη διάρκεια τους, ανήλθε σε € 101 εκατ. (2018: € 96 εκατ.).

5.2.1.3 Χρεωστικοί τίτλοι

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα ομόλογα του εμπορικού και του επενδυτικού χαρτοφυλακίου ανά κατηγορία πιστωτικής διαβάθμισης την 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 σύμφωνα με τις διαβαθμίσεις της Moody's ή αντίστοιχες διαβαθμίσεις:

	31 Δεκεμβρίου 2019		
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των επενδυτικών τίτλων-Στάδιο 2	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Επενδυτικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος			
Αξία προ απομείωσης-Χαμηλότερα από A3	1.044	-	1.044
Πρόβλεψη απομείωσης	(2)	-	(2)
Λογιστική αξία	1.042	-	1.042
Επενδυτικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω λουπώς αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση			
Aaa	158	-	158
Aa1 έως Aa3	336	-	336
A1 έως A3	304	-	304
Χαμηλότερα από A3	4.576	-	4.576
Χωρίς διαβάθμιση	69	-	69
Λογιστική αξία	5.443	-	5.443

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2018		
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη την διάρκεια των επενδυτικών τίτλων-Στάδιο 2	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Επενδυτικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος			
Αξία προ απομείωσης-Χαμηλότερα από A3	217	754	971
Πρόβλεψη απομείωσης	(2)	(28)	(30)
Λογιστική αξία	215	726	941
Επενδυτικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση			
Aaa	219	-	219
Aa1 έως Aa3	1.093	-	1.093
A1 έως A3	435	-	435
Χαμηλότερα από A3	3.739	21	3.760
Χωρίς διαβάθμιση	71	-	71
Λογιστική αξία	5.557	21	5.578

Επενδυτικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

	31 Δεκεμβρίου 2019	
	Επενδυτικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου
	€ εκατ.	€ εκατ.
Aa1 έως Aa3	-	3
Χαμηλότερα από A3	50	0
Λογιστική αξία	50	3

Επενδυτικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

	31 Δεκεμβρίου 2018	
	Επενδυτικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου
	€ εκατ.	€ εκατ.
A1 έως A3	-	4
Χωρίς διαβάθμιση	18	0
Λογιστική αξία	0	-
	18	4

Τα ομόλογα με διαβάθμιση χαμηλότερη από A3 περιλαμβάνουν: ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου αξίας € 4.308 εκατ., (2018: € 3.180 εκατ.), κρατικά ομόλογα χωρών μελών της Ευρωζώνης αξίας € 759 εκατ., (2018: € 1.115 εκατ.) και κρατικά ομόλογα αξίας € 121 εκατ. που έχουν εκδοθεί κυρίως από λουιτά μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και υποψήφια μέλη και λουιτά Ευρωπαϊκά κράτη, (2018: € 83 εκατ.).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα ομόλογα του επενδυτικού χαρτοφυλακίου ανά στάδιο, ανά γεωγραφική περιοχή με βάση τη χώρα εγκατάστασης των αντισυμβαλλόμενων και τον τομέα δραστηριότητας.

31 Δεκεμβρίου 2019						
Ελλάδα		Λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες		Λοιπές Χώρες		
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των επενδυτικών τίτλων-Στάδιο 2	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των επενδυτικών τίτλων-Στάδιο 2	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των επενδυτικών τίτλων-Στάδιο 2	Σύνολο
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.

Επενδυτικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος

Δημόσιο	1.044	-	-	-	-	1.044
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	1.044	-	-	-	-	1.044
Πρόβλεψη απομείωσης	(2)	-	-	-	-	(2)
Λογιστική αξία	1.042	-	-	-	-	1.042

Επενδυτικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση

Δημόσιο ⁽¹⁾	3.226	-	1.346	-	115	-	4.687
Τράπεζες	88	-	130	-	10	-	228
Επιχειρήσεις	151	-	234	-	143	-	528
Λογιστική αξία	3.465	-	1.710	-	268	-	5.443

31 Δεκεμβρίου 2018						
Ελλάδα		Λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες		Λοιπές χώρες		
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των επενδυτικών τίτλων-Στάδιο 2	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των επενδυτικών τίτλων-Στάδιο 2	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των επενδυτικών τίτλων-Στάδιο 2	Σύνολο
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.

Επενδυτικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος

Δημόσιο	216	754	-	-	-	-	970
Επιχειρήσεις	1	-	-	-	-	-	1
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	217	754	-	-	-	-	971
Πρόβλεψη απομείωσης	(2)	(28)	-	-	-	-	(30)
Λογιστική αξία	215	726	-	-	-	-	941

Επενδυτικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση

Δημόσιο ⁽¹⁾	2.229	-	2.740	-	50	-	5.019
Τράπεζες	61	-	92	-	4	-	157
Επιχειρήσεις	144	16	156	5	81	-	402
Λογιστική αξία	2.434	16	2.988	5	135	-	5.578

⁽¹⁾ Την 31 Δεκεμβρίου του 2019 οι επενδυτικοί τίτλοι Δημοσίου των λοιπών Ευρωπαϊκών Χωρών συμπεριλαμβάνουν ομόλογα EFSF λογιστικής αξίας € 199 εκατ.(2018: € 453 εκατ.).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2019		
	Λοιπές Ευρωπαϊκές		Σύνολο
	Ελλάδα € εκατ.	χώρες € εκατ.	
Επενδυτικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων			
Δημόσιο	-	-	-
Τράπεζες	-	-	-
Επιχειρήσεις	0	3	3
Λογιστική αξία	<u>0</u>	<u>3</u>	<u>3</u>
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου			
Δημόσιο	40	8	48
Τράπεζες	-	-	-
Επιχειρήσεις	1	1	2
Λογιστική αξία	<u>41</u>	<u>9</u>	<u>50</u>
	31 Δεκεμβρίου 2018		
	Λοιπές Ευρωπαϊκές		Σύνολο
	Ελλάδα € εκατ.	χώρες € εκατ.	
Επενδυτικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων			
Δημόσιο	-	-	-
Τράπεζες	-	-	-
Επιχειρήσεις	0	4	4
Λογιστική αξία	<u>0</u>	<u>4</u>	<u>4</u>
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου			
Δημόσιο	11	-	11
Τράπεζες	-	6	6
Επιχειρήσεις	1	-	1
Λογιστική αξία	<u>12</u>	<u>6</u>	<u>18</u>

Κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, η Τράπεζα αναγνώρισε € 74 εκατ. κέρδη στα «Αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους», εκ των οποίων € 58 εκατ. προήλθαν από πωλήσεις χρεωστικών τίτλων που επιμετρώνταν στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI) και € 16 εκατ. κυρίως από την αύξηση της εύλογης αξίας μετοχών και αμοιβαίων κεφαλαίων. Τη συγκριτική περίοδο, η Τράπεζα αναγνώρισε € 79 εκατ. κέρδη κυρίως από πωλήσεις χρεωστικών τίτλων FVOCI.

Τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, η βελτίωση των περιθωρίων φερεγγυότητας (credit spreads) του χρέους του Ελληνικού Δημοσίου είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση της εύλογης αξίας των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου που ταξινομήθηκαν στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI).

5.2.1.4 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

Οι γνωστοποιήσεις όπως παρατίθενται στους παρακάτω πίνακες περιλαμβάνουν χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων τα οποία:

- α) συμψηφίζονται στον ισολογισμό της Τράπεζας σύμφωνα με τα κριτήρια του ΔΛΠ 32 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποίηση και Παρουσίαση» ή
- β) υπόκεινται σε κύριες συμβάσεις συμψηφισμού ή παρόμοιες συμφωνίες οι οποίες καλύπτουν παρόμοια χρηματοοικονομικά μέσα, ανεξάρτητα από το εάν συμψηφίζονται στον ισολογισμό.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Αναφορικά με την πρώτη κατηγορία, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό αυτών παρουσιάζεται στον ισολογισμό, όταν υπάρχει νόμιμο δικαίωμα συμψηφισμού και πρόθεση διακανονισμού του καθαρού ποσού αυτών ή πρόθεση ταυτόχρονης είσπραξης της απαίτησης και εξόφλησης της υποχρέωσης («τα κριτήρια συμψηφισμού»), όπως παρατίθενται και στην λογιστική αρχή της Τράπεζας 2.2.4.

Αναφορικά με την δεύτερη κατηγορία, οι συναλλαγές που εμπίπτουν σε συμβάσεις ISDA (International Swaps and Derivatives Association) και παρόμοιες κύριες συμβάσεις συμψηφισμού δεν πληρούν τα κριτήρια του συμψηφισμού στον ισολογισμό, καθώς το δικαίωμα συμψηφισμού τίθεται σε ισχύ μόνο σε περίπτωση αθέτησης, χρεοκοπίας ή πτώχευσης της Τράπεζας ή των αντισυμβαλλόμενων ή μετά από άλλα προκαθορισμένα γεγονότα. Επιπρόσθετα, η Τράπεζα και οι αντισυμβαλλόμενοι της μπορεί να μην έχουν πρόθεση διακανονισμού του καθαρού ποσού των συναλλαγών ή πρόθεση ταυτόχρονης είσπραξης της απαίτησης και εξόφλησης της υποχρέωσης.

Παρόμοιες συμβάσεις με τις ISDA περιλαμβάνουν συμφωνίες εκκαθάρισης παραγώγων, global master repurchase agreements (GMRA) και global master securities lending agreements. Παρόμοια χρηματοοικονομικά μέσα περιλαμβάνουν παράγωγα, συμφωνίες πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων («repos»), συμφωνίες αγοράς και επαναπώλησης τίτλων («reverse repos») και χρεόγραφα που δανείζονται από ή δανείζονται σε τρίτους. Χρηματοοικονομικά μέσα όπως δάνεια και καταθέσεις δεν υπόκεινται σε αυτήν την γνωστοποίηση εκτός εάν συμψηφίζονται στον ισολογισμό.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που πληρούν τα κριτήρια του συμψηφισμού και συνεπώς στον ισολογισμό παρουσιάζεται το καθαρό ποσό αυτών, καθώς και ποσά που υπόκεινται σε εφαρμοστέες κύριες συμβάσεις συμψηφισμού και παρόμοιες συμφωνίες για τα οποία τα κριτήρια συμψηφισμού που αναφέρονται παραπάνω δεν πληρούνται. Τα τελευταία ποσά, τα οποία έχουν κυρίως σχέση με παράγωγα, συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων και συμφωνίες επαναπώλησης χρεογράφων, δεν συμψηφίζονται στον ισολογισμό.

Όσον αφορά αυτές τις συναλλαγές, η Τράπεζα λαμβάνει και παρέχει εξασφαλίσεις με την μορφή χρεογράφων και ταμειακών διαθεσίμων, τα οποία περιλαμβάνονται στους παρακάτω πίνακες στις στήλες «Χρηματοοικονομικά μέσα» και «Εγγυήσεις σε μετρητά» στην εύλογη αξία τους.

31 Δεκεμβρίου 2019						
Λογιστική αξία χρηματ/μικών στοιχείων ενεργητικού προ συμψηφισμού € εκατ.	Λογιστική αξία χρηματ/μικών υποχρεώσεων που συμψηφίστηκαν € εκατ.	Καθαρή αξία χρηματ/μικών απαιτήσεων € εκατ.	Σχετιζόμενα υπόλοιπα που δεν συμψηφίστηκαν στον ισολογισμό			
			Χρηματ/μικά μέσα (περιλαμβ. μη-ταμειακών εξασφαλίσεων) € εκατ.	Ληφθείσες εγγυήσεις σε μετρητά € εκατ.	Καθαρό υπόλοιπο € εκατ.	
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού						
Συμφωνίες επαναπώλησης χρεογράφων με τράπεζες	1.634	(1.607)	27	(27)	-	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	2.251	-	2.251	(2.135)	(24)	92
Σύνολο	3.885	(1.607)	2.278	(2.162)	(24)	92

31 Δεκεμβρίου 2019						
Λογιστική αξία χρηματ/μικών υποχρεώσεων προ συμψηφισμού € εκατ.	Λογιστική αξία χρηματ/μικών στοιχείων ενεργητικού που συμψηφίστηκαν € εκατ.	Καθαρή αξία χρηματ/μικών υποχρεώσεων € εκατ.	Σχετιζόμενα υπόλοιπα που δεν συμψηφίστηκαν στον ισολογισμό			
			Χρηματ/μικά μέσα (περιλαμβ. μη ταμειακών εξασφαλίσεων) € εκατ.	Δεσμευμένες εγγυήσεις σε μετρητά € εκατ.	Καθαρό υπόλοιπο € εκατ.	
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων						
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	2.723	-	2.723	(608)	(2.073)	42
Συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων με τράπεζες	8.395	(1.607)	6.788	(6.788)	-	-
Σύνολο	11.118	(1.607)	9.511	(7.396)	(2.073)	42

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2018					
	Σχετιζόμενα υπόλοιπα που δεν συμψηφίστηκαν στον ισολογισμό					
	Λογιστική αξία χρηματ/μικρών στοιχείων ενεργητικού προ συμψηφισμού	Λογιστική αξία χρηματ/μικρών υποχρεώσεων που συμψηφίστηκαν	Καθαρή αξία χρηματ/μικρών απαιτήσεων	Χρηματ/μικά μέσα (περιλαμβ. μη-ταμειακών εξασφαλίσεων	Ληφθείσες εγγυήσεις σε μετρητά	Καθαρό υπόλοιπο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού						
Συμφωνίες επαναπώλησης χρεογράφων με τράπεζες	120	(100)	20	(20)	-	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	1.874	-	1.874	(1.790)	(23)	61
Σύνολο	1.994	(100)	1.894	(1.810)	(23)	61

	31 Δεκεμβρίου 2018					
	Σχετιζόμενα υπόλοιπα που δεν συμψηφίστηκαν στον ισολογισμό					
	Λογιστική αξία χρηματ/μικρών υποχρεώσεων προ συμψηφισμού	Λογιστική αξία χρηματ/μικρών στοιχείων ενεργητικού που συμψηφίστηκαν	Καθαρή αξία χρηματ/μικρών υποχρεώσεων	Χρηματ/μικά μέσα (περιλαμβ. μη-ταμειακών εξασφαλίσεων	Δεσμευμένες εγγυήσεις σε μετρητά	Καθαρό υπόλοιπο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων						
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	1.897	-	1.897	(601)	(1.285)	11
Συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων με τράπεζες	8.010	(100)	7.910	(7.910)	-	-
Σύνολο	9.907	(100)	9.807	(8.511)	(1.285)	11

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων παρατίθενται στους παραπάνω πίνακες στην αξία με την οποία αναγνωρίστηκαν, είτε την εύλογη αξία (παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα) είτε στην αποσβέσιμη αξία κτήσης (όλα τα υπόλοιπα χρηματοοικονομικά στοιχεία), ανάλογα με τον τύπο του χρηματοοικονομικού μέσου.

5.2.2 Κίνδυνος αγοράς

Η Τράπεζα εκτίθεται σε κίνδυνο αγοράς ο οποίος είναι ο κίνδυνος πιθανής ζημιάς λόγω δυσμενών αλλαγών στις μεταβλητές της αγοράς. Μεταβολές σε επιτόκια, συναλλαγματικές ισοτιμίες, περιθώρια φερεγγυότητας (credit spreads), τιμές μετοχών και σε άλλους σχετικούς παράγοντες, όπως στην τεκμαρτή μεταβλητότητα των προηγούμενων, μπορούν να επηρεάσουν τα έσοδα της Τράπεζας ή την εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων της. Ο Τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγορών και Αντισυμβαλλόμενων Ομίλου (GMCRS) διαχειρίζεται και παρακολουθεί τους κινδύνους αγοράς στους οποίους εκτίθεται η Τράπεζα.

Ο Τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγορών και Αντισυμβαλλόμενων Ομίλου είναι υπεύθυνος για την επιμέτρηση, παρακολούθηση και αναφορά όλων των κινδύνων αγοράς συμπεριλαμβανομένου του επιτοκιακού κινδύνου του Επενδυτικού χαρτοφυλακίου του Ομίλου (Interest rate risk in the Banking Book – IRRBB). Ο Τομέας αναφέρεται στον GCRO και οι κύριες δραστηριότητές του περιλαμβάνουν:

- Την παρακολούθηση όλων των βασικών ενδείξεων που οδηγούν σε κίνδυνο αγοράς και επιτοκιακό κίνδυνο του Επενδυτικού χαρτοφυλακίου του Ομίλου (μέθοδο αξίας σε κίνδυνο/VaR, αναλύσεις ευαισθησίας, ανοίγματα επιτοκιακού κινδύνου),
- Εφαρμογή μεθοδολογιών για την προσομοίωση ακραίων καταστάσεων (stress testing) για τον κίνδυνο αγοράς (ιστορικό και υποθετικό) και επιτοκιακό κίνδυνο του Επενδυτικού χαρτοφυλακίου του Ομίλου,
- Παρακολούθηση και αναφορά της χρήσης των πιστωτικών ορίων αναφορικά με τον κίνδυνο αγοράς και τον επιτοκιακό κίνδυνο του επενδυτικού χαρτοφυλακίου του Ομίλου, και
- Ανάπτυξη, συντήρηση και διεύρυνση των υποδομών διαχείρισης κινδύνου.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι κίνδυνοι αγοράς στους οποίους εκτίθεται η Τράπεζα είναι οι ακόλουθοι:

(α) Επιτοκιακός κίνδυνος

Οι ταμειακές ροές και η εύλογη αξία της χρηματοοικονομικής θέσης της Τράπεζας εκτίθενται σε κίνδυνο λόγω των διακυμάνσεων στα ισχύοντα επιτόκια αγοράς. Ο κίνδυνος επιτοκίου ταμιακών ροών, είναι ο κίνδυνος οι μελλοντικές ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού μέσου να διακυμανθούν λόγω των αλλαγών στα επιτόκια της αγοράς. Ο κίνδυνος επιτοκίου εύλογης αξίας είναι ο κίνδυνος η αξία ενός χρηματοοικονομικού μέσου να διακυμανθεί λόγω των αλλαγών στα επιτόκια της αγοράς. Ο κίνδυνος επιτοκίου εύλογης αξίας αναλύεται περαιτέρω σε «Γενικό» και «Ειδικό». Ο πρώτος αναφέρεται σε αλλαγές στην εύλογη αξία θέσεων λόγω μεταβολών των επιτοκίων αναφοράς, ενώ ο τελευταίος αναφέρεται σε αλλαγές στην εύλογη αξία θέσεων λόγω κινήσεων σε συγκεκριμένες αποδόσεις εκδοτών και σε περιθώρια φερεγγυότητας (credit spreads).

(β) Συναλλαγματικός κίνδυνος

Η χρηματοοικονομική θέση και οι ταμειακές ροές της Τράπεζας εκτίθενται σε κίνδυνο από την επίδραση των διακυμάνσεων στις ισχύουσες συναλλαγματικές ισοτιμίες.

(γ) Μετοχικός κίνδυνος

Ο κίνδυνος τιμής μετοχών ορίζεται ως ο κίνδυνος μείωσης της εύλογης αξίας τους, ως αποτέλεσμα της μεταβολής των μετοχικών δεικτών και της αξίας μεμονωμένων μετοχών. Η έκθεση στον κίνδυνο διακύμανσης των τιμών των μετοχών προέρχεται κυρίως από το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο.

(δ) Τεκμαρτή μεταβλητότητα

Η Τράπεζα εκτίθεται σε περιορισμένο κίνδυνο τεκμαρτής μεταβλητότητας (implied volatility (vega) risk), κυρίως ως αποτέλεσμα των θέσεων της σε δικαιώματα προαίρεσης επί συμφωνιών ανταλλαγής (swaptions).

Η Επιτροπή Κινδύνων (Board Risk Committee) καθορίζει τα όρια της έκθεσης σε κινδύνους αγοράς, τα οποία παρακολουθούνται σε τακτική βάση.

Η Τράπεζα εφαρμόζει τη μέθοδο της Αξίας σε Κίνδυνο (Value at Risk - VaR) για τη διαχείριση και παρακολούθηση του κινδύνου αγοράς.

(i) VaR για 2019 και 2018

Η μέθοδος VaR χρησιμοποιείται για την επιμέτρηση του χρηματοοικονομικού κινδύνου, υπολογίζοντας την πιθανή αρνητική μεταβολή της αγοραίας αξίας ενός χαρτοφυλακίου σε συγκεκριμένο διάστημα εμπιστοσύνης και για προκαθορισμένη διάρκεια. Το VaR που υπολογίζει η Τράπεζα είναι βασισμένο σε διάστημα εμπιστοσύνης 99% και περίοδο διακράτησης 1 ημέρας, υπολογισμένο με τη μέθοδο προσομοίωσης Monte Carlo (ολοκληρωμένη επανατιμολόγηση).

Τα μοντέλα VaR είναι σχεδιασμένα για την επιμέτρηση του κινδύνου αγοράς σε ομαλές συνθήκες. Γίνεται η υπόθεση ότι οι ενδεχόμενες μεταβολές στους παράγοντες κινδύνου που επηρεάζουν τις ομαλές συνθήκες αγοράς, θα ακολουθήσουν κανονική κατανομή.

Παρόλο που το VaR είναι ένα σημαντικό εργαλείο για την επιμέτρηση του κινδύνου αγοράς, οι υποθέσεις πάνω στις οποίες βασίζεται εγείρουν συγκεκριμένους περιορισμούς. Για το λόγο αυτό τα πραγματικά αποτελέσματα παρακολουθούνται συστηματικά μέσω της διενέργειας εκ των υστέρων ελέγχων («back testing»), ώστε να ελεγχθεί η εγκυρότητα των υποθέσεων και των παραμέτρων που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό του VaR.

Επειδή η μέθοδος VaR αποτελεί βασικό εργαλείο για την παρακολούθηση του κινδύνου αγοράς που είναι εκτεθειμένη η Τράπεζα, έχουν θεσπιστεί όρια VaR για όλες τις ανοικτές θέσεις (εμπορικά και επενδυτικά χαρτοφυλάκια), ενώ η πραγματική έκθεση της Τράπεζας επισκοπείται από τη διοίκηση σε καθημερινή βάση. Παρόλα αυτά, η χρήση αυτής της μεθοδολογίας δεν αποτρέπει ζημιές έξω από αυτά τα όρια σε περίπτωση ακραίων μεταβολών στην αγορά.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Μέσο VaR ανά κατηγορία κινδύνου (εμπορικό και επενδυτικό χαρτοφυλάκιο ⁽¹⁾) – Ελλάδα

	2019 € εκατ.	2018 € εκατ.
Κίνδυνος επιτοκίου	42	35
Κίνδυνος Συναλλάγματος	0	0
Μετοχικός κίνδυνος	0	1
Σύνολο VaR	42	35

⁽¹⁾ Η διακύμανση των επιτοκίων έχει εφαρμοσθεί σε όλα τα χαρτοφυλάκια. Η διακύμανση των περιθωρίων φερεγγυότητας (credit spreads) έχει εφαρμοστεί μόνο στις θέσεις του χαρτοφυλακίου που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (FVTPL) και του χαρτοφυλακίου που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση.

Η διαφοροποίηση κινδύνων επιδρά θετικά στο συνολικό VaR από τον επιτοκιακό, συναλλαγματικό και μετοχικό κίνδυνο.

Το VaR επιτοκιακού κινδύνου λαμβάνει υπόψη τις μεταβολές στην εύλογη αξία όλων των στοιχείων που κατέχει η Τράπεζα, οι οποίες οφείλονται σε μεταβολές των επιτοκίων. Σε αυτό περιλαμβάνονται τα δάνεια και οι καταθέσεις, (πελάτες και διατραπεζική), χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα και πιστωτικοί τίτλοι, τα χρεόγραφα και τα παράγωγα που κατέχονται από την Τράπεζα. Παρά το μεγάλο σχετικό μέγεθος των χαρτοφυλακίων δανείων και καταθέσεων, της χρηματοδότησης από το Ευρωσύστημα και τους πιστωτικούς τίτλους, η αντιστοίχιση (matching) ημερομηνιών λήξης και ποσών, σε συνδυασμό με το τρέχον επίπεδο των επιτοκίων, σημαίνει ότι η οριακή συνεισφορά αυτών των στοιχείων στο VaR επιτοκιακού κινδύνου δεν είναι σημαντική. Το VaR επιτοκιακού κινδύνου της Τράπεζας, οφείλεται κυρίως στον κίνδυνο που σχετίζεται με τα χρεόγραφα και τα παράγωγα που επιδεικνύουν ευαισθησία σε μεταβολές των επιτοκίων.

Η έκθεση σε επιτοκιακό κίνδυνο των χρεογράφων, παραγώγων, καλυμμένων ομολογιών, ομολόγων από τιτλοποίηση και ομολόγων μειωμένης εξασφάλισης (Tier 2) της Τράπεζας αναλύεται σε χρονικές περιόδους όπως παρουσιάζεται στους ακόλουθους πίνακες:

	31 Δεκεμβρίου 2019				
	Εντός 1 μήνα	1-3 μήνες	3-12 μήνες	1-5 έτη	Άνω των 5 ετών
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	-	1	1	6	32
Ομόλογα σταθερού επιτοκίου	-	1	1	6	32
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	50	87	257	868	3.832
Ομόλογα σταθερού επιτοκίου	25	56	254	868	3.832
Ομόλογα μεταβλητού επιτοκίου	25	31	3	-	-
Εκδόσεις ομολόγων	-	(944)	(500)	-	(950)
Καλυμμένες Ομολογίες σταθερού επιτοκίου	-	-	(500)	-	-
Ομολογίες μειωμένες εξασφάλισης σταθερού επιτοκίου (Tier 2)	-	-	-	-	(950)
Ομολογίες από τιτλοποιήσεις μεταβλητού επιτοκίου	-	(944)	-	-	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ⁽¹⁾	278	(528)	1.714	(1.098)	(398)

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2018				
	Εντός 1	1-3 μήνες	3-12 μήνες	1-5 έτη	Άνω των 5
	μήνα	μήνες	μήνες	έτη	ετών
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	-	2	1	2	13
Ομόλογα σταθερού επιτοκίου	-	-	1	2	13
Ομόλογα μεταβλητού επιτοκίου	-	2	-	-	-
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	36	58	516	2.304	3.229
Ομόλογα σταθερού επιτοκίου	-	-	516	2.304	3.229
Ομόλογα μεταβλητού επιτοκίου	36	58	-	-	-
Εκδόσεις Ομολογιών Καλυμμένες ομολογίες σταθερού επιτοκίου	-	(1.246)	-	(500)	(950)
Ομολογίες μειωμένης εξασφάλισης σταθερού επιτοκίου (Tier 2)	-	-	-	(500)	-
Ομολογίες από τιτλοποιήσεις μεταβλητού επιτοκίου	-	(1.246)	-	-	(950)
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ⁽¹⁾	348	1.782	1.389	(1.441)	(2.122)

⁽¹⁾ Για γραμμικά παράγωγα επιτοκίου, οι ονομαστικές αξίες παρουσιάζονται αθροιστικά για όλα τα νομίσματα, στην κατάλληλη χρονική περίοδο. Για μη γραμμικά παράγωγα επιτοκίου, οι delta ισοδύναμες ονομαστικές αξίες παρουσιάζονται αθροιστικά για όλα τα νομίσματα, στην κατάλληλη χρονική περίοδο.

(ii) Συναλλαγματικός κίνδυνος

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν την έκθεση της Τράπεζας σε συναλλαγματικό κίνδυνο για την 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018:

	31 Δεκεμβρίου 2019							
	USD	CHF	RON	RSD	BGN	Λοιπά	ΕΥΡΩ	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ								
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	7	1	-	-	-	4	2.614	2.626
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	129	9	18	0	1	34	3.268	3.459
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	0	-	-	-	-	0	50	50
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	23	2	-	-	0	0	2.253	2.278
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	1.516	3.378	20	-	0	14	24.770	29.698
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	331	0	-	-	-	6	6.243	6.580
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽¹⁾	15	18	45	233	189	0	9.606	10.106
Στοιχεία ενεργητικού δραστηριοτήτων προς πώληση (σημ. 30)	-	-	-	-	-	-	49	49
Σύνολο ενεργητικού	2.021	3.408	83	233	190	58	48.853	54.846
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ								
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	600	20	0	0	0	24	9.457	10.101
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	30	0	0	-	0	0	2.694	2.724
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.883	19	0	0	0	133	30.658	32.693
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	0	-	-	-	-	-	2.390	2.390
Λοιπές Υποχρεώσεις	7	0	26	-	0	0	1.048	1.081
Σύνολο υποχρεώσεων	2.520	39	26	0	0	157	46.247	48.989
Συναλλαγματική θέση στοιχείων ισολογισμού	(499)	3.369	57	233	190	(99)	2.606	5.857
Προθεσμιακές συμβάσεις συναλλάγματος	512	(3.370)	(12)	-	(506)	101	3.225	(50)
Σύνολο συναλλαγματικής θέσης	13	(1)	45	233	(316)	2	5.831	5.807

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2018 αναμορφωμένα							Σύνολο
	USD € εκατ.	CHF € εκατ.	RON € εκατ.	RSD € εκατ.	BGN € εκατ.	Λοιπά € εκατ.	ΕΥΡΩ € εκατ.	
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ								
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	10	1	-	-	-	4	382	397
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	88	210	25	0	0	32	2.835	3.190
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	0	-	0	-	-	0	18	18
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	13	2	-	-	0	0	1.860	1.875
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	1.292	3.235	0	-	0	24	24.803	29.354
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	245	-	-	-	-	-	6.352	6.597
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽¹⁾ (σημ. 2.3.2)	3	1	-	221	189	0	8.415	8.829
Στοιχεία ενεργητικού δραστηριοτήτων προς πώληση	-	-	0	-	-	-	20	20
Σύνολο ενεργητικού	1.651	3.449	25	221	189	60	44.685	50.280
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ								
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	722	3	5	0	0	17	10.550	11.297
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	14	0	0	-	0	0	1.882	1.896
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.525	18	0	0	0	117	27.475	29.135
Υποχρεώσεις από πιστωτικού τίτλους	0	-	-	-	-	-	2.697	2.697
Λοιπές υποχρεώσεις	8	1	16	-	-	0	847	872
Σύνολο υποχρεώσεων	2.269	22	21	0	0	134	43.451	45.897
Συναλλαγματική θέση στοιχείων ισολογισμού	(618)	3.427	4	221	189	(74)	1.234	4.383
Προθεσμιακές συμβάσεις συναλλάγματος	608	(3.399)	(25)	-	(430)	65	3.322	141
Σύνολο συναλλαγματικής θέσης	(10)	28	(21)	221	(241)	(9)	4.556	4.524

⁽¹⁾ Τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού περιλαμβάνουν Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες, ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία, επενδύσεις σε ακίνητα, άυλα πάγια στοιχεία, αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και λοιπές απαιτήσεις.

5.2.3 Κίνδυνος ρευστότητας

Η Τράπεζα εκτίθεται καθημερινά σε κινδύνους ρευστότητας από αναλήψεις καταθέσεων, λήξεις τίτλων μεσοπρόθεσμης ή μακροπρόθεσμης διάρκειας, λήξεις εξασφαλισμένης ή μη εξασφαλισμένης χρηματοδότησης (συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων («geros») και διατραπεζικός δανεισμός), χρηματοδοτήσεις δανείων και καταπτώσεις εγγυήσεων. Επιπρόσθετα, οι υποχρεώσεις κάλυψης των λογαριασμών περιθωρίου για συναλλαγές εξασφαλισμένης χρηματοδότησης (από την ΕΚΤ και την αγορά), για συμβόλαια μείωσης κινδύνου (CSAs, GMRAs) και για εκκαθάριση συναλλαγών από κεντρικό αντισυμβαλλόμενο (CCPs) έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση των επιπέδων ρευστότητας. Η Τράπεζα διατηρεί διαθέσιμα για να καλύψει όλες αυτές τις ανάγκες. Η Επιτροπή Κινδύνων της Τράπεζας καθορίζει επαρκή όρια ρευστότητας για να καλυφθούν οι ενδεχόμενες ανάγκες.

Η προηγούμενη εμπειρία έχει δείξει ότι οι ανάγκες ρευστότητας που δημιουργούνται από καταπτώσεις εγγυητικών και πιστωτικών επιστολών είναι σημαντικά λιγότερες από το ποσό της δέσμευσης. Το ίδιο ισχύει και για τις δεσμεύσεις για αύξηση της πίστωσης, όπου το συνολικό συμβατικό ποσό δεν αντιπροσωπεύει κατ' ανάγκη μελλοντικές ανάγκες μετρητών, καθώς αρκετές από αυτές τις δεσμεύσεις θα λήξουν ή θα τερματιστούν χωρίς να χρηματοδοτηθούν.

Θεμελιώδης αρχή της διοίκησης της Τράπεζας, είναι η αντιστοίχιση (matching) και η ελεγχόμενη αναντιστοιχία (mismatch) των ημερομηνιών λήξης και των επιτοκίων των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων. Είναι ασυνήθιστο για τράπεζες να έχουν πλήρη αντιστοίχιση, καθώς οι συναλλαγές είναι συχνά αβέβαιης διάρκειας και διαφορετικής φύσεως. Όταν οι λήξεις δε συμπίπτουν, η αποδοτικότητα μπορεί να αυξηθεί αλλά ταυτόχρονα μπορεί να αυξηθεί και ο κίνδυνος ζημιών.

Οι λήξεις των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων και η δυνατότητα αντικατάστασης, με αποδεκτό κόστος, των τοκοφόρων υποχρεώσεων κατά τη λήξη τους, αποτελούν σημαντικούς παράγοντες για την αξιολόγηση της ρευστότητας της Τράπεζας.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Πλαίσιο Διαχείρισης Κινδύνου Ρευστότητας

Η Πολιτική Διαχείρισης Κινδύνου Ρευστότητας της Τράπεζας ορίζει την ακόλουθη εποπτική και ελεγκτική δομή:

- Η Επιτροπή Κινδύνων είναι υπεύθυνη για τη λήψη αποφάσεων για τη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας και για την παρακολούθηση των ποσοτικών και ποιοτικών διαστάσεων του κινδύνου ρευστότητας.
- Η Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού και Υποχρεώσεων της Τράπεζας (Assets and Liabilities Committee) είναι εξουσιοδοτημένη να διαμορφώνει και να εφαρμόζει την πολιτική διαχείρισης ρευστότητας και να ελέγχει τη διαθέσιμη ρευστότητα τουλάχιστον σε μηνιαία βάση.
- Η Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων του Ομίλου (Treasury) είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή της στρατηγικής της Τράπεζας όσον αφορά στη ημερήσια διαχείριση ρευστότητας της Τράπεζας και για την προετοιμασία και παρακολούθηση του προϋπολογισμού ρευστότητας της Τράπεζας.
- Ο Τομέας Group Market and Counterparty Risk Sector (GMCRS) είναι υπεύθυνος για την επιμέτρηση, παρακολούθηση και ενημέρωση σχετικά με τη ρευστότητα της Τράπεζας.

Η παρακάτω λίστα περιλαμβάνει τις κύριες αναφορές που ετοιμάζονται σε περιοδική βάση:

- (α) Η εποπτική ανάλυση του ανοίγματος ρευστότητας (liquidity gap) μαζί με τους εποπτικούς δείκτες ρευστότητας,
- (β) Οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων. Οι ασκήσεις αυτές αξιολογούν τον αντίκτυπο ενός αριθμού έκτακτων γεγονότων στη ρευστότητα της Τράπεζας,
- (γ) Αναφορά επί των αναλύσεων ευαισθησίας κινδύνων αγοράς που επηρεάζουν τη ρευστότητα,
- (δ) Εκτίμηση δεικτών κάλυψης ρευστότητας (Liquidity coverage ratios -LCR) (νέος δείκτης στα πλαίσια της Βασιλείας III), και
- (ε) Αναφορά σχετική με τη σύσταση βαρών σε στοιχεία ενεργητικού.

Χρονοανάλυση στοιχείων ενεργητικού και στοιχεία ενεργητικού διακρατούμενα για την αντιμετώπιση του κινδύνου ρευστότητας

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν ανάλυση της ληκτότητας των στοιχείων ενεργητικού της Τράπεζας την 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018, βασισμένη στις λογιστικές τους αξίες. Τα δάνεια μη ορισμένης λήξης παρουσιάζονται στην «εντός ενός μηνός» κατηγορία. Η Τράπεζα έχει συνάψει συμβάσεις μείωσης πιστωτικού κινδύνου με αντισυμβαλλόμενους στη διατραπεζική αγορά (ISDA/CSA). Με βάση τις συμβάσεις αυτές, η Τράπεζα έχει δώσει ή λάβει εξασφαλίσεις, οι οποίες καλύπτουν τις αντίστοιχες καθαρές υποχρεώσεις ή απαιτήσεις από συναλλαγές παραγώγων. Οι εξασφαλίσεις που έχουν δοθεί δεν παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες. Για τις απαιτήσεις από παράγωγα που δεν καλύπτονται από συμβάσεις ISDA/CSA, η θετική αποτίμηση παρουσιάζεται στην εύλογη αξία στην «άνω του ενός έτους» κατηγορία.

	31 Δεκεμβρίου 2019				
	Εντός 1 μήνα € εκατ.	1 - 3 μήνες € εκατ.	3 μήνες έως 1 έτος € εκατ.	Άνω του 1 έτους € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
- Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	2.626	-	-	-	2.626
- Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	382	96	280	414	1.172
- Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	1.925	317	2.806	24.650	29.698
- Ομόλογα	43	41	262	6.192	6.538
- Μετοχές	-	-	-	92	92
- Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	-	-	-	118	118
- Λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽¹⁾	83	11	10	10.002	10.106
- Στοιχεία ενεργητικού δραστηριοτήτων προς πώληση (σημ. 30)	-	2	47	-	49
Σύνολο	5.059	467	3.405	41.468	50.399

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2018 αναμορφωμένα				
	Εντός 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 μήνες έως 1 έτος	Άνω του 1 έτους	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
- Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	397	-	-	-	397
- Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	663	142	361	462	1.628
- Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	2.276	325	2.058	24.695	29.354
- Ομόλογα	-	6	528	6.007	6.541
- Μετοχές	-	-	-	74	74
- Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	-	-	-	66	66
- Λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽¹⁾ (σημ. 2.3.2)	72	10	9	8.738	8.829
- Στοιχεία ενεργητικού δραστηριοτήτων προς πώληση (σημ. 30)	20	-	-	-	20
Σύνολο	3.428	483	2.956	40.042	46.909

⁽¹⁾ Τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού περιλαμβάνουν Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες, τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία, τις επενδύσεις σε ακίνητα, τα άυλα πάγια στοιχεία, τις αναβαλλόμενες φορολογικές και τις λοιπές απαιτήσεις.

Η Τράπεζα κατέχει ένα διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο μετρητών και στοιχείων ενεργητικού υψηλής ρευστοποίησης, προκειμένου να εξυπηρετήσει τις υποχρεώσεις της και ενδεχόμενες αναλήψεις καταθέσεων σε συνθήκες πίεσης αγοράς. Τα διακρατούμενα στοιχεία ενεργητικού της Τράπεζας για την αντιμετώπιση του κινδύνου ρευστότητας περιλαμβάνουν τα παρακάτω:

- (α) Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες,
- (β) Ομόλογα υψηλής ρευστοποίησης και λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού αποδεκτά ως εγγύηση, και
- (γ) Τρεχούμενοι λογαριασμοί και διατραπεζικές καταθέσεις λήξης εντός ενός μήνα.

Χρονοανάλυση των υποχρεώσεων

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται οι συμβατικές μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές για το 2019 και το 2018. Τα στοιχεία των υποχρεώσεων μη ορισμένης λήξης (καταθέσεις όψεως και ταμειυτηρίου) εμφανίζονται στην «εντός ενός μηνός» κατηγορία. Η Τράπεζα έχει συνάψει συμβάσεις μείωσης πιστωτικού κινδύνου με αντισυμβαλλόμενους στη διατραπεζική αγορά (ISDA/CSA). Λόγω αυτών των συμβάσεων, η Τράπεζα έχει ήδη δώσει εξασφαλίσεις οι οποίες καλύπτουν την αποτίμηση των καθαρών της υποχρεώσεων από παράγωγα στη διατραπεζική αγορά. Για τις υποχρεώσεις από παράγωγα που δεν καλύπτονται από συμβάσεις ISDA/CSA η υποχρέωση παρουσιάζεται στην εύλογη αξία στην «εντός ενός μηνός» κατηγορία.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει το χειρότερο πιθανό σενάριο αφού βασίζεται στην παραδοχή ότι όλες οι υποχρεώσεις θα αποπληρωθούν νωρίτερα από το αναμενόμενο (όλες οι προθεσμιακές καταθέσεις αποσύρονται στη συμβατική τους λήξη). Το πρόσφατο παρελθόν έχει δείξει ότι ακόμη και σε περιόδους συστημικής χρηματοοικονομικής κρίσης, η πιθανότητα ενός τέτοιου γεγονότος είναι απομακρυσμένη.

	31 Δεκεμβρίου 2019				
	Εντός 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 μήνες έως 1 έτος	Άνω του 1 έτους	(εισροές)/ εκροές
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις εκτός παραγώγων:					
- Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	5.406	2.358	10	2.338	10.112
- Υποχρεώσεις προς πελάτες	24.194	3.920	4.600	-	32.714
- Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	31	84	792	2.050	2.957
- Υποχρεώσεις από μισθώσεις	2	4	18	111	135
- Λοιπές υποχρεώσεις	193	247	520	-	960
	29.826	6.613	5.940	4.499	46.878
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα:	5	-	-	-	5

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Στοιχεία εκτός ισολογισμού

	Εντός 1 έτους € million	Άνω του 1 έτους € million
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	3.627	1.224
Συμβατικές δεσμεύσεις ⁽¹⁾	136	-
Σύνολο	3.763	1.224

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις εκτός παραγώγων:

	31 Δεκεμβρίου 2018				
	Εντός 1 μήνα € εκατ.	1 - 3 μήνες € εκατ.	3 μήνες έως 1 έτος € εκατ.	Άνω του 1 έτους € εκατ.	(εισορές)/ε κροές € εκατ.
- Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	8.828	790	-	1.688	11.306
- Υποχρεώσεις προς πελάτες	22.155	2.802	4.195	4	29.156
- Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	1	91	327	3.043	3.462
- Λοιπές υποχρεώσεις (σημ. 2.3.2)	103	169	600	-	872
	<u>31.087</u>	<u>3.852</u>	<u>5.122</u>	<u>4.735</u>	<u>44.796</u>
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα:	13	-	-	-	13

Στοιχεία εκτός ισολογισμού

	Εντός 1 έτους € εκατ.	Άνω του 1 έτους € εκατ.
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	3.906	1.064
Συμβατικές δεσμεύσεις ⁽¹⁾	13	-
Υποχρεώσεις από λειτουργικές μισθώσεις	26	81
Σύνολο	3.945	1.145

⁽¹⁾ Αφορά συμβατικές δεσμεύσεις για την εξαγορά ιδιοχρησιμοποιούμενων και επενδυτικών ακινήτων καθώς και άυλων πάγιων στοιχείων (σημ. 42).

5.2.4 Μεταρρύθμιση επιτοκίων αναφοράς-«IBOR reform»

Μετά την χρηματοοικονομική κρίση, οι διεθνείς εποπτικοί φορείς, επιχειρήσαν την θεμελιώδη αναθεώρηση των βασικών επιτοκίων αναφοράς και αποφάσισαν να αντικαταστήσουν τα υφιστάμενα διατραπεζικά επιτόκια (IBORs) με εναλλακτικά επιτόκια αναφοράς στα νομίσματα των χωρών, τα οποία θα διαμορφωθούν βάσει συναλλαγών σε αγορές με υψηλή ρευστότητα. Σαν αποτέλεσμα αυτού του έργου (αναφέρεται ως «μεταρρύθμιση IBOR»), ενδέχεται να υπάρξει αβεβαιότητα σχετικά με την μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των υφιστάμενων IBORs.

Στα πλαίσια της μεταρρύθμισης IBOR, η Τράπεζα έχει δημιουργήσει την Ομάδα Εργασίας IBOR, η οποία διευθύνεται από ανώτερα στελέχη από διάφορες μονάδες της Τράπεζας, συμπεριλαμβανομένων των μονάδων Οικονομικής Ανάλυσης και Έρευνας, Διεθνών Κεφαλαιαγορών, Διαχείρισης Κινδύνων Αγορών και Αντισυμβαλλόμενων Ομίλου, και με την συμμετοχή άλλων επιχειρηματικών μονάδων και την υποστήριξη των Νομικών Υπηρεσιών και της Μονάδας Οργάνωσης και Επιχειρηματικής Ανάλυσης Ομίλου (Εποπτική Μονάδα) με σκοπό να διαχειριστούν την μετάβαση στα νέα εναλλακτικά άνευ κινδύνου επιτόκια τα οποία θα αντικαταστήσουν τα τωρινά διατραπεζικά επιτόκια δανεισμού (IBORs), να ελαχιστοποιήσουν, κατά το δυνατό, όλους τους σχετιζόμενους κινδύνους και να διασφαλίσουν την απόλυτη συμμόρφωση με τις εποπτικές απαιτήσεις αναφορικά με την ρύθμιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα επιτόκια αναφοράς (BMR).

Οι κύριοι στόχοι της Ομάδας Εργασίας IBOR που αναφέρεται παραπάνω, περιλαμβάνουν:

- Παρακολούθηση των εξελίξεων σε θέματα εποπτείας, αγοράς και κλάδου αναφορικά με την μεταρρύθμιση IBOR και προετοιμασία σχεδίων δράσης για την ομαλή μετάβαση στα νέα επιτόκια αναφοράς,
- Αξιολόγηση και εκτίμηση των επιπτώσεων στις επιχειρηματικές δραστηριότητες συμπεριλαμβανομένων της ορθής ενσωμάτωσης των νέων μεθοδολογιών για τον υπολογισμό των εναλλακτικών επιτοκίων αναφοράς στα λειτουργικά

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

συστήματα της Τράπεζας, τροποποιήσεως επί των συμφωνιών εκκαθάρισης με τις εταιρείες εκκαθάρισης/διαμεσολαβητές και των συμβολαίων με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ως εξωτερικοί αντισυμβαλλόμενοι βάσει των νέων εναλλακτικών επιτοκίων αναφοράς, ενσωμάτωση διατάξεων εναλλακτικών δράσεων, όπως μπορεί να αιτηθεί ή εισηγηθεί από τις εποπτικές αρχές των ενώσεων διεθνών χρηματαγορών, στα υφιστάμενα και νέα χρηματοοικονομικά μέσα κυμαινόμενου επιτοκίου συνδεδεμένα με επιτόκια αναφοράς τα οποία θα αντικατασταθούν στα πλαίσια της μεταρρύθμισης IBOR και της κατάλληλης τροποποίησης των συμβάσεων των πελατών,

- Ανάπτυξη στρατηγικής επικοινωνίας με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη αναφορικά με τις αλλαγές που προκύπτουν από την μεταρρύθμιση IBOR, και
- Τακτική αναφορά στην Επιτροπή Απαιτήσεων και Υποχρεώσεων του Ομίλου (GALCO) και αν χρειαστεί στο BRC με σκοπό να επανεξετάσουν και αξιολογήσουν τις εξελίξεις, να προτείνουν ή να εγκρίνουν ενέργειες ή/και στρατηγικές σχετικές με την μεταρρύθμιση IBOR.

Η Τράπεζα είναι εκτεθειμένη σε σημαντικό αριθμό χρηματοοικονομικών μέσων συνδεδεμένων με τον δείκτη IBOR, όπως παράγωγα, χρεωστικοί τίτλοι, δανειακές και καταθετικές συμβάσεις. Δεδομένου ότι τα επιτόκια αναφοράς αυτών των μέσων πρόκειται να αντικατασταθούν λόγω της μεταρρύθμισης IBOR, θα υπάρξει αβεβαιότητα τόσο ως προς τον τρόπο και χρόνο μετάβασης στα νέα επιτόκια, όσο και προς τις τροποποιήσεις που θα προκύψουν στα συνδεδεμένα με το IBOR χρηματοοικονομικά μέσα αναφορικά με τον χρόνο ή το ποσό των αναπροσαρμοσμένων με τον νέο δείκτη αναφοράς συμβατικών χρηματοοικονομικών τους. Ως εκ τούτου, η αβεβαιότητα αυτή ενδέχεται να επηρεάσει τον λογιστικό χειρισμό των χρηματοοικονομικών μέσων κυρίως ως προς τη λογιστική αντιστάθμιση κατά τη περίοδο μετάβασης, τον αντισταθμιστικό προσδιορισμό εν απουσία της υφιστάμενης αβεβαιότητας και τέλος τον λογιστικό χειρισμό που πρόκειται να εφαρμοστεί σε οποιαδήποτε τροποποίηση των συμβατικών όρων.

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, η Τράπεζα είναι εκτεθειμένη σε διάφορα επιτόκια αναφοράς στις σχέσεις που αντισταθμίζει λογιστικά και οι οποίες λήγουν μετά το τέλος του 2021, όταν η μετάβαση στο IBOR εκτιμάται ότι θα έχει ολοκληρωθεί, όπως το Euribor, το USD Libor, το CHF Libor και το επιτόκιο αναφοράς του ευρώ για περίοδο μιας ημέρας (EONIA).

Αναφορικά με το Euribor, την 31 Δεκεμβρίου 2019 δεν υπάρχει επίσημη αναφορά από την Ομάδα Εργασίας της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για τα «επιτόκια άνευ κινδύνου σε ευρώ» και το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Χρηματαγοράς, που αποτελεί τον διαχειριστή του Euribor, η οποία να ορίζει την ημερομηνία παύσης του Euribor. Αντιθέτως, το Euribor από τον Ιούλιο του 2019 θεωρείται ότι πληροί τις απαιτήσεις BMR ως καθοριστικό επιτόκιο αναφοράς. Συνεπώς, το Euribor μπορεί να συνεχίσει να υπάρχει ως επιτόκιο αναφοράς στο προβλεπόμενο μέλλον και οι σχέσεις στις οποίες γίνεται αντιστάθμιση εύλογης αξίας με επιτόκιο αναφοράς το Euribor δεν αναμένεται να επηρεαστούν άμεσα από την μεταρρύθμιση IBOR.

Επιπροσθέτως, τα αντισταθμιζόμενα στοιχεία περιλαμβάνουν Euro και CHF στεγαστικά δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου, Euro και US δολαριακά ομόλογα επενδυτικού χαρτοφυλακίου με σταθερό επιτόκιο και Euro καταθέσεις πελατών. Επί του παρόντος, η αγορά προσδοκεί ότι κατά την μετάβαση στα IBOR, τα ισχύοντα επιτόκια (δηλ. τα νέα IBOR συν το περιθώριο κέρδους) θα τεθούν σε τέτοια επίπεδα ώστε να ελαχιστοποιείται, κατά το δυνατό, η αξία μεταβίβασης για τα συναλλασσόμενα μέρη, καταλήγοντας κατά αυτό τον τρόπο σε ταμειακές ροές σχετικά ισοδύναμες για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, πριν και μετά την αλλαγή των IBOR. Λαμβάνοντας υπόψιν τις βλέψεις της αγοράς και τις προσδοκίες της Τράπεζας ότι τα αντισταθμιζόμενα στοιχεία θα παραμείνουν συμβατικά ως κυμαινόμενου επιτοκίου, και οι κίνδυνοι που έχουν προσδιοριστεί για αντιστάθμιση δεν θα μεταβληθούν, η υφιστάμενη αβεβαιότητα αναφορικά με την αντικατάσταση των IBOR κατά την περίοδο μετάβασης δεν επηρεάζει την λογιστική αντιστάθμιση της Τράπεζας για την 31 Δεκεμβρίου 2019.

Η Τράπεζα θα συνεχίσει να παρακολουθεί τις εξελίξεις της αγοράς και τις εποπτικές οδηγίες αναφορικά με την μεταρρύθμιση IBOR και να προσαρμόζει αντίστοιχα τα σχέδια υλοποίησής του με σκοπό να επιτύχει την άμβλυση των κινδύνων που απορρέουν από την μετάβαση.

5.3 Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

Η εύλογη αξία είναι η τιμή που μία οντότητα θα λάμβανε κατά την πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου ή θα κατέβαλε για τη μεταβίβαση μιας υποχρέωσης σε μια κανονική συναλλαγή μεταξύ συμμετεχόντων στην κύρια (ή πιο συμφέρουσα) αγορά, κατά την ημερομηνία της επιμέτρησης και υπό τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς (δηλ. τιμή εξόδου). Όταν δεν υπάρχει παρατηρήσιμη τιμή για πανομοιότυπο περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση, η εύλογη αξία επιμετράται με τη χρήση άλλων κατάλληλων τεχνικών αποτίμησης μεγιστοποιώντας τη χρήση συναφών παρατηρήσιμων δεδομένων και ελαχιστοποιώντας τη χρήση μη παρατηρήσιμων δεδομένων. Τα παρατηρήσιμα δεδομένα προκύπτουν χρησιμοποιώντας στοιχεία της αγοράς, όπως πληροφορίες διαθέσιμες στο κοινό σχετικά με πραγματικά γεγονότα ή συναλλαγές, και αντανακλούν τις παραδοχές που θα χρησιμοποιούσαν οι συμμετέχοντες

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

στην αγορά για την τιμολόγηση χρηματοοικονομικών μέσων, όπως διαθέσιμες επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές για παρόμοια μέσα, επιτόκια και καμπύλες επιτοκίων, τεκμαρτή μεταβλητότητα και περιθώρια φερεγγυότητας (credit spreads).

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία της Τράπεζας που επιμετρώνται στην εύλογη αξία ή στην αποσβέσιμη αξία κτήσης και η εύλογη αξία τους έχει γνωστοποιηθεί, κατηγοριοποιούνται σε ένα από τα τρία επίπεδα ιεραρχίας εύλογης αξίας ανάλογα με το αν η αποτίμησή τους βασίζεται σε παρατηρήσιμα ή μη παρατηρήσιμα δεδομένα, ως ακολούθως:

- α) Επίπεδο 1 - Χρηματοοικονομικά στοιχεία που αποτιμώνται βάσει επίσημων τιμών (μη προσαρμοσμένες) σε ενεργές αγορές για πανομοιότυπα χρηματοοικονομικά στοιχεία στα οποία η Τράπεζα μπορεί να έχει πρόσβαση κατά την ημερομηνία επιμέτρησης. Ενεργή θεωρείται η αγορά στην οποία οι τιμές αυτές είναι άμεσα και σε τακτά χρονικά διαστήματα διαθέσιμες από κάποιο χρηματιστήριο, χρηματιστή, διαπραγματευτή, βιομηχανικό κλάδο, υπηρεσία τιμών ή ρυθμιστική αρχή και αντιπροσωπεύουν πραγματικές και συχνές συναλλαγές. Στο επίπεδο 1 περιλαμβάνονται ενεργά διαπραγματεύσιμοι χρεωστικοί τίτλοι κατοχής ή έκδοσης της Τράπεζας, μετοχές και παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα που διαπραγματεύονται σε χρηματιστήρια, καθώς επίσης και αμοιβαία κεφάλαια τα οποία έχουν τακτικά και συχνά δημοσιευμένες τιμές.
- β) Επίπεδο 2 - Χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμώμενα χρησιμοποιώντας τεχνικές αποτίμησης με δεδομένα, διαφορετικά των επίσημων τιμών του Επιπέδου 1, τα οποία είναι παρατηρήσιμα είτε απευθείας ή εμμέσως, όπως : i) επίσημες τιμές για παρεμφερή χρηματοοικονομικά μέσα σε ενεργές αγορές, ii) επίσημες τιμές για πανομοιότυπα ή παρεμφερή χρηματοοικονομικά μέσα σε αγορές που δεν είναι ενεργές, iii) δεδομένα, εκτός των επίσημων τιμών, που είναι άμεσα ή έμμεσα παρατηρήσιμα, όπως επιτόκια και καμπύλες επιτοκίων παρατηρήσιμα σε τακτά χρονικά διαστήματα, επιτόκια προθεσμιακών συμβολαίων ξένου συναλλάγματος, τιμές μετοχών, περιθώρια φερεγγυότητας και τεκμαρτή μεταβλητότητα που λαμβάνονται από διεθνείς οργανισμούς παροχής τιμών αγοράς και iv) άλλα μη παρατηρήσιμα δεδομένα που δεν είναι σημαντικά για τη συνολική επιμέτρηση της εύλογης αξίας. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του Επιπέδου 2 περιλαμβάνουν εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, μη άμεσα ρευστοποιήσιμους χρεωστικούς τίτλους, που κατέχονται ή εκδίδονται από την Τράπεζα και μετοχές.
- γ) Επίπεδο 3 - Χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμώμενα χρησιμοποιώντας τεχνικές αποτίμησης στις οποίες τα σημαντικότερα δεδομένα είναι μη παρατηρήσιμα. Κατά τη συλλογή των μη παρατηρήσιμων δεδομένων, χρησιμοποιούνται οι καλύτερες διαθέσιμες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων δεδομένων της Τράπεζας, ενώ ταυτόχρονα ανταναικλώνονται οι υποθέσεις των συμμετεχόντων στην αγορά (π.χ. παραδοχές σχετικά με τον κίνδυνο). Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του Επιπέδου 3 περιλαμβάνουν μη διαπραγματεύσιμους μετοχικούς τίτλους ή μετοχικούς τίτλους που διαπραγματεύονται σε αγορές οι οποίες δεν θεωρούνται ενεργές, συγκεκριμένα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες συμπεριλαμβανομένων τιτλοποιήσεων οι οποίες εκδόθηκαν μέσω εταιρειών ειδικού σκοπού που έχουν συσταθεί από την Τράπεζα και αναγνωρίστηκαν στα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού καθώς και πιστωτικούς τίτλους που εκδόθηκαν από την Τράπεζα.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία

Η κατηγοριοποίηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων της Τράπεζας που επιμετρώνται στην εύλογη αξία τους, παρουσιάζεται στους παρακάτω πίνακες:

	31 Δεκεμβρίου 2019			
	Επίπεδο 1 € εκατ.	Επίπεδο 2 € εκατ.	Επίπεδο 3 € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	50	-	-	50
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	21	17	57	95
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	0	2.278	0	2.278
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	5.393	50	-	5.443
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες αποτιμώμενα υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	-	50	50
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία	5.464	2.345	107	7.916
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	0	2.724	-	2.724
Υποχρεώσεις συναλλαγών	39	-	-	39
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία	39	2.724	-	2.763

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2018			
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	18	0	-	18
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	20	6	52	78
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	0	1.874	1	1.875
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	5.493	85	0	5.578
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες αποτιμώμενα υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	-	46	46
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία	<u>5.531</u>	<u>1.965</u>	<u>99</u>	<u>7.595</u>
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	0	1.896	-	1.896
Υποχρεώσεις συναλλαγών	4	-	-	4
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία	<u>4</u>	<u>1.896</u>	<u>-</u>	<u>1.900</u>

Η Τράπεζα αναγνωρίζει μεταφορές εντός και εκτός των επιπέδων ιεραρχίας της εύλογης αξίας στην αρχή του τριμήνου κατά το οποίο έχει πραγματοποιηθεί η μεταφορά ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου. Δεν υπήρξαν σημαντικές μεταφορές μεταξύ των Επιπέδων κατά την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019.

Συμφωνία των χρηματοοικονομικών στοιχείων του Επιπέδου 3

	2019 € εκατ.	2018 € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	99	39
Μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9	-	52
Μεταφορά σε επίπεδο 3	0	0
Μεταφορά από επίπεδο 3	(0)	(1)
Προσθήκες, μετά από πωλήσεις και λήξεις	2	4
Σύνολο κερδών/(ζημιών) περιόδου που περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων	7	4
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	(1)	1
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	107	99

Διαδικασίες και τεχνικές αποτίμησης της Τράπεζας

Ο τομέας Group Market Counterparty Risk Sector (GMCRS) θεσπίζει τις διαδικασίες που διέπουν την επιμέτρηση της εύλογης αξίας, σύμφωνα με τις λογιστικές πολιτικές της Τράπεζας. Η Τράπεζα χρησιμοποιεί ευρέως αναγνωρισμένα μοντέλα αποτίμησης για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των κοινών χρηματοοικονομικών μέσων για τα οποία δεν υπάρχουν διαθέσιμες επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, όπως τις ανταλλαγές επιτοκίων και τις ανταλλαγές συναλλάγματος (interest and cross currency swaps), που χρησιμοποιούν μόνο παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς και δεν απαιτούν σε μεγάλο βαθμό τη διενέργεια εκτιμήσεων από τη Διοίκηση. Οι παρατηρήσιμες τιμές ή τα δεδομένα των μοντέλων αποτίμησης είναι συνήθως διαθέσιμα στην αγορά για τους εισηγμένους χρεωστικούς και μετοχικούς τίτλους, τα διαπραγματεύσιμα και τα απλά εξωχρηματιστηριακά παράγωγα. Η διαθεσιμότητα παρατηρήσιμων τιμών της αγοράς και των δεδομένων των μοντέλων αποτίμησης μειώνει την ανάγκη διενέργειας εκτιμήσεων από τη Διοίκηση και επίσης μειώνει την αβεβαιότητα σχετικά με τον προσδιορισμό των εύλογων αξιών.

Όπου χρησιμοποιούνται τεχνικές αποτίμησης για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων για τα οποία δεν υπάρχουν διαθέσιμες επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, αυτές επιβεβαιώνονται για την ορθότητά τους έναντι ιστορικών στοιχείων και, όπου είναι εφικτό, έναντι τρεχουσών ή πρόσφατων παρατηρούμενων συναλλαγών σε διάφορα χρηματοοικονομικά μέσα, και επανεξετάζονται περιοδικά από κατάλληλο προσωπικό ανεξάρτητο από το προσωπικό που τα δημιούργησε. Όλα τα μοντέλα πιστοποιούνται πριν να χρησιμοποιηθούν και προσαρμόζονται έτσι ώστε να επιβεβαιώνεται ότι τα αποτελέσματα αντικατοπτρίζουν τα πραγματικά δεδομένα και συγκριτικές τιμές αγοράς. Οι εκτιμήσεις των εύλογων αξιών που λαμβάνονται από τα μοντέλα προσαρμόζονται με τυχόν άλλους παράγοντες, όπως τον κίνδυνο ρευστότητας ή την αβεβαιότητα των μοντέλων, στο βαθμό που οι συμμετέχοντες στην αγορά θα τους λάβουν υπόψη κατά την τιμολόγηση του

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

χρηματοοικονομικού μέσου. Οι εύλογες αξίες, επίσης, αντανακλούν τον πιστωτικό κίνδυνο του μέσου και περιλαμβάνουν προσαρμογές ώστε να ληφθούν υπόψη ο πιστωτικός κίνδυνος της Τράπεζας και του αντισυμβαλλομένου, όπου κρίνεται αναγκαίο.

Οι διαδικασίες ελέγχου των μοντέλων αποτίμησης που εφαρμόζονται από την Τράπεζα, περιλαμβάνουν: επιβεβαίωση των παρατηρήσιμων τιμολογήσεων, επαναυπολογισμό των αποτιμήσεων του μοντέλου, επισκόπηση και διαδικασία έγκρισης για τα νέα μοντέλα ή/και αλλαγές στα υφιστάμενα, προσαρμογή και διενέργεια εκ των υστέρων ελέγχων (back-testing) έναντι παρατηρήσιμων συναλλαγών στην αγορά, όπου είναι εφικτό, ανάλυση σημαντικών μεταβολών αποτίμησης, κλπ. Όταν για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας χρησιμοποιούνται οι αποτιμήσεις τρίτων, αυτές ελέγχονται προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 13.

Τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρώνται στην εύλογη αξία με προεξόφληση των αναμενόμενων ταμειακών ροών, χρησιμοποιώντας επιτόκια της αγοράς κατά την ημερομηνία επιμέτρησης. Αναπροσαρμογές για τον πιστωτικό κίνδυνο του αντισυμβαλλομένου και τον πιστωτικό κίνδυνο της Τράπεζας εφαρμόζονται στα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, όπου κρίνεται απαραίτητο. Για τις εν λόγω αναπροσαρμογές του πιστωτικού κινδύνου λαμβάνονται υπόψη οι αναμενόμενες ταμειακές ροές μεταξύ της Τράπεζας και των αντισυμβαλλομένων με βάση τους σχετικούς όρους των συναλλαγών παραγώγων και η επίδραση του πιστωτικού κινδύνου στην αποτίμηση αυτών των ταμειακών ροών. Ανάλογα με τις συνθήκες, η Τράπεζα λαμβάνει επίσης υπόψη την επίδραση τυχόν διακανονισμών μείωσης του πιστωτικού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων, συμβάσεων εξασφάλισης και σύναψης κύριων συμβάσεων συμψηφισμού για την αποτίμηση του πιστωτικού κινδύνου (Credit Risk Valuation Adjustment - CVA). Για τον υπολογισμό του CVA χρησιμοποιούνται οι πιθανότητες αθέτησης υποχρεώσεων, βασισμένες σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς όπως τα περιθώρια των συμβολαίων ανταλλαγής πιστωτικών κινδύνων (Credit Default Swaps - CDS), ανάλογα με την περίπτωση, ή τα εσωτερικά μοντέλα αξιολόγησης. Η Τράπεζα εφαρμόζει παρόμοια μεθοδολογία για τον υπολογισμό του δικού της πιστωτικού κινδύνου (Debit Value Adjustments - DVA) όταν μπορεί να εφαρμοστεί. Όπου οι τεχνικές αποτίμησης βασίζονται σε εσωτερικά μοντέλα αξιολόγησης και το αντίστοιχο CVA είναι σημαντικό στο σύνολο της επιμέτρησης της εύλογης αξίας, τότε τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα κατηγοριοποιούνται στο Επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας. Μια εύλογα πιθανή μεταβολή του κύριου μη παρατηρήσιμου δεδομένου (δηλ. του ποσοστού ανάκτησης) που χρησιμοποιείται στην αποτίμησή τους, δεν θα είχε σημαντική επίδραση στην επιμέτρηση της εύλογης αξίας τους.

Η Τράπεζα προσδιορίζει την εύλογη αξία των χρεωστικών τίτλων που κατέχει με βάση επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές για τίτλους με παρόμοιο επίπεδο πιστωτικού κινδύνου, λήξη και απόδοση, τιμές διαπραγματεύσεως σε μη ενεργές αγορές για πανομοιότυπα ή παρόμοια χρηματοοικονομικά στοιχεία, ή με τη μέθοδο προεξόφλησης μελλοντικών ταμειακών ροών.

Η αξία των μη διαπραγματευόμενων μετοχικών τίτλων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων σύμφωνα με το ΔΧΠΑ 9 προσδιορίζεται κυρίως χρησιμοποιώντας (i) εκθέσεις αποτίμησης τρίτων, οι οποίες βασίζονται στην καθαρή θέση των εταιρειών όπου η Διοίκηση δεν εκτελεί περαιτέρω σημαντικές προσαρμογές, και (ii) αποτιμήσεις καθαρής θέσης προσαρμοσμένες, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες των οποίων οι συμβατικές ταμειακές ροές δεν αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων (που δεν πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης του SPPI), επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Τιμές αγοράς δεν υπάρχουν καθώς δεν υπάρχουν ενεργές αγορές στις οποίες διαπραγματεύονται. Οι εύλογες αξίες τους εκτιμώνται σε ατομική βάση ανά δάνειο προεξοφλώντας τις μελλοντικές αναμενόμενες ταμειακές ροές για το χρονικό διάστημα που αναμένεται να ανακτηθούν, χρησιμοποιώντας κατάλληλα προεξοφλητικά επιτόκια. Οι αναμενόμενες ταμειακές ροές, που ενσωματώνουν τον πιστωτικό κίνδυνο, αποτελούν σημαντικά μη παρατηρήσιμα δεδομένα στον υπολογισμό της εύλογης αξίας με αποτέλεσμα το σύνολο της εύλογης αξίας τους να κατηγοριοποιείται στο Επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας. Μια εύλογα πιθανή μεταβολή στους εκτιμώμενους δείκτες ανάκτησης κατά +5%/-5% θα αύξανε/μείωνε τη συνολική εύλογη αξία κατά € 2 εκατ.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία

Η κατηγοριοποίηση της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων της Τράπεζας που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία στον ισολογισμό παρουσιάζεται στους ακόλουθους πίνακες:

	31 Δεκεμβρίου 2019				
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Εύλογη αξία	Λογιστική αξία
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	-	-	29.734	29.734	29.648
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	-	681	-	681	1.042
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία	-	681	29.734	30.415	30.690
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	513	865	944	2.322	2.390
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία	513	865	944	2.322	2.390

	31 Δεκεμβρίου 2018				
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Εύλογη αξία	Λογιστική αξία
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	-	-	29.270	29.270	29.308
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	-	392	-	392	941
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία	-	392	29.270	29.662	30.249
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	510	722	1.247	2.479	2.691
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία	510	722	1.247	2.479	2.691

Οι υποθέσεις και οι τεχνικές που χρησιμοποιούνται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που δεν αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους είναι σύμφωνες με αυτές που χρησιμοποιήθηκαν για την επιμέτρηση των εύλογων αξιών των χρηματοοικονομικών μέσων που αποτιμώνται στην εύλογη αξία. Συγκεκριμένα:

- α) Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες συμπεριλαμβανομένων τιτλοποιήσεων οι οποίες εκδόθηκαν μέσω εταιρειών ειδικού σκοπού που έχουν συσταθεί από την Τράπεζα: για τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες δεν υπάρχουν τιμές αγοράς, καθώς δεν υπάρχουν ενεργές αγορές στις οποίες διαπραγματεύονται. Οι εύλογες αξίες εκτιμώνται προεξοφλώντας τις μελλοντικές αναμενόμενες ταμειακές ροές για το χρονικό διάστημα που αναμένεται να ανακτηθούν, χρησιμοποιώντας κατάλληλα επιτόκια προσαρμοσμένα με τον κίνδυνο. Τα δάνεια ομαδοποιούνται σε κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων με παρόμοια χαρακτηριστικά, όπως αυτά παρακολουθούνται από τη Διοίκηση ανά προϊόν, τύπο δανειολήπτη και βαθμό καθυστέρησης, προκειμένου να βελτιωθεί η ακρίβεια των εκτιμώμενων αποτελεσμάτων αποτίμησης. Κατά την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών, η Τράπεζα κάνει υποθέσεις σχετικά με αναμενόμενες προκαταβολές, τα περιθώρια του προϊόντος και το χρονοδιάγραμμα εκποίησης των εξασφαλίσεων. Τα προεξοφλητικά επιτόκια ενσωματώνουν δεδομένα για τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές και τα επιτόκια, κατά περίπτωση.
- β) Επενδυτικοί τίτλοι που αποτιμώνται στο αποσβέσιμο κόστος: η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών τίτλων προσδιορίζεται με βάση τις επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, όταν αυτές είναι διαθέσιμες. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις, η εύλογη αξία προσδιορίζεται με βάση τις επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές για τίτλους με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, διάρκεια και απόδοση, τις τιμές διαπραγμάτευσης σε μη ενεργές αγορές για πανομοιότυπα ή παρόμοια χρηματοοικονομικά στοιχεία, ή χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της προεξόφλησης των ταμειακών ροών.
- γ) Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους: η εύλογη αξία τους προσδιορίζεται με βάση τις επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, όταν αυτές είναι διαθέσιμες. Αν οι τιμές της αγοράς δεν είναι διαθέσιμες, η εύλογη αξία προσδιορίζεται με βάση επίσημες τιμές αγοράς για πιστωτικούς τίτλους με παρόμοια χαρακτηριστικά ή προεξοφλώντας τις αναμενόμενες ταμειακές ροές με επιτόκιο προσαρμοσμένο για τον κίνδυνο, όπου ο πιστωτικός κίνδυνος της Τράπεζας προσδιορίζεται χρησιμοποιώντας στοιχεία έμμεσα παρατηρήσιμα, δηλαδή επίσημες τιμές παρόμοιων τίτλων που εκδίδονται από την Τράπεζα ή από άλλους Έλληνες εκδότες.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Για τα υπόλοιπα χρηματοοικονομικά μέσα που είναι βραχυπρόθεσμα ή επανατιμολογούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα (ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες, απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και υποχρεώσεις προς πελάτες), η λογιστική αξία τους προσεγγίζει την εύλογη αξία τους.

6. Καθαρά έσοδα από τόκους

	2019	2018
	€ εκατ.	€ εκατ.
Τόκοι έσοδα		
Πελάτες	1.084	1.197
- επιμετρούμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	1.082	1.196
- επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	2	1
Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽¹⁾	32	30
Χρεωστικοί τίτλοι ⁽²⁾	157	151
- επιμετρούμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	15	17
- επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	141	133
- επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	1	1
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου) ⁽³⁾	51	59
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (χωρίς λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου) ⁽³⁾	377	370
	1.701	1.807
Τόκοι έξοδα		
Πελάτες ⁽¹⁾	(130)	(129)
Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ⁽¹⁾	(75)	(140)
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους ⁽¹⁾	(105)	(85)
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου) ⁽³⁾	(36)	(38)
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (χωρίς λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου) ⁽³⁾	(360)	(360)
Υποχρεώσεις από μισθώσεις- ΔΠΧΑ 16	(3)	-
	(709)	(752)
Σύνολο	992	1.055

⁽¹⁾ Επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος.

⁽²⁾ Τα έσοδα από τόκους από το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών που περιλαμβάνονται δεν ήταν σημαντικά για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018.

⁽³⁾ Για το έτος 2018, περιλαμβάνει μια αναταξινόμηση μεταξύ παράγωγων με λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου και παράγωγων χωρίς λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου ποσού € 44 εκατ. στα έσοδα από τόκους και € 35 εκατ. στα έξοδα από τόκους.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα έσοδα από τόκους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών, ανά κατηγορία δανείου και ποιοτική διαβάθμιση:

	31 Δεκεμβρίου 2019		
	Τόκοι έσοδα από μη-απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις	Τόκοι έσοδα από απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Λιανική Τραπεζική	433	198	631
Επιχειρηματικά ⁽¹⁾	358	95	453
Σύνολο τόκων εσόδων από πελάτες	791	293	1.084

	31 Δεκεμβρίου 2018		
	Τόκοι έσοδα από μη-απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις	Τόκοι έσοδα από απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Λιανική Τραπεζική	441	278	719
Επιχειρηματικά ⁽¹⁾	351	127	478
Σύνολο τόκων εσόδων από πελάτες	792	405	1.197

⁽¹⁾ Περιλαμβάνονται τόκοι έσοδα από δάνεια και απαιτήσεις προς το Δημόσιο τομέα

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

7. Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες

Οι παρακάτω πίνακες περιλαμβάνουν τα καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες από συμβάσεις με πελάτες στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15, αναλυμένα στις βασικές κατηγορίες ανά υπηρεσία και επιχειρηματικό τομέα.

	31 Δεκεμβρίου 2019						
	Λιανική Τραπεζική € εκατ.	Τραπεζική Επιχειρήσεων € εκατ.	Διαχείριση Περιουσίας € εκατ.	Επενδυτική		Επενδύσεις σε Ακίνητα € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
				Τραπεζική και			
				Προϊόντα Κεφαλαιαγοράς € εκατ.	Λοιπά και κέντρο απαλοιφής € εκατ.		
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες Αμοιβαία κεφάλαια και διαχείριση περιουσίας	7	36	0	6	2	0	51
Δραστηριότητες δικτύου και λοιπά ⁽¹⁾	17	2	18	1	0	0	38
Υπηρεσίες κεφαλαιαγοράς	25	14	0	14	0	0	53
Σύνολο	0	4	(3)	2	2	0	5
	49	56	15	23	4	0	147

	31 Δεκεμβρίου 2018						
	Λιανική Τραπεζική € εκατ.	Τραπεζική Επιχειρήσεων € εκατ.	Διαχείριση Περιουσίας € εκατ.	Επενδυτική		Επενδύσεις σε Ακίνητα € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
				Τραπεζική και			
				Προϊόντα Κεφαλαιαγοράς € εκατ.	Λοιπά και κέντρο απαλοιφής € εκατ.		
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες ⁽¹⁾ Αμοιβαία κεφάλαια και διαχείριση περιουσίας	6	46	0	5	5	0	62
Δραστηριότητες δικτύου και λοιπά ⁽¹⁾	12	1	16	3	0	0	32
Υπηρεσίες κεφαλαιαγοράς	32	13	0	12	0	0	57
Σύνολο	0	4	(1)	29	2	0	34
	50	64	15	49	7	0	185

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει προμήθειες από υπηρεσίες που σχετίζονται με πιστωτικές κάρτες και από το 2019 προμήθειες από θεσμικούς πελάτες που προηγουμένως συμπεριλαμβάνονταν στις χρηματοδοτικές δραστηριότητες. Τα συγκριτικά στοιχεία έχουν αναπροσαρμοστεί αντίστοιχα.

8. Έσοδα από μη τραπεζικές υπηρεσίες

Τα έσοδα από μη τραπεζικές υπηρεσίες περιλαμβάνουν έσοδα από εκμίσθωση ακινήτων ποσού € 39 εκατ. και λοιπά έσοδα ποσού € 3 εκατ. από υπηρεσίες IT που παρέχονται από την Τράπεζα.

9. Έσοδα από μερίσματα

Κατά τη διάρκεια της χρήσης, η Τράπεζα αναγνώρισε έσοδα από μερίσματα κυρίως από θυγατρικές της εταιρείες ποσού € 142 εκατ. (2018: € 123 εκατ.).

Η ανάλυση των προαναφερθέντων μερισμάτων ανά εταιρεία έχει ως εξής:

	2019 € εκατ.	2018 € εκατ.
Eurobank Private Bank Luxembourg S.A.	15	30
ERB Istanbul Holding A.S.	-	30
Eurobank Bulgaria A.D.	-	17
Eurolife ERB Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών	11	16
Eurobank Factors A.E.Π.Ε.Α.	15	15
ERB New Europe Holding B.V.	100	13
Λοιπά	1	2
Σύνολο	142	123

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

10. Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών και επενδυτικών τίτλων

	2019 € εκατ.	2018 € εκατ.
Ομόλογα εκ των οποίων:	63	78
- επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	61	77
- επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	2	1
Μετοχές και αμοιβαία κεφάλαια επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	16	2
Κέρδη/(ζημιές) από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (λογιστική αντιστάθμιση κινδύνου)	(8)	(1)
Κέρδη/(ζημιές) από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (χωρίς λογιστική αντιστάθμιση κινδύνου)	(21)	11
Συναλλαγματικές διαφορές	-	9
Σύνολο	50	99

11. Λοιπά έσοδα/(έξοδα)

	2019 € εκατ.	2018 αναμορφωμένα € εκατ.
Κέρδη/ (ζημιές) από μεταβολή στην εύλογη αξία των επενδυτικών ακινήτων (σημ. 2.3.2)	45	(3)
Κέρδη/(ζημιές) από την αποαναγνώριση δανείων επιμετρούμενων στο αποσβέσιμο κόστος ⁽¹⁾	(40)	4
Προμήθεια έξοδο που σχετίζεται με αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (σημ. 14)	(7)	(7)
Κέρδη/ (ζημιές) από την πώληση θυγατρικών (σημ. 23) ⁽²⁾	2	(23)
Επιστροφή κεφαλαίου από τη Eurolife ERB Insurance Group		
Συμμετοχών Α.Ε. ⁽³⁾	-	25
Κέρδη/ (ζημιές) δανείων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	2	1
Λοιπά	(1)	(4)
Σύνολο	1	(7)

⁽¹⁾ Για το έτος 2019, περιλαμβάνει κυρίως ζημιές αποαναγνώρισης οι οποίες προέκυψαν από τη συναλλαγή Pillar (σημ.20)

⁽²⁾ Για το έτος 2018, περιλαμβάνει μια επιστροφή τιμήματος ποσού € 5 εκατ. με βάση τη συμφωνία πώλησης του 80% των ασφαλιστικών δραστηριοτήτων του Ομίλου τον Αύγουστο του 2016

⁽³⁾ Αντιστοιχεί στα σωρευτικά κέρδη του ομίλου Eurolife

12. Λειτουργικά έξοδα

	2019 € εκατ.	2018 αναμορφωμένα € εκατ.
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	(360)	(382)
Διοικητικά έξοδα	(163)	(148)
Εισφορές στα ταμεία εξυγίανσης και εγγύησης των καταθέσεων	(52)	(53)
Αποσβέσεις ενσώματων παγίων στοιχείων	(28)	(24)
Αποσβέσεις δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽¹⁾	(29)	-
Αποσβέσεις άυλων παγίων στοιχείων	(21)	(18)
Ενοίκια λειτουργικών μισθώσεων ⁽¹⁾	(1)	(40)
Σύνολο	(654)	(665)

⁽¹⁾ Σε συνέχεια της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 16 από την 1 Ιανουαρίου 2019 (σημ. 2). Περιλαμβάνονται ΦΠΑ και άλλοι ισχύοντες φόροι επί ενοικίων λειτουργικών μισθώσεων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Εισφορές στα ταμεία εξυγίανσης και εγγύησης των καταθέσεων

Το 2016, ο Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης (EME) (Single Resolution Mechanism – SRM), ο οποίος αποτελεί έναν από τους πυλώνες της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ένωσης στην Ευρωζώνη μαζί με τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (Single Supervisory Mechanism – SSM), τέθηκε σε εφαρμογή. Το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (Single Resolution Fund – SRF) δημιουργήθηκε με την Οδηγία 2014/806/ΕΕ, προκειμένου να διασφαλίσει ενιαία πρακτική στις χρηματοδοτήσεις εξυγίανσης εντός EME και υπάγεται στο Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (Single Resolution Board – SRB). Ο EME προβλέπει ότι το SRF θα δημιουργηθεί κατά την διάρκεια μιας περιόδου οκτώ ετών με «εκ των προτέρων» εισφορές του τραπεζικού τομέα, οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν αμετάκλητες δεσμεύσεις πληρωμής ως μέρος του συνολικού ποσού της εισφοράς (σημ. 42).

Αμοιβές και έξοδα προσωπικού

	2019	2018
	€ εκατ.	€ εκατ.
Μισθοί, ημερομίσθια και έκτακτες αμοιβές	(250)	(269)
Εισφορές κοινωνικής ασφάλισης	(63)	(64)
Αμοιβές συνταξιοδότησης και λοιπές παροχές λόγω εξόδου από την υπηρεσία	(11)	(12)
Λοιπά έξοδα	(36)	(37)
Σύνολο	(360)	(382)

Ο μέσος όρος του αριθμού των εργαζομένων της Τράπεζας κατά τη διάρκεια της χρήσης ανήλθε σε 7.929 (2018: 8.216). Την 31 Δεκεμβρίου 2019, ο αριθμός των καταστημάτων και των κέντρων επιχειρηματικής και ιδιωτικής τραπεζικής της Τράπεζας ανήλθε σε 373.

13. Λοιπές ζημιές απομείωσης, έξοδα αναδιάρθρωσης και προβλέψεις

	2019	2018
	€ εκατ.	αναμορφωμένα € εκατ.
Ζημιές απομείωσης και προβλέψεις από συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες (σημ. 23, 35)	(27)	(76)
Ζημιές απομείωσης και αποτίμησης ακινήτων (σημ. 2.3.2)	(39)	(12)
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις ⁽¹⁾	(10)	(3)
Ζημιές απομείωσης/αντιλογισμός ομολόγων (σημ. 22)	35	15
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις	(41)	(76)
Κόστος προγραμμάτων Εθελουσίας Εξόδου και λοιπές σχετικές δαπάνες (σημ. 35)	(59)	(52)
Λοιπά έξοδα αναδιάρθρωσης	(10)	(6)
Έξοδα αναδιάρθρωσης	(69)	(58)
Σύνολο	(110)	(134)

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει ζημιές απομείωσης εξοπλισμού και λογισμικών προγραμμάτων, λοιπών στοιχείων ενεργητικού και προβλέψεις για δικαστικές υποθέσεις και για λοιπούς λειτουργικούς κινδύνους.

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, η Τράπεζα αναγνώρισε ζημιές απομείωσης και αποτίμησης ακινήτων ποσού € 39 εκατ., εκ των οποίων € 31 εκατ. αφορούν χαρτοφυλάκια ακινήτων που ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση (σημ. 30).

Για την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, η Τράπεζα αναγνώρισε έξοδα αναδιάρθρωσης € 10 εκατ. που σχετίζονται κυρίως με το σχέδιο μετασχηματισμού της Τράπεζας. Για την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018, η Τράπεζα αναγνώρισε έξοδα αναδιάρθρωσης € 6 εκατ., τα οποία σχετίζονται κυρίως με τη βελτιστοποίηση των δανειακών της δραστηριοτήτων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

14. Φόρος εισοδήματος

	2019 € εκατ.	2018 αναμορφωμένα € εκατ.
Τρέχον φόρος	(4)	(3)
Αναβαλλόμενος φόρος	16	(6)
Προσαρμογές φόρου	-	(14)
Σύνολο φόρου εισοδήματος (έξοδο)/έσοδο	12	(23)

Σύμφωνα με το Νόμο 4172/2013, όπως ισχύει, ο φορολογικός συντελεστής στην Ελλάδα για τα πιστωτικά ιδρύματα που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 27Α του Ν.4172/2013 αναφορικά με τις αποδεκτές αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου είναι 29%. Από το έτος 2019, σύμφωνα με το Νόμο 4646/2019, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ τον Δεκέμβριο του 2019 και τροποποίησε το Νόμο 4172/2013, ο φορολογικός συντελεστής για τις νομικές οντότητες στην Ελλάδα, πλην των ανωτέρω πιστωτικών ιδρυμάτων, μειώθηκε από 29% σε 24% (για το έτος 2018: 29% φορολογικός συντελεστής για όλες τις νομικές οντότητες). Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τον προαναφερθέντα Νόμο 4646/2019, από την 1 Ιανουαρίου 2020 ο παρακρατούμενος φόρος για τα μερίσματα που διανέμονται, πλην των ενδοομιλικών μερισμάτων, μειώθηκε από 10% σε 5%. Ειδικότερα, τα ενδοομιλικά μερίσματα απαλλάσσονται, υπό προϋποθέσεις, τόσο του παρακρατούμενου φόρου όσο και του φόρου εισοδήματος.

Φορολογικό πιστοποιητικό και ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις

Η Τράπεζα έχει κατά κανόνα 6 ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις (ως γενική αρχή, 5 χρόνια από τη λήξη της χρήσης στην οποία η φορολογική δήλωση θα πρέπει να έχει υποβληθεί). Για τις ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις 2014-2015 η Τράπεζα υποχρεούνταν να λαμβάνει «Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό» σύμφωνα με τον Νόμο 4174/2013, το οποίο εκδίδεται, μετά τη διενέργεια σχετικού φορολογικού ελέγχου, από το νόμιμο ελεγκτή ή ελεγκτικό γραφείο που ελέγχει και τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. Για τις χρήσεις που ξεκινούν από την 1 Ιανουαρίου 2016 και έπειτα, το «Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό» είναι προαιρετικό, ωστόσο η Τράπεζα θα συνεχίσει να το λαμβάνει.

Η Τράπεζα έχει λάβει φορολογικά πιστοποιητικά χωρίς διατύπωση επιφύλαξης για τις ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις 2014-2018. Για το έτος που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, ο φορολογικός έλεγχος από εξωτερικό ελεγκτή είναι σε εξέλιξη.

Σύμφωνα με την Ελληνική φορολογική νομοθεσία και τις αντίστοιχες Υπουργικές Αποφάσεις, οι εταιρείες για τις οποίες εκδίδεται φορολογικό πιστοποιητικό χωρίς επισημάνσεις για παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας δεν εξαιρούνται από την επιβολή επιπρόσθετων φόρων και προστίμων από τις Ελληνικές φορολογικές αρχές μετά την ολοκλήρωση του φορολογικού ελέγχου στο πλαίσιο των νομοθετικών περιορισμών. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω την 31 Δεκεμβρίου 2019, κατά γενικό κανόνα, το δικαίωμα του Ελληνικού Δημοσίου να επιβάλλει φόρους μέχρι και το φορολογικό έτος 2013 (συμπεριλαμβανομένου) έχει παρέλθει χρονικά για την Τράπεζα.

Απαιτήσεις από παρακρατούμενους φόρους

Ο Νόμος 4605/2019 (άρθρο 93), ο οποίος ψηφίστηκε την 29 Μαρτίου 2019, παρείχε διευκρινίσεις σχετικά με την αντιμετώπιση των παρακρατούμενων φόρων της Τράπεζας βάσει του Νόμου 2238/1994 (ήτοι € 50 εκατ.) κατά τρόπο που διασφαλίζει τους εν λόγω φόρους προβλέποντας τον συμψηφισμό τους με τον φόρο εισοδήματος της Τράπεζας όποτε αυτός προκύψει.

Περαιτέρω, ο Νόμος 4605/2019 ρυθμίζει τη μεταχείριση των φορολογικών απαιτήσεων του Νόμου 4046/2012 (για τα έτη 2010, 2011 και 2012), ο οποίος προέβλεπε πενταετή συμψηφισμό του παρακρατούμενου φόρου επί των τόκων από ΟΕΔ/ΕΓΕΔ/εταιρικά ομόλογα με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου έναντι του φόρου εισοδήματος των τραπεζών. Ο Νόμος 4605/2019 διευκρίνισε ότι τα εναπομείναντα ποσά (δηλ. μη συμψηφιζόμενοι παρακρατούμενοι φόροι εντός της καθορισμένης πενταετίας) θα συμψηφίζονται με όλους τους φόρους ισόποσα εντός δέκα ετών, αρχής γενομένης από την 1 Ιανουαρίου 2020. Την 31 Δεκεμβρίου 2019, οι απαιτήσεις της Τράπεζας που εντάσσονται στον προαναφερθέντα νόμο ανέρχονται σε € 13,7 εκατ.

Για την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018, είχε αναγνωρισθεί στην κατάσταση αποτελεσμάτων πρόβλεψη έναντι φορολογικών απαιτήσεων ποσού € 14 εκατ.

Αναφορικά με τις συνολικές φορολογικές θέσεις της, η Τράπεζα αξιολογεί όλες τις σχετικές εξελίξεις (δηλ. νομοθετικές αλλαγές, νομολογίες, φορολογικές/νομικές απόψεις, διοικητικές πρακτικές) και σχηματίζει επαρκείς προβλέψεις.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Αναβαλλόμενος φόρος

Ο αναβαλλόμενος φόρος υπολογίζεται με τη μέθοδο της υποχρέωσης (liability method) επί όλων των εκπιπόμενων προσωρινών διαφορών, καθώς επίσης και επί των μη χρησιμοποιημένων φορολογικών ζημιών με το φορολογικό συντελεστή που αναμένεται να ισχύει στην περίοδο κατά την οποία θα τακτοποιηθεί η απαίτηση ή η υποχρέωση.

Η κίνηση του λογαριασμού αναβαλλόμενης φορολογίας παρουσιάζεται παρακάτω:

	2019 € εκατ.	2018 αναμορφωμένα € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	4.901	4.846
Αναμορφωμένα λόγω αλλαγής της λογιστικής πολιτικής (σημ. 2.3.2)	-	(2)
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου, αναμορφωμένο	4.901	4.844
Έσοδο/(έξοδο) στην κατάσταση αποτελεσμάτων	16	(6)
Επενδυτικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω λουτών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	(167)	64
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	2	(2)
Λοιπά	2	1
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	4.754	4.901

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις/(υποχρεώσεις) προκύπτουν από τα στοιχεία που αναφέρονται παρακάτω:

	2019 € εκατ.	2018 αναμορφωμένα € εκατ.
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους, αποτίμηση και λογιστικές διαγραφές δανειακών απαιτήσεων	1.583	3.124
Ζημιές που σχετίζονται με το πρόγραμμα PSI+	1.101	1.151
Ζημιές από πωλήσεις και οριστικές διαγραφές δανείων	1.985	265
Λοιπές απομειώσεις/μεταβολές στην εύλογη αξία που αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων	202	248
Μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές	-	62
Κόστος συναλλαγών καθαρής θέσης	16	23
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	17	15
Υποχρεώσεις καθορισμένων παροχών	13	12
Ακίνητα και εξοπλισμός (σημ.2.3.2)	(35)	(17)
Επενδυτικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω λουτών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	(191)	(24)
Λοιπά	63	42
Σύνολο αναβαλλόμενου φόρου	4.754	4.901

Τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, η Τράπεζα προχώρησε στην τιτλοποίηση συγκεκριμένων δανειακών χαρτοφυλακίων και σε σχετική συναλλαγή πώλησης (projects Cairo και Pillar, σημ. 34), καθώς επίσης ολοκληρώθηκε η πώληση λουτών δανειακών χαρτοφυλακίων. Η οριστικοποίηση για φορολογικούς σκοπούς των σχετικών προβλέψεων απομείωσης, είχε ως αποτέλεσμα τη σημαντική αύξηση του αναβαλλόμενου φόρου της ανωτέρω παρουσιαζόμενης κατηγορίας «Ζημιές από πωλήσεις και οριστικές διαγραφές δανείων» έναντι μείωσης του αναβαλλόμενου φόρου της κατηγορίας «Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους, αποτίμηση και λογιστικές διαγραφές δανειακών απαιτήσεων».

Τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, ο αναβαλλόμενος φόρος από τις σωρευτικές μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές της Τράπεζας θεωρήθηκε ως μη ανακτήσιμος λόγω της τιτλοποίησης συγκεκριμένων δανειακών χαρτοφυλακίων για την εκτέλεση του σχεδίου επιτάχυνσης της μείωσης των NPEs και κατά συνέπεια αντιλογίστηκε.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο αναβαλλόμενος φόρος (έξοδο)/έσοδο προκύπτει από τα στοιχεία που αναφέρονται παρακάτω:

	2019 € εκατ.	2018 αναμορφωμένα € εκατ.
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους, αποτίμηση, πωλήσεις και διαγραφές δανειακών απαιτήσεων	180	85
Μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές	(62)	41
Ζημιές που σχετίζονται με το πρόγραμμα PSI+	(50)	(50)
Μεταβολή στην εύλογη αξία και λοιπές προσωρινές διαφορές	(52)	(82)
Σύνολο αναβαλλόμενου φόρου (έξοδο)/έσοδο	16	(6)

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, η Τράπεζα αναγνώρισε καθαρές αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις € 4,8 δις που αναλύονται παρακάτω:

- (α) € 1.583 εκατ. αφορούν σε εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές λόγω προβλέψεων απομείωσης/αποτίμησης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια συμπεριλαμβανομένων των λογιστικών διαγραφών χρέους σύμφωνα με τον Ελληνικό φορολογικό νόμο 4172/2013, όπως είναι σε ισχύ. Αυτές οι προσωρινές διαφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε μελλοντικές περιόδους χωρίς καθορισμένο χρονικό περιορισμό και σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία που ισχύει,
- (β) € 1.101 εκατ. αφορούν σε φορολογικές ζημιές από τη συμμετοχή της Τράπεζας στο πρόγραμμα PSI+ και στο πρόγραμμα επαναγοράς των νέων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες υπόκεινται σε απόσβεση για φορολογικούς σκοπούς (δηλ. 1/30 των ζημιών ετησίως αρχίζοντας από τη χρήση 2012 και εφεξής),
- (γ) € 1.985 εκατ. αφορούν στο αναπόσβεστο υπόλοιπο οριστικών φορολογικών ζημιών από διαγραφές και πωλήσεις δανείων, που υπόκεινται σε απόσβεση εντός εικοσαετούς περιόδου, σύμφωνα με τον Ελληνικό φορολογικό νόμο 4172/2013 όπως είναι σε ισχύ,
- (δ) € 16 εκατ. αφορούν κυρίως σε εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές σχετικά με την (αναπόσβεστη για φορολογικούς σκοπούς) αξία των εξόδων αύξησης μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας, υποκείμενων σε δεκαετή απόσβεση, με βάση την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία κατά το έτος που πραγματοποιήθηκαν και
- (ε) € 69 εκατ. αφορούν σε λοιπές φορολογητέες και εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές (κέρδη/ζημιές αποτίμησης, προβλέψεις για συντάξεις και λοιπές παροχές αποχώρησης προς το προσωπικό κλπ.), η πλειονότητα των οποίων μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε μελλοντικές περιόδους χωρίς καθορισμένο χρονικό περιορισμό και σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία.

Αξιολόγηση της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων

Η αναγνώριση των ανωτέρω αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων στηρίζεται στην εκτίμηση της Διοίκησης, την 31 Δεκεμβρίου 2019, ότι η Τράπεζα θα έχει επαρκή μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, έναντι των οποίων οι εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις προσδιορίζονται με βάση τη φορολογική μεταχείριση της κάθε κατηγορίας αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία που ισχύει, τη δυνατότητα συμψηφισμού των μεταφερόμενων φορολογικών ζημιών με μελλοντικά φορολογητέα κέρδη και τα πραγματικά φορολογικά αποτελέσματα για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019. Επιπλέον, η αξιολόγηση της Τράπεζας σχετικά με την ανακτησιμότητα των αναγνωρισμένων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων βασίζεται (α) στις εκτιμήσεις για τη μελλοντική επίδοση (προβλέψεις λειτουργικών αποτελεσμάτων) και τις προοπτικές ανάπτυξης που έχουν αντίκτυπο στα εκτιμώμενα μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, (β) στο αναμενόμενο χρονοδιάγραμμα ανάκτησης ή διακανονισμού των εκπιπτόμενων και των φορολογητέων προσωρινών διαφορών, (γ) στην πιθανότητα ότι η Τράπεζα θα έχει επαρκή μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, κατά την ίδια περίοδο που θα πραγματοποιηθεί η ανάκτηση ή ο διακανονισμός των εκπιπτόμενων και των φορολογητέων προσωρινών διαφορών ή κατά τα έτη στα οποία μπορούν να μεταφερθούν οι φορολογικές ζημιές και (δ) στην ιστορική εξέλιξη των αποτελεσμάτων (ιστορικές επιδόσεις) της Τράπεζας σε συνδυασμό με τις φορολογικές ζημιές προγενέστερων ετών που προκλήθηκαν από έκτακτα γεγονότα.

Για την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, η Τράπεζα έχει πραγματοποιήσει αξιολόγηση της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, βάσει α) του τριετούς Επιχειρηματικού Σχεδίου που εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο τον Μάρτιο 2019 και παρείχε την προοπτική της κερδοφορίας και της κεφαλαιακής θέσης της Τράπεζας, για την περίοδο έως το τέλος του 2021, λαμβάνοντας υπόψη την πρόοδο στην υλοποίηση των ενεργειών/συναλλαγών που αναφέρονται στο σχέδιο για την επιτάχυνση της μείωσης των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων -NPEs Σχέδιο Επιτάχυνσης και β) την επικαιροποίηση αυτού του Σχεδίου για την περίοδο έως το τέλος του 2022 που υποβλήθηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο τον

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Δεκέμβριο του 2019. Και τα δύο Σχέδια έχουν επίσης κατατεθεί στο Ελληνικό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (HFSF) ενώ το Σχέδιο του Μαρτίου 2019 έχει κατατεθεί επίσης και στον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (SSM).

Για τα έτη από το 2022 και έπειτα, η αξιολόγηση των προβλέψεων για τα λειτουργικά αποτελέσματα στηρίχθηκε στις προβλέψεις της Διοίκησης, η οποία έλαβε υπόψη τις δυνατότητες ανάπτυξης της Ελληνικής οικονομίας, του τραπεζικού κλάδου και της ίδιας της Τράπεζας.

Το ποσό των ανωτέρω προβλέψεων που συμπεριλήφθηκαν στο Επιχειρηματικό Σχέδιο της Τράπεζας βασίζεται κυρίως σε υποθέσεις και εκτιμήσεις σχετικά με (α) την περαιτέρω μείωση του κόστους χρηματοδότησης λόγω του σταδιακού επαναπατρισμού των καταθέσεων των πελατών που αντικαθιστά τις ακριβότερες πηγές χρηματοδότησης καθώς και τη σταδιακή μείωση των ονομαστικών επιτοκίων, (β) τις μειωμένες ζημιές απομείωσης των δανείων, ως αποτέλεσμα της σταδιακής βελτίωσης των μακροοικονομικών συνθηκών στην Ελλάδα, την ολοκλήρωση της συναλλαγής Caigo και όλων των στρατηγικών πρωτοβουλιών για το Σχέδιο Επιτάχυνσης, σύμφωνα με τη στρατηγική για τα NPEs που η Τράπεζα έχει δεσμευτεί στον SSM, (γ) τη σταδιακή ενίσχυση των δανειοδοτήσεων στην Ελλάδα, εστιάζοντας κυρίως στα επιχειρηματικά δάνεια, (δ) την επίπτωση από την προγραμματισμένη πώληση του 80% της Ανώνυμης Εταιρείας Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις («FPS») και την ολοκλήρωση της σχετιζόμενης απόσχισης του Τομέα Προβληματικών Δανείων του Ομίλου, (ε) την αποτελεσματικότητα των συνεχών πρωτοβουλιών περιορισμού του κόστους και (στ) τη σταδιακή αποκατάσταση των παραδοσιακών εσόδων από προμήθειες, όπως η διαχείριση περιουσιακών στοιχείων και οι προμήθειες δικτύου καθώς και οι προμήθειες που σχετίζονται με προϊόντα κεφαλαιαγοράς και επενδυτικής τραπεζικής.

Η εφαρμογή του Επιχειρηματικού Σχεδίου της Τράπεζας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τους κινδύνους και τις αβεβαιότητες που απορρέουν από το μακροοικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα (σημ. 2).

Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση έναντι του Ελληνικού Δημοσίου και φορολογικό καθεστώς για ζημιές από δάνεια

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, σύμφωνα με το Νόμο 4172/2013 όπως ισχύει, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις της Τράπεζας που πληρούν τα κριτήρια για μετατροπή τους σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου (deferred tax credits – DTCs) ανέρχονται σε € 3.821 εκατ. Η μετατροπή των DTCs προϋποθέτει ότι το λογιστικό αποτέλεσμα της Τράπεζας, μετά από φόρους, για τη χρήση είναι ζημιογόνο. Συγκεκριμένα, DTCs υπολογίζονται επί: (α) των ζημιών από τη συμμετοχή της Τράπεζας στο πρόγραμμα PSI+ και στο πρόγραμμα επαναγοράς των νέων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου και (β) του συνολικού ποσού (i) του αναπόσβεστου υπόλοιπου των οριστικών ζημιών από διαγραφές και πωλήσεις δανείων, (ii) των λογιστικών διαγραφών δανείων ή πιστώσεων και (iii) των υπολειπόμενων συσσωρευμένων προβλέψεων και λουπών ζημιών γενικά λόγω πιστωτικού κινδύνου που είχαν λογισθεί έως την 30 Ιουνίου 2015.

Σύμφωνα με το φορολογικό καθεστώς που ισχύει, οι ανωτέρω οριστικές ζημιές από διαγραφές και πωλήσεις δανείων αποσβένονται σε περίοδο 20 ετών, διατηρώντας το καθεστώς του DTC καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου, ενώ αποσυνδέονται οι οριστικές διαγραφές δανείων από τις λογιστικές διαγραφές αυτών. Συνεπώς, η ανακτησιμότητα της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης/DTC της Τράπεζας που συνδέεται με δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και η εποπτική κεφαλαιακή της διάρθρωση διασφαλίζονται, συνεισφέροντας σημαντικά στην επίτευξη των στόχων για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, μέσω της αύξησης των διαγραφών και πωλήσεων δανείων.

Σύμφωνα με το φορολογικό νόμο 4172/2013, όπως ισχύει, επιβάλλεται μια ετήσια προμήθεια ποσοστού 1,5% για το υπερβάλλον ποσό των εγγυημένων από το Ελληνικό Δημόσιο αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, το οποίο προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ του ισχύοντος συντελεστή φορολόγησης για τα πιστωτικά ιδρύματα (δηλ. 29%) και του συντελεστή φορολόγησης ο οποίος ίσχυε την 30 Ιουνίου 2015 (δηλ. 26%). Για την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, έχουν αναγνωριστεί στα «Λουπά έσοδα/(έξοδα)» € 6,6 εκατ.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Συμφωνία του φόρου εισοδήματος και μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές

Ο φόρος εισοδήματος επί των καθαρών (προ φόρου) κερδών της Τράπεζας, διαφέρει από το θεωρητικό ποσό που θα προέκυπτε με βάση τον ισχύοντα φορολογικό συντελεστή, όπως αναλύεται παρακάτω:

	2019	2018
	€ εκατ.	αναμορφωμένα € εκατ.
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρου	19	56
Φόρος βάσει του ισχύοντος φορολογικού συντελεστή	(5)	(16)
Φορολογική επίδραση από:		
- έσοδα απαλλασσόμενα από φόρο και έξοδα μη εκπιπτόμενα	32	24
- προσαρμογές φόρου	-	(14)
- λοιπά	(15)	(17)
Σύνολο φόρου εισοδήματος (έξοδο)/έσοδο	12	(23)

Τη χρήση που έληξε το 2019, η ανωτέρω κατηγορία «λοιπά» περιλαμβάνει κυρίως α) € 260 εκατ. αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις, οι οποίες αναγνωρίστηκαν για τις εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές της Τράπεζας που είχαν προκύψει λόγω της μετάβασης στο ΔΠΧΑ 9, κατόπιν της επανεκτίμησης της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων βάσει του προαναφερθέντος επικαιροποιημένου επιχειρηματικού πλάνου, β) € 211 εκατ. που αφορούν σε αναβαλλόμενο φόρο επί των μη χρησιμοποιημένων φορολογικών ζημιών της Τράπεζας, ο οποίος δεν έχει αναγνωριστεί ή αντιλογίστηκε γ) € 37 εκατ. αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση, η οποία δεν έχει αναγνωριστεί ή αντιλογίστηκε και σχετίζεται με την απομείωση του κόστους επένδυσης της Τράπεζας σε ορισμένες θυγατρικές της Τράπεζας και δ) € 18 εκατ. που αφορούν στη μη φορολογικά εκπιπτόμενη απομείωση (μόνιμη διαφορά) € 62 εκατ. για την υπεραξία της Grivalia (σημ. 28).

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, η Τράπεζα δεν έχει αναγνωρίσει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επί μη χρησιμοποιημένων φορολογικών ζημιών € 233 εκατ. (2018: € 80 εκατ.). Η ανάλυση του μη αναγνωρισμένου αναβαλλόμενου φόρου επί των μη χρησιμοποιημένων φορολογικών ζημιών της Τράπεζας ανά έτος ληκτότητας των εν λόγω φορολογικών ζημιών παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

Έτη ληκτότητας μη χρησιμοποιημένων φορολογικών ζημιών	Μη αναγνωρισμένες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις € εκατ.
2021	22
2024	58
2025	153
Σύνολο	233

15. Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες

	2019	2018
	€ εκατ.	€ εκατ.
Ταμείο	332	329
Διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	2.294	68
Σύνολο	2.626	397

Η Τράπεζα υποχρεούται να διακρατεί ένα ελάχιστο μέσο υπόλοιπο καταθέσεων στην Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ) (απαίτηση τήρησης ελαχίστων αποθεματικών), κατά τη διάρκεια κάθε περιόδου τήρησης (δηλ. περιόδους έξι εβδομάδων). Οι εν λόγω καταθέσεις υπολογίζονται ως ποσοστό 1% επί συγκεκριμένων υποχρεώσεων της Τράπεζας, κυρίως καταθέσεων πελατών και μπορούν να αποσυρθούν οποιαδήποτε χρονική στιγμή, υπό την προϋπόθεση ότι πληρείται η απαίτηση τήρησης ελαχίστων αποθεματικών στην καθορισμένη περίοδο. Την 31 Δεκεμβρίου 2019, το συνολικό ποσό της κατάθεσης στην ΤτΕ θεωρείται ταμειακό ισοδύναμο, καθώς το μέσο υπόλοιπο κατά την περίοδο τήρησης υπερβαίνει την απαίτηση τήρησης ελαχίστων αποθεματικών (2018: € 45 εκατ. καταθέσεις στην ΤτΕ θεωρούνταν υποχρεωτικές προκειμένου να πληρείται η απαίτηση τήρησης ελαχίστων αποθεματικών και συνεπώς εξαιρέθηκαν από τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τον Σεπτέμβριο 2019, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) αποφάσισε για τα πιστωτικά ιδρύματα που εντάσσονται στο σχετικό πλαίσιο να εισάγει ένα σύστημα δύο βαθμίδων για την αποζημίωση των αποθεματικών τους, σε ισχύ από την 30 Οκτωβρίου 2019, σύμφωνα με το οποίο εξαιρείται από την εφαρμογή αρνητικού επιτοκίου μέρος της κατατεθείσας υπερβάλλουσας ρευστότητας τους (δηλαδή των αποθεματικών τους που υπερβαίνουν τα ελάχιστα απαιτούμενα). Το μέρος που εξαιρείται ορίζεται ως πολλαπλάσιο των απαιτούμενων ελαχίστων αποθεματικών ενός πιστωτικού ιδρύματος (ο τρέχων πολλαπλασιαστής έχει οριστεί στο 6). Σε συνέχεια της ανωτέρω απόφασης, ένα σημαντικό μέρος της υπερβάλλουσας ρευστότητας της Τράπεζας έχει κατατεθεί στην Τράπεζα της Ελλάδος την 31 Δεκεμβρίου 2019.

16. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα και λοιπές πληροφορίες για την κατάσταση ταμειακών ροών

Για σκοπούς σύνταξης της κατάστασης ταμειακών ροών, στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα περιλαμβάνονται τα ακόλουθα υπόλοιπα, με αρχική λήξη μικρότερη ή ίση των τριών μηνών:

	2019	2018
	€ εκατ.	€ εκατ.
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες (εξαιρουμένων των υποχρεωτικών και ενεχυριασμένων καταθέσεων σε κεντρικές τράπεζες) (σημ. 15)	2.626	352
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	146	138
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	1	-
Σύνολο	2.773	490

Τα λοιπά αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους που παρουσιάζονται στις ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες αναλύονται ως εξής:

	2019	2018
	€ εκατ.	€ εκατ.
Απόσβεση διαφοράς υπέρ/από το άρτιο και δεδουλευμένοι τόκοι (Κέρδη)/ζημιές από επενδυτικούς τίτλους	8	(79)
Έσοδα από μερίσματα	(74)	(79)
	(1)	(1)
Σύνολο	(67)	(159)

Από την 1 Ιανουαρίου 2019, κατόπιν της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 16, το τμήμα των πληρωμών για τις υποχρεώσεις από τις μισθώσεις που αφορά στο κεφάλαιο ταξινομήθηκε εντός των χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων.

Μεταβολές στις υποχρεώσεις που απορρέουν από χρηματοδοτικές δραστηριότητες

Κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, οι μεταβολές των υποχρεώσεων της Τράπεζας που απορρέουν από χρηματοδοτικές δραστηριότητες, πέραν των υποχρεώσεων από μισθώσεις (σημ. 41), οφείλονται σε: α) εκδόσεις πιστωτικών τίτλων € 255 εκατ. (μετά από έξοδα έκδοσης) β) αποπληρωμή χρέους ποσού € 564 εκατ. και γ) απόσβεση των εξόδων έκδοσης και σε δεδουλευμένους τόκους ύψους € 2 εκατ.

17. Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

	2019	2018
	€ εκατ.	€ εκατ.
Δεσμευμένες καταθέσεις σε τράπεζες	3.237	2.986
Τοποθετήσεις σε τράπεζες και λοιπές απαιτήσεις έναντι τραπεζών	104	85
Τρεχούμενοι λογαριασμοί και υπόλοιπα σε διακανονισμό με τράπεζες	118	119
Σύνολο	3.459	3.190

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

2019	2018
€ εκατ.	€ εκατ.

Στις απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα περιλαμβάνονταν ποσά από απαιτήσεις από:

-θυγατρικές εταιρείες

752	1.263
------------	--------------

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, οι δεσμευμένες καταθέσεις σε τράπεζες περιλαμβάνουν κυρίως: α) € 673 εκατ. εξασφαλίσεις σε μετρητά σχετικά με δάνεια που χορηγούν θυγατρικές με τραπεζική δραστηριότητα β) € 2.368 εκατ. εξασφαλίσεις σε μετρητά σχετικές με τις συμβάσεις μείωσης πιστωτικού κινδύνου για συναλλαγές σε παράγωγα προϊόντα και για συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων (CSAs, GMRAς), γ) € 153 εκατ. δεσμευμένες καταθέσεις οι οποίες σχετίζονται με τιλοποιήσεις χρέους και δ) € 43 εκατ. εξασφαλίσεις σε μετρητά οι οποίες σχετίζονται με τη πώληση των θυγατρικών εταιρειών στη Ρουμανία που είχαν ταξινομηθεί ως κατεχόμενες προς πώληση (σημ. 23).

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την γεωγραφική κατανομή των απαιτήσεων από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Τράπεζας:

2019	2018
€ εκατ.	€ εκατ.

Ελλάδα

11 18

Λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες

3.415 3.156

Λοιπές χώρες

33 16

Σύνολο

3.459 **3.190**

18. Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου

2019	2018
€ εκατ.	€ εκατ.

Ομόλογα (σημ. 5.2.1.3)

50 18

Σύνολο

50 **18**

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

19. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμιση κινδύνων

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα για αντιστάθμιση χρηματοπιστωτικών κινδύνων και για εμπορικούς σκοπούς.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων που κατέχονται από την Τράπεζα ανά κατηγορία προϊόντος και τη σχέση αντιστάθμισης μαζί με την ονομαστική τους αξία. Η ονομαστική αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων είναι ενδεικτική της αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που αναγνωρίζονται στον ισολογισμό, χωρίς να προσδιορίζει απαραίτητα τα ποσά των μελλοντικών ταμειακών ροών, που σχετίζονται με αυτά τα μέσα ή την εύλογη αξία τους και για το λόγο αυτό δεν αντικατοπτρίζει τον κίνδυνο στον οποίο εκτίθεται η Τράπεζα κατά την περίοδο αναφοράς.

	31 Δεκεμβρίου 2019			31 Δεκεμβρίου 2018		
	Ονομαστική αξία € εκατ.	Εύλογη αξία Απαιτήσεων € εκατ.	Υποχρεώσεων € εκατ.	Ονομαστική αξία € εκατ.	Εύλογη αξία Απαιτήσεων € εκατ.	Υποχρεώσεων € εκατ.
Παράγωγα για τα οποία δεν εφαρμόζεται λογιστική αντιστάθμισης/διακρατούμενα για εμπορικούς σκοπούς						
- Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	25.966	2.210	1.727	24.648	1.726	1.265
- Δικαιώματα προαίρεσης επιτοκίων	5.617	29	94	7.113	35	76
- Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων	207	16	16	286	20	19
- Προθεσμιακές συμβάσεις συναλλάγματος/ ανταλλαγής συναλλάγματος	4.588	17	28	3.106	16	15
- Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς και πώλησης συναλλάγματος	105	1	1	214	1	1
- Παράγωγα επί εμπορευμάτων	54	2	2	56	7	7
- Συμβόλαια ανταλλαγής πιστωτικών κινδύνων (Credit default swaps)	80	1	1	801	4	7
- Λοιπά (βλ. παρακάτω)	9	0	0	10	0	-
		2.276	1.869		1.809	1.390
Παράγωγα διακρατούμενα για αντιστάθμιση εύλογης αξίας						
- Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	3.149	2	760	3.110	1	347
- Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων	4	0	1	4	0	0
		2	761		1	347
Παράγωγα διακρατούμενα για αντιστάθμιση ταμειακών ροών						
- Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	127	-	65	154	-	58
- Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων	2.179	0	29	3.078	65	101
		0	94		65	159
Σύνολο παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων		2.278	2.724		1.875	1.896

Τα λοιπά παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα περιλαμβάνουν συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης επιτοκίων και τίτλους παραστατικών δικαιωμάτων κτήσης μετοχών (warrants).

Πληροφορίες ως προς την επιμέτρηση της εύλογης αξίας και τον συμψηφισμό των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων ενεργητικού και υποχρεώσεων παρατίθενται στις σημειώσεις 5.3 και 5.2.1.4, αντίστοιχα.

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί παράγωγα προϊόντα και άλλα χρηματοοικονομικά μέσα, τα οποία έχουν οριστεί ως μέσα αντιστάθμισης, προκειμένου να μειώσει την έκθεσή της σε κινδύνους αγοράς. Οι πρακτικές αντιστάθμισης και η λογιστική απεικόνισή τους παρουσιάζονται στη σημείωση 2.2.3. Συγκεκριμένα :

(α) Αντιστάθμιση εύλογης αξίας

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων προκειμένου να αντισταθμίσει μέρος του υφιστάμενου επιτοκιακού κινδύνου από πιθανή μεταβολή της εύλογης αξίας των ομολόγων επενδυτικού χαρτοφυλακίου σταθερού επιτοκίου ή των δανείων και απαιτήσεων σταθερού επιτοκίου, τα οποία εκφράζονται σε

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

εγχώρια και ξένα νομίσματα. Το 2019, η Τράπεζα αναγνώρισε ζημιά € 412 εκατ. (2018: € 59,3 εκατ. ζημίες) από μεταβολές στην λογιστική αξία των μέσων αντιστάθμισης, που χρησιμοποιήθηκαν ως βάση για την αναγνώριση του μη αποτελεσματικού μέρους των συναλλαγών αντιστάθμισης και € 408 εκατ. κέρδη (2018: € 59,1 εκατ. κέρδη) από μεταβολές στην λογιστική αξία των αντισταθμιζόμενων στοιχείων που αποδίδονται στον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο. Το ποσό του μη αποτελεσματικού μέρους των συναλλαγών αντιστάθμισης το οποίο αναγνωρίστηκε το 2019 στην κατάσταση αποτελεσμάτων ήταν € 4 εκατ. ζημιά (2018: € 0,2 εκατ. ζημιά).

(β) Αντιστάθμιση ταμειακών ροών

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων προκειμένου να αντισταθμίσει μέρος του υφιστάμενου επιτοκιακού και συναλλαγματικού κινδύνου που απορρέει από τις διακυμάνσεις των ταμειακών ροών των κυμαινόμενου επιτοκίου ενήμερων δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ή καταθέσεων σταθερού επιτοκίου, τα οποία εκφράζονται σε εγχώρια και ξένα νομίσματα, ή των μη αναγνωρισμένων πιθανών μελλοντικών συναλλαγών. Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, αναγνωρίστηκε ζημιά ποσού € 10 εκατ. στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση σχετικά με παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία είχαν οριστεί από την Τράπεζα ως μέσα αντιστάθμισης ταμειακών ροών. Επιπλέον, το 2019, το μη αποτελεσματικό μέρος των συναλλαγών αντιστάθμισης ταμειακών ροών που αναγνωρίστηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων ήταν μηδέν (2018: μηδέν).

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα χρησιμοποιεί άλλα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία δεν έχουν οριστεί ως μέσα αντιστάθμισης, για να διαχειριστεί την έκθεση της κατά κύριο λόγο σε επιτοκιακό και συναλλαγματικό κίνδυνο. Τα παράγωγα αυτά που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις λογιστικής αντιστάθμισης, χρησιμοποιούνται για σκοπούς οικονομικής αντιστάθμισης στοιχείων ενεργητικού και παθητικού. Τα αναφερθέντα παράγωγα, παρακολουθούνται και έχουν κατηγοριοποιηθεί για σκοπούς λογιστικής απεικόνισης μαζί με εκείνα που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν την έκθεση της Τράπεζας σε παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, ανά γεωγραφικό τομέα και κλάδο δραστηριότητας:

	31 Δεκεμβρίου 2019			
	Λοιπές			Σύνολο
	Ευρωπαϊκές		Λοιπές	
	Ελλάδα	χώρες	χώρες	
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Δημόσιο	1.545	-	-	1.545
Τράπεζες	0	330	289	619
Επιχειρήσεις	113	0	1	114
Σύνολο	1.658	330	290	2.278

	31 Δεκεμβρίου 2018			
	Λοιπές			Σύνολο
	Ευρωπαϊκές		Λοιπές	
	Ελλάδα	χώρες	χώρες	
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Δημόσιο	1.210	-	-	1.210
Τράπεζες	7	295	302	604
Επιχειρήσεις	60	-	1	61
Σύνολο	1.277	295	303	1.875

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Την 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018, η ανάλυση ληκτότητας της ονομαστικής αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που ορίζει η Τράπεζα ως μέσα αντιστάθμισης παρουσιάζεται στους παρακάτω πίνακες:

31 Δεκεμβρίου 2019									
Αντιστάθμιση εύλογης αξίας				Αντιστάθμιση ταμειακών ρών					
3 - 12 μήνες	1-5 έτη	Πάνω από 5 χρόνια	Σύνολο	1 - 3 μήνες	3 - 12 μήνες	1-5 χρόνια	Πάνω από 5 χρόνια	Σύνολο	
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	30	491	2.628	3.149	-	-	47	80	127
Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων	-	-	4	4	184	456	1.040	499	2.179
Σύνολο	30	491	2.632	3.153	184	456	1.087	579	2.306

Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων
Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων
Σύνολο

31 Δεκεμβρίου 2018									
Αντιστάθμιση εύλογης αξίας				Αντιστάθμιση ταμειακών ρών					
3 - 12 μήνες	1-5 έτη	Πάνω από 5 χρόνια	Σύνολο	1 - 3 μήνες	3 - 12 μήνες	1-5 χρόνια	Πάνω από 5 χρόνια	Σύνολο	
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	42	525	2.543	3.110	-	27	35	92	154
Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων	-	-	4	4	500	1.343	1.060	175	3.078
Σύνολο	42	525	2.547	3.114	500	1.370	1.095	267	3.232

Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων
Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων
Σύνολο

(α) Αντιστάθμιση εύλογης αξίας

Οι παρακάτω πίνακες παρέχουν πληροφορίες σχετικά με αντισταθμιζόμενα στοιχεία τα οποία υπόκεινται σε αντιστάθμιση εύλογης αξίας για τις χρήσεις που έληξαν την 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018:

31 Δεκεμβρίου 2019		
Λογιστική αξία	Σωρευτικό ποσό των προσαρμογών της αντιστάθμισης εύλογης αξίας το οποίο σχετίζεται με το αντισταθμιζόμενο στοιχείο	Μεταβολή στην αξία που χρησιμοποιήθηκε ως βάση για το μη αποτελεσματικό μέρος της λογιστικής αντιστάθμισης
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	300	15
Χρεωστικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος	602	284
Χρεωστικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	3.302	385
Σύνολο	4.204	408

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες
Χρεωστικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος
Χρεωστικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση
Σύνολο

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2018		
	Σωρευτικό ποσό των προσαρμογών της αντιστάθμισης εύλογης αξίας το οποίο σχετίζεται με το αντισταθμιζόμενο στοιχείο € εκατ.	Μεταβολή στην αξία που χρησιμοποιήθηκε ως βάση για το μη αποτελεσματικό μέρος της λογιστικής αντιστάθμισης € εκατ.	Λογιστική αξία € εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	312	22	(2)
Χρεωστικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος	726	219	5
Χρεωστικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	2.372	47	56
Σύνολο	3.410	288	59

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, το σωρευμένο ποσό προσαρμογών αντιστάθμισης εύλογης αξίας που παραμένει στον Ισολογισμό για στοιχεία τα οποία έχουν παύσει να προσαρμόζονται για κέρδη και ζημιές αντιστάθμισης ήταν € 166 εκατ. (2018: € 183 εκατ.).

(β) Αντιστάθμιση ταμειακών ροών

Το αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών για συνεχιζόμενες αντισταθμίσεις την 31 Δεκεμβρίου 2019 ήταν € 37 εκατ. ζημιά, (2018: € 26 εκατ. ζημιά), εκ των οποίων € 3 εκατ. κέρδος (2018: € 5 εκατ. κέρδος) σχετίζεται με δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και € 40 εκατ. ζημιά με καταθέσεις (2018: € 31 εκατ. ζημιά).

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, τα υπόλοιπα που παραμένουν στο αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών από σχέσεις αντιστάθμισης ταμειακών ροών για τις οποίες δεν εφαρμόζεται πλέον λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου ήταν € 22 εκατ. ζημιά (2018 : € 26 εκατ. ζημιά).

Η συμφωνία των στοιχείων των ειδικών αποθεματικών της Τράπεζας, συμπεριλαμβανομένων των αντισταθμίσεων των ταμειακών ροών, παρέχεται στη σημ.38.

20. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

	2019 € εκατ.	2018 € εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος		
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	36.114	37.275
- Πρόβλεψη απομείωσης	(6.466)	(7.967)
Λογιστική αξία	29.648	29.308
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	50	46
Σύνολο	29.698	29.354

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη λογιστική αξία και την έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά επιχειρηματική μονάδα και ανά στάδιο την 31 Δεκεμβρίου 2019:

31 Δεκεμβρίου 2019					31 Δεκεμβρίου 2018
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου - Στάδιο 1 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 2 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	Συνολική αξία € εκατ.	Συνολική αξία € εκατ.	

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος

Στεγαστικά δάνεια:

- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	5.878	3.042	3.736	12.656	14.895
- Πρόβλεψη απομείωσης	(11)	(173)	(1.456)	(1.640)	(2.454)
Λογιστική αξία	5.867	2.869	2.280	11.016	12.441

Καταναλωτικά δάνεια:

- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	1.351	264	971	2.586	2.862
- Πρόβλεψη απομείωσης	(28)	(36)	(831)	(895)	(1.043)
Λογιστική αξία	1.323	228	140	1.691	1.819

Δάνεια σε μικρές επιχειρήσεις:

- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	1.873	888	3.133	5.894	5.850
- Πρόβλεψη απομείωσης	(17)	(96)	(1.481)	(1.594)	(1.742)
Λογιστική αξία	1.856	792	1.652	4.300	4.108

Επιχειρηματικά δάνεια ^{(1),(2)}:

- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	9.572	1.276	4.130	14.978	13.668
- Πρόβλεψη απομείωσης	(49)	(74)	(2.214)	(2.337)	(2.728)
Λογιστική αξία	9.523	1.202	1.916	12.641	10.940

Σύνολο δανείων και απαιτήσεων από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος

- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	18.674	5.470	11.970	36.114	37.275
- Πρόβλεψη απομείωσης	(105)	(379)	(5.982)	(6.466)	(7.967)
Λογιστική αξία	18.569	5.091	5.988	29.648	29.308

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

Λογιστική αξία				50	46
Σύνολο				29.698	29.354

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει ποσό € 1,06 δις που αφορά στα ομόλογα υψηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης Pillar (senior notes), τα οποία έχουν ταξινομηθεί στο Στάδιο 1 (βλ. παρακάτω).

⁽²⁾ Περιλαμβάνει δάνεια και απαιτήσεις προς το Δημόσιο τομέα.

Συναλλαγές δανειακού χαρτοφυλακίου ⁽¹⁾

Τον Ιούνιο του 2019, η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι έχει συνάψει δεσμευτική συμφωνία με διεθνή επενδυτή για την πώληση του 95% των ομολογιών ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης (mezzanine and junior notes) του τιτλοποιημένου χαρτοφυλακίου στεγαστικών δανείων λογιστικής αξίας προ προβλέψεων περίπου € 2 δις που περιλαμβάνει κυρίως μη εξυπηρετούμενα δάνεια (NPEs), (project Pillar σημ. 34). Η Τράπεζα θα διατηρούσε στην κυριότητά της το 100% των ομολογιών υψηλής διαβάθμισης (senior notes), καθώς και το 5% των ομολογιών ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης που εκδόθηκαν. Την 30 Ιουνίου 2019, το χαρτοφυλάκιο δανείων με λογιστική αξία προ προβλέψεων € 1.987 εκατ., για το οποίο είχε αναγνωριστεί πρόβλεψη απομείωσης € 845 εκατ. ταξινομήθηκε ως κατεχόμενο προς πώληση. Η λογιστική αξία μετά από προβλέψεις του δανειακού χαρτοφυλακίου € 1.142 εκατ., αντιστοιχούσε στην τεκμαρτή αποτίμησή του, με βάση την ονομαστική αξία των ομολογιών υψηλής διαβάθμισης και την τιμή πώλησης των ομολογιών ενδιάμεσης διαβάθμισης η τελική διαμόρφωση της οποίας υπόκειντο στην εκπλήρωση των όρων και προαπαιτούμενων της ανωτέρω συμφωνίας.

Τον Σεπτέμβριο του 2019, σε συνέχεια της ολοκλήρωσης της ανωτέρω συναλλαγής, η Τράπεζα έπαψε να έχει τον έλεγχο της εταιρείας ειδικού σκοπού (SPV) ("Pillar Finance Designated Activity Company") και αποαναγνώρισε το υποκείμενο δανειακό χαρτοφυλάκιο στο σύνολό του, δεδομένου ότι η Τράπεζα μεταβίβασε τον έλεγχο του SPV και ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από την κυριότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου. Επιπρόσθετα, η Τράπεζα αναγνώρισε στον ισολογισμό της τα διακρατούμενα ομόλογα ενώ το τίμημα καθορίστηκε σε € 102,5 εκατ. εκ του οποίου ποσό € 70 εκατ. άμεσα

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

καταβλητέο, ενώ ποσό € 32,5 εκατ. απαιτείται και η καταβολή του υπόκειται στην εκπλήρωση των όρων της συμφωνίας. Το τελικό τίμημα ανήλθε σε € 70 εκατ. το οποίο έχει καταβληθεί, ενώ το παραπάνω απαιτητό ποσό που είχε αναγνωριστεί προηγουμένως αντिलογίστηκε στο τέταρτο τρίμηνο του 2019, καθώς δεν εκπληρώθηκαν οι όροι και τα προαπαιτούμενα για την καταβολή του βάσει της συμφωνίας. Αντίστοιχα, η συναλλαγή είχε ως αποτέλεσμα ζημιά αποαναγνώρισης € 42,3 εκατ. συμπεριλαμβανομένων των σχετικών εξόδων, η οποία περιλαμβάνεται στα «Λοιπά έσοδα/έξοδα».

Τα ομόλογα της τιτλοποίησης Pillar τα οποία διακρατήθηκαν από την Τράπεζα περιλαμβάνονται στα Δάνεια και Απαιτήσεις από πελάτες, λαμβάνοντας υπόψη ότι το υποκείμενο δανειακό χαρτοφυλάκιο προήλθε από την Τράπεζα, καθώς και τον τρόπο διαχείρισης και παρακολούθησης των εν λόγω τίτλων από την Τράπεζα. Συγκεκριμένα, την 31 Δεκεμβρίου 2019: α) τα ομόλογα υψηλής διαβάθμισης (senior notes) με λογιστική αξία € 1.058,4 εκατ., συμπεριλαμβανομένων των δεδουλευμένων τόκων και των εξόδων της συναλλαγής (ονομαστική αξία € 1.044 εκατ.), ταξινομήθηκαν στο επιχειρηματικό δανειακό χαρτοφυλάκιο που επιμετράται στο αποσβέσιμο κόστος, β) τα ομόλογα ενδιάμεσης διαβάθμισης (mezzanine notes) με λογιστική αξία € 3,7 εκατ. (ονομαστική αξία € 15,5 εκατ.) ταξινομήθηκαν στην κατηγορία της εύλογης αξίας μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL) καθόσον δεν πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης του SPPI για τους συμβατικά συνδεδεμένους τίτλους και γ) τα ομόλογα χαμηλής διαβάθμισης (junior notes) με τιμή έκδοσης € 1 (αρχικό ποσό κεφαλαίου € 645 εκατ. με αξία έκδοσης € 1) ταξινομήθηκαν στην κατηγορία της εύλογης αξίας μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL) εφόσον και αυτά δεν πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης του SPPI.

Επιπρόσθετα, το δεύτερο τρίμηνο του 2019, η Τράπεζα είχε λάβει δεσμευτική προσφορά για την πώληση μη εξυπηρετούμενων επιχειρηματικών δανείων. Συνεπώς, δάνεια με λογιστική αξία προ απομείωσης € 37 εκατ., για τα οποία είχε αναγνωριστεί πρόβλεψη απομείωσης € 29 εκατ., ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση, καθώς η πώλησή τους θεωρήθηκε πολύ πιθανή. Η συναλλαγή ολοκληρώθηκε το τρίτο τρίμηνο του 2019 χωρίς να επηρεαστούν τα αποτελέσματα της Τράπεζας.

⁽¹⁾ Αναφέρεται σε δάνεια τα οποία ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση και αποαναγνωρίστηκαν κατά την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

21. Προβλέψεις απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν την μεταβολή της πρόβλεψης απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους των δανείων και απαιτήσεων πελατών:

	31 Δεκεμβρίου 2019												Σύνολο € εκατ.
	Επιχειρηματικά			Στεγαστικά			Καταναλωτικά			Μικρές επιχειρήσεις			
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Πρόβλεψη απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	50	97	2.581	30	279	2.145	33	91	919	11	211	1.520	7.967
Νέα δάνεια και απαιτήσεις αναγνωρισθέντα ή αγορασθέντα	14	-	-	0	-	-	6	-	-	1	-	-	21
Μεταφορές μεταξύ σταδίων - σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	13	(12)	(1)	41	(40)	(1)	29	(27)	(2)	84	(83)	(1)	-
- σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια δανείων	(6)	41	(35)	(2)	119	(117)	(6)	38	(32)	(1)	82	(81)	-
- σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	(1)	(6)	7	(2)	(35)	37	(1)	(19)	20	(0)	(24)	24	-
Επίπτωση επαναμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών	(21)	(47)	185	(58)	(143)	360	(31)	(47)	177	(76)	(91)	208	416
Ανακτήσεις από διαγραφέντα δάνεια και απαιτήσεις	-	-	0	-	-	0	-	-	1	-	-	0	1
Δάνεια και απαιτήσεις που από-αναγνωρίστηκαν / ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης ⁽¹⁾	-	-	(112)	-	(14)	(830)	(2)	(0)	(0)	(1)	(0)	(0)	(959)
Διαγραφές δανείων ⁽²⁾	-	-	(364)	-	-	(119)	-	-	(210)	-	-	(125)	(818)
Μεταβολή της παρούσας αξίας συναλλαγματικές διαφορές και λοιπά	(0)	1	19	2	7	25	(0)	0	(18)	(1)	1	(3)	33
Πρόβλεψη απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	49	74	2.214	11	173	1.456	28	36	831	17	96	1.481	6.466

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2018												Σύνολο € εκατ.
	Επιχειρηματικά			Στεγαστικά			Καταναλωτικά			Μικρές επιχειρήσεις			
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	
Πρόβλεψη απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	56	147	2.903	23	299	2.196	38	115	1.959	15	203	1.950	9.904
Μεταφορές των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών ⁽³⁾	(2)	(6)	(101)	-	-	-	(7)	(0)	(0)	(5)	(0)	-	(121)
Νέα δάνεια και απαιτήσεις αναγνωρισθέντα ή αγορασθέντα	8	-	-	0	-	-	7	-	-	1	-	-	16
Μεταφορές μεταξύ σταδίων - σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	5	(4)	(1)	29	(27)	(2)	37	(33)	(4)	21	(19)	(2)	-
- σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των μη απομειωμένων	(0)	13	(13)	(1)	167	(166)	(3)	56	(53)	(2)	88	(86)	-
- σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	(0)	(15)	15	(1)	(50)	51	(4)	(31)	35	(0)	(33)	33	-
Επίπτωση επαναμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών	(3)	(44)	266	(22)	(109)	173	(35)	(13)	246	(20)	(27)	121	533
Ανακτήσεις από διαγραφέντα δάνεια και απαιτήσεις	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2
Δάνεια και απαιτήσεις που από-αναγνωρίστηκαν / ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης	-	-	(123)	-	-	(0)	(0)	(0)	(937)	(0)	(0)	(0)	(1.060)
Διαγραφές δανείων ⁽²⁾	-	-	(329)	-	-	(53)	-	-	(256)	-	-	(423)	(1.061)
Μεταβολή της παρούσας αξίας	-	-	(82)	-	-	(60)	-	-	(41)	-	-	(68)	(251)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπά	(14)	6	46	2	(1)	6	(0)	(3)	(32)	1	(1)	(5)	5
Πρόβλεψη απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	50	97	2.581	30	279	2.145	33	91	919	11	211	1.520	7.967

⁽¹⁾ Απεικονίζει την πρόβλεψη απομείωσης των δανείων τα οποία αποαναγνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης λόγω α) τιτλοποίησης/ πώλησης (σημ. 20) και β) σημαντικών τροποποιήσεων των συμβατικών τους όρων και εκείνα που έχουν ταξινομηθεί ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια του έτους (σημ. 30).

⁽²⁾ Το συμβατικά απαιτητό ποσό από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που είχαν διαγραφεί κατά τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019 αλλά η Τράπεζα βρίσκεται ακόμα σε διαδικασίες ανάκτησης ανέρχεται σε € 786 εκατ. (2018: € 1.010 εκατ.).

⁽³⁾ Από την 1 Ιανουαρίου 2018, η πρόβλεψη απομείωσης για τις δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο (στοιχεία εκτός ισολογισμού) παρακολουθείται διακριτά από την πρόβλεψη απομείωσης δανείων και απαιτήσεων πελατών και ως εκ τούτου περιλαμβάνεται στις λοιπές υποχρεώσεις (σημ. 35).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι προβλέψεις απομείωσης για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, οι οποίες αναγνωρίστηκαν στην κατάσταση αποτελεσμάτων της Τράπεζας για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019 ανήλθαν σε € 529 εκατ. (2018: € 606 εκατ.) και αναλύονται ως εξής:

	2019 € εκατ.	2018 € εκατ.
Προβλέψεις απομείωσης δανείων και απαιτήσεων από πελάτες	(437)	(549)
Ζημιές από τροποποιήσεις δανείων και απαιτήσεων πελατών	(63)	(68)
Πρόβλεψη απομείωσης για δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	(29)	11
Σύνολο	(529)	(606)

Οι σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στις οποίες προβαίνει η Διοίκηση της Τράπεζας κατά την εκτίμηση της πρόβλεψης απομείωσης από δάνεια και απαιτήσεις πελατών αξιολογούνται διαρκώς, ειδικά σε συνθήκες οικονομικής αβεβαιότητας, λαμβάνοντας υπόψη την πιο πρόσφατη διαθέσιμη πληροφόρηση και τις προσδοκίες σχετικά με τις μελλοντικές εξελίξεις που θεωρούνται εύλογες, όπως περιγράφεται στη σημ. 3.1.

22. Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων

	2019 € εκατ.	2018 € εκατ.
Επενδυτικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI)	5.443	5.578
Επενδυτικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος (AC)	1.042	941
Επενδυτικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL)	95	78
Total	6.580	6.597

22.1 Κίνηση των επενδυτικών τίτλων

	31 Δεκεμβρίου 2019				Επενδυτικοί τίτλοι FVTPL	
	Επενδυτικοί τίτλοι FVOCI		Επενδυτικοί τίτλοι AC		Σύνολο	
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των επενδυτικών τίτλων-Στάδιο 2 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των επενδυτικών τίτλων-Στάδιο 2 € εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	5.557	21	217	754	78	6.627
Αγορές, πωλήσεις και λήξεις	(1.104)	-	(0)	-	(0)	(1.104)
Μεταφορές μεταξύ σταδίων	21	(21)	754	(754)	-	-
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) χρήσης από μεταβολή στην εύλογη αξία	980	-	-	-	17	997
Απόσβεση διαφορών υπέρ/υπό το άρτιο και τόκοι	(16)	-	8	-	(0)	(8)
Μεταβολή στην εύλογη αξία λόγω αντιστάθμισης	-	-	65	-	-	65
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές μεταβολές	5	-	-	-	0	5
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	5.443	-	1.044	-	95	6.582
Πρόβλεψη απομείωσης	-	-	(2)	-	-	(2)
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου	5.443	-	1.042	-	95	6.580

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2018				Επενδυτικοί	
	Επενδυτικοί τίτλοι FVOCI		Επενδυτικοί τίτλοι AC		τίτλοι FVTPL	
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των επενδυτικών τίτλων-Στάδιο 2 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των επενδυτικών τίτλων-Στάδιο 2 € εκατ.	€ εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	5.388	20	302	746	162	6.618
Αγορές, πωλήσεις και λήξεις	199	(2)	(84)	-	(91)	22
Μεταφορές μεταξύ σταδίων	(2)	2	-	-	-	-
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) χρήσης από μεταβολή στην εύλογη αξία	(112)	1	-	-	2	(109)
Απόσβεση διαφοράς υπέρ/υπό το άρτιο και τόκοι	77	0	(1)	3	0	79
Μεταβολή στην εύλογη αξία λόγω αντιστάθμισης	-	-	(2)	6	-	4
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές	7	-	2	(1)	5	13
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	5.557	21	217	754	78	6.627
Πρόβλεψη απομείωσης	-	-	(2)	(28)	-	(30)
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου	5.557	21	215	726	78	6.597

22.2 Κίνηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

	31 Δεκεμβρίου 2019			31 Δεκεμβρίου 2018		
	Επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών	Επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών	Επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών	Επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών	Επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών	Επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών
	Επιμετρούμενα στο αποσβέσιμο κόστος € εκατ.	Επιμετρούμενα στο αποσβέσιμο κόστος € εκατ.	Επιμετρούμενα στο αποσβέσιμο κόστος € εκατ.	Επιμετρούμενα στο αποσβέσιμο κόστος € εκατ.	Επιμετρούμενα στο αποσβέσιμο κόστος € εκατ.	Επιμετρούμενα στο αποσβέσιμο κόστος € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	30	16	46	55	12	67
Νέα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού αγορασθέντα	0	4	4	0	11	11
- εκ των οποίων αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου - Στάδιο 1	0	4	4	-	11	11
Επαναμέτρηση λόγω μεταφοράς από αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια -Στάδιο 2 σε 12μήνου-Στάδιο 1	(28)	(1)	(29)	-	-	-
Επαναμέτρηση λόγω αλλαγής των παραμέτρων κινδύνου των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών	0	(9)	(9)	(25)	(0)	(25)
- εκ των οποίων αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου- Στάδιο 1	0	(9)	(9)	(0)	(0)	(0)
- εκ των οποίων αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των επενδυτικών τίτλων-Στάδιο 2	-	-	-	(25)	(0)	(25)
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού τα οποία πουλήθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης	(0)	(2)	(2)	-	(6)	(6)
- εκ των οποίων αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου - Στάδιο 1	(0)	(2)	(2)	-	(6)	(6)
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού τα οποία αποπληρώθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης	(0)	(0)	(0)	(0)	(1)	(1)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	-	0	0	-	-	-
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	2	8	10	30	16	46

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, η πρόβλεψη απομείωσης του επενδυτικού χαρτοφυλακίου της Τράπεζας μειώθηκε κατά € 36 εκατ., κυρίως ως αποτέλεσμα της βελτίωσης της πιστοληπτικής ικανότητας του Ελληνικού Δημοσίου, όπως αυτή απεικονίστηκε στις αγορές και η οποία οδήγησε στη μετάβαση ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου τα οποία επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια - Στάδιο 2 στο Στάδιο 1 με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δωδεκαμήνου.

22.3 Αποθεματικό ιδίων κεφαλαίων: αναπροσαρμογή επενδυτικών τίτλων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI)

Τα κέρδη/(ζημιές) από τη μεταβολή στην εύλογη αξία του χαρτοφυλακίου των επενδυτικών τίτλων που επιμετρώνται σε FVOCI αναγνωρίζονται στο αντίστοιχο αποθεματικό αναπροσαρμογής των επενδυτικών τίτλων. Η κίνηση του αποθεματικού αναλύεται παρακάτω:

	2019	2018
	€ εκατ.	€ εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου κατά ΔΛΠ 39	53	206
Επίπτωση υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018 (σημ.2.3.2)	-	13
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου κατά ΔΠΧΑ 9	53	219
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από μεταβολή στην εύλογη αξία (Εξοδο)/ωφέλεια φόρου	980	(111)
	(284)	30
	696	(81)
Καθαρά (κέρδη)/ζημιές που μεταφέρθηκαν στο λογαριασμό αποτελεσμάτων λόγω πώλησης	(60)	(78)
Μεταφορά αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών στο λογαριασμό αποτελεσμάτων	(6)	11
(Εξοδο)/ωφέλεια φόρου σε καθαρά (κέρδη)/ζημιές που μεταφέρθηκαν στο λογαριασμό αποτελεσμάτων λόγω πώλησης	17	22
(Εξοδο)/ωφέλεια φόρου επί αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών που μεταφέρθηκαν στο λογαριασμό αποτελεσμάτων	2	(3)
	(47)	(48)
Καθαρά (κέρδη)/ζημιές που μεταφέρθηκαν στο λογαριασμό αποτελεσμάτων από αντιστάθμιση της εύλογης αξίας	(338)	(52)
(Εξοδο)/ωφέλεια φόρου	98	15
	(240)	(37)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	462	53

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

23. Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες

Παρακάτω παρατίθενται οι θυγατρικές εταιρείες της Τράπεζας την 31 Δεκεμβρίου 2019:

<u>Επωνυμία εταιρείας</u>	<u>Σημ.</u>	<u>Ποσοστό συμμετοχής</u>	<u>Χώρα εγκατάστασης</u>	<u>Τομέας δραστηριότητας</u>
Be Business Exchanges A.E. Δικτύων Διεταιρικών Συναλλαγών και Παροχής Λογιστικών και Φορολογικών Υπηρεσιών		98,01	Ελλάδα	Ηλεκτρονικό εμπόριο μέσω διαδικτύου, παροχή λογιστικών και φορολογικών υπηρεσιών
Eurobank Asset Management A.E.Δ.Α.Κ. ⁽³⁾		100,00	Ελλάδα	Υπηρεσίες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων και περιουσίας
Eurobank Equities Μονοπρόσωπη Α.Ε.Π.Ε.Υ. ⁽³⁾		100,00	Ελλάδα	Χρηματοπιστωτικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες
Eurobank Ergasias Leasing Μονοπρόσωπη Α.Ε. ⁽³⁾		100,00	Ελλάδα	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
Eurobank Factors Μονοπρόσωπη Α.Ε.Π.Ε.Α. ⁽³⁾		100,00	Ελλάδα	Πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων
Eurobank FPS Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις	ιδ	100,00	Ελλάδα	Διαχείριση Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις
Hellenic Post Credit Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Πιστώσεων		50,00	Ελλάδα	Διαχείριση πιστωτικών καρτών και παροχή λουτών υπηρεσιών
Herald Ελλάς Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Ανάπτυξης Ακινήτων και Υπηρεσιών 1 ⁽³⁾		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Herald Ελλάς Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Ανάπτυξης Ακινήτων και Υπηρεσιών 2 ⁽³⁾	ιε	100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Στανταρντ Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Κτηματική Εταιρεία ⁽³⁾		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Cloud Hellas Μονοπρόσωπη Κτηματική Ανώνυμη Εταιρεία ⁽³⁾	δ	100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Pireus Port Plaza 1 Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων και επιχειρήσεων	δ	51,96	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Cairo Estate I Κτηματική Μονοπρόσωπη Α.Ε.	ζ	100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Cairo Estate II Κτηματική Μονοπρόσωπη Α.Ε.	ζ	100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Cairo Estate III Κτηματική Μονοπρόσωπη Α.Ε.	ζ	100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Real Estate Management Μονοπρόσωπη Α.Ε.	ζ	100,00	Ελλάδα	Υπηρεσίες ακινήτων
Anchor Ελληνική Επενδυτική Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Συμμετοχών	η	100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Vouliagmeni Residence Μονοπρόσωπη Α.Ε.	στ	100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Αθηνάϊκές Εκμεταλλεύσεις ακινήτων Μονοπρόσωπη Α.Ε.	θ	100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Eurobank Bulgaria A.D.		56,14	Βουλγαρία	Τράπεζα
ERB Hellas (Cayman Islands) Ltd		100,00	Νησιά Cayman	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Berberis Investments Ltd		100,00	Νησιά Channel	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
ERB Hellas Funding Ltd		100,00	Νησιά Channel	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
NEU Property Holdings Ltd		100,00	Κύπρος	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
Staynia Holdings Ltd	δ	100,00	Κύπρος	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
Eurobank Private Bank Luxembourg S.A.		100,00	Λουξεμβούργο	Τράπεζα
Eurobank Fund Management Company (Luxembourg) S.A.		99,99	Λουξεμβούργο	Διαχείριση κεφαλαίων
Eurobank Holding (Luxembourg) S.A.		100,00	Λουξεμβούργο	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
Grivalia New Europe S.A. ⁽²⁾	ιγ	100,00	Λουξεμβούργο	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
ERB New Europe Funding B.V.		100,00	Ολλανδία	Παροχή πιστώσεων
ERB New Europe Holding B.V.		100,00	Ολλανδία	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
ERB IT Shared Services S.A. ⁽¹⁾		1,10	Ρουμανία	Επεξεργασία στοιχείων πληροφορικής
Eurobank Finance S.A. ^{(1) (2)}		19,65	Ρουμανία	Επενδυτικές υπηρεσίες
Eliade Tower S.A.	δ	99,99	Ρουμανία	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Retail Development S.A.	δ	99,99	Ρουμανία	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Seferco Development S.A.	δ	99,99	Ρουμανία	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Eurobank A.D. Beograd		55,80	Σερβία	Τράπεζα
ERB Leasing A.D. Beograd ^{(1) (2)}		17,51	Σερβία	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
Reco Real Property A.D. Beograd	δ	100,00	Σερβία	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
ERB Istanbul Holding A.S.		100,00	Τουρκία	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
ERB Hellas Plc		99,99	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Anaptyxi SME I Plc ⁽²⁾		-	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Karta II Plc		-	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Themeleion II Mortgage Finance Plc ⁽²⁾		-	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Themeleion III Mortgage Finance Plc ⁽²⁾		-	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Themeleion IV Mortgage Finance Plc ⁽²⁾		-	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Themeleion Mortgage Finance Plc ⁽²⁾		-	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Tegea Plc ⁽²⁾		-	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Maximus Hellas Designated Activity Company		-	Ιρλανδία	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Astarti Designated Activity Company		-	Ιρλανδία	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Cairo No. 1 Finance Designated Activity Company	ζ	-	Ιρλανδία	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Cairo No. 2 Finance Designated Activity Company	ζ	-	Ιρλανδία	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Cairo No. 3 Finance Designated Activity Company	ζ	-	Ιρλανδία	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων

⁽¹⁾ Ελέγχονται έμμεσα από την Τράπεζα.

⁽²⁾ Εταιρείες υπό ρευστοποίηση την 31 Δεκεμβρίου 2019.

⁽³⁾ Στο πλαίσιο του Ελληνικού Νόμου 4548/2018, η επωνυμία της εταιρείας τροποποιήθηκε ή είναι σε εξέλιξη η σχετική διαδικασία έτσι ώστε να συμπεριλαμβάνεται ο όρος «Μονοπρόσωπη».

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Επιπλέον, οι παρακάτω εταιρείες ελέγχονται από την Τράπεζα:

(i) Εταιρείες χαρτοφυλακίου και άλλες εταιρείες ειδικού σκοπού της Τράπεζας για τη συγκέντρωση κεφαλαίων: (α) Themeleion III Holdings Ltd, Themeleion IV Holdings Ltd, Themeleion V Mortgage Finance Plc, Themeleion VI Mortgage Finance Plc, Anartyxi APC Ltd, Byzantium II Finance Plc, Tegea Holdings Ltd και Anartyxi SME I Holdings Ltd, οι οποίες είναι υπό εκκαθάριση και (β) Karta II Holdings Ltd.

(ii) Εταιρεία η οποία είναι αδρανής: Enalios Αξιοποιήσεις Ακινήτων Α.Ε.Ε.

(iii) Εταιρείες οι οποίες ελέγχονται από την Τράπεζα βάσει σχετικών συμφωνητικών ενεχυρίασης των μετοχών τους: Finas A.E., Rovinvest A.E., Provet A.E. και Promivet A.E.

(α) Bancpost S.A. και ERB Leasing IFN S.A., Ρουμανία

Τον Απρίλιο του 2018, η πώληση των θυγατρικών εταιρειών στη Ρουμανία που είχαν ταξινομηθεί ως κατεχόμενες προς πώληση (Bancpost S.A., ERB Retail Services IFN S.A. και ERB Leasing IFN S.A.) ολοκληρώθηκε. Αντίστοιχα, € 28 εκατ. ζημιά αναγνωρίστηκε στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)» για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018, η οποία συμπεριλάμβανε μια πρόβλεψη ποσού € 14,1 εκατ. σχετικά με την ολοκλήρωση των οικονομικών στοιχείων των πωληθέντων θυγατρικών εταιρειών στη Ρουμανία η οποία οριστικοποιήθηκε το τρίτο τρίμηνο του 2019. Εντός της χρήσης 2019 αντιλογίστηκε πρόβλεψη εξόδων συναλλαγής ποσού € 1,3 εκατ. (€ 0,9 εκατ. μετά από φόρους).

Σύμφωνα με τη σχετική Συμφωνία Πώλησης και Αγοράς (η Συμφωνία), μεταξύ του Ομίλου Eurobank και της Banca Transilvania (BT) υπάρχουν επίσης ειδικές ρήτρες αποζημίωσης βάσει των οποίων ο Αγοραστής θα μπορούσε να απαιτήσει από τον Πωλητή συγκεκριμένα ποσά, με ανώτατο όριο στη συνολική απαίτηση, συμπεριλαμβανομένων εκείνων για: α) τις ανοιχτές (αυτές που δεν έχουν παραγραφεί) φορολογικές χρήσεις της Bancpost S.A. μέχρι την ολοκλήρωση της συναλλαγής (βλ. παρακάτω «Φορολογικός Έλεγχος») και β) τις ζημιές που πραγματοποιήθηκαν από απαιτήσεις έναντι του Αγοραστή ή της Bancpost S.A. σχετικά με συγκεκριμένο δανειακό χαρτοφυλάκιο (βλ. παρακάτω την περίπτωση ANPC).

Φορολογικός έλεγχος

Σύμφωνα με το πόρισμα του φορολογικού ελέγχου που κοινοποιήθηκε στην Bancpost S.A. τον Ιούλιο του 2018, σε συνέχεια της ολοκλήρωσης του φορολογικού ελέγχου για τα έτη 2011-2015, οι πρόσθετοι φόροι προς πληρωμή ανήλθαν συνολικά σε € 40 εκατ. περίπου.

Ο Όμιλος είναι σε στενή συνεργασία με την BT, η οποία έχει ξεκινήσει τις διαδικασίες για την αμφισβήτηση του πορίσματος του φορολογικού ελέγχου στα αρμόδια δικαστήρια.

Σε σχέση με τα ανωτέρω, τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, η Τράπεζα αναγνώρισε επιπλέον πρόβλεψη € 5 εκατ. (€ 3,6 εκατ. μετά φόρου), ενώ οι συνολικές προβλέψεις, οι οποίες έχουν αναγνωριστεί έως την 31 Δεκεμβρίου 2019 ανέρχονται σε € 20 εκατ.

Εθνική Αρχή Προστασίας του Καταναλωτή της Ρουμανίας (ANPC)

Το δεύτερο εξάμηνο του 2018, η Εθνική Αρχή Προστασίας του Καταναλωτή (ANPC) της Ρουμανίας επέβαλε τρία πρόστιμα συνολικού ποσού € 72 χιλ. στην Bancpost S.A. κατόπιν καταγγελιών από ορισμένους πιστούχους της, που σχετιζόνταν με χαρτοφυλάκια εξυπηρετούμενων δανείων που είχαν εκχωρηθεί από την Bancpost S.A. στην ERB New Europe Funding II B.V. (μια εταιρεία στην Ολλανδία που ελέγχεται από την Eurobank) αρχής γενομένης από το 2008. Επιπλέον, η ANPC κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι πληρωμές (όπως τόκοι, τέλη, πρόστιμα) από τους καταναλωτές σε σχέση με όλα τα προαναφερθέντα δάνεια και για περίοδο δέκα ετών πρέπει να επιστραφούν από την Bancpost S.A.

Τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, οι προσφυγές της BT (ως νομικός διάδοχος της Bancpost S.A.) έναντι της ANPC σχετικά με τις τρεις προαναφερθείσες υποθέσεις έγιναν αποδεκτές από πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο αποφάσισε την ακύρωση των σχετικών προστίμων και υποχρεώσεων αποπληρωμής που επιβλήθηκαν στην Bancpost S.A. Η ANPC έχει ασκήσει έφεση κατά των πρωτοβάθμιων αποφάσεων και στις τρεις περιπτώσεις. Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο απέρριψε την έφεση της ANPC σε μια από τις προαναφερθείσες υποθέσεις, ενώ οι άλλες δύο υποθέσεις είναι σε διαδικασία έφεσης.

Επιπλέον πληροφορίες σχετικά με την πώληση των Bancpost S.A. και ERB Leasing IFN S.A. παρέχονται στη σημείωση 25 των οικονομικών καταστάσεων για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(β) Eurobank Υπηρεσίες Ακινήτων Α.Ε., Ελλάδα

Τον Ιανουάριο του 2019, η Τράπεζα και η Cerved Credit Management Group S.r.l. (Cerved) υπέγραψαν μια δεσμευτική συμφωνία στο πλαίσιο της οποίας, η Cerved θα αποκτούσε το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου της Eurobank Υπηρεσίες Ακινήτων Α.Ε στην Ελλάδα (EPS) και τις θυγατρικές της, Eurobank Property Services S.A. Ρουμανίας και ERB Property Services d.o.o. Βεογραδ Σερβίας από την Eurobank. Η EPS Ελλάδας ορίστηκε επίσης ως διαχειριστής ακίνητης περιουσίας της Eurobank για τα επόμενα πέντε έτη όσον αφορά το σύνολο των εκτιμήσεων ακινήτων και λοιπές υπηρεσίες. Η συναλλαγή ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο του 2019 μέσω της απόκτησης από την Cerved, έναντι τιμήματος € 8 εκατ., του συνόλου του μετοχικού κεφαλαίου της EPS με κέρδος ύψους € 6,4 εκατ. το οποίο αναγνωρίστηκε στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)». Επιπλέον αντίτιμο έως € 5 εκατ. με την μορφή αμοιβής θα καταβληθεί εφόσον επιτευχθούν συγκεκριμένα οικονομικά αποτελέσματα και υπό όρους εντός χρονοδιαγράμματος έως το 2023. Η συναλλαγή ήταν σύμφωνη με τη στρατηγική της Τράπεζας να επικεντρωθεί στις βασικές της δραστηριότητες, υιοθετώντας ένα επιχειρηματικό μοντέλο εξωτερικής ανάθεσης σε σχέση με τις υπηρεσίες ακίνητης περιουσίας.

(γ) Σύγχρονο Ξενοδοχείν Ανώνυμη Ξενοδοχειακή, Τουριστική και Κτηματική Εταιρεία, Ελλάδα

Τον Φεβρουάριο 2019, η Τράπεζα υπέγραψε προσύμφωνο με τρίτους για τη διάθεση της συμμετοχής της (100%) στη «Σύγχρονο Ξενοδοχείν». Με βάση την ανωτέρω συμφωνία, τον Μάρτιο του 2019 έλαβε χώρα αύξηση μετοχικού κεφαλαίου η οποία καλύφθηκε από τον αγοραστή προκειμένου το χρέος της εταιρείας προς την Τράπεζα να αποπληρωθεί πλήρως. Με την ολοκλήρωση της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, η συμμετοχή της Τράπεζας στην εταιρεία μειώθηκε σε 41% και σύμφωνα με τη σχετική συμφωνία αγοραπωλησίας η οποία υπεγράφη τον ίδιο μήνα, η πώληση της εταιρείας ολοκληρώθηκε, με κέρδος ύψους € 1,7 εκατ. το οποίο αναγνωρίστηκε στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)».

(δ) Grivalia Properties A.E.E.A.Π., θυγατρικές

Την 5 Απριλίου 2019, οι Γενικές Συνελεύσεις των Μετόχων της Eurobank και της Grivalia Properties A.E.E.A.Π ενέκριναν τη συγχώνευση των δύο εταιρειών. Από την ανωτέρω ημερομηνία, η Τράπεζα απέκτησε επίσης τον έλεγχο των θυγατρικών της Grivalia. Επιπλέον πληροφορίες σχετικά με την συγχώνευση των δύο εταιρειών παρέχονται στη σημείωση 24.

(ε) Eurobank Bulgaria A.D., Βουλγαρία

Τον Ιούνιο 2019, ολοκληρώθηκε η απόκτηση της Piraeus Bank Bulgaria A.D. (PBB), θυγατρική της Τράπεζας Πειραιώς, από τη θυγατρική της Eurobank στη Βουλγαρία, την Eurobank Bulgaria A.D. (Postbank), κατόπιν της λήψης των απαιτούμενων εγκρίσεων από τις αρμόδιες αρχές. Συγκεκριμένα, η Postbank απέκτησε το 99,9819% των μετοχών και των δικαιωμάτων ψήφου της PBB και συνεπώς έμμεση συμμετοχή στην κατά 100% θυγατρική της Piraeus Insurance Brokerage EOOD. Το τέταρτο τρίμηνο του 2019 ολοκληρώθηκαν οι συγχωνεύσεις των i) PBB με την Postbank και ii) Piraeus Insurance Brokerage EOOD με την ERB Leasing Bulgaria EAD, με απορρόφηση των πρώτων από τις δεύτερες. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τη Συναλλαγή παρέχονται στη σημείωση 23.3 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων για τη περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019.

(στ) Vouliagmeni Residence Μονοπρόσωπη Α.Ε., Ελλάδα

Τον Ιούλιο του 2019, η Τράπεζα ίδρυσε την κατά 100% θυγατρική εταιρεία Vouliagmeni Residence Μονοπρόσωπη Α.Ε., εταιρεία επενδύσεων ακίνητης περιουσίας που δραστηριοποιείται στην Ελλάδα.

Τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, στο πλαίσιο της διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων της Τράπεζας (NPEs), ιδρύθηκαν οι ακόλουθες κατά 100% θυγατρικές εταιρείες:

(ζ) Εταιρείες ειδικού σκοπού συγκέντρωσης κεφαλαίων για την τιτλοποίηση των δανείων της Τράπεζας και σχετιζόμενες εταιρείες επενδύσεων ακίνητης περιουσίας

- Cairo No. 1 Finance Designated Activity Company, Cairo No. 2 Finance Designated Activity Company, Cairo No. 3 Finance Designated Activity Company και Pillar Finance Designated Activity Company, Ιρλανδία (σημ. 34)

- Cairo Estate I Κτηματική Μονοπρόσωπη Α.Ε., Cairo Estate II Κτηματική Μονοπρόσωπη Α.Ε., Cairo Estate III Κτηματική Μονοπρόσωπη Α.Ε., Pillar Estate Κτηματική Μονοπρόσωπη Α.Ε. και Real Estate Management Μονοπρόσωπη Α.Ε., Ελλάδα.

Κατόπιν της ολοκλήρωσης της συναλλαγής Pillar (σημ. 20), η Τράπεζα δεν ελέγχει την εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων Pillar Finance Designated Activity Company και τη σχετιζόμενη εταιρεία επενδύσεων ακίνητης περιουσίας Pillar Estate Κτηματική Μονοπρόσωπη Α.Ε.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(η) Anchor Ελληνική Επενδυτική Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Συμμετοχών, εταιρεία επενδύσεων ακίνητης περιουσίας, Ελλάδα

Το τρίτο τρίμηνο του 2019, η Anchor Ελληνική Επενδυτική Μονοπρόσωπη Ανώνυμη εταιρεία συμμετοχών απέκτησε το σύνολο του εκδοθέντος μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου της εταιρείας Μαρίνες Ρόδου Α.Ε. Την ίδια περίοδο ολοκληρώθηκε η πώληση της συμμετοχής στις Μαρίνες Ρόδου Α.Ε. μαζί με τα δανειακά ανοίγματα της Τράπεζας στην εταιρεία, χωρίς να επηρεαστούν τα αποτελέσματα της Τράπεζας.

(θ) Αθηναϊκές Εκμεταλλεύσεις Ακινήτων Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία, εταιρεία επενδύσεων ακίνητης περιουσίας, Ελλάδα.

(ι) CEH Balkan Holdings Ltd και Chamia Enterprises Company Ltd, Κύπρος

Το 2018, αποφασίστηκε η εκκαθάριση των εταιρειών. Το τρίτο τρίμηνο του 2019, ολοκληρώθηκε η διανομή των τελικών προϊόντων της εκκαθάρισεως τους στην Τράπεζα. Η λύση της Chamia Enterprises Company Ltd και της CEH Balkan Holdings Ltd ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2019 και τον Ιανουάριο του 2020, αντίστοιχα.

(ια) ERB Leasing Bulgaria EAD, Βουλγαρία

Το τρίτο τρίμηνο του 2019, η Τράπεζα πώλησε τη συμμετοχή της στην ERB Leasing Bulgaria EAD στη Eurobank Bulgaria A.D., με αποτέλεσμα την αναγνώριση κέρδους ύψους € 1 εκατ.

(ιβ) Bulgarian Retail Services A.D., Βουλγαρία

Τον Σεπτέμβριο 2019, το μετοχικό κεφάλαιο της Bulgarian Retail Services A.D., αυξήθηκε κατά € 38 εκατ. με την έκδοση νέων μετοχών η οποία καλύφθηκε πλήρως από την Τράπεζα. Κατά συνέπεια, η άμεση συμμετοχή της Τράπεζας στην εταιρεία ανήλθε σε 99,07%. Το Νοέμβριο 2019, η Τράπεζα πούλησε τη συμμετοχή της στην Bulgarian Retail Services A.D. στην Eurobank Bulgaria A.D., με αποτέλεσμα την αναγνώριση ζημιάς ύψους € 3,3 εκατ.

(ιγ) Grivalia New Europe S.A., Λουξεμβούργο

Το τέταρτο τρίμηνο του 2019, αποφασίστηκε η εκκαθάριση της εταιρείας.

(ιδ) Eurobank FPS Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις, Ελλάδα

Τον Δεκέμβριο 2019, κατόπιν της μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας κατά € 7 εκατ., η Τράπεζα αναγνώρισε μια ισόποση απαίτηση. Στο πλαίσιο των δεσμευτικών συμφωνιών που η Eurobank έχει συνάψει με το doValue τον Δεκέμβριο του 2019, η Τράπεζα θα πωλήσει το 80% της θυγατρικής της Eurobank FPS Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις- project "Europe". Συνεπώς, την 31 Δεκεμβρίου 2019 η εταιρεία ταξινομήθηκε ως κατεχόμενη προς πώληση. Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στη σημείωση 30.

(ιε) Herald Ελλάς Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Ανάπτυξης Ακινήτων και Υπηρεσιών 2, Ελλάδα

Τον Δεκέμβριο 2019, το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας αυξήθηκε κατά € 2,5 εκατ.

24. Συγχώνευση της Eurobank με την Grivalia

Την 26 Νοεμβρίου 2018, τα Διοικητικά Συμβούλια («ΔΣ») της Τράπεζας και της Grivalia Properties A.E.E.A.Π. («Grivalia») ανακοίνωσαν ότι αποφάσισαν ομόφωνα να ξεκινήσουν τη συγχώνευση των δύο εταιρειών, με απορρόφηση της Grivalia από την Eurobank (η «Συγχώνευση»). Η Grivalia ήταν εταιρεία επενδύσεων ακίνητης περιουσίας βάσει του Νόμου 2778/1999, όπως ισχύει, η οποία είχε συσταθεί στην Ελλάδα. Ο τομέας επιχειρηματικής δραστηριότητας της Grivalia μαζί με τις θυγατρικές της (όμιλος Grivalia, σημ. 23) και τις κοινοπραξίες της (σημ.25) αφορούσε στην απόκτηση, διαχείριση και εκμίσθωση χαρτοφυλακίου επενδυτικών ακινήτων που βρίσκονταν στην Ελλάδα, στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη και στην Κεντρική Αμερική.

Την 7 Φεβρουαρίου 2019, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (DG Competition) αποφάσισε ότι η Συγχώνευση είναι σύμφωνη με τις δεσμεύσεις της Eurobank και τους κανονισμούς κρατικών ενισχύσεων, λαμβάνοντας υπόψη ότι η ενίσχυση της κεφαλαιακής της βάσης μέσω της Συγχώνευσης θα επιτρέψει στην Eurobank να μειώσει σημαντικά τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια της στο προσεχές μέλλον.

Την 22 Φεβρουαρίου 2019, τα ΔΣ των Eurobank και Grivalia ενέκριναν το Σχέδιο Σύμβασης Συγχώνευσης με απορρόφηση της Grivalia από τη Eurobank, σύμφωνα με τις διατάξεις των Ελληνικών Νόμων 2166/1993 και του 2515/1997, όπως ισχύουν, καθώς επίσης και με τις διατάξεις του εφαρμοστέου εταιρικού δίκαιου. Η προτεινόμενη σχέση ανταλλαγής ήταν 15,80000000414930 νέες

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

κοινές ονομαστικές μετοχές της Eurobank για κάθε 1 κοινή ονομαστική μετοχή της Grivalia, ενώ οι μέτοχοι της Eurobank διατηρούν τον αριθμό των κοινών μετοχών που κατείχαν πριν από τη συγχώνευση. Κατ' ακολουθία, όσον αφορά το νέο μετοχικό κεφάλαιο της Eurobank, 2.185.998.765 μετοχές κατανέμονται στους μετόχους της Eurobank και 1.523.163.087 μετοχές στους μετόχους της Grivalia.

Την 5 Απριλίου 2019, η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων της Eurobank αποφάσισε, μεταξύ άλλων (α) την έγκριση της Συγχώνευσης της Τράπεζας με την Grivalia, με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη, (β) την έγκριση του Σχεδίου Σύμβασης Συγχώνευσης, όπως εγκρίθηκε από τα ΔΣ των συγχωνευόμενων εταιρειών και (γ) την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας κατά ποσό € 197 εκατ. (σημ.37).

Η Συγχώνευση λογιστικοποιήθηκε ως συνένωση επιχειρήσεων με τη μέθοδο της εξαγοράς. Η ημερομηνία έγκρισης της συγχώνευσης από τις Γενικές Συνελεύσεις των μετόχων των δύο εταιρειών, δηλαδή 5 Απριλίου 2019, έχει καθοριστεί ως η ημερομηνία απόκτησης, καθώς θεωρείται η ημερομηνία κατά την οποία η Eurobank απέκτησε τον έλεγχο της Grivalia.

Το τίμημα της συναλλαγής ποσού € 1.094,4 εκατ. έχει υπολογιστεί ως η εύλογη αξία των 1.523.163.087 νέων κοινών μετοχών της Eurobank σύμφωνα με τη χρηματιστηριακή τιμή της μετοχής της Eurobank την ημερομηνία απόκτησης (δηλαδή € 0,7185).

Κατά την απόκτηση οι εύλογες αξίες των αποκτηθέντων περιουσιακών στοιχείων και των αναληφθεισών υποχρεώσεων παρουσιάζονται κατωτέρω:

	Εύλογη αξία € εκατ.
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ⁽¹⁾	20
Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες	141
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία και επενδύσεις σε ακίνητα	843
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽²⁾	84
Σύνολο ενεργητικού	1.088
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	191
Λοιπές υποχρεώσεις	25
Σύνολο υποχρεώσεων	216
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	872
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων	1.088

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα ποσού € 1 εκατ.

⁽²⁾ Περιλαμβάνει κυρίως επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες ποσού € 60 εκατ. καθώς και εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις με λογιστική αξία προ πρόβλεψης ποσού € 26 εκατ. για τα οποία έχει αναγνωριστεί πρόβλεψη ποσού € 1,7 εκατ.

Από τη διαφορά μεταξύ: (α) του συνολικού τιμήματος ποσού € 1.094,4 εκατ. και (β) της αξίας των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν (εύλογες αξίες των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων όπως αναφέρονται ανωτέρω) ποσού € 872 εκατ., προκύπτει η αναγνώριση υπεραξίας ποσού € 222 εκατ. η οποία απομειώθηκε κατά € 62 εκατ. στη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019 (σημ. 28). Η εν λόγω υπεραξία δεν εκπίπτει από τα φορολογητέα εισοδήματα και περιλαμβάνεται στα άυλα πάγια στοιχεία. Τα ίδια κεφάλαια της Eurobank αυξήθηκαν λόγω της Συγχώνευσης κατά € 1.087 εκατ. συμπεριλαμβανομένων σχετικών εξόδων € 7 εκατ. Η Συγχώνευση ενισχύει την κεφαλαιακή θέση της Eurobank (σημ. 4) και τις προοπτικές κερδοφορίας της, επιτρέποντας την επιτάχυνση του πλάνου μείωσης των NPEs. Επιπρόσθετα, μέσω της συγχώνευσης, η Τράπεζα θα μπορεί επίσης να αξιοποιήσει την κορυφαία τεχνογνωσία της Grivalia στον τομέα διαχείρισης ακινήτων για τη διαχείριση του χαρτοφυλακίου ακινήτων της Τράπεζας, και ιδίως των ανακτηθέντων περιουσιακών στοιχείων από πλειστηριασμούς, η οποία είναι κρίσιμη για την επιτυχή διαχείριση των NPEs.

Τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων της Grivalia ενσωματώθηκαν στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας από την 1 Απριλίου 2019. Εάν η απόκτηση είχε πραγματοποιηθεί την 1 Ιανουαρίου 2019, η Grivalia θα είχε συνεισφέρει καθαρά κέρδη ποσού € 7 εκατ. περίπου στην Τράπεζα για την περίοδο από 1 Ιανουαρίου 2019 μέχρι την 31 Μαρτίου 2019. Από την 1 Απριλίου 2019, τα έσοδα από το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε ακίνητα, το οποίο αποκτήθηκε από την Grivalia, παρουσιάζονται στη γραμμή «Έσοδα από μη τραπεζικές υπηρεσίες» της κατάστασης αποτελεσμάτων. Η Συγχώνευση εγκρίθηκε την 17 Μαΐου 2019 βάσει της απόφασης

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης και καταχωρήθηκε στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο την ίδια ημέρα. Την 23 Μαΐου 2019 άρχισε η διαπραγμάτευση στο Χρηματιστήριο Αθηνών των 1.523.163.087 νέων κοινών ονομαστικών μετά ψήφου μετοχών, ονομαστικής αξίας € 0,23 η καθεμία.

Ως αποτέλεσμα της συγχώνευσης, ο όμιλος της Fairfax, ο οποίος κατείχε πριν τη Συγχώνευση το 18,40% και το 54,02% του μετοχικού κεφαλαίου των Eurobank και Grivalia αντίστοιχα, κατέστη ο μεγαλύτερος μέτοχος της προκύπτουσας (από τη συγχώνευση) εταιρείας με ποσοστό συμμετοχής 31,27% την 31 Δεκεμβρίου 2019. Η Fairfax έλαβε τις απαιτούμενες εγκρίσεις από τις ρυθμιστικές αρχές σε σχέση με την προαναφερθείσα αύξηση της συμμετοχής της τον Δεκέμβριο του 2019 (σημ.45).

Συμφωνία με την εταιρεία διαχείρισης ακίνητης περιουσίας

Την 22 Φεβρουαρίου 2019, το ΔΣ της Eurobank ενέκρινε επίσης την επικείμενη σύμβαση (SLA), σύμφωνα με το άρθρο 100 του Νόμου 4548/2018, της Τράπεζας με την τότε υπό-σύσταση εταιρεία με την επωνυμία «Grivalia Management Company A.E.» («η Εταιρεία»). Η Εταιρεία ιδρύθηκε το Μάρτιο 2019 και θεωρείται συνδεδεμένο μέρος με την Eurobank, καθώς ένα μέλος του ΔΣ της Τράπεζας κατέχει την πλειοψηφία (70%) των μετοχών της Εταιρείας και είναι εκτελεστικό μέλος του ΔΣ της Εταιρείας.

Η Τράπεζα έχει συνάψει με την Εταιρεία δεκαετή σύμβαση παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών για το συνολικό χαρτοφυλάκιο ακινήτων των συγχωνευμένων εταιρειών, η οποία τέθηκε σε ισχύ μετά την ολοκλήρωση της Συγχώνευσης. Οι σχετικές υπηρεσίες οι οποίες ανατέθηκαν στην Εταιρεία στο πλαίσιο της συμφωνίας, αφορούν κυρίως σε συμβουλευτικές υπηρεσίες σχετικά με την απόκτηση, τη μεταβίβαση, την εκμίσθωση, τη διαχείριση, την ανάπτυξη και τον στρατηγικό σχεδιασμό της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης του ετήσιου προϋπολογισμού, και της επίβλεψης των εντολοδόχων και συμβούλων της Eurobank. Επίσης, κατόπιν ειδικής εντολής, η Εταιρεία θα αναλαμβάνει και συγκεκριμένες ενέργειες υλοποίησης. Με βάση το SLA, οι συνολικές αμοιβές οι οποίες θα διαμορφώνονται από την Εταιρεία επί τη βάση κριτηρίων κόστους και απόδοσης, θα περιλαμβάνουν μια ελάχιστη αμοιβή ποσού € 9,35 εκατ. για τη διαχείριση συνολικά του χαρτοφυλακίου των ιδιοχρησιμοποιούμενων και επενδυτικών ακινήτων και αμοιβή σχετιζόμενη με τα ανακτηθέντα ακίνητα από πλειστηριασμούς, και δεν θα ξεπερνούν συνολικά τα € 12 εκ. (προ ΦΠΑ) ετησίως.

Περαιτέρω πληροφορίες για τις ανωτέρω συναλλαγές παρέχονται στις σχετικές ανακοινώσεις στον ιστότοπο της Τράπεζας την 26 Νοεμβρίου 2018 και 8 Φεβρουαρίου, 25 Φεβρουαρίου, 1 Μαρτίου, 5 Απριλίου και 17 Μαΐου 2019.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

25. Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, οι επενδύσεις της Τράπεζας σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες ανήλθαν σε € 100 εκατ. (2018: € 37 εκατ.).

Παρακάτω παρατίθενται οι συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες της Τράπεζας την 31 Δεκεμβρίου 2019:

<u>Επωνυμία εταιρείας</u>	<u>Σημείωση</u>	<u>Χώρα εγκατάστασης</u>	<u>Τομέας δραστηριότητας</u>	<u>Ποσοστό συμμετοχής</u>
Femion Ltd		Κύπρος	Εταιρεία επενδύσεων ειδικού σκοπού	66,45
ΤΕΦΙΝ Α.Ε. ⁽¹⁾		Ελλάδα	Εμπορία αυτοκινήτων και μηχανημάτων	50,00
Sinda Enterprises Company Ltd		Κύπρος	Εταιρεία επενδύσεων ειδικού σκοπού	48,00
Alpha Επενδυτικής Περιουσίας Κεφαλαρίου Ανώνυμη Εταιρεία		Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας	41,67
Global Χρηματοδοτήσεις Επενδύσεων Α.Ε. ⁽²⁾		Ελλάδα	Εταιρεία χρηματοδότησης επενδύσεων	9,91
Famar S.A. ⁽¹⁾		Λουξεμβούργο	Εταιρεία χαρτοφυλακίου	23,55
Odyssey GP S.a.r.l.		Λουξεμβούργο	Εταιρεία επενδύσεων ειδικού σκοπού	20,00
Eurolife ERB Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών ⁽²⁾		Ελλάδα	Εταιρεία χαρτοφυλακίου	20,00
Alpha Επενδυτικής Περιουσίας Αθηναϊκών Εμπορικών Καταστημάτων Α.Ε.		Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας	30,00
Πείργκα Κύθνου ΙΚΕ	α	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας	50,00
Piraeus Port Plaza 2 Α.Ε. Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων και επιχειρήσεων	γ	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας	49,00
Piraeus Port Plaza 3 Α. Ε. Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων και επιχειρήσεων	γ	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας	49,00
Value Τουριστική Α.Ε. Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων και επιχειρήσεων	γ	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας	49,00
Grivalia Hospitality S.A. ⁽³⁾	γ	Λουξεμβούργο	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας	25,00
Information Systems Impact Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Υπηρεσιών Πληροφορικής	δ	Ελλάδα	Εταιρεία παροχής υπηρεσιών πληροφορικής	15,00

⁽¹⁾ Εταιρεία η οποία είναι υπό εκκαθάριση την 31 Δεκεμβρίου 2019.

⁽²⁾ Ο όμιλος Eurolife (Eurolife ERB Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών και οι θυγατρικές της) και ο όμιλος Global Χρηματοδοτήσεις Επενδύσεων (Global Χρηματοδοτήσεις Επενδύσεων Α.Ε. και οι θυγατρικές της) θεωρούνται συγγενείς εταιρείες της Τράπεζας.

⁽³⁾ Ο όμιλος Grivalia Hospitality (Grivalia Hospitality S.A. και οι θυγατρικές της) θεωρείται κοινοπραξία της Τράπεζας..

(α) Πείργκα Κύθνου ΙΚΕ, Ελλάδα

Τον Φεβρουάριο του 2019, στο πλαίσιο αναδιάρθρωσης χρέους, η Eurobank και η Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε., ίδρυσαν την Πείργκα Κύθνου ΙΚΕ, για να λειτουργήσει ως εταιρεία επενδύσεων ακίνητης περιουσίας, στην Ελλάδα. Με βάση τους συμβατικούς όρους των συμφωνιών των μετόχων και την ουσία των συναφθέντων, η Πείργκα Κύθνου ΙΚΕ λογίζεται ως κοινοπραξία της Τράπεζας.

(β) Unisoft Α.Ε., Ελλάδα

Τον Μάρτιο του 2019, η Τράπεζα αύξησε τη συμμετοχή της στην Unisoft S.A από 18,02% σε 29,06%, ως αποτέλεσμα της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος αναδιάρθρωσης του χρέους της εταιρείας. Το δεύτερο τρίμηνο του 2019, η πώληση της συμμετοχής στην εταιρεία ολοκληρώθηκε.

(γ) Grivalia Properties Α.Ε.Ε.Α.Π., κοινοπραξίες

Την 5 Απριλίου 2019, οι Γενικές Συνελεύσεις των Μετόχων της Eurobank και της Grivalia Properties Α.Ε.Ε.Α.Π. ενέκριναν τη συγχώνευση των δύο εταιρειών. Από την ανωτέρω ημερομηνία, η Τράπεζα απέκτησε τον έλεγχο του ομίλου Grivalia και συνεπώς κοινό έλεγχο επί των κοινοπραξιών του. Επιπλέον πληροφορίες σχετικά με την συγχώνευση των δύο εταιρειών παρέχονται στη σημείωση 24.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(δ) Information Systems Impact A.E., Ελλάδα

Τον Νοέμβριο του 2019, η Τράπεζα απέκτησε το 15% των μετοχών και δικαιωμάτων ψήφου της εταιρείας Impact Information Systems A.E. Με βάση τους όρους της συμφωνίας των μετόχων, η εταιρεία λογίζεται ως συγγενής εταιρεία της Τράπεζας.

26. Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία

	31 Δεκεμβρίου 2019				
	Οικόπεδα, κτίρια και βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων € εκατ.	Έπιπλα, εξοπλισμός, οχήματα € εκατ.	Ηλεκτρονικοί υπολογιστές, λογισμικά προγράμματα € εκατ.	Δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽¹⁾ € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Αξία κτήσεως:					
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	341	130	373	-	844
Αναγνώριση δικαιωμάτων χρήσης κατά την αρχική εφαρμογή του ΔΠΧΑ 16	-	-	-	280	280
Υπόλοιπο από συγχώνευση εταιρειών (σημ. 24) ⁽²⁾	198	-	-	(111)	87
Μεταφορές	4	(0)	1	-	5
Αγορές	13	7	15	20	55
Πωλήσεις, διαγραφές και προσαρμογή των δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽³⁾	(1)	(1)	(5)	(43)	(50)
Ταξινομημένα ως κατεχόμενα προς πώληση (σημ.30)	(14)	-	-	-	(14)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	541	136	384	146	1.207
Συσσωρευμένες αποσβέσεις:					
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	(159)	(113)	(328)	-	(600)
Υπόλοιπο από συγχώνευση εταιρειών (σημ. 24)	-	-	-	3	3
Μεταφορές	(0)	-	-	-	(0)
Πωλήσεις, διαγραφές και προσαρμογή των δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽³⁾	1	2	5	-	8
Αποσβέσεις χρήσεως	(11)	(4)	(12)	(29)	(56)
Ταξινομημένα ως κατεχόμενα προς πώληση (σημ.30)	2	-	-	-	2
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	(167)	(115)	(335)	(26)	(643)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου	374	21	49	120	564

⁽¹⁾ Κατόπιν της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 16 από την 1 Ιανουαρίου 2019 (σημ. 2.3.1). Οι σχετικές υποχρεώσεις από μισθώσεις παρουσιάζονται στις «Λοιπές υποχρεώσεις» (σημ. 35).

⁽²⁾ Μετά τη συγχώνευση με τη Grivalia (σημείωση 24), € 114 εκατ. τα οποία αφορούσαν δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού που αρχικά αναγνωρίστηκαν κατά τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 16, αποαναγνωρίστηκαν το δεύτερο τρίμηνο του 2019, καθώς τα σχετικά περιουσιακά στοιχεία μετατράπηκαν σε ιδιοχρησιμοποιούμενα.

⁽³⁾ Αφορά τη λήξη, τις τροποποιήσεις και τις επαναμετρήσεις των δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού. Περιλαμβάνει την επαναμέτρηση από αναθεωρημένες εκτιμήσεις της περιόδου μίσθωσης κατά τη διάρκεια του έτους, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα γεγονότα και τις συνθήκες που επηρεάζουν τις ανάγκες στέγασης της Τράπεζας, συμπεριλαμβανομένης της συγχώνευσης με την Grivalia.

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, από τα € 120 εκατ. δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού τα € 117 εκατ. αφορούσαν μισθωμένα γραφεία, καταστήματα, τοποθεσίες ATM και κατοικίες και τα € 3 εκατ. οχήματα.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2018			
	Οικόπεδα, κτίρια και βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων € εκατ.	Έπιπλα, εξοπλισμός, οχήματα € εκατ.	Ηλεκτρονικοί υπολογιστές, λογισμικά προγράμματα € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Αξία κτήσεως:				
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	356	121	330	807
Υπόλοιπο από συγχώνευση εταιρειών	11	4	18	33
Μεταφορές	(20)	-	17	(3)
Αγορές	10	7	12	29
Πωλήσεις και διαγραφές	(16)	(2)	(4)	(22)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	341	130	373	844
Συσσωρευμένες αποσβέσεις:				
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	(165)	(107)	(298)	(570)
Υπόλοιπο από συγχώνευση εταιρειών	(4)	(4)	(18)	(26)
Μεταφορές	4	-	(7)	(3)
Πωλήσεις και διαγραφές	15	2	5	22
Αποσβέσεις χρήσεως	(9)	(4)	(10)	(23)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	(159)	(113)	(328)	(600)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου	182	17	45	244

Οι βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων αφορούν κτίρια που χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα για τις δραστηριότητές της.

27. Επενδύσεις σε ακίνητα

Το τέταρτο τρίμηνο του 2019, η Τράπεζα επέλεξε την αλλαγή της λογιστικής πολιτικής επιμέτρησης των Επενδύσεων σε ακίνητα από τη μέθοδο κόστους στην μέθοδο της εύλογης αξίας σύμφωνα με το ΔΛΠ 40 «Επενδύσεις σε ακίνητα». Σύμφωνα με το ΔΛΠ 8 «Λογιστικές πολιτικές, μεταβολές των λογιστικών εκτιμήσεων και λάθη» η παραπάνω αλλαγή στη λογιστική πολιτική για τις επενδύσεις σε ακίνητα της Τράπεζας εφαρμόστηκε αναδρομικά, συνεπώς τα παρακάτω συγκριτικά νούμερα έχουν αναμορφωθεί (βλ. επίσης σημ. 2.3.2).

Η κίνηση της εύλογης αξίας των επενδύσεων σε ακίνητα αναλύεται παρακάτω:

	2019 € εκατ.	2018 αναμορφωμένα € εκατ.
Υπόλοιπο στην αρχή της περιόδου	39	22
Αναμόρφωση λόγω της αλλαγής της λογιστικής πολιτικής (σημ. 2.3.2)	-	7
Συγχώνευση με την Grivalia (σημ. 24)	645	-
Λοιπές μεταφορές	(4)	16
Αγορές	17	0
Πωλήσεις	(1)	(3)
Καθαρό κέρδος/ζημιά από τις προσαρμογές της εύλογης αξίας	45	(3)
Ταξινομημένα ως κατεχόμενα προς πώληση	(20)	-
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	721	39

Οι μεταβολές στην εύλογη αξία των επενδύσεων σε ακίνητα αναγνωρίζονται ως κέρδη/(ζημιές) στα αποτελέσματα και περιλαμβάνονται στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)». Όλα τα κέρδη/(ζημιές) θεωρούνται ως μη πραγματοποιηθέντα.

Κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, αναγνωρίστηκε στο λογαριασμό εσόδων από μη τραπεζικές υπηρεσίες της κατάστασης αποτελεσμάτων ποσό € 37 εκατ. (2018: € 3,7 εκατ.), το οποίο αφορά ενοίκια από επενδύσεις σε ακίνητα. Οι συμβατικές υποχρεώσεις σχετικά με τις επενδύσεις σε ακίνητα παρουσιάζονται στη σημείωση 42.

Οι κύριες κατηγορίες επενδύσεων σε ακίνητα έχουν προσδιοριστεί με βάση τη φύση, τα χαρακτηριστικά και τους κινδύνους που ενσωματώνουν τα ακίνητα αυτά. Οι εύλογες αξίες των επενδύσεων σε ακίνητα της Τράπεζας, οι οποίες κατηγοριοποιούνται στο επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας, παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	2019	2018
	€ εκατ.	€ εκατ.
-Εμπορικά ακίνητα	715	36
-Οικόπεδα	6	3
Σύνολο	721	39

Οι βασικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας των επενδύσεων σε ακίνητα της Τράπεζας είναι η προσέγγιση βάσει του εισοδήματος (κεφαλαιοποίηση εσόδων/μέθοδος προεξοφλημένων ταμειακών ρών) και η προσέγγιση βάσει της αγοράς (συγκρίσιμων συναλλαγών), οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν και συνδυαστικά, ανάλογα με την κατηγορία του ακινήτου που αποτιμάται.

Η μέθοδος των προεξοφλημένων ταμειακών ρών χρησιμοποιείται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας των επενδύσεων της Τράπεζας σε εμπορικά ακίνητα. Η εύλογη αξία υπολογίζεται μέσω της εκτίμησης μίας σειράς μελλοντικών ταμειακών ρών, χρησιμοποιώντας συγκεκριμένες υποθέσεις σχετικά με τα οφέλη και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ιδιοκτησία των ακινήτων (λειτουργικά έσοδα και έξοδα, δείκτες κενών ακινήτων, αύξηση εισοδήματος), συμπεριλαμβανομένης και της υπολειμματικής αξίας που αναμένεται να έχει το ακίνητο στο τέλος της προεξοφλητικής περιόδου. Για τον υπολογισμό της παρούσας αξίας των εν λόγω ταμειακών ρών εφαρμόζεται κατάλληλο προεξοφλητικό επιτόκιο της αγοράς.

Με την προσέγγιση βάσει εισοδήματος, η οποία χρησιμοποιείται επίσης και για την κατηγορία των επενδύσεων σε εμπορικά ακίνητα, η εύλογη αξία του ακινήτου είναι το αποτέλεσμα από την διαίρεση των καθαρών λειτουργικών εσόδων που παράγονται από το ακίνητο με το επιτόκιο κεφαλαιοποίησης (επιτόκιο απόδοσης).

Η προσέγγιση βάσει της αγοράς χρησιμοποιείται για επενδύσεις σε εμπορικά ακίνητα και οικόπεδα. Η εύλογη αξία εκτιμάται βάσει δεδομένων για συγκρίσιμες συναλλαγές, είτε αναλύοντας τις πραγματικές συναλλαγές για παρόμοια ακίνητα, είτε χρησιμοποιώντας τις τιμές οι οποίες προκύπτουν μετά την διενέργεια των απαραίτητων προσαρμογών.

Οι αποτιμήσεις επενδύσεων σε ακίνητα της Τράπεζας πραγματοποιούνται λαμβάνοντας υπόψη την μεγαλύτερη και βέλτιστη χρήση του κάθε περιουσιακού στοιχείου που είναι υλικά, νομικά και οικονομικά εφικτή.

Η κύρια μέθοδος που χρησιμοποιείται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας του χαρτοφυλακίου των επενδυτικών ακινήτων την 31 Δεκεμβρίου 2019, είναι η μέθοδος των προεξοφλημένων ταμειακών ρών. Τα σημαντικότερα μη παρατηρήσιμα δεδομένα που χρησιμοποιούνται στην επιμέτρηση της εύλογης αξίας του σχετικού χαρτοφυλακίου είναι ο ρυθμός αύξησης του εσόδου από μισθώσεις και το προεξοφλητικό επιτόκιο. Αύξηση στο ρυθμό αύξησης του εσόδου από μισθώσεις θα επέφερε αύξηση της λογιστικής αξίας ενώ αύξηση του προεξοφλητικού επιτοκίου θα είχε το αντίθετο αποτέλεσμα. Το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε κυμαίνεται μεταξύ 7,5% και 12,5%. Κατά την 31η Δεκεμβρίου 2019, μια αύξηση ή μείωση του προεξοφλητικού επιτοκίου που χρησιμοποιήθηκε στην ανάλυση των προεξοφλημένων ταμειακών ρών κατά 5% , θα κατέληγε σε μια πτωτική ή ανοδική προσαρμογή της λογιστικής αξίας των σχετικών επενδύσεων σε ακίνητα της τάξης των € 17 εκατ. και € 17 εκατ. αντιστοίχως.

28. Υπεραξία και λοιπά άυλα πάγια στοιχεία

Υπεραξία

Έλεγχος απομείωσης υπεραξίας

Για σκοπούς του ελέγχου απομείωσης, η υπεραξία που αναγνωρίστηκε κατά την απόκτηση της Grivalia κατανεμήθηκε στον επιχειρηματικό τομέα Επενδυτικών Ακινήτων σε επίπεδο Ομίλου, ο οποίος ορίζεται ως η Μονάδα Δημιουργίας Ταμειακών Ρών που αναμένεται να έχει οφέλη από τη συνένωση αυτή.

Το ανακτήσιμο ποσό του επιχειρηματικού τομέα Επενδυτικών Ακινήτων προσδιορίστηκε με βάση υπολογισμών της αξίας λόγω χρήσης (value in use). Οι βασικές παραδοχές για τον υπολογισμό της αξίας λόγω χρήσης, σχετίζονται με τον συντελεστή προεξόφλησης, τον συντελεστή ανάπτυξης και τις εκτιμώμενες αποδόσεις με βάση κυρίως το έσοδο από τη μίσθωση των επενδυτικών ακινήτων, και παρουσιάζονται παρακάτω:

Συντελεστής προεξόφλησης (προ φόρου)	10,3%
Συντελεστής ανάπτυξης	1,5%
Αύξηση Λειτουργικών εσόδων	13,6%

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Το έσοδο από μισθώσεις αποτελεί τον κύριο παράγοντα για τα έσοδα και τα κόστη του επιχειρηματικού τομέα Επενδυτικών Ακινήτων στον υπολογισμό της αξίας λόγω χρήσης. Ο ετήσιος μέσος σταθμισμένος συντελεστής ανάπτυξης των μικτών εσόδων για την αρχική Ζετία, παρουσιάζεται στον παραπάνω πίνακα.

Κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, η Τράπεζα αναγνώρισε ζημιά απομείωσης € 62 εκατ. για την υπεραξία που αναγνωρίστηκε κατά την απόκτηση της Grivalia, η οποία μειώθηκε στα € 160 εκατ.

Η ζημιά απομείωσης της υπεραξίας έχει αναγνωριστεί στη διακριτή γραμμή «Ζημιές απομείωσης υπεραξίας» στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων.

Λοιπά άυλα πάγια στοιχεία

Η κίνηση των λοιπών άυλων πάγιων στοιχείων, τα οποία αφορούν σε αγορασθέντα και αναπτυχθέντα λογισμικά προγράμματα αναλύεται παρακάτω:

	2019 € εκατ.	2018 € εκατ.
Αξία κτήσεως:		
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	303	252
Υπόλοιπο από συγχώνευση εταιρειών	0	23
Προσθήκες	51	50
Μεταφορές	(1)	(17)
Πωλήσεις και διαγραφές	-	(5)
Απομείωση	(2)	-
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	351	303
Συσσωρευμένες αποσβέσεις:		
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	(177)	(147)
Υπόλοιπο από συγχώνευση εταιρειών	-	(22)
Μεταφορές	-	7
Αποσβέσεις χρήσεως	(21)	(18)
Πωλήσεις και διαγραφές	-	3
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	(198)	(177)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου	153	126

29. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού

	2019 € εκατ.	2018⁽³⁾ € εκατ.
Απαιτήσεις από το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων	707	707
Ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς και σχετικές προκαταβολές	487	437
Ενεχυριασμένο ποσό που σχετίζεται με χρηματοοικονομική εγγύηση για τον πιστωτικό κίνδυνο Ελληνικού Δημοσίου	238	240
Υπόλοιπα σε διακανονισμό ⁽²⁾	28	108
Προπληρωμένα έξοδα και δεδουλευμένα έσοδα	76	70
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος ⁽¹⁾	35	46
Λοιπές εγγυήσεις	56	44
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	172	77
Σύνολο	1.799	1.729

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει παρακρατούμενους φόρους μετά από προβλέψεις.

⁽²⁾ Περιλαμβάνει υπόλοιπα σε διακανονισμό με πελάτες και υπόλοιπα σε διακανονισμό που σχετίζονται με πλειστηριασμούς.

⁽³⁾ Το 2019, οι «Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες» παρουσιάζονται ξεχωριστά στη σημείωση 25, ενώ το 2018 παρουσιάζονταν στα λοιπά στοιχεία ενεργητικού.

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού ποσού € 172 εκατ., μετά από προβλέψεις αφορούν, μεταξύ άλλων, σε απαιτήσεις σχετιζόμενες με (α) προκαταβολές σε προμηθευτές, (β) δημόσιους οργανισμούς, (γ) δραστηριότητες διαχείρισης ακινήτων και (δ) νομικές υποθέσεις.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

30. Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση

Eurobank FPS Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις, Ελλάδα

Την 19 Δεκεμβρίου 2019, η Τράπεζα ανακοίνωσε τη σύναψη συμφωνίας με την doValue S.p.A (“do Value”, ο αγοραστής) για την πώληση του 80% της θυγατρικής της, Eurobank Financial Planning Services A.E. (“FPS”), έναντι τιμήματος € 248 εκατ. σε μετρητά, με την επιφύλαξη συγκεκριμένων προσαρμογών. Σύμφωνα με τους όρους της συμφωνίας, προκειμένου να ολοκληρωθεί η πώληση, η FPS, η οποία υπάγεται στον Τομέα Προβληματικών Δανείων της Τράπεζας (Troubled Asset Group - “TAG”), την μονάδα που είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση του χαρτοφυλακίου των προβληματικών δανείων, θα αναλάβει το TAG της Τράπεζας. Η συναλλαγή περιλαμβάνει επίσης την πώληση του 80% της Real Estate Management Μονοπρόσωπη Α.Ε. κατ’ επιλογή του αγοραστή, η οποία είναι θυγατρική της Τράπεζας.

Επιπροσθέτως, θα υπογραφεί σύμβαση διαχείρισης 10ετούς διάρκειας μεταξύ της Τράπεζας και της FPS για τη διαχείριση των απαιτήσεων που βρίσκονται σε μικρή καθυστέρηση και των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων της Τράπεζας. Συνεπώς, μετά το πέρας της συναλλαγής, η FPS θα διαχειρίζεται μια συνολική περίμετρο μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, ιδιοκτησίας της Τράπεζας και τρίτων, ύψους περίπου € 26 δις, διευρύνοντας το φάσμα των υπηρεσιών της σε όλα τα στοιχεία του ενεργητικού, δίνοντας της ηγετική θέση ως ανεξάρτητη εταιρεία διαχείρισης απαιτήσεων στην Ελλάδα.

Το συμφωνηθέν τίμημα για το 80% της FPS υποδηλώνει συνολική εταιρική αξία € 310 εκατ. για το 100% της εταιρείας. Το κέρδος που προκύπτει από την πώληση εκτιμάται σε € 155 εκατ. προ φόρων (€ 110 εκατ. μετά φόρων), λαμβάνοντας υπόψη τα σχετικά κόστη που αποδίδονται άμεσα στη συναλλαγή, καθώς και προσαρμογές στο τίμημα, σύμφωνα με τους όρους της συμφωνίας.

Η ολοκλήρωση της συναλλαγής αναμένεται να λάβει χώρα εντός του πρώτου εξαμήνου του 2020, υποκείμενη στην εκπλήρωση των προϋποθέσεων που τίθενται στη συμφωνία και στις συνήθεις εγκρίσεις από τις εποπτικές αρχές.

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, με βάση την δεσμευτική συμφωνία που υπογράφηκε μεταξύ της Τράπεζας και της doValue την 19 Δεκεμβρίου 2019, η συμμετοχή της Τράπεζας στην FPS έχει ταξινομηθεί ως κατεχόμενη προς πώληση.

Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας

Το Νοέμβριο του 2019, η Τράπεζα, στο πλαίσιο της στρατηγικής της για την ενεργή διαχείριση του χαρτοφυλακίου ακινήτων της (ανακτηθέντα από πλειστηριασμούς, επενδυτικά και ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα) έχει συνάψει αρχικές συμφωνίες με υποψήφιους επενδυτές για την πώληση τριών χαρτοφυλακίων ακινήτων συνολικής αξίας € 0,1 δις περίπου (συμπεριλαμβανομένων των ακινήτων της θυγατρικής της ERB Leasing A.E.). Συνεπώς η πώληση αυτών των χαρτοφυλακίων ακινήτων θεωρήθηκε πολύ πιθανή και από το τέλος του Νοεμβρίου 2019 έχουν ταξινομηθεί ως κατεχόμενα προς πώληση. Η εύλογη αξία, αφαιρουμένων των εξόδων πώλησης αυτών των ακινήτων, σύμφωνα με τις προσφορές που περιλαμβάνονται στις αρχικές συμφωνίες, ήταν χαμηλότερη της λογιστικής τους αξίας. Ως εκ τούτου, αναγνωρίστηκε ζημιά απομείωσης € 17 εκατ. κατά την επαναμέτρησή τους σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 5. Η έκτακτη επιμέτρηση εύλογης αξίας ταξινομήθηκε στο επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας λόγω της σημαντικότητας των μη παρατηρήσιμων δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν. Το 2019 η συνολική ζημιά απομείωσης συμπεριλαμβανομένων των εξόδων πώλησης που αναγνωρίστηκε για τα εν λόγω ακίνητα ανήλθε σε € 31 εκατ. και περιλαμβάνεται στις «Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις» της κατάστασης αποτελεσμάτων, ενώ την 31 Δεκεμβρίου του 2019 η υπολειπόμενη λογιστική τους αξία (μετά την ολοκλήρωση ορισμένων πωλήσεων) ανήλθε σε € 46 εκατ. Η πώληση των εν λόγω ακινήτων αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2020.

Χαρτοφυλάκια μη εξυπηρετούμενων δανείων

Κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2019, η Τράπεζα σύναψε συμφωνία για την πώληση μη εξυπηρετούμενων επιχειρηματικών δανείων και κατά συνέπεια δάνεια λογιστικής αξίας € 7,6 εκατ. προ προβλέσεων για τα οποία είχε αναγνωριστεί πρόβλεψη απομείωσης € 5,3 εκατ. ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση. Η συναλλαγή αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Μάρτιο του 2020 χωρίς να έχει επίπτωση στην κατάσταση αποτελεσμάτων της Τράπεζας.

31. Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες

2019 € εκατ.	2018 € εκατ.
1.900	2.050

Εξασφαλισμένες υποχρεώσεις προς την ΕΚΤ και την ΤτΕ

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η Τράπεζα έχει εξαλείψει τη χρηματοδότηση από τον Έκτακτο Μηχανισμό Παροχής Ρευστότητας (ELA) από το τέλος του Ιανουαρίου 2019.

32. Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

	2019	2018
	€ εκατ.	€ εκατ.
Εξασφαλισμένες υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	6.788	7.909
Δανεισμός από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και παρεμφερείς οργανισμούς	438	429
Διατραπεζικός δανεισμός	889	789
Τρεχούμενοι λογαριασμοί και υπόλοιπα σε διακανονισμό με τράπεζες	86	120
Σύνολο	8.201	9.247

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, οι εξασφαλισμένες υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αφορούν κυρίως σε συναλλαγές με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εξωτερικού, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν με εγγύηση κυβερνητικά και εταιρικά ομόλογα, ομόλογα ΕΤΧΣ και καλυμμένες ομολογίες που έχουν εκδοθεί και διακρατηθεί από την Τράπεζα (σημ. 5.2.1.3 και 34). Την 31 Δεκεμβρίου 2019, ο δανεισμός από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και παρεμφερείς οργανισμούς περιλαμβάνει δανεισμό από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (European Investment Bank) και από λοιπούς παρεμφερείς οργανισμούς.

33. Υποχρεώσεις προς πελάτες

	2019	2018
	€ εκατ.	€ εκατ.
Καταθέσεις ταμειωτηρίου και τρεχούμενοι λογαριασμοί	18.921	16.187
Προθεσμιακές καταθέσεις	13.602	12.778
Συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων	170	170
Σύνολο	32.693	29.135

Σύμφωνα με το Νόμο 4151/2013, τα υπόλοιπα των αδρανών καταθετικών λογαριασμών παραγράφονται υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου μετά τη παρέλευση εικοσαετίας από την τελευταία συναλλαγή. Κατ' εφαρμογή του νόμου, το 2019 το ποσό που η Τράπεζα απέδωσε στο Ελληνικό Δημόσιο ήταν σχεδόν € 1 εκατ. (2018: σχεδόν μηδέν).

34. Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους

	2019	2018
	€ εκατ.	€ εκατ.
Ομόλογα από τιτλοποίηση	943	1.245
Ομόλογα μειωμένης εξασφάλισης (Tier 2)	947	947
Καλυμμένες ομολογίες	500	499
Μεσοπρόθεσμοι τίτλοι (EMTN)	-	6
Σύνολο	2.390	2.697

Ομόλογα από τιτλοποίηση

Το πρώτο τρίμηνο του 2019, η Τράπεζα μέσω της θυγατρικής της εταιρείας ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων Maximus Hellas DAC, προχώρησε στην αύξηση της ονομαστικής αξίας των εκδοθέντων τίτλων εξασφαλισμένων με στοιχεία ενεργητικού σε € 1.338 εκατ., εκ των οποίων € 910 εκατ. τίτλοι κατηγορίας Α διακρατήθηκαν από διεθνή θεσμικό επενδυτή, ενώ € 428 εκατ. τίτλοι κατηγορίας Β διακρατήθηκαν από την Τράπεζα. Την 31 Δεκεμβρίου 2019, σε συνέχεια της μερικής αποπληρωμής τους, η λογιστική αξία των τίτλων της κατηγορίας Α ανήλθε σε € 614 εκατ. (2018: € 654 εκατ.).

Επιπλέον, την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, σε συνέχεια της μερικής αποπληρωμής τους, η λογιστική αξία των εξασφαλισμένων με στοιχεία ενεργητικού τίτλων που έχουν εκδοθεί από την εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων της Τράπεζας, Astarti DAC, οι οποίοι διακρατήθηκαν από διεθνή θεσμικό επενδυτή (τίτλοι κατηγορίας Α) ανήλθαν σε € 329 εκατ. (2018: € 591 εκατ.).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τιτλοποίηση Pillar

Τον Ιούνιο του 2019, η Τράπεζα μέσω της θυγατρικής της εταιρείας ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων (special purpose financing vehicle - SPV) «Pillar Finance Designated Activity Company», εξέδωσε ομόλογα συνολικής αξίας περίπου € 2 δις, με τιτλοποίηση κυρίως μη εξυπηρετούμενων στεγαστικών δανείων (project Pillar), τα οποία διακρατήθηκαν πλήρως από την Τράπεζα. Η τιτλοποίηση αποτελούνταν από € 1.044 εκατ. ομόλογα υψηλής διαβάθμισης (senior notes) με έκδοση στην ονομαστική αξία, € 310 εκατ. ενδιάμεσης διαβάθμισης (mezzanine notes) με έκδοση στην ονομαστική αξία και € 645 εκατ. χαμηλής διαβάθμισης (junior notes) με αξία έκδοσης € 1. Τον ίδιο μήνα, η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι έχει συνάψει δεσμευτική συμφωνία με την Celidoria S.A.R.L, μία εταιρεία που ελέγχεται από επενδυτικά κεφάλαια των οποίων ο διαχειριστής είναι η διεθνής εταιρεία διαχείρισης επενδύσεων Rimco για την πώληση του 95% των ομολογιών ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης της προαναφερθείσας τιτλοποίησης. Με την ολοκλήρωση της συναλλαγής το Σεπτέμβριο του 2019, η Τράπεζα έπαψε να έχει τον έλεγχο του SPV (σημ. 20 και 23).

Τιτλοποίηση Cairo

Τον Ιούνιο του 2019, η Τράπεζα μέσω των θυγατρικών της εταιρειών ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων (SPVs) «Cairo No. 1 Finance Designated Activity Company», «Cairo No. 2 Finance Designated Activity Company» και «Cairo No. 3 Finance Designated Activity Company», εξέδωσε ομόλογα συνολικής αξίας περίπου € 7,5 δις, με τιτλοποίηση μεικτού χαρτοφυλακίου κυρίως μη εξυπηρετούμενων δανείων, τα οποία διακρατήθηκαν πλήρως από την Τράπεζα (σημ. 43).

Στο πλαίσιο του Νόμου 4649/2019 («Ηρακλής» - Πρόγραμμα Παροχής Εγγυήσεων σε Τιτλοποιήσεις Πιστωτικών Ιδρυμάτων), ο οποίος ψηφίστηκε από το Ελληνικό Κοινοβούλιο την 16 Δεκεμβρίου 2019, τα SPVs θα ενταχθούν στο πρόγραμμα κρατικών εγγυήσεων. Αντίστοιχα, οι παράμετροι των εκδόσεων του Cairo, οι οποίες περιλαμβάνουν τίτλους υψηλής διαβάθμισης ονομαστικής αξίας € 2,4 δις, τίτλους ενδιάμεσης διαβάθμισης ονομαστικής αξίας € 1,5 δις και τίτλους χαμηλής διαβάθμισης με τιμή έκδοσης € 1 (αρχική ονομαστική αξία € 3,6 δις), έχουν λάβει υπόψη το εκτιμώμενο κόστος της συμμετοχής στο πρόγραμμα «Ηρακλής» και υπόκεινται στην επίτευξη επαρκούς πιστοληπτικής αξιολόγησης.

Τον Δεκέμβριο 2019, η Τράπεζα, ανακοίνωσε ότι σύναψε με την doValue S.p.A δεσμευτικές συμφωνίες για: (α) την πώληση του 80% της θυγατρικής της «Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις» («FPS») (σημ. 30) και (β) την πώληση μέρους των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης της προαναφερθείσας τιτλοποίησης NPEs. Συγκεκριμένα, έχει συμφωνηθεί ότι το 20% των τίτλων ενδιάμεσης διαβάθμισης και το ελάχιστο απαιτούμενο ποσοστό των τίτλων χαμηλής διαβάθμισης (όπως προβλέπεται από το σχέδιο Ηρακλής) θα πωληθεί στον ανωτέρω επενδυτή έναντι τιμήματος € 15 εκατ. σε μετρητά.

Η Τράπεζα θα διατηρήσει το 100% των τίτλων υψηλής διαβάθμισης και το 5% των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης. Η ολοκλήρωση των συναλλαγών με τη doValue S.p.A. αναμένεται να λάβει χώρα εντός του πρώτου εξαμήνου του 2020, αφού ληφθούν οι σχετικές εγκρίσεις από τις εποπτικές αρχές, κατά τη συνήθη πρακτική.

Κεφαλαιακά μέσα κατηγορίας 2 (Tier 2)

Τον Ιανουάριο του 2018, η Τράπεζα προχώρησε στην έκδοση κεφαλαιακών μέσων κατηγορίας 2 ονομαστικής αξίας € 950 εκατ., σε αντικατάσταση των προνομιούχων μετοχών που είχαν εκδοθεί στο πλαίσιο του πρώτου πυλώνα του προγράμματος ενίσχυσης της Ρευστότητας της Ελληνικής Οικονομίας βάσει του Νόμου 3723/2008. Τα προαναφερθέντα κεφαλαιακά μέσα, τα οποία έχουν διάρκεια δέκα ετών (έως την 17 Ιανουαρίου 2028) με εξαμηνιαία καταβολή τόκων βάσει σταθερού ονομαστικού επιτοκίου 6,41%, την 31 Δεκεμβρίου 2019, ανέρχονταν σε € 947 εκατ., συμπεριλαμβανομένων € 3 εκατ. αναπόσβεστων εξόδων έκδοσης και € 0,2 εκατ. δεδουλευμένων τόκων.

Μεσοπρόθεσμοι τίτλοι (EMTN)

Το πρώτο τρίμηνο του 2019 έληξαν μεσοπρόθεσμοι τίτλοι ονομαστικής αξίας € 7 εκατ., οι οποίοι είχαν εκδοθεί από την Τράπεζα και διακρατηθεί από τη θυγατρική της Τράπεζας ERB Hellas (Cayman Islands) Ltd.

Καλυμμένες ομολογίες

Κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, η Τράπεζα προχώρησε στην μερική ακύρωση καλυμμένων ομολογιών ονομαστικής αξίας € 150 εκατ. οι οποίες διακρατούνταν από την Τράπεζα.

Οι απαιτούμενες γνωστοποιήσεις σχετικά με τις εκδοθείσες καλυμμένες ομολογίες, βάσει της Π.Δ.Τ.Ε. 2620/28.08.2009, είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της Τράπεζας (Έκθεση προς Επενδυτές για τα Προγράμματα Καλυμμένων Ομολογιών).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Γεγονός μετά την ημερομηνία ισολογισμού

Το Φεβρουάριο του 2020, η Τράπεζα προχώρησε στη μερική ακύρωση καλυμμένων ομολογιών ονομαστικής αξίας € 150 εκατ. οι οποίες διακρατούνταν από την Τράπεζα.

35. Λοιπές υποχρεώσεις

	2019	2018
	€ εκατ.	€ εκατ.
Υποχρεώσεις από μισθώσεις ⁽¹⁾	121	-
Υπόλοιπα σε διακανονισμό ⁽²⁾	154	151
Προεισπραγμένα έσοδα και έξοδα δεδουλευμένα	66	62
Πρόβλεψη αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο (σημ. 5.2.1.2)	289	305
Υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία (σημ. 36)	46	43
Παροχές προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία ⁽³⁾	31	8
Πρόβλεψη χρηματοοικονομικής εγγύησης για πιστωτικό κίνδυνο Ελληνικού Δημοσίου	41	43
Λοιπές προβλέψεις	144	122
Λοιπές υποχρεώσεις	189	138
Σύνολο	1.081	872

⁽¹⁾ Κατόπιν της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 16 από την 1 Ιανουαρίου 2019 (σημ. 2.3.1).

⁽²⁾ Περιλαμβάνει υπόλοιπα σε διακανονισμό που σχετίζονται με τραπεζικές επιταγές και εμβάσματα, συναλλαγές πιστωτικών καρτών και λοιπές τραπεζικές δραστηριότητες.

⁽³⁾ Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018, οι υποχρεώσεις για παροχές προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία που είχαν προκύψει από το Πρόγραμμα Εθελούσιας Εξόδου εμφανίζονταν στις λοιπές προβλέψεις.

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, οι λοιπές υποχρεώσεις ποσού € 189 εκατ. αφορούν κυρίως σε (α) υποχρεώσεις σε προμηθευτές και πιστωτές, (β) εισφορές σε ασφαλιστικούς οργανισμούς, (γ) υποχρεώσεις από λοιπούς φόρους και τέλη και (δ) υποχρεώσεις συναλλαγών (trading liabilities).

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, οι λοιπές προβλέψεις ποσού € 144 εκατ. (2018: € 122 εκατ.) περιλαμβάνουν κυρίως: (α) € 50 εκατ. για εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις έναντι της Τράπεζας (σημ. 42), (β) λοιπές προβλέψεις για λειτουργικούς κινδύνους ποσού € 28 εκατ., εκ των οποίων € 22 εκατ. αφορούν τις πωληθείσες θυγατρικές εταιρείες στη Ρουμανία (σημ. 23) και (γ) € 64 εκατ. για τη συμμετοχή στις αυξήσεις μετοχικών κεφαλαίων θυγατρικών της Τράπεζας με αρνητική καθαρή θέση, οι οποίες είναι απαραίτητες για τη συνέχιση των δραστηριοτήτων τους εκ των οποίων € 30 εκατ. έχουν αναγνωρισθεί στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της χρήσης.

Η κίνηση των λοιπών προβλέψεων της Τράπεζας παρουσιάζεται παρακάτω:

	31 Δεκεμβρίου 2019		
	Εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις και απαιτήσεις υπό αμφισβήτηση	Λοιπά	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	50	72	122
Προβλέψεις χρήσης	2	37	39
Χρησιμοποιηθείσες προβλέψεις	(1)	(14)	(15)
Ανακτήσεις χρήσης	(2)	(2)	(4)
Λοιπές κινήσεις	1	1	2
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	50	94	144

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2018		
	Εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις και απαιτήσεις υπό αμφισβήτηση € εκατ.	Λοιπά € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	58	8	66
Προβλέψεις χρήσης	2	66	68
Χρησιμοποιηθείσες προβλέψεις	(0)	(0)	(0)
Ανακτήσεις χρήσης	(8)	(2)	(10)
Λοιπές κινήσεις	(2)	(0)	(2)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	<u>50</u>	<u>72</u>	<u>122</u>

Τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου του 2019, αναγνωρίστηκε ποσό € 40 εκατ. στα αποτελέσματα της Τράπεζας για παροχές προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία σε σχέση με το Πρόγραμμα Εθελούσιας Εξόδου (Voluntary Exit Scheme - VES) το οποίο η Τράπεζα ξεκίνησε τον Μάιο του 2019. Το νέο VES, αφορά σε υπάλληλους οι οποίοι ξεπερνούν ένα ηλικιακό όριο, καθώς και σε υπάλληλους από συγκεκριμένες μονάδες της Τράπεζας ανεξαρτήτως ηλικίας και πραγματοποιείται είτε με εφάπαξ αποζημιώσεις, είτε με χορήγηση αδειών μεγάλης διάρκειας όπου οι υπάλληλοι λαμβάνουν ένα ποσοστό του μηνιαίου μισθού, ή με συνδυασμό των προαναφερθέντων.

Αναφορικά με το Πρόγραμμα Εθελούσιας Εξόδου (Voluntary Exit Scheme - VES) το οποίο ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των προηγούμενων ετών, η Τράπεζα αναγνώρισε πρόσθετο κόστος € 13 εκατ. τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2019. Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στη σημείωση 34 των οικονομικών καταστάσεων για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018.

36. Υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία

Η Τράπεζα σχηματίζει πρόβλεψη αποζημίωσης του προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία για τους υπαλλήλους της στην Ελλάδα και το εξωτερικό, που δικαιούνται εφάπαξ αποζημίωση όταν αυτοί παραμένουν στην υπηρεσία μέχρι τη συνήθη ηλικία συνταξιοδότησης. Η αποζημίωση αυτή υπολογίζεται βάσει των ετών υπηρεσίας και των απολαβών των υπαλλήλων κατά την ημερομηνία συνταξιοδότησης, σύμφωνα με την ισχύουσα εργατική νομοθεσία. Οι ανωτέρω υποχρεώσεις αποζημίωσης λόγω εξόδου από την υπηρεσία συνήθως εκθέτουν την Τράπεζα σε αναλογιστικούς κινδύνους, όπως ο κίνδυνος επιτοκίου και ο κίνδυνος μεταβολής των μισθών. Ως εκ τούτου, μια μείωση στο προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιείται στον υπολογισμό της παρούσας αξίας των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών εκροών ή μια αύξηση στους μελλοντικούς μισθούς, θα αυξήσουν την υποχρέωση της Τράπεζας.

Η μεταβολή της υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία παρουσιάζεται παρακάτω:

	2019 € εκατ.	2018 € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	43	44
Υπόλοιπο από συγχώνευση εταιρειών	-	1
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης	3	3
Τόκος στην υποχρέωση	1	1
Κόστος προϋπηρεσίας και (κέρδη)/ζημιές διακανονισμών	28	43
Επαναμετρήσεις:		
Αναλογιστικά (κέρδη)/ζημιές λόγω μεταβολής των χρηματοοικονομικών παραδοχών	4	(2)
Αναλογιστικά (κέρδη)/ζημιές λόγω μεταβολής των δημογραφικών παραδοχών	-	1
Αναλογιστικά (κέρδη)/ζημιές λόγω εμπειρικών αναπροσαρμογών	1	1
Αποζημιώσεις που πληρώθηκαν	(34)	(49)
Υπόλοιπα την 31 Δεκεμβρίου	<u>46</u>	<u>43</u>

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι αποζημιώσεις που πληρώθηκαν από την Τράπεζα το 2019 στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος Εθελούσιας Εξόδου (σημ. 35), ανήλθαν σε € 34 εκατ. Η πρόβλεψη αποζημίωσης προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης που είχε σχηματιστεί για τους υπαλλήλους που συμμετείχαν στο Πρόγραμμα ανήλθε σε € 6 εκατ.

Οι πιο σημαντικές αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν (εκφρασμένες σε σταθμισμένους μέσους όρους) παρουσιάζονται παρακάτω:

	2019 %	2018 %
Προεξοφλητικό επιτόκιο	0,9	1,9
Μελλοντική αύξηση μισθών	1,9	2,3

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, η μέση διάρκεια της υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία ήταν 17 έτη (2018: 18 έτη).

Η ανάλυση ευαισθησίας των σημαντικότερων παραδοχών, με βάση μια εύλογη μεταβολή αυτών, που χρησιμοποιήθηκαν την 31 Δεκεμβρίου 2019 παρουσιάζεται παρακάτω:

Η αύξηση/(μείωση) του προεξοφλητικού επιτοκίου κατά 50 μονάδες βάσης/(50 μονάδες βάσης), θα είχε ως αποτέλεσμα τη (μείωση)/αύξηση της υποχρέωσης κατά (€ 3,4 εκατ.)/ € 3,7 εκατ.

Η αύξηση/(μείωση) των μελλοντικών μισθών κατά 0,5%/(0,5%), θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση/(μείωση) της υποχρέωσης κατά € 3,7 εκατ./(€ 3,3 εκατ.).

Η παραπάνω ανάλυση ευαισθησίας βασίζεται στην αλλαγή μιας παραδοχής διατηρώντας τις υπόλοιπες σταθερές. Στην πράξη αυτό δεν είναι σύνηθες να συμβεί και οι μεταβολές σε κάποιες από τις παραδοχές μπορεί να συσχετίζονται.

Οι μέθοδοι και οι παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για την προετοιμασία της παραπάνω ανάλυσης ευαισθησίας είναι συνεπείς με αυτές που χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών και δεν μεταβλήθηκαν συγκριτικά με την προηγούμενη χρήση.

37. Μετοχικό κεφάλαιο και διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, η ονομαστική αξία των μετοχών της Τράπεζας είναι € 0,23 ανά μετοχή (2018: € 0,30). Το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας είναι πλήρως καταβεβλημένο. Η μεταβολή του μετοχικού κεφαλαίου των κοινών μετοχών, της διαφοράς από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο και ο αριθμός των κοινών μετοχών που έχει εκδώσει η Τράπεζα παρουσιάζονται παρακάτω:

	Μετοχικό κεφάλαιο € εκατ.	Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο € εκατ.	Εκδοθείσες μετοχές
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2019	656	8.056	2.185.998.765
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου λόγω της συγχώνευσης με την Grivalia Properties A.E.E.A.Π.	197	-	1.523.163.087
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2019	853	8.056	3.709.161.852

Την 5 Απριλίου 2019, η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας ενέκρινε τη συγχώνευση της Τράπεζας με την Grivalia Properties A.E.E.A.Π. (σημ. 24) με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη και αποφάσισε την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας κατά:

- α) ποσό € 165 εκατ., το οποίο αντιστοιχεί στο μετοχικό κεφάλαιο της Grivalia Properties A.E.E.A.Π., και
- β) ποσό € 32 εκατ., προερχόμενο από φορολογημένα κέρδη, για λόγους στρογγυλοποίησης της ονομαστικής αξίας των κοινών μετοχών της Τράπεζας, η οποία μειώθηκε από € 0,30 σε € 0,23.

Κατόπιν των ανωτέρω, το συνολικό μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας ανέρχεται σε € 853 εκατ. και ο συνολικός αριθμός των μετοχών της σε 3.709.161.852 μετοχές κοινές με δικαίωμα ψήφου, ονομαστικής αξίας € 0,23 έκαστη.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ίδιες μετοχές

Σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 16γ του Νόμου 3864/2010, για όσο συμμετέχει το ΤΧΣ στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας, δεν επιτρέπεται η αγορά ιδίων μετοχών από την Τράπεζα χωρίς την έγκρισή του.

38. Αποθεματικά και ίδια κεφάλαια

	Τακτικό αποθεματικό	Αφορολόγητα αποθεματικά	Αποθεματικά εύλογης αξίας	Λοιπά Αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέον	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2018	204	887	206	6.458	(11.018)	(3.263)
Επίπτωση από τη μετάβαση στο IFRS 9 την 1 Ιανουαρίου 2018 (σημ. 2.3.3)	-	-	13	-	(995)	(982)
Αναμόρφωση λόγω αλλαγής της λογιστικής πολιτικής (σημ. 2.3.2)	-	-	-	-	5	5
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2018, αναμορφωμένο	204	887	219	6.458	(12.008)	(4.240)
Καθαρά κέρδη (αναμορφωμένα, σημ. 2.3.2)	-	-	-	-	33	33
Συγχώνευση με θυγατρική της τράπεζας	1	0	-	0	(2)	(1)
Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	-	-	(166)	-	-	(166)
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	-	-	-	5	-	5
Επαναγορά και πληρωμή μερίσματος υβριδικών κεφαλαίων, μετά από φόρους	-	-	-	-	(2)	(2)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2018	205	887	53	6.463	(11.979)	(4.371)
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2019	205	887	53	6.463	(11.979)	(4.371)
Καθαρά κέρδη	-	-	-	-	31	31
Συγχώνευση με την Grivalia Properties A. E. E. A. Π. (σημ. 24)	9	-	-	549	332	890
Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	-	-	409	-	-	409
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	-	-	-	(5)	-	(5)
Αναλογιστικά κέρδη/(ζημιές) υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, μετά από φόρους	-	-	-	(4)	-	(4)
Επαναγορά και πληρωμή μερίσματος υβριδικών κεφαλαίων, μετά από φόρους	-	-	-	-	(4)	(4)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2019	214	887	462	7.003	(11.620)	(3.054)

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, τα λοιπά αποθεματικά αποτελούνται κυρίως από: (α) € 5.579 εκατ. σύμφωνα με το εταιρικό δίκαιο όπως ισχύει (επί του παρόντος άρθρο 31 του νόμου 4548/2018), και το οποίο μπορεί μόνο είτε να κεφαλαιοποιηθεί ή να συμψηφιστεί με ζημιές εις νέον (2018: € 5.579 εκατ.), (β) € 1.126 εκατ. επίσης σύμφωνα με το εταιρικό δίκαιο όπως ισχύει (επί του παρόντος άρθρο 35 του νόμου 4548/2018) το οποίο δε μπορεί να διανεμηθεί, αλλά μπορεί είτε να κεφαλαιοποιηθεί ή να συμψηφιστεί με ζημιές εις νέον στο βαθμό που δεν υπάρχουν αποθεματικά ή άλλα κονδύλια τα οποία κατά το εταιρικό δίκαιο μπορούν να χρησιμοποιηθούν για το συμψηφισμό των ζημιών αυτών (2018: € 578 εκατ.) και (γ) € 42 εκατ. σωρευμένη ζημιά που σχετίζεται με αντιστάθμιση ταμειακών ροών (2018: € 37 εκατ. ζημιά).

Το τακτικό αποθεματικό, το αποθεματικό εύλογης αξίας και το αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών δεν μπορούν να διανεμηθούν, ενώ τα αφορολόγητα αποθεματικά φορολογούνται κατά την διανομή τους.

Μερίσματα

Βάσει των αποτελεσμάτων της Τράπεζας του 2019 και σε συνδυασμό με το άρθρο 159 του Νόμου περί Ανωνύμων Εταιρειών 4548/2018, δεν επιτρέπεται η διανομή μερίσματος. Βάσει του άρθρου 10, παρ. 3 του Νόμου 3864/2010, «περί ιδρύσεως του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας», κατά την περίοδο συμμετοχής του στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας, το ποσό των μερισμάτων που ενδέχεται να διανεμηθούν στους κατόχους μετοχών της Τράπεζας, δεν μπορεί να υπερβεί το 35% των κερδών, όπως προβλέπεται στο άρθρο 161, παρ.2 του Νόμου περί Ανωνύμων Εταιρειών 4548/2018.

39. Υβριδικά κεφάλαια

Η μεταβολή των υβριδικών κεφαλαίων που εξέδωσε η Τράπεζα με τη μορφή προνομιούχων τίτλων μέσω της εταιρείας ειδικού σκοπού, ERB Hellas Funding Limited, για τις χρήσεις που έληξαν την 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018 παρουσιάζεται παρακάτω:

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	Έκδοση Α € εκατ.	Έκδοση Β € εκατ.	Έκδοση Γ € εκατ.	Έκδοση Δ € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2018	2	4	18	19	43
Επαναγορά	-	-	(1)	-	(1)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2018	2	4	17	19	42
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2019	2	4	17	19	42
Αποπληρωμή υβριδικών κεφαλαίων	-	(4)	(17)	(19)	(40)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2019	2	-	-	-	2

Όλες οι υποχρεώσεις του εκδότη, αναφορικά με τις ανωτέρω εκδόσεις των προνομιούχων τίτλων, καλύπτονται από εγγυήσεις μειωμένης εξασφάλισης από την Τράπεζα. Οι αναλυτικοί όροι της κάθε έκδοσης, μαζί με την μερισματική τους απόδοση ή/και τη βάση υπολογισμού της είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της Τράπεζας. Μετά την αποπληρωμή των προνομιούχων μετοχών τις οποίες κατείχε το Ελληνικό Δημόσιο (σημ. 34) την 17 Ιανουαρίου 2018 και σύμφωνα με τους όρους των προνομιούχων τίτλων, η ERB Hellas Funding Ltd ανακοίνωσε και προχώρησε, τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου του 2019, στην πληρωμή μη σωρευτικών μερισμάτων συνολικού ποσού € 2,5 εκατ. (€ 2,1 εκατ. μετά από φόρους) για τις σειρές Α, Β, Γ και Δ. Την 31 Δεκεμβρίου 2019, το μέρισμα που αναλογεί στους κατόχους προνομιούχων τίτλων ανήλθε σε € 2 εκατ. (€ 1,7 εκατ. μετά από φόρο).

Τον Απρίλιο 2019, το Διοικητικό Συμβούλιο της ERB Hellas Funding αποφάσισε να προχωρήσει στην εξαγορά του συνόλου (τέσσερις σειρές) των εκδοθέντων προνομιούχων τίτλων. Η ανακοίνωση της πρόθεσης της εταιρείας για την ανωτέρω εξαγορά κοινοποιήθηκε την 23 Απριλίου 2019. Ακολούθως, την 29 Μαΐου, την 21 Ιουνίου και την 13 Σεπτεμβρίου του 2019, η εταιρεία προέβη σε σχετική ανακοίνωση προς τους κατόχους των προνομιούχων τίτλων των σειρών Γ, Β και Δ. Οι τίτλοι επαναγοράστηκαν την 9 Ιουλίου, 2 Αυγούστου και 29 Οκτωβρίου 2019, αντίστοιχα.

Γεγονός μετά την ημερομηνία ισολογισμού

Την 23 Ιανουαρίου 2020, ανακοινώθηκε στους κατόχους των προνομιούχων τίτλων της κατηγορίας Α η εξαγορά τους. Η επόμενη διαθέσιμη ημερομηνία για την εξαγορά των προνομιούχων τίτλων της σειράς Α, σύμφωνα με τους όρους της έκδοσης τους, είναι η 18 Μαρτίου 2020.

40. Μεταβιβάσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Η Τράπεζα διενεργεί συναλλαγές με τις οποίες μεταβιβάζει χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που έχει αναγνωρίσει, απευθείας σε τρίτους ή σε εταιρείες ειδικού σκοπού.

(α) Η Τράπεζα πωλεί χρεόγραφα έναντι μετρητών στο πλαίσιο συμφωνιών επαναγοράς χρεογράφων («geros») και αναλαμβάνει την υποχρέωση να επιστρέψει στον αντισυμβαλλόμενο τα χρήματα που εισέπραξε. Επιπλέον, η Τράπεζα ενεχυριάζει έναντι μετρητών τίτλους, καλυμμένα ομόλογα, όπως επίσης δάνεια και απαιτήσεις πελατών και αναλαμβάνει την υποχρέωση να επιστρέψει στον αντισυμβαλλόμενο τα χρήματα που εισέπραξε. Η Τράπεζα εκτιμά ότι διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους, συμπεριλαμβανομένων του σχετικού πιστωτικού και επιτοκιακού κινδύνου, και τις αποδόσεις αυτών των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και ως εκ τούτου δεν τα έχει αποαναγνωρίσει. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω συναλλαγών, η Τράπεζα δεν είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει, πουλήσει ή να ενεχυριάσει τα μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία κατά τη διάρκεια της συναλλαγής. Η σχετική υποχρέωση αναγνωρίζεται ανάλογα στις Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (σημ. 31 και 32), Υποχρεώσεις προς πελάτες (σημ. 33) και Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους (σημ. 34), ως ενδείκνυται.

Η Τράπεζα έχει προχωρήσει σε τιτλοποιήσεις διαφόρων κατηγοριών δανείων (επιχειρηματικών, καταναλωτικών, δανείων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις και διάφορες κατηγορίες μη εξυπηρετούμενων δανείων), σύμφωνα με τις οποίες αναλαμβάνει την υποχρέωση να μεταβιβάσει τις ταμειακές ροές από τα δάνεια στους κατόχους των ομολογίων. Η Τράπεζα εκτιμά ότι διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους, συμπεριλαμβανομένων του σχετικού πιστωτικού και επιτοκιακού κινδύνου, και τις αποδόσεις αυτών των δανείων και ως εκ τούτου δεν τα έχει αποαναγνωρίσει. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω συναλλαγών, η Τράπεζα δεν είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει, πουλήσει ή να ενεχυριάσει τα μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία κατά την περίοδο που διακρατούνται από τις εταιρείες ειδικού σκοπού. Επιπλέον, το δικαίωμα αναγωγής των κατόχων των ομολογίων περιορίζεται μόνο στα δάνεια που έχουν μεταβιβαστεί. Την 31 Δεκεμβρίου 2019, τα ομόλογα από τιτλοποιήσεις τα οποία διακρατούνται από τρίτους ανέρχονται σε € 943 εκατ. (2018: € 1.245 εκατ) (σημ. 34).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία της Τράπεζας που έχουν πωληθεί ή μεταβιβαστεί, για τα οποία δεν πληρούνται τα κριτήρια αποαναγνώρισης τους από το ενεργητικό της Τράπεζας:

	Λογιστική αξία	
	2019	2018
	€ εκατ.	€ εκατ.
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	8	6
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	15.431	15.789
-τιτλοποιημένα δάνεια ⁽¹⁾	9.298	2.268
-ενεχυριασμένα δάνεια στο πλαίσιο προγράμματος έκδοσης καλυμμένων ομολογιών	4.630	5.014
-ενεχυριασμένα δάνεια σε κεντρικές τράπεζες	1.318	8.337
-λουπά ενεχυριασμένα δάνεια	185	170
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	5.044	6.374
Σύνολο	20.483	22.169

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει εκδόσεις από τιτλοποιήσεις δανείων που διακρατούνται από την Τράπεζα και δεν χρησιμοποιήθηκαν για χρηματοδότηση, όπως επίσης δάνεια της τιτλοποίησης Cairo (σημ. 34).

(β) Η Τράπεζα ενδέχεται να πωλήσει ή να ενεχυριάσει εκ νέου τίτλους που έχει δανειστεί ή αποκτήσει μέσω συμφωνιών επαναπώλησης τίτλων («reverse repos»), τους οποίους έχει την υποχρέωση να επιστρέψει. Ο αντισυμβαλλόμενος διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και αποδόσεις των τίτλων αυτών και ως εκ τούτου δεν αναγνωρίζονται από την Τράπεζα. Την 31 Δεκεμβρίου 2019, η Τράπεζα είχε αποκτήσει μέσω συμφωνιών επαναπώλησης τίτλους ονομαστικής αξίας € 1.452 εκατ., οι οποίοι πωλήθηκαν βάσει συμφωνιών επαναγοράς με ρευστοποιήσιμη αξία € 1.620 εκατ. (2018: € 117 εκατ. και € 123 εκατ. αντίστοιχα). Επιπλέον, την 31 Δεκεμβρίου 2019, η Τράπεζα είχε αποκτήσει έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου ονομαστικής αξίας € 1.870 εκατ. ως ενέχυρα για συναλλαγές παραγώγων με το Ελληνικό Δημόσιο, τα οποία πωλήθηκαν βάσει συμφωνιών επαναπώλησης με € 1.538 εκατ. ρευστοποιήσιμη αξία (2018: € 1.200 εκατ. και € 860 εκατ., αντίστοιχα).

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, η ρευστοποιήσιμη αξία των περιουσιακών στοιχείων που έχουν μεταβιβαστεί ή δανειστεί από την Τράπεζα μέσω συμφωνιών δανεισμού τίτλων, επαναπώλησης τίτλων και λοιπών συμφωνιών (σημεία α και β) ανήλθε σε € 12.133 εκατ., ενώ η σχετική υποχρέωση από τις ανωτέρω συναλλαγές ανήλθε σε € 11.923 εκατ. εκ των οποίων € 1.607 εκατ. επαναγορές χρεογράφων συμψηφίζονται στον ισολογισμό έναντι συμφωνιών επαναπώλησης (σημ. 31, 32, 33, 34 και 5.2.1.4.) (2018: ρευστοποιήσιμη αξία € 15.618 εκατ. και η σχετική υποχρέωση € 11.974 εκατ., εκ των οποίων € 100 εκατ. επαναγορές χρεογράφων συμψηφίζονταν στον ισολογισμό). Επιπρόσθετα, τα λοιπά ενεχυριασμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού της Τράπεζας, πέραν αυτών που παρουσιάζονται ανωτέρω, ως εγγυήσεις για συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων, παράγωγα, τιτλοποιήσεις και λοιπές συναλλαγές αναφέρονται στις σημειώσεις 17 και 29.

41. Μισθώσεις

Η Τράπεζα ως μισθωτής

Πολιτική σε ισχύ μετά την 1 Ιανουαρίου 2019

Η Τράπεζα μισθώνει εγκαταστάσεις για γραφεία και υποκαταστήματα, τοποθεσίες για ATM, ακίνητα κατοικίας για το προσωπικό της Τράπεζας και οχήματα.

Η πλειοψηφία των μισθώσεων της Τράπεζας είναι βάσει μακροχρόνιων συμβάσεων (για περίοδο 12 ετών ή περισσότερων στην περίπτωση μισθωμένων ακινήτων), με δικαίωμα επέκτασης ή λήξης της μίσθωσης σύμφωνα με τους όρους κάθε συμβολαίου και των εμπορικών μισθώσεων, ενώ τα οχήματα έχουν συνήθως συμβάσεις μίσθωσης έως 4 έτη. Τα δικαιώματα επέκτασης της Τράπεζας συμπεριλαμβάνονται στους όρους της μίσθωσης όταν, βάσει εκτίμησης, θεωρείται βέβαιο ότι θα ασκηθούν. Για τις συμβάσεις αορίστου υπολειπόμενης διάρκειας την 1 Ιανουαρίου 2019, η σύμβαση μίσθωσης έχει οριστεί, κατά μέσο όρο, στα 7 έτη για την Τράπεζα, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα σχετικά δεδομένα. Ανάλογα με τους όρους του κάθε συμβολαίου μίσθωσης, τα μισθώματα αναπροσαρμόζονται σε ετήσια βάση σύμφωνα με τον δείκτη τιμών καταναλωτή, όπως δημοσιεύεται από την ΕΛΣΤΑΤ, συν ένα συμφωνημένο σταθερό ποσοστό.

Πριν την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 16, οι μισθώσεις αυτές είχαν ταξινομηθεί ως λειτουργικές μισθώσεις σύμφωνα με το ΔΛΠ 17.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Πληροφορίες αναφορικά με τις μισθώσεις για τις οποίες η Τράπεζα είναι μισθωτής παρουσιάζονται παρακάτω:

Δικαιώματα χρήσης περιουσιακών στοιχείων

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, τα δικαιώματα χρήσης περιουσιακών στοιχείων που περιλαμβάνονται στα ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία ανέρχονται σε € 120 εκατ. (σημ. 26).

Υποχρεώσεις από μισθώσεις

Οι υποχρεώσεις από μισθώσεις οι οποίες περιλαμβάνονται στις λοιπές υποχρεώσεις ανέρχονται σε € 121 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2019 (σημ. 35). Η χρονοανάλυση των υποχρεώσεων από μισθώσεις σύμφωνα με τις συμβατικές μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές, παρουσιάζεται στην σημείωση 5.2.3.

Ποσά που έχουν αναγνωριστεί στην κατάσταση αποτελεσμάτων

Οι τόκοι των υποχρεώσεων από μισθώσεις παρουσιάζονται στην σημείωση 6 και τα έξοδα μισθώσεων που σχετίζονται με βραχυπρόθεσμες μισθώσεις ανέρχονται σε περίπου € 1 εκατ. Τα έξοδα λειτουργικών μισθώσεων σύμφωνα με το ΔΛΠ 17 ανέρχονταν σε € 40 εκατ. το 2018.

Η Τράπεζα το 2019 είχε συνολικά € 32 εκατ. ταμειακές εκροές για μισθώσεις.

Πολιτική σε ισχύ πριν την 1 Ιανουαρίου 2019

Η Τράπεζα έχει συνάψει συμβάσεις εμπορικών μισθώσεων για εγκαταστάσεις, εξοπλισμό και οχήματα. Η πλειοψηφία των μισθώσεων της Τράπεζας είναι συμβάσεις μακροπρόθεσμης διάρκειας, σύμφωνα με τους συνήθεις όρους των εμπορικών μισθώσεων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων για ανανέωση. Συγκεκριμένα, όπως ορίζεται από τον Ελληνικό Νόμο για τις Εμπορικές Μισθώσεις που βρίσκεται σε ισχύ, το ελάχιστο χρονικό διάστημα που ισχύει για τις μισθώσεις των εμπορικών ακινήτων με έναρξη μετά το τέλος Φεβρουαρίου 2014 είναι τα τρία έτη. Κατά συνέπεια, οι μη ακυρώσιμες πληρωμές των λειτουργικών μισθώσεων καθορίζονται με βάση τις εν λόγω νομικές διατάξεις και τους σχετικούς συμβατικούς όρους.

Οι συμβάσεις μισθώσεων της Τράπεζας δεν περιλαμβάνουν διατάξεις που να επιβάλλουν κάποιον περιορισμό στη δυνατότητα της Τράπεζας να πληρώνει μερίσματα, να συμμετέχει σε συναλλαγές χρηματοδότησης χρέους ή να συνάπτει περαιτέρω συμβάσεις μίσθωσης.

Τα πληρωτέα μισθώματα από μη ακυρώσιμες λειτουργικές μισθώσεις παρουσιάζονται παρακάτω:

	2018
	€ εκατ.
Εντός ενός έτους	26
Από ένα έως πέντε έτη	56
Άνω των πέντε ετών	25
Σύνολο	107

Η Τράπεζα ως εκμισθωτής

Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Πολιτική σε ισχύ μετά την 1 Ιανουαρίου 2019 (ΔΠΧΑ 16)

Η Τράπεζα εκμισθώνει ακίνητα και εξοπλισμό με συμβάσεις χρηματοδοτικών μισθώσεων, με την ιδιότητά του ως εκμισθωτής.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η χρονοανάλυση των απαιτήσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις, σύμφωνα με τα εισπρακτέα, μη προεξοφλημένα μισθώματα, παρουσιάζεται παρακάτω :

	2019 € εκατ.
Εντός ενός έτους	1
1-2 έτη	1
2-3 έτη	0
3-4 έτη	0
4-5 έτη	0
Άνω των πέντε ετών	1
Εισπρακτέα μισθώματα	3
Μη εγγυημένες υπολειπόμενες αξίες	43
Απαιτήσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις	46
Μείον: Μη δεδουλευμένα έσοδα από χρηματοδοτικές μισθώσεις	(3)
Καθαρό ποσό απαιτήσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις	43
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(28)
Σύνολο	15

Πολιτική σε ισχύ πριν την 1 Ιανουαρίου 2019 (ΔΛΠ 17)

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες περιλάμβαναν απαιτήσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις όπως αναλύονται παρακάτω:

	2018 € εκατ.
Απαιτήσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις:	
Έως 1 έτος	26
Άνω του 1 έτους και έως 5 έτη	3
Άνω των 5 ετών	16
	45
Μη δεδουλευμένα έσοδα από χρηματοδοτικές μισθώσεις	(2)
Καθαρό ποσό απαιτήσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις	43
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(26)
Σύνολο	17
Το καθαρό ποσό των απαιτήσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις αναλύεται παρακάτω:	
Έως 1 έτος	26
Άνω του 1 έτους και έως 5 έτη	2
Άνω των 5 ετών	15
	43
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(26)
Σύνολο	17

Λειτουργικές μισθώσεις

Πολιτική σε ισχύ μετά την 1 Ιανουαρίου 2019 (ΔΠΧΑ 16)

Η Τράπεζα εκμισθώνει τα επενδυτικά του ακίνητα σύμφωνα με τους όρους των εμπορικών μισθώσεων. Όταν οι μισθώσεις αυτές δεν μεταφέρουν επί της ουσίας τους κινδύνους και τα οφέλη που συνεπάγεται η κυριότητα των μισθωμένων ακινήτων, η Τράπεζα κατηγοριοποιεί τις μισθώσεις αυτές ως λειτουργικές. Πληροφορίες σχετικά με τις λειτουργικές μισθώσεις των επενδυτικών ακινήτων, συμπεριλαμβανομένων και των εσόδων από μισθώματα τα οποία έχει αναγνωρίσει η Τράπεζα κατά τη διάρκεια του έτους, παρατίθενται στη σημείωση 8.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η χρονοανάλυση των απαιτήσεων από λειτουργικές μισθώσεις (αναφέρεται κυρίως στο χαρτοφυλάκιο επενδυτικών ακινήτων που αποκτήθηκε από την Grivalia το 2019, σημ. 24), σύμφωνα με τις μη προεξοφλημένες καταβολές μισθωμάτων που πρόκειται να εισπραχθούν μετά την περίοδο αναφοράς, παρατίθεται παρακάτω :

	2019 € εκατ.
Εντός ενός έτους	51
Από ένα έως δύο έτη	47
Από δύο έως τρία έτη	45
Από τρία έως τέσσερα έτη	41
Από τέσσερα έως πέντε έτη	39
Άνω των πέντε ετών	<u>236</u>
Σύνολο	<u>459</u>

Πολιτική σε ισχύ πριν την 1 Ιανουαρίου 2019

Τα εισπρακτέα μισθώματα από μη ακυρώσιμες λειτουργικές μισθώσεις παρουσιάζονται παρακάτω:

	2018 € εκατ.
Εντός ενός έτους	2
Από ένα έως πέντε έτη	3
Άνω των πέντε ετών	<u>1</u>
Σύνολο	<u>6</u>

Το σύνολο των ελάχιστων μελλοντικών εισπρακτέων μισθωμάτων από μη ακυρώσιμες υπενοικιάσεις δεν ήταν σημαντικό.

42. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιπές δεσμεύσεις

Η Τράπεζα παρουσιάζει τις δεσμεύσεις που σχετίζονται με πιστωτικό κίνδυνο και τις οποίες ανέλαβε στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της που σχετίζονται με τις δανειοδοτήσεις στις ακόλουθες τρεις κατηγορίες: α) χρηματοοικονομικές εγγυήσεις, οι οποίες αναφέρονται σε εγγυήσεις και σε πιστωτικές επιστολές σε αναμονή που φέρουν τον ίδιο πιστωτικό κίνδυνο όπως τα δάνεια (υποκατάστατα πιστώσεων), β) δεσμεύσεις για την επέκταση της πίστωσης, οι οποίες περιλαμβάνουν ρητές δεσμεύσεις που είναι ανέκκλητες μέχρι τη λήξη της πίστωσης ή μπορούν να ανακληθούν μόνο μετά από σημαντικό δυσμενές γεγονός και γ) άλλες δεσμεύσεις που συνδέονται με πιστωτικό κίνδυνο, οι οποίες αφορούν ενέγγυες πιστώσεις και άλλες εγγυήσεις μεσαίου και χαμηλού κινδύνου σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013/ΕΕ.

Οι δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο αναλύονται παρακάτω:

	2019 € εκατ.	2018 € εκατ.
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις	1.019	971
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις σε εταιρείες ειδικού σκοπού της Τράπεζας για έκδοση EMTN	38	87
Λοιπές δεσμεύσεις που συνδέονται με πιστωτικό κίνδυνο	303	254
Ανέκκλητες δεσμεύσεις πιστωτικών ορίων	731	172
Σύνολο	<u>2.091</u>	<u>1.484</u>

Την 31 Δεκεμβρίου 2019 οι δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 ποσού € 4,8 δις (2018: € 4,9 δις), περιλαμβάνουν ανακλητές δανειακές δεσμεύσεις ποσού € 2,1 δις (2018: € 2,2 δις) και εγγυήσεις ποσού € 0,6 δις (2018: € 1,2 δις) αναφορικά με δάνεια που χορηγούν θυγατρικές με τραπεζική δραστηριότητα, για τις οποίες το ισόποσο ποσό ενέχυρου περιλαμβάνεται στη γραμμή «Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα». Οι αναλύσεις ανά στάδιο σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9, των προαναφερόμενων δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο και η πρόβλεψη απομείωσης ποσού € 289 εκατ. (2018: € 305 εκατ.) παρέχονται στη σημείωση 5.

Επιπλέον, η Τράπεζα έχει εκδώσει χρηματοοικονομική εγγύηση για τον πιστωτικό κίνδυνο Ελληνικού Δημοσίου ποσού € 0,24 δις (2018: € 0,24 δις) για την εξασφάλιση της οποίας έχει γίνει ισόποση κατάθεση βάσει σχετικής συμφωνίας ενεχυρίασης (σημ. 29).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Λοιπές δεσμεύσεις

(α) Η Τράπεζα υπέγραψε με το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (Single Resolution Fund – SRB), συμβάσεις αμετάκλητης δέσμευσης πληρωμής και παροχής εξασφάλισης ποσού € 13 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2019 (2018: € 10 εκατ.), το οποίο αντιπροσωπεύει το 15% της υποχρέωσης πληρωμής στο Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (Single Resolution Fund – SRF) για την εισφορά εξυγίανσης των ετών 2016-2019.

Βάσει των ανωτέρων συμβάσεων, στις οποίες προβλέπεται η παροχή ισόποσης εξασφάλισης σε μετρητά, η Τράπεζα ανέλαβε να καταβάλλει στο SRB ποσό ύψους έως το ποσό της αμετάκλητης δέσμευσης πληρωμής, σε περίπτωση αξίωσης εκτέλεσης και απαίτησης για πληρωμή από αυτό αναφορικά με μια ενέργεια εξυγίανσης. Η εν λόγω εξασφάλιση σε μετρητά έχει αναγνωρισθεί ως χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού στον ισολογισμό της Τράπεζας (σημ. 29).

(β) Την 31 Δεκεμβρίου 2019, οι συμβατικές δεσμεύσεις για την απόκτηση ιδιοχρησιμοποιούμενων ενσώματων και άυλων πάγιων στοιχείων ανήλθαν σε € 16 εκατ. (2018: € 13 εκατ.).

Επιπλέον, η Τράπεζα έχει αναλάβει συμβατική υποχρέωση σχετικά με μελλοντική αγορά επενδυτικών ακινήτων, η οποία ανέρχεται σε € 120 εκατ. περίπου την 31 Δεκεμβρίου 2019 (2018: μηδέν).

Γεγονός μετά την ημερομηνία ισολογισμού

Τον Μάρτιο του 2020, η Τράπεζα εκπλήρωσε την προαναφερθείσα υποχρέωση και προχώρησε στην αγορά τεσσάρων ακινήτων τα οποία είναι μισθωμένα στον Όμιλο Σκλαβενίτη. Το τίμημα ανήλθε σε € 117 εκατ. περίπου, ενώ η καταβολή τιμήματος ποσού € 2 εκατ. περίπου εξαρτάται από συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

Επίδικες υποθέσεις

Την 31 Δεκεμβρίου 2019, η πρόβλεψη που έχει αναγνωρισθεί για μια σειρά επίδικων υποθέσεων έναντι της Τράπεζας ανέρχεται σε € 50 εκατ. (2018: € 50 εκατ.). Το εν λόγω ποσό περιλαμβάνει € 34 εκατ. για μία εκκρεμή δικαστική υπόθεση, η οποία σχετίζεται με την απόκτηση του Νέου Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου το 2013 (2018: € 34 εκατ.).

Επιπλέον, η Τράπεζα έχει εισέλθει σε μια σειρά από δίκες, στο πλαίσιο της ασκήσεως των συνήθων δραστηριοτήτων της, οι οποίες βρίσκονται είτε σε πρώιμο ακόμη είτε σε προχωρημένο δικαστικό στάδιο. Η οριστική διευθέτηση των υποθέσεων αυτών μπορεί να απαιτήσει ανά περίπτωση την πάροδο ορισμένου χρόνου με την εξάντληση των κατά νόμο προβλεπόμενων ενδίκων μέσων από τα διάδικα μέρη. Η Διοίκηση, λαμβάνοντας υπόψη τη γνώμη της Γενικής Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών, δεν αναμένει ότι θα υπάρξει εκροή πόρων και συνεπώς θεωρεί ότι δεν απαιτείται η αναγνώριση πρόβλεψης.

Κατά της Τράπεζας έχουν ασκηθεί, μεταξύ άλλων, ένδικα βοηθήματα και ένδικα μέσα με τη μορφή αγωγών, αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων, ανακοπών κατά διαταγής πληρωμής και εφέσεων σε σχέση με την εγκυρότητα των όρων παροχής δανείων σε ελβετικό νόμισμα. Για ορισμένες πτυχές των δανείων σε ελβετικό νόμισμα υπήρχε δικαστική εκκρεμότητα ενώπιον της πλήρους Ολομέλειας του Αρείου Πάγου που είχε αφετηρία ατομική αγωγή. Η απόφαση που εκδόθηκε την 18 Απριλίου 2019 ήταν υπέρ της Τράπεζας.

Ασκήθηκε επίσης συλλογική αγωγή εκ μέρους ενώσεως καταναλωτών. Έως σήμερα, η συντριπτική πλειονότητα των αποφάσεων των πρωτοβάθμιων και των δευτεροβάθμιων δικαστηρίων που έχουν εκδοθεί, έχουν κρίνει υπέρ των θέσεων της Τράπεζας. Επί της συλλογικής αγωγής εκδόθηκε τον Φεβρουάριο του 2018 θετική για την Τράπεζα απόφαση του Εφετείου Αθηνών η οποία απέρριψε για ουσιαστικούς λόγους την αγωγή. Η απόφαση έχει προσβληθεί από τις ενώσεις καταναλωτών με αναίρεση ενώπιον του Αρείου Πάγου και είχε οριστεί ως ημερομηνία εκδικάσεως η 20 Μαΐου 2019. Η ακρόαση αυτή, η οποία αρχικά ακυρώθηκε λόγω των εκλογών την 26 Μαΐου 2019, πραγματοποιήθηκε την 13 Ιανουαρίου 2020 και εκκρεμεί η ανακοίνωση της απόφασης.

Σε κάθε περίπτωση η Διοίκηση της Τράπεζας παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις στις σχετικές υποθέσεις, προκειμένου να καθορίσει ενδεχόμενες λογιστικές επιπτώσεις, σύμφωνα με τις λογιστικές αρχές της Τράπεζας.

43. Εταιρικός Μετασηματισμός - Διάσπαση με απόσχιση κλάδου

Τον Νοέμβριο 2018, η Τράπεζα ανακοίνωσε το σχέδιο μετασηματισμού της, το οποίο αφορά στη συγχώνευση με την Grivalia (σημ. 24) και στην επιτάχυνση της μείωσης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (ΜΕΑ), η οποία περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενέργειες: α) την τιτλοποίηση περίπου € 2 δις ΜΕΑ μέσω της έκδοσης ομολογιών υψηλής, ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης και την πώληση σε τρίτους του 95% των εν λόγω ομολογιών ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης, με αποτέλεσμα την αποαναγνώριση των τιτλοποιημένων ΜΕΑ από τον ισολογισμό της Τράπεζας (σχέδιο Pillar, σημ. 20), β) την τιτλοποίηση περίπου € 7,5 δις ΜΕΑ μέσω της έκδοσης ομολογιών υψηλής, ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης (σχέδιο Cairo, σημ. 34), γ) το νομικό

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

διαχωρισμό των βασικών από τις μη βασικές δραστηριότητες της Τράπεζας μέσω της διάσπασης με απόσχιση κλάδου και τη μεταφορά των βασικών δραστηριοτήτων σε νέα θυγατρική εταιρεία (όπως αναλύεται κατωτέρω), δ) την είσοδο στρατηγικού επενδυτή στην κατά 100% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας, Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις («FPS»), η οποία είναι αδειοδοτημένη εταιρεία διαχείρισης δανείων, συμπεριλαμβανομένου και του Τομέα Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων της Τράπεζας (σημ. 30), ε) την πώληση σε τρίτους μέρους των τίτλων μέσης και χαμηλής διαβάθμισης του σχεδίου Cairo (σημ. 34) και στ) την σχεδιαζόμενη αποαναγνώριση των τιτλοποιημένων ΜΕΑ μέσω της πώλησης / διανομής των υπολειπόμενων ομολογιών ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης του σχεδίου Cairo, εφόσον εκπληρωθούν ορισμένες προϋποθέσεις, μεταξύ των οποίων η λήψη των αναγκαίων εταιρικών και κανονιστικών εγκρίσεων.

Διάσπαση με απόσχιση κλάδου

Την 28 Ιουνίου 2019, το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) της Τράπεζας («η Διασπώμενη») αποφάσισε την έναρξη της διαδικασίας διάσπασης με απόσχιση του τραπεζικού κλάδου της Eurobank και τη μεταφορά του σε νέα εταιρεία-πιστωτικό ίδρυμα το οποίο θα συσταθεί («η Επωφελούμενη»).

Την 31 Ιουλίου 2019, το Δ.Σ. της Τράπεζας ενέκρινε το Σχέδιο Διάσπασης μέσω της προαναφερθείσας απόσχισης και της σύστασης νέας εταιρείας-πιστωτικού ιδρύματος, σύμφωνα με το άρθρο 16 του Ν. 2515/1997 και τα άρθρα 57 (3) και 59-74 του Ν. 4601/2019, όπως είναι σε ισχύ. Ειδικότερα, η διάσπαση θα αφορά στην απόσχιση του τραπεζικού κλάδου της Eurobank στον οποίο περιλαμβάνονται τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού όπως αυτά εμφανίζονται στον ισολογισμό Μετασχηματισμού του αποσχιζόμενου κλάδου της 30 Ιουνίου 2019 («Ημερομηνία Μετασχηματισμού»). Όλες οι πράξεις που διενεργήθηκαν μετά την Ημερομηνία Μετασχηματισμού και αφορούν στον αποσχιζόμενο κλάδο θεωρούνται ως διενεργηθείσες για λογαριασμό της Επωφελούμενης. Από την 9 Αυγούστου 2019, το Σχέδιο Διάσπασης της Τράπεζας είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της καθώς και στην ιστοσελίδα του Γενικού Εμπορικού Μητρώου.

Η Διασπώμενη θα διατηρήσει δραστηριότητες και περιουσιακά στοιχεία που δεν αφορούν στις κύριες τραπεζικές δραστηριότητες, αλλά σχετίζονται κυρίως με το στρατηγικό σχεδιασμό της διαχείρισης μη εξυπηρετούμενων δανείων και με την παροχή υπηρεσιών προς εταιρείες του Ομίλου και τρίτους. Επιπρόσθετα, η Διασπώμενη θα διατηρήσει την πλειοψηφία των ομολογιών ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης (mezzanine και junior notes) του σχεδίου Cairo, τους προνομιούχους τίτλους (σημ. 39), τις συμμετοχές σε συγκεκριμένες θυγατρικές συμπεριλαμβανομένων της Be Business Exchanges A.E. και εταιρειών ακίνητης περιουσίας που σχετίζονται με τα projects Pillar και Cairo. Σε περίπτωση που κάποια στοιχεία ενεργητικού ή παθητικού δεν είναι δυνατόν να μεταβιβαστούν στο πλαίσιο του προαναφερθέντος Σχεδίου Διάσπασης, η Διασπώμενη, θα αναλάβει την υποχρέωση να διακανονίσει την είσπραξη ή ρευστοποίηση τους σύμφωνα με τις οδηγίες της Επωφελούμενης, ενώ η Επωφελούμενη θα αναλάβει την υποχρέωση αποζημίωσης της Διασπώμενης για την εξόφληση υποχρεώσεων, συμπεριλαμβανομένων ενδεχόμενων εξόδων ή ζημιών.

Την 31 Ιανουαρίου 2020, η Έκτακτη Γενική Συνέλευση (ΕΓΣ) των μετόχων της Τράπεζας αποφάσισε, μεταξύ άλλων, α) την έγκριση της προαναφερθείσας διάσπασης με την απόσχιση του τραπεζικού κλάδου της Eurobank και τη σύσταση νέας εταιρείας-πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «Τράπεζα Eurobank Ανώνυμη Εταιρεία», β) την έγκριση του Σχεδίου Διάσπασης καθώς και του Καταστατικού της Επωφελούμενης, όπως εγκρίθηκαν από το Δ.Σ. της Τράπεζας και γ) την προσαρμογή του Καταστατικού της Διασπώμενης εταιρείας, η οποία θα παύσει να είναι πιστωτικό ίδρυμα, με αλλαγή του σκοπού και της επωνυμίας της, όπως επίσης εγκρίθηκε από το Δ.Σ. της Τράπεζας.

Με την ολοκλήρωση της διάσπασης (δηλαδή την ημέρα καταχώρησης στο ΓΕΜΗ της σχετικής εγκριτικής απόφασης της αρμόδιας αρχής), θα λάβουν χώρα τα ακόλουθα: α) Η Επωφελούμενη θα ιδρυθεί και η Διασπώμενη θα καταστεί μέτοχος της Επωφελούμενης μέσω της απόκτησης του συνόλου των μετοχών που θα εκδώσει η Επωφελούμενη και συγκεκριμένα 3.683.244.830 κοινές ονομαστικές μετοχές ονομαστικής αξίας € 1,10 εκάστη και β) η Επωφελούμενη θα υποκαταστήσει τη Διασπώμενη ως καθολική διάδοχος στο σύνολο των μεταβιβαζόμενων σε αυτήν στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, όπως αυτά αποτυπώνονται στον ισολογισμό Μετασχηματισμού του αποσχιζόμενου κλάδου και διαμορφώνονται μέχρι την ημέρα ολοκλήρωσης της διάσπασης.

Η ολοκλήρωση της διάσπασης, αναμένεται να λάβει χώρα μέχρι το τέλος Μαρτίου του 2020 υπό την αίρεση της λήψης των αναγκαίων εγκρίσεων από τις αρμόδιες Αρχές.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις**44. Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού**

Πληροφορίες σχετικά με λοιπά γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού αναφέρονται στις εξής σημειώσεις:

Σημείωση 2.1 - Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων

Σημείωση 4 - Διαχείριση ιδίων κεφαλαίων

Σημείωση 5.2 - Παράγοντες Χρηματοοικονομικού Κινδύνου

Σημείωση 23 - Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες

Σημείωση 34 - Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους

Σημείωση 39 - Υβριδικά κεφάλαια

Σημείωση 42 - Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιπές δεσμεύσεις

Σημείωση 43 - Εταιρικός Μετασχηματισμός- Διάσπαση με απόσχιση κλάδου

45. Συνδεόμενα μέρη

Τον Μάιο του 2019, σε συνέχεια της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας στο πλαίσιο της συγχώνευσης με απορρόφηση της Grivalia Properties A.E.E.A.Π (σημ. 24), το ποσοστό των κοινών μετοχών με δικαίωμα ψήφου της Τράπεζας που κατέχει το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) μειώθηκε από 2,38% σε 1,40%. Το ΤΧΣ θεωρείται ότι συνεχίζει να ασκεί ουσιώδη επιρροή στην Τράπεζα βάσει των διατάξεων που προβλέπει ο Νόμος 3864/2010, όπως είναι σε ισχύ και της σύμβασης πλαισίου συνεργασίας την οποία έχει υπογράψει η Τράπεζα με το ΤΧΣ. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα του ΤΧΣ βάσει του προαναφερθέντος πλαισίου παρέχονται στην ενότητα «Έκθεση διαχείρισης και δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης» των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019.

Η Τράπεζα πραγματοποιεί τραπεζικές συναλλαγές με τα συνδεόμενα μέρη μέσα στα συνήθη πλαίσια των εργασιών της και σε καθαρά εμπορική βάση. Οι συναλλαγές αυτές περιλαμβάνουν δάνεια, καταθέσεις και εγγυήσεις. Επιπλέον, μέσα στα συνήθη πλαίσια των επενδυτικών τραπεζικών εργασιών της, η Τράπεζα ενδέχεται να κατέχει χρεωστικούς και συμμετοχικούς τίτλους των συνδεόμενων μερών.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τα υπόλοιπα των συναλλαγών με: (α) τις θυγατρικές, (β) τα βασικά μέλη της Διοίκησης (ΒΜΔ) και τις εταιρείες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από ΒΜΔ καθώς και (γ) τις συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες, και τα αντίστοιχα έσοδα και έξοδα παρουσιάζονται παρακάτω:

	31 Δεκεμβρίου 2019			31 Δεκεμβρίου 2018		
	Θυγατρικές ⁽²⁾ € εκατ.	ΒΜΔ ⁽¹⁾ και εταιρείες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από ΒΜΔ € εκατ.	Συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες € εκατ.	Θυγατρικές € εκατ.	ΚΜΡ ⁽¹⁾ και Εταιρείες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από ΒΜΔ € εκατ.	Συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες € εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ⁽³⁾	752,25	-	-	1.263,38	-	-
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	0,62	-	-	-	-	-
Απαιτήσεις από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	19,24	-	-	4,56	-	-
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	-	-	-	0,46	-	-
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες ⁽³⁾	1.435,85	6,16	11,60	1.370,91	7,19	0,83
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	10,89	-	9,80	5,18	-	6,86
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	3.432,26	-	-	3.082,19	-	-
Υποχρεώσεις από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	2,03	-	-	5,03	-	-
Υποχρεώσεις προς πελάτες	294,24	13,86	46,83	405,53	3,35	44,40
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	-	-	-	6,72	-	-
Λοιπές υποχρεώσεις ⁽³⁾	294,99	-	3,21	299,47	-	1,88
Καθαρά έσοδα από τόκους	(4,47)	0,01	(4,25)	(4,26)	0,04	(6,77)
Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	(0,59)	-	18,09	7,28	-	12,78
Έσοδα από μερίσματα	130,00	-	11,00	105,60	-	16,08
Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών	(0,47)	-	0,25	0,26	-	0,23
Αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους	-	-	-	-	-	0,31
Λοιπά λειτουργικά έσοδα/(έξοδα)	8,96	(7,61)	(22,81)	2,40	-	(22,70)
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις (σημ. 13)	(30,00)	-	-	(34,00)	-	-
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις και αμοιβές είσπραξης απαιτήσεων	(44,66)	-	(4,79)	(39,40)	-	(10,58)
Εκδοθείσες εγγυήσεις ⁽⁴⁾	598,45	0,01	2,00	515,83	-	-
Ληφθείσες εγγυήσεις	-	0,03	-	-	0,03	-

⁽¹⁾ Περιλαμβάνονται τα βασικά μέλη της Διοίκησης της Τράπεζας και τα στενά συγγενικά τους πρόσωπα.

⁽²⁾ Οι αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου και οι λοιπές συναλλαγές με θυγατρικές παρουσιάζονται στις σημειώσεις 11 και 23.

⁽³⁾ Επιπρόσθετα την 31 Δεκεμβρίου 2019, έχουν εκδοθεί € 0,7 δις εγγυήσεις σχετικά με δάνεια που χορηγούν θυγατρικές με τραπεζική δραστηριότητα, για τις οποίες ισόποση δεσμευμένη κατάθεση περιλαμβάνεται παραπάνω στις «Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα» (2018: € 1,2 δις).

⁽⁴⁾ Το ποσό των € 7,61 εκατ. για τις εταιρείες που ελέγχονται από ΒΜΔ σχετίζεται με τη σύμβαση παροχής υπηρεσιών με την Grivalia Management Company S.A. (σημ. 24).

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, δεν υπήρξαν σημαντικές συναλλαγές με το ΤΧΣ. Επιπλέον, την 31 Δεκεμβρίου 2019 τα δάνεια, μετά από προβλέψεις, που δόθηκαν σε εταιρείες οι οποίες ελέγχονται από την Τράπεζα βάσει σχετικών συμφωνητικών ενεχυρίασης των μετοχών τους (σημ. 23) ήταν € 3 εκατ. (2018: € 3,3 εκατ.).

Το 2019, η Τράπεζα προχώρησε στην αγορά δανείων στο αποσβέσιμο κόστος λογιστικής αξίας € 280 εκατ. και δανείων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων αξίας € 4 εκατ. από την θυγατρική της εταιρεία ERB New Europe Funding II B.V.

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης του ανακτήσιμου ποσού της χρηματοδότησης της Τράπεζας προς τις θυγατρικές, τις συγγενείς εταιρείες και τις κοινοπραξίες της, αναγνωρίστηκε ζημιά απομείωσης ποσού € 26 εκατ., αναφορικά με τα δάνεια, απαιτήσεις και δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο της Τράπεζας, προς τις θυγατρικές, τις συγγενείς εταιρείες και τις

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

κοινοπραξίες της, κυρίως για να αντικατοπτριστεί η λογιστική αξία των δανειακών τους χαρτοφυλακίων. Την 31 Δεκεμβρίου 2019, οι αντίστοιχες προβλέψεις απομείωσης ανήλθαν σε € 280 εκατ. (2018: € 300 εκατ.).

Μετά την ολοκλήρωση της συγχώνευσης της Eurobank με την Grivalia Properties A.E.E.A.Π. (σημ. 24), ο όμιλος Fairfax αύξησε το ποσοστό συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας, το οποίο την 31 Δεκεμβρίου 2019 ανέρχεται στο 31,27%. Την 31 Δεκεμβρίου 2019, τα υπόλοιπα των συναλλαγών της Τράπεζας με τον όμιλο Fairfax αφορούν κυρίως δάνεια που έχουν χορηγηθεί ύψους € 0,02 εκατ., καταθέσεις € 3,7 εκατ. και δοθείσες εγγυήσεις € 0,4 εκατ.

Παροχές προς τα βασικά μέλη της Διοίκησης (μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και λοιπά βασικά μέλη της Διοίκησης της Τράπεζας)

Οι αμοιβές των βασικών μελών της Διοίκησης που αφορούν σε βραχυπρόθεσμες παροχές ανέρχονται σε € 6,42 εκατ. (2018: € 6,49 εκατ.), ενώ εκείνες που αφορούν σε μακροπρόθεσμες παροχές ανέρχονται σε € 1,01 εκατ. (2018: € 1,54 εκατ.). Επιπλέον, την 31 Δεκεμβρίου 2019 η Τράπεζα έχει σχηματίσει μια υποχρέωση καθορισμένων παροχών για τα ΒΜΔ ποσού € 1,70 εκατ. (2018: € 1,68 εκατ.), ενώ το αντίστοιχο κόστος για τη χρήση στην κατάσταση αποτελεσμάτων ανέρχεται σε € 0,29 εκατ. και οι αναλογιστικές ζημιές οι οποίες αναγνωρίστηκαν στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση σε € 0,17 εκατ. (2018: € 0,09 εκατ. στην κατάσταση αποτελεσμάτων).

46. Εξωτερικοί Ελεγκτές

Η Τράπεζα έχει υιοθετήσει Πολιτική για την Ανεξαρτησία των Εξωτερικών Ελεγκτών στην οποία ορίζονται, μεταξύ άλλων, οι επιτρεπόμενες και μη επιτρεπόμενες υπηρεσίες που μπορούν να παρασχεθούν από τους ελεγκτές της Τράπεζας, πέρα από τις υπηρεσίες υποχρεωτικού τακτικού ελέγχου. Για οποιοσδήποτε τέτοιες υπηρεσίες που υφίσταται πρόθεση να ανατεθούν στους ελεγκτές της Τράπεζας, υπάρχουν συγκεκριμένοι ελεγκτικοί μηχανισμοί προκειμένου η Επιτροπή Ελέγχου της Τράπεζας να διασφαλίζει ότι υπάρχει ικανοποιητική ισορροπία μεταξύ των ελεγκτικών και των μη ελεγκτικών εργασιών.

Οι συνολικές αμοιβές που κατέβαλλε η Τράπεζα στον κύριο ανεξάρτητο ελεγκτή KPMG Ορκωτοί Ελεγκτές για ελεγκτικές και λοιπές υπηρεσίες που της παρασχέθηκαν αναλύονται ως ακολούθως:

	2019	2018
	€ εκατ.	€ εκατ.
Τακτικός έλεγχος ⁽¹⁾	(1,1)	(1,2)
Φορολογικό πιστοποιητικό	(0,2)	(0,2)
Λοιπές ελεγκτικές υπηρεσίες	(0,3)	(0,1)
Μη ελεγκτικές υπηρεσίες	(0,1)	(0,1)
Σύνολο	(1,7)	(1,6)

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει αμοιβές για τον υποχρεωτικό έλεγχο των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας.

Σημειώνεται ότι, οι αμοιβές για τις μη ελεγκτικές υπηρεσίες του τακτικού ελεγκτή της Τράπεζας KPMG Ορκωτοί Ελεγκτές Α.Ε. Ελλάδα, ανήλθαν σε € 0,1 εκατ.

47. Διοικητικό Συμβούλιο

Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) εξελέγη από την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας (ΤΓΣ) την 10 Ιουλίου 2018, για θητεία τριών ετών, η οποία θα λήξει την 10 Ιουλίου 2021 παρατεινόμενη μέχρι τη λήξη της προθεσμίας εντός της οποίας θα συνέλθει η ΤΓΣ για το έτος 2021.

Επιπρόσθετα:

- Το Δ.Σ. της Τράπεζας με τις από 29 Μαρτίου και 1 Απριλίου 2019 αποφάσεις του, όρισε τον κ. Γεώργιο Ζανιά ως νέο μη εκτελεστικό μέλος και Πρόεδρο του Δ.Σ., σε αντικατάσταση του παραιτηθέντος Προέδρου κ. Ν. Καραμούζη. Η εκλογή του κ. Γεωργίου Ζανιά ανακοινώθηκε στην Έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας (ΕΓΣ) την 5 Απριλίου 2019 και η θητεία αυτού θα λήξει ταυτόχρονα με τη θητεία των υπολοίπων μελών του Δ.Σ.
- Κατόπιν της παραίτησης της κας Lucrezia Reichlin, με ισχύ από την 1 Απριλίου 2019, το Δ.Σ. της Τράπεζας αποφάσισε την 1 Απριλίου 2019 τη μη αντικατάστασή της και τη συνέχιση της διαχείρισης και εκπροσώπησης της Τράπεζας από το Δ.Σ. χωρίς την αντικατάστασή της.
- Η ΕΓΣ των Μετόχων της Τράπεζας κατά τη συνεδρίαση της την 5 Απριλίου 2019 ενέκρινε την εκλογή του κ. Νικολάου Μπέρτσου ως νέου ανεξάρτητου μη εκτελεστικού μέλους του Δ.Σ. της Τράπεζας, η θητεία του οποίου θα λήξει

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

ταυτόχρονα με τη θητεία των υπολοίπων μελών του Δ.Σ. Την ίδια ημέρα (5 Απριλίου 2019) το Δ.Σ. αποφάσισε την συγκρότησή του σε σώμα.

- Το Δ.Σ. με την από 31 Ιουλίου 2019 απόφασή του, διόρισε τον κ. Κωνσταντίνο Αγγελόπουλο ως νέο εκπρόσωπο του ΤΧΣ στο ΔΣ της Eurobank σε αντικατάσταση της παραιτηθείσας κας Αικατερίνης Μπερίτση, σύμφωνα με τις διατάξεις που προβλέπει ο Νόμος 3864/2010 και της σύμβασης πλαισίου συνεργασίας την οποία έχει υπογράψει η Eurobank με το ΤΧΣ.
- Το Δ.Σ. με την από 16 Δεκεμβρίου 2019 απόφασή του, διόρισε τον κ. Δημήτριο Μίσκου ως νέο εκπρόσωπο του ΤΧΣ στο ΔΣ της Eurobank σε αντικατάσταση του αποχωρήσαντος κ. Κωνσταντίνου Αγγελόπουλου, σύμφωνα με τις διατάξεις που προβλέπει ο Νόμος 3864/2010 και της σύμβασης πλαισίου συνεργασίας την οποία έχει υπογράψει η Eurobank με το ΤΧΣ.

Κατόπιν των ανωτέρω, η σύνθεση του Δ.Σ. έχει ως εξής :

Γ. Ζανιάς	Πρόεδρος, Μη Εκτελεστικό μέλος
Γ. Χρυσικός	Αντιπρόεδρος, Μη Εκτελεστικό μέλος
Φ. Καραβίας	Διευθύνων Σύμβουλος
Σ. Ιωάννου	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Θ. Καλαντώνης	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Κ. Βασιλείου	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
B. P. Martin	Μη Εκτελεστικό μέλος
N. Μπέρτσος	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
R. Boucher	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
R. Kakar	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
J. Mirza	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
G. Myhal	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
Δ. Μίσκου	Μη Εκτελεστικό μέλος (εκπρόσωπος του ΤΧΣ σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 3864/2010)

Αθήνα, 12 Μαρτίου 2020

Γεώργιος Π. Ζανιάς
Α.Δ.Τ. ΑΙ - 414343
ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Φωκίων Χ. Καραβίας
Α.Δ.Τ. ΑΙ - 677962
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Χάρης Β. Κοκολογιάννης
Α.Δ.Τ. ΑΝ - 582334
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ FINANCE ΟΜΙΛΟΥ
GROUP CHIEF FINANCIAL OFFICER